

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 29 · 12. desember
Sesjonen 2017–2018

Møte tysdag den 12. desember 2017 kl. 10

President: Magne Rommetveit

Dagsorden (nr. 29):

1. Innstilling fra finanskomiteen om skatter, avgifter og toll 2018
(Innst. 3 S (2017–2018), jf. Prop. 1 LS (2017–2018) og Prop. 1 S (2017–2018))
2. Innstilling fra finanskomiteen om skatter, avgifter og toll 2018 – lovsaker
(Innst. 4 L (2017–2018), jf. Prop. 1 LS (2017–2018))
3. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Freddy André Øvstegård og Karin Andersen om å sikre et trygt og stabilt barnevern uten profitt
(Innst. 43 S (2017–2018), jf. Dokument 8:19 S (2017–2018))
4. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2017 under Barne- og likestillingsdepartementet
(Innst. 76 S (2017–2018), jf. Prop. 19 S (2017–2018), unntatt kap. 872)
5. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2018, kapitler under Barne- og likestillingsdepartementet, Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet (rammeområdene 2 og 3)
(Innst. 14 S (2017–2018), jf. Prop. 1 S (2017–2018))
6. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2017 under Kulturdepartementet
(Innst. 77 S (2017–2018), jf. Prop. 22 S (2017–2018))
7. Referat

*Minnetale over tidlegare stortingsrepresentant
Hans Olav Tungesvik*

Presidenten: Vyrde medrepresentantar!

Tidlegare stortingsrepresentant for Hordaland Kristeleg Folkeparti, Hans Olav Tungesvik, er gått bort. Han døydd 16. juni i år, 81 år gamal.

Med Hans Olav Tungesvik er ein av veteranane i Kristeleg Folkeparti gått bort.

Måndag 12. juni la han ut på ein sykkelstur, som den sprekingen han var. Dessverre kolliderte han med ein bil. Han vart hardt skadd og døydd fredag 16. juni på Haukeland sjukehus.

Hans Olav Tungesvik var ei sann eldsjel, med eit varmt hjarta, eit klart hovud og med ei uvanleg god formuleringssevne, både munnleg og skriftleg.

Tungesvik var cand.med. frå Universitetet i Oslo i 1964 og spesialist i psykiatri frå 1975.

Som psykiater vart han rekna blant dei fremste i landet.

Erling Rimehaug, tidlegare redaktør i Vårt Land, skreiv i samband med bortgangen til Tungesvik: «Jeg husker fremdeles den trygge varmen som preget stemmen til Radiolegen.»

Programmet «Et kvarter med legen» på NRK gjorde Hans Olav Tungesvik kjend i heile Noreg og til ein populær mann.

Sin politiske innsats starta han i partiet Venstre og var m.a. fylkesleiar i Hordaland Venstreparti frå 1972 til 1974. Men i 1975 melde han seg inn i Kristeleg Folkeparti og var aktiv her gjennom meir enn 40 år. Så seint som då han var 80 år, var han styremedlem i Etne Kristeleg Folkeparti. Han har stått last og brast med partiet i medgang og motgang og var aktiv både i det offentlege ordskiftet og internt i organisasjonen.

Ved valet i 1977 kom Hans Olav Tungesvik inn på Stortinget som representant for Hordaland Kristeleg Folkeparti. Han var stortingsrepresentant i to periodar. Både som lege og som politiskar profilerte han seg særleg sterkt i kampen for det ufødde liv.

Her på Løvebakken vart han opplevd som ein glad og humorfylt mann, og ein utprega samarbeidspolitiskar som var oppteken av å få ting til. Samtidig greidde han å kombinera varme med gode prinsipp og med det å vera tydeleg.

Som stortingsrepresentant var han medlem av kyrkje- og undervisningskomiteen og den utvida utanrikskomiteen. Trass ei etter forholda kort karriere som stortingsrepresentant, vert Hans Olav Tungesvik hugsa som ein markant og dyktig parlamentariskar.

At det ikkje vart meir enn to periodar på Løvebakken, var hans eiga avgjerd. Han følte rett og slett at han var for mykje borte frå kona, Liv, og dei fem borna deira.

Etter tida på Stortinget grunnla han det psykiatriske hjelpetilbodet Frihamnsenteret i Skånevik.

Hans Olav Tungesvik var ein sær medviten brukar av det nynorske skriftspråket, og var leiar i Noregs Mållag i ein femårsperiode, der han også seinare vart utnemnd til æresmedlem.

Bøker og artiklar vart alltid skrivne på eit malmfullt og godt nynorsk. Han er tildelt Hans Majestet Kongens fortjenestemedalje i gull.

Til 80-årsdagen sin gav Tungesvik ut den sjølvbiografiske boka «Ei forfriskande livsreis».

No er den livsreisa slutt. Ein lang arbeidsdag for samfunn og for medmenneske er avslutta.

Hans Olav Tungesvik står som ein bauta både innanfor politikken og sitt fagfelt. Han hadde eit brennande engasjement, for menneskeverdet, for livet og for å gjera noko for menneska rundt seg.

Me er mange som har gode og takksame minner om Hans Olav Tungesvik. Det er med sorg me har motteke meldinga om hans bortgang.

Me minnest Hans Olav Tungesvik for hans virke i Stortinget og lyser fred over hans minne.

Representantane høyrde ståande på presidentens minnetale.

Presidenten: Representanten Per Espen Stoknes vil setja fram eit representantforslag.

(Per Espen Stoknes har med seg ein rørpostpatron på talarstolen.)

Før representanten begynner, vil presidenten minna om at rekvisittar ikkje skal vera på talarstolen.

Per Espen Stoknes (MDG) [10:06:36]: På Stortinget er vi gode på rørpost. Nå er det snart mulig å sende folk og fisk i rørpost fra Oslo til København på 30 minutter. Jeg legger derfor inn et forslag om en mulighetsstudie om et nordisk Hyperloop-initiativ.

Presidenten: Rørposten vil verta behandla etter reglementet. (Munterheit i salen)

Før sakene på dagens kart vil verta tekne opp til behandling, vil presidenten føreslå at Stortinget fråviker forretningsordenen § 59 første ledd og føreteke votering etter at sakene nr. 1 og 2 er ferdigbehandla, og deretter samla votering etter sakene nr. 3–6 ved slutten av dagens møte.

– Det er ingen innvendingar mot presidentens forslag, og det er å sjå som vedteke.

Vidare vil presidenten opplysa om at møtet i dag held fram utover kl. 16.

Presidenten vil føreslå at sakene nr. 1 og 2 vert behandla under eitt.

– Det er vedteke.

Sak nr. 1 [10:08:08]

Innstilling fra finanskomiteen om skatter, avgifter og toll 2018 (Innst. 3 S (2017–2018), jf. Prop. 1 LS (2017–2018) og Prop. 1 S (2017–2018))

Sak nr. 2 [10:08:25]

Innstilling fra finanskomiteen om skatter, avgifter og toll 2018 – lovsaker (Innst. 4 L (2017–2018), jf. Prop. 1 LS (2017–2018))

Presidenten: Etter ønske frå finanskomiteen vil presidenten føreslå at debatten vert avgrensa til 1 time og 10 minutt, og at taletida vert fordelt slik: Arbeidarpartiet 15 minutt, Høgre 15 minutt, Framstegspartiet 10 minutt, Senterpartiet 5 minutt, Sosialistisk Venstre-

parti 5 minutt, Venstre 5 minutt, Kristeleg Folkeparti 5 minutt, Miljøpartiet Dei Grøne 5 minutt og Raudt 5 minutt.

I tillegg får finansministeren inntil 10 minutt.

Vidare vil presidenten føreslå at det – innanfor den fordelte taletida – vert gjeve høve til inntil fire replikkar med svar etter innlegg frå hovudtalarane for kvar parti-gruppe og inntil åtte replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa. Vidare vert det føreslått at dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er vedteke.

Vetle Wang Soleim (H) [10:10:02] (ordfører for sakene): Først vil jeg takke for samarbeidet i finanskomiteen med å komme fram til neste års opplegg for skatt, avgift og toll. Det er naturligvis et viktig arbeid å få på plass den innstillingen som i stor grad skal finansiere de ulike partienes budsjett.

I den forbindelse vil jeg fra Høyres side spesielt takke samarbeidspartiene Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti for et godt felles samarbeid, som har ledet fram til en budsjettenighet for 2018.

I Stortinget ligger fortsatt regjeringens hovedgrep i statsbudsjettet fast.

For det første fortsetter reduksjonen i selskaps- og personskatten fra 24 til 23 pst. i tråd med skatteforliket i Stortinget. Dette er viktig for at Norge skal være et konkurransedyktig land sammenlignet med våre naboland ellers i Europa. Det er viktig at vi har rammevilkår som tiltrekker seg selskaper, og at de etablerer seg her. Det betyr arbeidsplasser som vi trenger.

Vi øker verdsettelsesrabatten i formuesskatten fra 10 til 20 pst., og det er viktig at vi fortsetter å redusere den urettferdige skatten på norsk eierskap. Jeg synes det er veldig rart at ikke flere partier følger regjeringens politikk om å redusere skatten på arbeidende kapital. Langs hele kysten spesielt ser vi nå verft og maritime næringer med lokale norske eiere som gjør nesten hva som helst for ikke å selge sine lokale arbeidsplasser til utlandet. Hadde de gjort det, hadde de sluppet formuesskatt, men disse eierne vil fortsette å sponse sitt lokale fotballag, klasseturen til grendeskolen og pensjonistenes møte-sted. Det er nettopp disse vi vil ha flere av, og jeg vil fra Stortingets talerstol berømme de selskapene som står i stormen for å holde på de lokale arbeidsplassene og det norske eierskapet.

For det tredje faser vi ut eiendomsskatten på verker og bruk, maskinskatten, noe som er en lettelse for næringslivet og gjør det mer forutsigbart å etablere ny industri i Norge. Dette er en skatt som stammer fra starten av 1900-tallet, en tid da industrien var langt enklere enn i dag, og dette er en lov som viser seg vanskelig å prakti-

sere, og som næringslivet og fagforeninger, både trevirkeindustrien i innlandet og maritime næringer langs kysten, har etterspurt lenge.

Vi har forståelse for at dette vil merkes godt i noen kommuner, og derfor forslo regjeringen en overgangsordning med nedtrapping over fem år, som etter forliket er økt til sju år. Sammen med våre forlikspartnere har vi også kommet fram til at kommunene skal kompenseres for det inntektsbortfallet de vil få fra 2019 og utover.

Regjeringens overskrift på dette statsbudsjettet er Et bærekraftig velferdssamfunn, og i denne overskriften ligger det at den måten vi har tenkt på de siste årene, ikke kan fortsette. Det er ikke slik lenger at vår enorme oljeformue i like stor grad vil kunne finansiere våre valgløfter. De pengene vi bruker i dag, må brukes annerledes. De pengene vi bruker i morgen, må ha som utgangspunkt å forsterke bærekraften i velferdssamfunnet. Dette betyr at vi framover må ha mer penger inn, eller få mer ut av hver krone vi bruker i dag, for å finansiere stadig større oppgaver.

Jeg vil her understreke at noe av hovedkritikken som ble reist fra Høyre og opposisjonen under de rød-grønne årene, var nettopp at oljeformuen ble brukt til å smøres tynt utover framfor å prioritere det som gir landet flere arbeidsplasser og vekst i økonomien. Da handlingsregelen ble utformet, var det enighet om at man skulle bruke oljepengene på investeringer i samferdsel, forskning og utdanning og vekstfremmende skattelettelser. Det er nettopp en slik prioritering denne regjeringen foretar. Det er vekstfremmende å senke skatten på våre bedrifter og fase ut maskinskatten. Det er ikke vekstfremmende å tappe eiere av norske bedrifter for penger, uavhengig av om de går i pluss eller minus, og spesielt ikke nå når mange opplever å gå i minus.

Jeg vil også bruke anledningen til å presisere at punkt 12.2. i innstillingen skal forstås slik at de fire samarbeidspartiene står inne i alle deler av punktet som ikke er endret som en følge av budsjettenigheten. Endringene i ABE-reformen vil ha noe innvirkning på enkelte av sektoravgiftene, og det er der sammenligningstabellen i kapittel 16 og tilrådingen til Stortinget i kapittel 18 som bekrefter hva de fire partiene står inne i.

Videre vil jeg opplyse om en tallfeil i innstillingen på side 114 nederst om avgiftsgruppe B i engangsavgiftene. Der står det to plasser 75 g/km. Det skal være 70 g/km, likt det som står i flertallets forslag på side 60 i innstillingen.

Regjeringen har levert et godt budsjett for landet. Vi må sørge for at det lønner seg å investere i norske arbeidsplasser, og at det ikke lønner seg å flagge ut. Vi må fortsette å senke skatten til folk flest, slik at våre innbyggere kan bruke mer av sine egne penger på det de ønsker. Vi må skape mer, ikke skatte mer.

Ole Mic Thomassen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Fredric Holen Bjørdal (A) [10:15:08]: For Arbeiderpartiet er det eit mål å redusere forskjellane mellom folk i Noreg, og der er skattepolitikken eit utjamnande verkemiddel. I seinare år har jo også Høgre forstått at det kan vere strategisk klokt å snakke litt om forskjellar. Likevel går skattecuttpolitikken inn i sitt femte år. Utgiftssida aukar, og inntektssida blir svekt, og for å saldere budsjetta har ein år etter år auka avgifter og gjennomført smålege kutt for vanlege folk og dei som sit nedst ved bordet. Vi har forstått at Høgre er oppteke av at ein ikkje skal politisere debatten om økonomiske forskjellar. Men faktum er at regjeringa i fleire år har ført ein politikk som aktivt gjer situasjonen verre. Utviklinga går no berre éin veg: Dei med mest får stadig meir, og dei med minst får enda mindre. Dersom vi fortset med ein slik trickle-down-politikk, vil vi på sikt måtte velje mellom større kutt i velferdsgode og å auke skattane til dei som tener minst. Kva vil Høgre så velje?

Vetle Wang Soleim (H) [10:16:10]: Det er her Høyre og Arbeiderpartiet fundamentalt skiller lag. Vi mener nemlig at det å skape arbeidsplasser er det som fører til at flere får en god lønn og en god inntekt her i landet. Ulikhetene går nå ned, det skapes flere arbeidsplasser, arbeidsledigheten går ned, og det viktigste er at vi har en skattepolitikk som faktisk sørger for at flere kommer seg i jobb. Der Arbeiderpartiet som eneste løsning ser å øke skattene eller bruke statsbudsjettet som en innretning på den ene eller andre måten, mener vi faktisk at det er bedre at bedriftene og folk flest får lov til å beholde mer av sine egne penger for å skape flere arbeidsplasser. Det er ikke slik at man må ha en post på statsbudsjettet for at noe skal fungere, og vi ser flere ting denne regjeringen legger fram, som ikke koster noe som helst, men som faktisk fører til at ulikhetene går ned, og at flere kommer seg i jobb. Fraværsgrensen er et godt eksempel på et tiltak som er gratis, men som fører til at flere fullfører videregående skole og kvalifiserer seg til å komme inn i arbeidslivet. Det mener jeg er positivt.

Fredric Holen Bjørdal (A) [10:17:09]: Representantens argumentasjon stemmer ikkje, for seinast 14. november i år fekk vi ein rapport – ikkje frå Arbeiderpartiet, men frå Nav – som slår fast at vår kritikk mot regjeringa er reell: Forskjellane, fattigdommen, aukar i dette landet. Arbeidsministeren slo alarm om det i VG, men som alltid blir ikkje medieoppslaga deira følgde opp med politikk for å snu utviklinga. Kutta i formuesskatten har vore dyre for staten. Regjeringa har kasta

pengar etter dei rikaste i håp om at det skulle skape arbeidsplassar. Dessverre har det ikkje fungert. Denne reverserte omfordelinga har vist seg å vere veldig ineffektiv. Hadde vi brukt pengane på å skape sysselsetjinga sjølve, kunne vi skapt tusenvis av arbeidsplassar kvart einaste år. Det er ikkje Arbeidarpartiet sine tal, men SSB sine. I staden får vi no færre i arbeid og fleire på trygd.

Eg utfordrar representanten: Kan representanten nemne eitt reelt eksempel på at skatte- og avgiftspolitikken til Høgre faktisk bidreg til å redusere forskjellane i samfunnet?

Vetle Wang Soleim (H) [10:18:13]: Arbeiderpartiet sier at det viktigste for dem er at alle har en jobb å gå til. Det er jeg helt enig i. De sier også at det er flere nå som havner på trygd. Derfor er det så viktig at vi klarer å ha et nytt tiltak som ikke koster noe på statsbudsjettet, men som fører til at flere kommer seg i jobb, nemlig aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år. Dette er et tiltak som Arbeiderpartiet er imot, men det er et tiltak som de som faktisk mottar det, synes er positivt. Man kommer seg opp av senga, og man kommer seg inn i en jobb. Man får sin egen frihet.

Så skiller vi lag med Arbeiderpartiet, og hvis jeg skulle være enig med representanten, har vi begge tatt feil. For det er slik at skatteøkninger ikke er veien å gå hvis vi skal skape arbeidsplasser her i landet. Så er det nå engang slik at det ikke er skatten som finansierer dette, det er arbeidsplasser som skaper skatten, som finansierer det velferdssamfunnet som vi vil ha. Arbeiderpartiet har åpenbart også skjønt det selv, i og med at de gikk til valg på 15 mrd. kr, men altså endte opp på 8 mrd. kr.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [10:19:18]: Reiselivsnæringen er en næring som er særdeles viktig for hele Norge, og som bidrar til både verdiskaping og arbeidsplasser landet rundt. Gjennom de siste tre årene har det flertallet som har inngått budsjettavtaler, sørget for 50 pst. økning i momsen for reiselivet.

I debatten om næringskomiteens budsjett i går sa representanten Ebbesen fra Høyre som argument for hvorfor dette ble gjort, at det er en oppfølging av skatteforliket, og begrunnelsen er ambisjonen om en flatere moms. For det første ligger det ingenting om økt moms for reiseliv i skatteforliket. Men i skatteutvalget – Scheelutvalget – argumenterte en for at en skulle opp på 15 pst. Er det det som er Høyres ambisjon, eller er det at man skal opp på 25 pst. som den allmenne momssatsen?

Vetle Wang Soleim (H) [10:20:08]: Vi øker satsen på lav moms i tråd med det skatteutvalget har pekt på, nettopp fordi vi mener at det er viktigere å senke skatten for alle, og så kan heller forbruk beskattes høyere. Nå er det slik at reiselivet går så det suser om dagen, og

dette er en moderat økning. I 2016 økte f.eks. losjiosetningen på hoteller med 4,1 pst. Oppgangen ser ut til å fortsette i 2017. Det vi ser, er at losjiosetningen de første sju månedene er om lag 5,9 pst. høyere enn tilsvarende i 2016.

Denne regjeringen har levert en reiselivsmelding som har fått skryt fra reiselivsnæringen selv. Det er også slik at i statsbudsjettet har vi inne et forslag om å fjerne formuesskatten på hotell, noe vi er i samtaler med ESA for å få til, og det er iallfall et offensivt bidrag til at reiselivsnæringen skal fortsette å vokse – slik den allerede gjør.

Lars Haltbrekken (SV) [10:21:13]: I statsråd Terje Søviknes' lønnsomhetsvurdering for Goliat-feltet i Barentshavet viser regnestykkene at nåverdiene før og etter skatt ikke er de samme. Det betyr at petroleums-skattesystemet ikke er nøytralt. Petroleums-skattesystemet er slik utformet at noe som er ulønnsomt for staten, kan være lønnsomt for utbyggerne. Hovedårsaken til dette er at friinntekten er satt for høyt.

Mitt spørsmål er om Høyre er enig i denne analysen.

Vetle Wang Soleim (H) [10:21:53]: Denne regjeringen har videreført et skatteregime for oljenæringen som vi tok over fra de rød-grønne, og det fortsetter vi med. Jeg mener det er viktig at vi fortsetter med den oljepolitikken som denne regjeringen fører. Oljeselskaper trenger tilgang på nytt leteareal for å kunne fortsette å utvinne olje og gass i Norge, og det er det bred enighet om. Det var flere titusener som mistet jobben under oljeprisfallet i fjor. Da er det viktig at aktiviteten kommer opp igjen, og det ser det nå også ut som om den gjør.

Det er nettopp olje- og gassnæringen som i stor grad sørger for at vi har de inntektene som vi kan fordele ut igjen til ulike velferdsgoder her i landet. Jeg mener at viktigere nå enn å gjøre tiltak som det SV er inne på og fjerne leterefusjonsordningen osv., er det å sørge for at olje- og gassnæringen har en forutsigbar framtid og får videreføre de rammevilkårene den har i dag.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Trond Giske (A) [10:23:07]: For Arbeiderpartiet har skatte- og avgiftspolitikken tre viktige mål:

For det første skal den gi en god og trygg finansiering av de velferdsgodene vi mener det er best å finansiere i fellesskap – en god skole, trygg eldreomsorg, helsetilbud, forsvar, gode sosiale ordninger.

For det andre skal skattesystemet bidra til verdiskaping og næringsutvikling over hele landet, være forutsigbart, effektivt og langsiktig.

For det tredje skal det bidra til en mer rettferdig fordeling. Det er egentlig ganske enkelt. De som har mest,

skal bidra mest. Folk med vanlige inntekter, skal betale mindre.

På alle disse tre punktene er Arbeiderpartiets opplegg mer målrettet og bedre innrettet enn Fremskrittspartiet og Høyres skatteopplegg, for vi sørger for at vi har mer å investere på det vi trenger for å forberede oss på framtiden. Norge har noen store oppgaver som vi må løse i fellesskap:

- sørge for at mange flere barn og unge får en oppvekst med trygghet og kunnskap
- sørge for at folk kan kvalifisere seg for framtidens arbeidsplasser, slik at ingen «går ut på dato» i framtidens arbeidsliv
- bygge ut eldreomsorgen og helsetilbudet, slik at det økende antall eldre kan være trygg på å få den hjelpen de trenger
- stanse klimaendringene og bevare et godt miljø for framtidige generasjoner

Fra ett år til et annet er ikke forskjellene i norsk politikk enorme. Vi ligger om lag 4,6 mrd. kr over skattenivået for 2017. Men for dem det gjelder, betyr det mye.

Kort fortalt består vårt skatteopplegg av fire enkle grep:

For det første vanlig moms på brus og godteri, slik at vi kan finansiere flere lærere, barnehagelærere, prøveprosjekt med skolemat, frukt og grønt i skolen, et bedre barnevern en trygg oppvekst.

For det andre nær dobler vi veksten på sykehus, vi styrker kommuneøkonomien og eldreomsorgen, stanser usosiale kutt og finansierer det ved å gjeninnføre den formuesskatten vi hadde i 2013.

For det tredje kutter vi subsidieringen av utenlandske nettleverandører. Det er meningsløst at bare man har en postadresse i Sverige, skal man slippe den momsen som norske leverandører er nødt til å legge på. Vi bruker de pengene vi får inn, på arbeidsplasser i Norge, i oppstartsbedrifter, i havnæringen, skognæringen, på utvikling av nye arbeidsplasser innenfor miljø og klimateknologi – en skikkelig distriktssatsing.

Og for det fjerde satser vi på mer jernbane, kollektivtrafikk, nullutslippsbiler, elektriske ferger, karbonfangst og -lagring, samtidig som vi finansierer det med å gjøre det dyrere å forurense.

Vårt skatteopplegg sikrer en bedre fordeling. Fra Høyre og Fremskrittspartiet har vanlige folk fått en femmer om dagen. De rikeste har fått 160 ganger mer. Arbeiderpartiet gjør det motsatte:

- ingen samlet økning i inntektsskatten, men omfordeling fra dem som tjener over 1 mill. kr til dem med vanlige og lave inntekter
- ingen økning i de avgiftene som folk flest betaler mest av – drivstoff, elavgift, alkohol
- ingen skattesmell for pendlerne

Fremskrittspartiet og Høyre er svært opprørt når de med de største formuene eller største inntektene må betale noen hundrelapper mer i måneden. Men de sender mer enn gjerne regningen på opp mot 1 mrd. kr til norske pendlere, til eldre arbeidstakere som mister jobben, eller lavtlønte som blir syke. Et godt eksempel er økningen i barnehageprisen. En økning i barnehageprisen spiser opp skattekuttene for vanlige folk. Hvis man har to barn i barnehage, må foreldrene tjene til sammen nær 1,8 mill. kr for å komme bedre ut med Høyres skatteopplegg enn med Arbeiderpartiets. Skattekuttene kommer inn den ene dagen, men forsvinner ut i økt egenbetaling dagen etter. Det er verken rettferdig, effektivt eller sosialt.

Arbeiderpartiet er mot en slik usosial politikk. Vi sier nei til økningene i egenandelene og bruker heller pengene på bedre velferd.

Det har betydning hvem vi velger å stille opp for. Når handlingsrommet er mindre, blir også valgene vi gjør, viktigere. Høyresiden har helt siden Reagan og Thatcher på 1980-tallet hevdet at skattekutt til de rikeste gir ekstra næringsutvikling og dermed ekstra skatteinntekter. På 40 år har man ennå ikke kommet opp med dokumentasjon på denne teorien. Tvert imot har politikken gitt større forskjeller og dårligere finansiering av velferdstjenestene i alle land hvor denne praksisen er prøvd.

Arbeiderpartiet vil bruke de mulighetene og rikdommene Norge har. Vi vil skape et mer rettferdig samfunn, hvor alle får mulighet til å delta, med sterk næringsutvikling, hvor vi tar hele landet i bruk, med sterkere fellesskap og små forskjeller.

Med dette tar jeg opp de forslag Arbeiderpartiet har i innstillingene – alene eller sammen med andre.

Presidenten: Representanten Trond Giske har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Vetle Wang Soleim (H) [10:28:23]: I valgkampen sa Arbeiderpartiets leder, Jonas Gahr Støre – og jeg tror at også representanten Giske sa det samme:

«Om lag to tredjedeler av kuttene denne regjeringen har gjennomført ønsker vi å ta tilbake.»

Det var spørsmål om skatt. Denne regjeringen har til og med 2017 senket skattene og avgiftene med om lag 23 mrd. kr. Hvor mye er to tredjedeler av 23 mrd. kr? Kan representanten utelukke at Arbeiderpartiet i denne stortingsperioden skal innfri sitt skatteløfte?

Trond Giske (A) [10:28:54]: Det mangler et vesentlig ord i det sitatet, nemlig «inntil». Vi syntes det var rede- lig å si i valgkampen hva det maksimale taket for skatte- og avgiftsøkninger skulle bli. Våre konkurrenter gikk til

valg på store skattekutt, nå får vi en avgiftsøkning etter forliket i stedet. Vi var vel de som ga klareste svar.

Vi kommer til å ta inn det i skatt som vi mener er riktig for å finansiere velferdsgodene. Vi mener at det er feil å gjøre det gjennom økte egenandeler. Vi kommer til å skattlegge mest dem som har mest. Vår fordeling i inntektsskatten gir en betydelig skatteøkning for dem som tjener over 1 mill. kr, ingen skatteøkning for dem som tjener 600 000 kr–1 mill. kr, og betydelig skattekutt for dem som tjener mindre. Det mener vi er en riktig profil. Vi skal ta inn det vi trenger, men ikke mer enn nødvendig, og vi skal ta det inn på en effektiv og rettferdig måte.

Vetle Wang Soleim (H) [10:29:51]: Det som representanten sier er inntil, ble jo på et forbilledlig vis fordelt før valget.

Det jeg egentlig ikke helt fikk svar på, er: Hva er det som er så fundamentalt endret i norsk økonomi at en skatteøkning som var nødvendig og rettferdig i september, viser seg ikke å være i nærheten av å være nødvendig og rettferdig i oktober?

Trond Giske (A) [10:30:16]: Det kommer an på de behovene vi har i årene framover. Finansministeren beskriver egentlig gripende godt i nasjonalbudsjettet hvordan handlingsrommet i årene framover faktisk vil bli enda mindre enn det hun selv beskrev i forrige nasjonalbudsjett. Nesten hele veksten i skatteinntekter og oljepegebruk i årene framover er bundet opp i økte pensjonsutgifter, i demografi, i sykehus og i eldreomsorgen. Legger vi inn forsvarsplanen og NTP, er vel hele handlingsrommet brukt opp.

Det er derfor vi sier at vi også åpner for å ha økninger i skatter og avgifter, for å finansiere en styrking av en trygg eldreomsorg for alle dem som trenger det, gode sykehus og en god oppvekst. Alternativet er det Høyre og Fremskrittspartiet gjør i årets budsjett, nemlig å øke barnehageprisen isteden. Man er altså entusiastisk for økte utgifter for familier hvis det rammer alle likt, istedenfor å ha et system der de som har mest, bidrar mest.

Sivert Bjørnstad (FrP) [10:31:28]: Økt barnehagepris rammer ikke likt. Det rammer dem som har mest, mest, fordi de som har de minste inntektene, slipper å betale like mye.

Fem dager før valget i høst gikk Arbeiderpartiets ledelse ut med en helt konkret plan for hvordan de 15 mrd. kr i økt skatt skulle brukes de kommende årene. Nå har vi lært at det aldri var snakk om 15 mrd. kr, men inntil 15 mrd. kr. Det var det imidlertid ingen andre enn folk på Youngstorget som verken så eller hørte i valgkampen. Ifølge Giske kommer ikke Arbeiderpartiet til å foreslå å øke skattene med 15 mrd. kr i løpet av denne

perioden, på tross av fagre og konkrete løfter fem dager før valget.

Det må bety én av to ting: Enten er Arbeiderpartiets løfter i en valgkamp bare tomme ord, eller så har Arbeiderpartiet forstått at det er mulig å løfte velferden uten å øke skattene kraftig. Hva er riktig?

Trond Giske (A) [10:32:28]: Det er jo helt utrolig at Fremskrittspartiet virker dypt skuffet over at Arbeiderpartiet ikke øker skattene nok. Man skulle tro at Fremskrittspartiet ville gå på talerstolen og juble over det. Når jeg blir belært om valgløfter og hva man følger opp i etterkant, av Fremskrittspartiet, som lovte å fjerne formuesskatten på 14 mrd. kr – det er ikke spor av det i budsjettet – fjerne eiendomsskatten på 11. mrd. kr – det er ikke spor av det i statsbudsjettet – fjerne arbeidsgiveravgiften for lærlinger – det er ikke spor av det i statsbudsjettet – fjerne dokumentavgiften – det er ikke spor av det i statsbudsjettet – altså fjerne skatter og avgifter på 50 mrd. kr og komme med et budsjett som til sjunde og sist øker avgiftene med 2 mrd. kr, noe som går i motsatt retning av det man sa – tror jeg at det at vi ikke øker skattene like mye som Fremskrittspartiet og Høyre framstiller det som at vi har lovt å gjøre i valgkampen, og utelater ordet «inntil», blir litt for lett å gjennomskue for folk flest.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [10:33:36]: Jeg merker meg at Arbeiderpartiet nå har presentert et skatteopplegg der de er opptatt av å få understreket at de ikke øker skattene fullt så mye.

Vi er riktignok enige om at folk flest skal komme bedre ut av det enn de gjør med regjeringens opplegg, men jeg lytter likevel til representanten Giske, som sier at vi skal ta inn så mye skatter som nødvendig for å finansiere fellesskapet. Det er vi enig i, men vi mener også at det er én grunn til til at man skal ha skatter og avgifter, og det er omfordeling – for å fordele fra de rikeste i samfunnet og til folk flest. Med denne regjeringen ser vi at de rikeste drar ifra, forskjellene øker, de rikeste sitter igjen med stadig mer, og to av tre av de rikeste i Norge er arvinger.

Da er mitt spørsmål til representanten Giske om han ser at skatter også må økes for de aller rikeste gjennom økt formuesskatt og gjennom å få på plass arveavgiften igjen – for omfordeling.

Trond Giske (A) [10:34:48]: Nei, vi er ikke for å gjennomføre arveavgiften. Den ga i det siste statsbudsjettet vi la fram, 1 mrd. kr i inntekt. Det avgjør ikke velferdssiden i Norge. Arveavgift er egentlig skatt på formue, og det vi tar inn mer penger på, er bl.a. formuesskatten – ca. 3 mrd. kr ekstra i vårt opplegg. Det er tre ganger arveavgiften. Arveavgiften er bare skatt på formuen i ett bestemt øyeblikk, nemlig når formuen går fra én gene-

rasjon til en annen. Det er like greit å skattlegge den jevnt, sånn at man får et system som ikke har disse skattetilpasningene som arveavgiften bidro til.

Men jeg er hundre prosent enig med representanten Kaski i at det viktigste med et skattesystem, i tillegg til å finansiere velferdsordninger, være effektivt og legge til rette for næringsvirksomhet, er god fordeling. Vi har i vårt opplegg for 2018 den tøffeste fordelingen vi har hatt på mange år. De som tjener over 1 mill. kr, får betydelig økte bidrag til fellesskapet, og de som tjener under 500 000 kr, får betydelige skatteletter. Det er omfordeling i praksis.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Helge André Njåstad (FrP) [10:36:05]: Skatt og avgift er viktig for heilskapen i statsbudsjettet, og det er nok òg difor finansdebatten i førre veke i stor grad dreidde seg om skatte- og avgiftsspørsmål. I dag blir det ein liten reprise på den debatten. Det er òg naturleg at me diskuterer skatt og avgift, for det er der dei store forskjellane i norsk politikk ligg – mellom parti som vil setja skattane og avgiftene ned, og parti som vil setja dei opp, i litt ulik grad og styrke.

Det var veldig fornøyeleg å høyra replikkordskiftet mellom dei to tidlegare samarbeidspartia i den raudgrøne regjeringa, som no står og kappast om kva avgift eller skatt på formue ein skal auka, og nærmast har eit vandrande seminar om ein skal auka den eller den. Eg trur alle me som er opptekne av skattepolitikk, er veldig glade for at det ikkje er dei partia som etter haustens val skal laga ein regjeringsplattform der ein diskuterer korleis ein skal kjempa mot rikdom meir enn å kjempa mot fattigdom.

I innstillinga som ligg føre, er eg veldig glad for at hovuddelen av det regjeringa har føreslått, står fast. Mykje av det byggjer på eit skatteforlik som heldigvis fleire parti har stilt seg bak, der me går inn for å setja ned både selskapsskatten og inntektsskatten til 23 pst., og der me òg aukar verdsettingsrabatten på formuesskatten frå 10 pst. til 20 pst., noko som vil vera eit viktig bidrag for å fortsetja å redusera skattar og avgifter i Noreg.

Når me ser heile femårsperioden som dette statsbudsjettet er det femte året i, under eitt, nærmar me oss 25 mrd. kr i skatte- og avgiftsreduksjonar, noko som er eit betydeleg bidrag til at folk flest og næringsliv får behalda meir sjølve. Eg har aldri forstått at det blir sett opp mot velferd. Det er ikkje slik at om ein får behalda meir i eigen lommebok eller eigen bedrift, betyr det at dei pengane ikkje kan brukast til velferd. Det handlar om noko så fundamentalt som kven som er best i stand til å disponera egne pengar. Er det me som sit i denne salen, eller dei som sit i eit kommunestyre eller fylkesting, som er best til å disponera, eller er det den enkelte sjølv som

kan definera kva ein ønskjer å bruka pengane på, for å sikra seg anten velferd eller auka verdiskaping, som igjen gjev auka skatteinntekter til staten og kommunane? Det er der den store forskjellen ligg, og det er der eg er veldig glad for at Framstegspartiet har ei hand på rattet, slik at avgifter og skattar går ned og ikkje opp.

Det er òg skapt ein myte om at det i den femårsperioden som me har lagt bak oss, er dei som har mest frå før, som har fått mest skattelette. Eg er stolt over at me har vore med på å setja ned formuesskatten, slik at dei som er rike på ansvar og skaper arbeidsplassar, ikkje har ein så sterk skattlegging og den særnorske formuesskatten. Men det er ein myte at det er dei som har fått mest.

Det er folk flest og vanlege folk som har fått dei største skattelettane med denne regjeringa. Dei som har kome absolutt best ut av det, er dei som kjøper seg nye, miljøvenlege bilar, noko Framstegspartiet er veldig glad for. Me veit at ein i store delar av Noreg er avhengig av bilen for å levera ungar i barnehagen, koma seg på fritidsaktivitetar og på butikken. Me har klart å setja ned bilavgiftene og sørgja for at bilen ikkje lenger er ei mjølkeku for staten, men at bilavgiftene går til å byggja vegar og infrastruktur. Me er veldig stolte over det og at me i lag med samarbeidspartia våre, Kristeleg Folkeparti og Venstre, har klart å dreia bilpolitikken i ei retning som gjer at det løner seg å fornya bilparken i ei meir miljøvenleg retning. Det er me veldig fornøgd med.

Der tar me nye steg i dette budsjettet når me ytterlegare premierer bilar som slepp ut lite CO₂, til fordel for vektkomponenten i dagens eingongsavgift. Det gjer at det til neste år blir endå meir lønsamt å kjøpa miljøvenlege bilar, som er til glede for alle.

Det som likevel gler meg mest i dag, er at me kjem til å gjera vedtak om å fjerna maskinskatten. Det er alltid gøy for Framstegspartiet å sørgja for å fjerna ein skatt heilt. Det at me no kan seia til næringslivet at den norske maskinskatten på produksjonsutstyr er vekk frå 2019 og sju år fram i tid, er eit solid bidrag til å sikra nyetablering og optimisme i næringslivet. Det gler oss veldig.

Representanten Giske seier at det ikkje er spor av valøfta våre om eigedomsskatt. Då ber eg om at ein les dokumenta ytterlegare, for det er masse spor av god Framstegsparti-politikk. Når det gjeld eigedomsskatt, er jo maskinskatten ein del av eigedomsskatten. Der tar me store steg i dag. I tillegg gjer me det vanskelegare å auka og innføra eigedomsskatt på hus og hytter. Det er masse spor av god Framstegsparti-politikk i dette skatte- og avgiftsopplegget.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åsunn Lyngedal (A) [10:41:22]: Hver høst med Fremskrittspartiet i regjering har næringslivet i desember fått en ny og relativt uventet avgift. En av de næ-

ringsfiendtlige avgiftsøkningene vi ser fra regjeringen i dette budsjettet, er at de legger CO₂-avgift på LNG når det brukes som drivstoff i skipsfarten. Avgiftsøkningen er ikke bare næringsfiendtlig, men vil ha som konsekvens at den vil skade miljøet vårt. Omlegging til LNG fjerner utslipp av svovel og sot fra skip, og det reduserer CO₂-utslippene med 20 pst. Større skip har i dag ikke alternativer som er mer miljøvennlig enn LNG. Norge har en industri som har høy kompetanse, både på LNG og på skipsindustri, og flere planer om nybygde skip er nå lagt bort på grunn av CO₂-avgift på LNG. Avgiftsøkningen fra Fremskrittspartiet i regjering gjør at Norge sier nei takk til nye industrielle muligheter langs kysten.

Kan representanten si litt om bakgrunnen for den nye avgiften og signalene man får fra industrien?

Helge André Njåstad (FrP) [10:42:26]: Med tanke på den beskrivinga, er det ikkje riktig at næringslivet kvar haust opplever at det dukkar opp nye avgifter som endrar summen. Det næringslivet opplever kvart år med oss i regjering, er at avgifter og skattetrykket går ned samla sett, og så er det nokre enkeltelement som trekker i motsett retning. Men totalen for næringslivet er positiv.

Når det gjeld CO₂-avgifta, er det ei oppfølging av tidlegare einigheit om at ein skal auka ho. Men ho blir ikkje auka så mykje at totalen for næringslivet slår feil ut. For skipsfarten, som representanten var spesielt oppteken av, har denne regjeringa og dette samarbeidet gjort mykje, m.a. stiller ein fornya krav til miljøet når det gjeld ferjedrift. Me gjev tilskot gjennom Enova til fylkeskommunar som fornyar. Det skjer mykje med tanke på miljøvenleg teknologi på skipsfart. Berre i mitt heimfylke, Hordaland, har fylkeskommunen med støtte frå Enova fornya ferjeparken enormt med batterikapasitet, som gjer at utsleppa går betydeleg ned.

Åsunn Lyngedal (A) [10:43:33]: Jeg merket meg i innlegget til representanten at han er opptatt av at folk flest bør kjøpe sin egen velferd. Da har jeg lyst til å si litt om at når velferd betyr helsetjenester, skole, barnehager og eldreomsorg, er jeg ganske opptatt av at det er fellesskapet som skal stille med det, og at det er noe av det beste med Norge.

Medianinntekten i Norge er ca. 549 000 kr, og av 4,3 millioner skattytere i dette landet, er det 3,7 millioner som vil få lavere inntektsskatt med Arbeiderpartiets skatteopplegg, enn med det regjeringen har lagt fram. Jeg lurte litt på hvem disse «folk flest» som skulle få lavere skatt med Fremskrittspartiet, er i representanten Njåstads øyne.

Helge André Njåstad (FrP) [10:44:25]: Når eg snakkar om folk flest, snakkar eg sjølvsagt om alle. Det som er viktig når ein samanliknar ulike skatteopplegg, er å sjå på heilskapen. Ein må forventa at nokon av og til kjøper seg ny bil, og dei får solide skattelettar samanlikna med Arbeidarpartiets nivå på det. Ser ein heilskapen, er det ikkje nokon tvil om at ein kjem betre ut med ein avgifts- og skattereduksjon på nærmare 25 mrd. kr, kontra – no skal eg læra meg omgrepet – inntil 15 mrd. kr i pluss på det som er Arbeidarpartiets opplegg. Det er heilt umogleg at ein kjem betre ut av eit reknestykke med inntil 15 mrd. kr i pluss, samanlikna med at me har redusert med 25 mrd. kr. Vår ambisjon er å gå ytterlegare ned. Folk flest kjem betre ut ved at denne regjeringa vart vald igjen, og at Framstegspartiet framleis bidreg til å redusera skattar og avgifter.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [10:45:25]: Det har blitt skattelette til dem som har mest fra før, med denne regjeringen og med Fremskrittspartiet i regjering. De med inntekter over 2 mill. kr har i snitt fått over 50 000 kr i skattelette. De 50 rikeste har alene fått ca. 1 mrd. kr. Samtidig har det blitt avgiftsøkninger for folk flest og målrettede angrep på enkelt næringer.

Cirka 7 mrd. kr har avgiftsøkningene blitt med Fremskrittspartiet. Hvor i Fremskrittspartiets politikk finnes det grunnlag for å argumentere for at det er lurt å øke avgiftene på en slik måte?

Helge André Njåstad (FrP) [10:46:05]: Framstegspartiet sin primærpolitikk er at ein skal setja ned både skattar og avgifter, noko me har gått betydeleg i retning av med 25 mrd. kr i reduksjon. Så må me bli einige med tre andre parti for å få til eit statsbudsjett. Då har ein del avgifter vorte auka på grunn av det, fordi me får redusert andre skattar, f.eks. maskinskatten. Det er lite i Framstegspartiet sin politikk som seier at det er ønskeleg å auka f.eks. dei to avgiftene, slik me gjorde i denne runden. Men sidan heilskapen er bra, og sidan me sette ned eignedomsskatten og fjerna maskinskatten, er det eit totalbilet som me kan leva veldig godt med. Eg er meir spent på korleis Senterpartiet stiller seg til at når det dei har snakka om i sju år på inn- og utpust frå denne talarstolen, no blir ein realitet, så har dei plutselig vorte imot.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [10:47:11]: I finansdebatten ble det gjentatt til det kjedsommelige at SVs skatte- og avgiftsopplegg kom til å gjøre livet surt for folk flest. Blant annet hørte vi det fra representanten Njåstad. Mitt spørsmål til representanten er egentlig ganske enkelt: Har representanten nå hatt tid til å lese SVs alternative budsjett og sett på regnestykkene fra Finansdepartementet, som viser at en vanlig familie med to

voksne, barn og to dieslbiler vil komme ut med 7 000 kr i pluss sammenlignet med regjeringens opplegg?

Helge André Njåstad (FrP) [10:47:50]: Representanten har sjølvsagt lese SVs alternative budsjett både før finansdebatten og på ny no. Eg må innrømme at eg vart ikkje meir interessert i å stemma for SVs alternativ i dag etter å ha lese det for andre gong. Reknestykket viser berre nokre element. For eksempel har ikkje dei med to dieslbilar tenkt å skifta ut dieselbilen sin i løpet av neste år. Viss dei gjer det, får dei ein større skattelette. Det er berre forbruk som ligg i det reknestykket som representanten viser til. Igjen er det slik at om ein ser på heilskapen og heile билетet og samanliknar SVs skatte- og avgiftspolitik med det som er fasiten etter våre fem år, kjem alle betre ut med eit parti som set ned skattane med 25 mrd. kr, kontra eit parti som ønskjer å auka skattane.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:48:46]: Noe av kvaliteten ved det norske politiske systemet har vært forutsigbarhet. Det har vært en stor styrke for oss som et lite land at vi ikke har hatt brå endringer selv med skiftende flertall. Det var et bredt skatteforlik i forrige periode, nettopp for å sikre forutsigbarhet for innbyggere og for næringsliv. Det har vært et høyt skattenivå, men folk har visst at hvis de investerer, er det liten risiko for at det plutselig blir brå endringer. Vi opplevde i årets budsjett at det plutselig kom brå endringer – ikke på skatt, men på avgift.

Det som overrasker meg når det gjelder Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, er at de ikke er mer bekymret over de siste års utvikling i norsk økonomi. Norsk kapital har ikke gått fra olje og gass til investering i industri, men fra olje og gass til investering i bolig og eiendom. Norge som land kan ikke bo seg til rikdom. Vi må ha verdiskaping, vi må ha verdiskapende industri.

Den industrien som har investert mest, er næringsmiddelindustrien. Der har vi sett investeringer rundt omkring i hele landet, og det er også den industrien som sysselsetter flest på fastlandet. Nesten 50 000 mennesker jobber i norsk næringsmiddelindustri. Derfor er det så forunderlig, det som skjer i det skatte- og avgiftsopplegget som flertallet vil vedta i dag, som nettopp er et målrettet angrep på den delen av norsk næringsliv som investerer mest på fastlandet, norsk næringsmiddelindustri, med en avgiftsøkning på 83 pst., og den slår helt vilkårlig ut. Den er sterkt konkurransevridende i sin form og bryter med hele tankegangen om at det norske skatte- og avgiftssystemet skal være forutsigbart.

Man får en avgiftsøkning på sjokoladekjeks på 0 pst., men på sjokolade på 83 pst. Vitaminbjørnene, som er blitt så mye omtalt tidligere, får 83 pst. avgiftsøkning, mens marsipanpølse får 0 pst. Kjøper man marsipan med sjokolade, får man 83 pst. avgiftsøkning. Det viser at hele avgiften har vært sovende, den er bare blitt prisregulert. Nå kommer det et enormt avgiftshopp på 83 pst. som slår helt vilkårlig ut på produktene.

Grunnen til at den bare har vært prisregulert, er nettopp at man har sett at denne avgiften slår veldig spesielt ut og rammer enkeltbedrifter voldsomt. Når vi f.eks. hører at Freia her i Oslo får 360 mill. kr mer i avgift på sitt ene anlegg, er det en vilkårlighet som ikke hører hjemme i det norske storting. Vi har vært kjent for å ha forutsigbarhet og trygghet, men et høyt nivå på både skatter og avgifter. Men det har vært trygt å investere her. Denne typen avgiftshopp gjør det utrygt å investere, og det er konkurransevridende. I dagens Dagbladet kan vi lese at takket være 350-kronersgrensen er det en svensk aktør som hver dag, avgifts- og momsfritt, eksporterer 20 tonn godteri til Norge. Det er et direkte utslag av en uforutsigbar avgiftspolitik som premierer svenske aktører og straffer norske aktører. Det er helt uforståelig at de fire partiene ønsker en slik politikk. Jeg kan ikke tro at de egentlig er for den selv.

Så er det en annen ting jeg synes er sørgelig med det skatte- og avgiftsopplegget som Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre vedtar i dag. Det er de store skatteskjerpelsene som kommer for vanlige arbeidsfolk. Da man skulle gjøre opp budsjettet, var det de som bor på brakke, som skulle ta regningen. Siv Jensen kom med et forslag om at man skulle skjerpe skattene med 750 mill. kr for dem som bor på brakke i Norge – vanlige arbeidsfolk. Da man skulle gjøre opp budsjettet med Kristelig Folkeparti og Venstre, skulle man sende en skatteregning til sjøfolk på 200 mill. kr. En vanlig sjømann får fort 7 000–8 000 kr mer i skatt på grunn av at man fjerner det skattefrie hyretillegget.

I opplegget fjerner man også arbeidsgiverens mulighet til å betale kost for arbeidstakere som må bo borte fra hjemmet. Man reduserer betalingen med 150 kr per arbeidstaker – en målrettet skatteøkning for dem som må være langt borte fra hjemmet når de jobber.

Så har regjeringen sett, sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, at det var én gruppe som ble rammet urimelig, og det var lastebilsjåførene. Men det som er det forunderlige med opplegget som her ligger, er at hvis en lastebilsjåfør sover i bilen, skal han få det skattefritt, men hvis han sover på brakke, skal han ikke få det skattefritt. Det er komplett uforståelig. Derfor burde man trekke hele forslaget og ikke lage et system som tvinger folk til å sove i lastebilen når de kunne sovet i brakka, eller at det er mer hederlig å jobbe hjemmefra hvis man

kjører lastebil, enn hvis man kjører gravemaskin. Det som er typisk for dagens regjeringspartier, er at når man rammer vanlige arbeidsfolk, er det helt greit å øke skattene, men rammer det dem som har mest, gjør man det ikke.

Presidenten: Vil representanten ta opp forslag?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:53:56]: Det vil jeg gjerne gjøre.

Presidenten: Da har representanten Trygve Slagsvold Vedum tatt opp forslagene fra Senterpartiet.

Henrik Asheim (H) [10:54:11]: I representanten Slagsvold Vedums eget partiprogram, som han stilte til valg på denne høsten, står det i siste kulepunkt på side 49 at man vil fortsette å bruke moms og andre avgifter for å stimulere til et sunnere kosthold.

Så kan man si at det kanskje betyr lavere avgifter på sunne varer, men neida. Representanten Toppe, som sitter i Stortinget for Senterpartiet, uttalte bl.a.:

«Hvorfor ikke ha full moms, 25 prosent, på usunn mat?»

Videre sa hun:

«Jeg mener vi må bli mye tøffere på kostholdsområdet.»

Det betyr da at enten har representanten Slagsvold Vedum bestemt seg for egenhendig å overstyre sitt eget landsmøte og sin egen stortingsgruppe, som har vedtatt og argumentert for dette. Alternativt mener han at dette nå vil øke grensehandelen, selv om det tydeligvis ikke gjorde det da det var landsmøte i fjor vår. Det siste spørsmålet mitt er: Er det slik at Senterpartiet foreslår å endre innretningen på avgiften som man nå har raljert over i flere måneder, eller har man den samme innretningen selv om avgiften er lavere?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:55:13]: Det er en forutsigbarhet i skatte- og avgiftspolitikken til Senterpartiet. Det var det også da vi hadde ansvaret. Noe av det fullstendig uansvarlige fra Høyres side er at man bare øker en avgift med 83 pst. over natten.

Det står i vårt program at vi skal fortsette å bruke avgiftssystemet, og det gjør vi jo når det gjelder sunt kosthold, både når det gjelder tobakk, og når det gjelder alkohol. Med hensyn til 350-kronersgrensen, som jo er et målrettet smutthull for å få inn godteri, brus og den type produkter avgiftsfritt til Norge, tetter vi det. Men vi vil ha forutsigbarhet for norsk næringsliv. Vi mener at det er helt uansvarlig å øke avgiftsnivået med 83 pst. med en avgift som ikke er målrettet i det hele tatt, og som treffer helt vilkårlig.

Den avgiften har stått over tid. Da vi styrte, ble den kun prisregulert. Det er noe helt annet når en plutselig,

som Høyre nå gjør, øker avgiftsnivået med 83 pst., eller at man sender en regning på nesten 2 mrd. kr til norsk næringsmiddelindustri over natten.

Henrik Asheim (H) [10:56:14]: Det er helt riktig som representanten Slagsvold Vedum påpeker, at den innretningen var slik i åtte år, med Slagsvold Vedum i regjering, uten at noe ble endret. Hvis han er så prinsipielt provosert over det, er det litt spesielt at han mener det er helt greit så lenge avgiften ikke er høyere. Men det andre spørsmålet mitt er: Hvilken økonomisk teori ligger til grunn for at det å øke avgiften på sukker dramatisk øker grensehandelen, mens det å øke avgiften på tobakk med 10 pst. og på brennevin med 15 pst. ikke øker grensehandelen?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:56:41]: Når det gjelder sjokolade- og sukkeravgiften, var den – hvis jeg ikke husker helt feil – på 16 kr og 9 øre da vi overtok makten i 2006, og i år – før budsjettforliket – var den rett i underkant av 20 kr. Slik var den også før vi inngikk EØS-avtalen. Det har vært en forutsigbarhet rundt det, det har vært en trygghet rundt det, det har ikke vært bråk rundt det – men den har vært rar. Men ingen partier har tenkt at det er lurt å øke med 83 pst. – og det er det Høyre nå gjør. De øker den med 83 pst. uten å ha konsekvensvurdert det i det hele tatt, uten å se hvor vilkårlig dette slår ut, og hvor konkurransevridende det er for deler av norsk næringsliv.

Så her er det Asheim som er svar skyldig, for det er de som øker avgiftsnivået med 2 mrd. kr, ikke vi. Vi har et lavere avgiftsnivå for norsk næringsmiddelindustri, vi har et lavere avgiftsnivå for norske forbrukere, for vi mener det er klokt og rett å sørge for at vi har et næringsliv i Norge som kan tjene penger, også innenfor næringsmiddelsektoren.

Helge André Njåstad (FrP) [10:57:46]: Når representanten Slagsvold Vedum snakkar om «vi», er det interessant å spørre om det også betyr Kjersti Toppe, med tanke på alt ho har sagt frå denne talarstolen. Ho har sagt lite i år, har eg registrert. Men det er tre ting eg spesielt har lagt merke til at Slagsvold Vedum er vorten spesielt oppteken av denne hausten. Det eine er vitaminbjørnar, slik han sjølv har fortalt, det andre er å ta avstand frå Kjersti Toppes utsegner dei siste åtte åra, og det siste er grensehandel, som no er det nye Senterpartiet er oppteken av.

Eg har sett det alternative avgiftsopplegget. Der aukar ein avgiftene på brennevin med 15 pst. og hentar inn 155 mill. kr ekstra på det. Ein aukar avgiftene på anna alkoholhaldig drikke med 5 pst. og hentar inn 365 mill. kr på det, og ein aukar tobakksavgiftene med heile 10 pst., som hentar inn 560 mill. kr.

Mitt spørsmål er: Kva trur representanten dette vil føre til for grensehandelen, som han no er oppteken av?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:58:45]: For det første synes jeg Kjersti Toppe er en helt strålende representant, som løfter folkehelse i debatt etter debatt, og hun har også fått gjennomslag nå i høst for å få én time fysisk aktivitet inn i skolen. Veldig bra!

Så er det helt rett som Njåstad sier, at vi er opptatt av å bruke avgiftspolitikken, men det skal være en forutsigbarhet, en trygghet, og ikke ramme vilkårlig i norsk næringsliv. Vi ønsker ikke å lage den typen smutthull som Njåstad gjør, ved å lage en 350-kronersgrense som gjør at man kan importere avgiftsfritt, momsfritt, f.eks. godteri og brus til Norge. Det er urimelig. Det kan man ikke med alkohol og ikke med tobakk, for den ordningen er avgrenset, slik at man kan ikke gjøre det med den typen varer. Men på de varene som her rammes, kan man gjøre det, og derfor er dette en direkte måte å subsidiere svensk næringsmiddelindustri og svensk handel på, og det mener vi er feil bruk av våre ressurser. Vi skulle heller ha styrket vår industri og våre arbeidsplasser.

Lars Haltbrekken (SV) [11:00:02]: Senterpartiet snakker varmt om bioøkonomien. Økt bruk av skogressursene er helt avgjørende i klimapolitikken, mener partiet. Alt vi bruker olje til i dag, kan vi bruke skogen til i morgen. Senterpartiet vil også ha økt satsing på bio-gass. Bioenergiens viktigste konkurrent er fossil olje og fossil gass.

På tross av dette er partiet lite ivrig etter å fremme konkurransesituasjonen for det grønne karbonet opp mot de fossile konkurrentene. Tvert imot fjerner man skatter på fossil energi i Senterpartiets statsbudsjett og motsetter seg Fremskrittspartiets svært moderate forslag til økninger. Hvorfor motarbeider Senterpartiet bioøkonomien på denne måten?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:00:54]: Vi ble overrasket da Fremskrittspartiet ved Siv Jensen i fjor økte avgiften på drivstoff med mer enn i de åtte årene SV satt i regjering. Det var det som var grunnen til at vi holder igjen, for vi syntes det var en helt urimelig avgiftsøkning som Fremskrittspartiet sto i spissen for – mye høyere enn Kristin Halvorsen noen gang drømte om og tenkte på å foreslå. Grunnen til at vi valgte den tydeligheten på det, var at vi også må se på hvordan avgiftspolitikken slår ut fordelingsmessig, for den avgiften har ingen fordelingsmessige effekter, og den hadde en veldig skjev geografisk profil når man økte drivstoffavgiftene så mye på ett år.

Når det gjelder LNG og gass, har det vært et ønske og mål fra Stortinget at en skal fase ut dieselferjer og få dem over på mer rene driftsmidler, og der har gass gitt bedre

vilkår. Vi har også satt av 1 mrd. kr til omstilling for tungtransporten, som gjør at vi kan klare å få omstilt tungtransporten fra mer forurensende kilder til mindre forurensende. Så det er en målrettet og god miljøpolitikk.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [11:02:14]: Vi foreslår i dette budsjettet en rød og grønn omlegging av skatte- og avgiftspolitikken, for å omfordele mer rettferdig og for å redusere klimagassutslippene. Vi foreslår å senke skatten på arbeid, samtidig som vi foreslår en skatteøkning på formue, arv og eiendom. Dette vil omfordele makt og verdier i samfunnet og føre til en mer rettferdig skattlegging. Det er en omlegging for de mange, ikke for de få.

De siste fire årene har skattesystemet blitt mer omfordelende i Norge. De med de største inntektene og formuene har fått store skatteutt. I perioden 2013–2017 fikk de 0,1 pst. med størst formue hele 264 500 kroner i skatteutt. Rikdom går i arv i Norge, og slik samles rikdom og makt hos noen få. Blant de 100 rikeste i Norge er to av tre arvinger. De har tjent godt på at regjeringen, med Arbeiderpartiets støtte, har fjernet arveavgiften – for det skal lønne seg å arve.

Det skal også lønne seg å eie bolig, helst så mange og dyre boliger som mulig. Dagens skattesystem for bolig er laget slik at det er de med de dyreste boligene som får de største skattefordelene. Dette er penger som ellers kunne ha gått til lavere skatt til folk flest, og til bedre velferd.

I dag har vi hørt – og vi kommer til å høre – at skatteutt til de rikeste skaper arbeidsplasser og økonomisk vekst. Det er en myte. Tvert imot har bl.a. Det internasjonale pengefondet, IMF, nylig lagt fram forskning som viser at det er fullt mulig med økt skatt på de høyeste inntektene uten at det går ut over veksten i økonomien. For ulikhet skader økonomisk vekst, og når beregninger fra IMF viser at den økonomiske veksten i Norge er lavere enn det den ellers ville ha vært, nettopp på grunn av de økte ulikhetene de siste tre tiårene, burde det bekymre langt flere enn SV.

SV legger her fram forslag som gjør at folk med vanlige inntekter blir sittende igjen med mer av inntektene sine, mens de med høyest inntekt og formue må bidra mer. Vi foreslår å flytte skatt fra arbeid til formue, arv og eiendom. Det er viktigere at det lønner seg å jobbe, enn at det lønner seg å arve. Derfor foreslår vi lavere inntektsskatt til folk flest. Alle som tjener under 600 000 kr, får i snitt lavere skatt med SVs forslag. Vi gjenoppretter formuesskatten, slik at de rikeste i Norge bidrar mer til fellesskapet. Vi gjeninnfører arveavgiften. Sju av ti av Norges rikeste er arvinger, og fraværet av skatt på arv øker forskjellene.

Vi reduserer også subsidieringen av eiendomsmarkedet. De med flest og dyrest boliger tjener mest på skatte-subsidiene i dag. Vi i SV vil heller bruke pengene til skatte-kutt for folk flest.

Vi foreslår også en grønn omlegging av avgiftene. Forurensning og utslipp av klimagasser har store konsekvenser for enkeltmennesker og for samfunn, både i Norge og i verden. Miljøavgifter er ett av virkemidlene vi bruker for å redusere miljøskadelig aktivitet og betale for å reparere skadene fra forurensningen. Det siste poenget er viktig, for fellesskapets inntekter fra ulike bilavgifter har gått kraftig ned det siste tiåret. Det skyldes først og fremst at biler som kjører på fossilt drivstoff, har fått lavere avgifter det siste tiåret. Vi foreslår derfor å øke avgiftene på de bilene som slipper ut mest CO₂, og å øke drivstoffavgiftene for å gjøre det mer lønnsomt å velge nullutslippsbiler.

Det er grunn til å minne Stortinget om at det er vedtatt at innen 2025 skal alle nye biler være nullutslippsbiler. Men virkemidlene i budsjettavtalen er ikke i nærheten av å få oss på riktig spor. Fortsatt taper elbilen åtte av ti ganger når en ny bil kjøpes. Da er det smått utrolig når regjeringen både har redusert avgiftene for dyre, fossile luksusbiler og samtidig vil starte innfasingen av avgifter på elbiler. Først når man gjør fossilbiler dyrere, kan man fase inn avgifter på elbiler. SVs mål er ikke at elbilen skal være billigst mulig, men at den skal kunne utkonkurrere fossilbilen i både store og små bilklasser. Det er da vi når målet, det er da vi kutter klimagassutslippene. Derfor legger vi også fram et forslag om å utrede akkurat det.

Skal vi diskutere skatt i et miljøperspektiv, må vi også snakke om oljeskatt. SV foreslår å vri satsingen over på andre næringer, og et nytt petroleumsskatteregime som tar inn over seg en ny realitet hvor vi også er nødt til å ta mye mindre risiko.

Til tross for økte avgifter vil de fleste tjene på våre helhetlige forslag til skatter og avgifter. Det er et rødt og grønt skattesifte for de mange, ikke for de få.

Med det tar jeg opp de forslagene SV har alene eller sammen med andre.

Presidenten: Representanten Kari Elisabeth Kaski har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Mudassar Kapur (H) [11:07:41]: Representanten Kaski var innom boligpolitikk og boligskatt i sitt innlegg, og vi kan vel være enige om at det noe som er viktig i boligpolitikken, så er det forutsigbarhet. SVs hopp-og-sprett-politikk når det gjelder skatt relatert til bolig, har vært et interessant skue.

Den 17. november 2015 kunne vi i Nettavisen lese at SV hadde snudd og ønsket å innføre en nasjonal eiendomsskatt, selv om det motsatte sto i deres program.

Den 4. januar i år lanserte SV en boligpakke, der man bl.a. ønsket å innføre en nasjonal eiendomsskatt. Nå, i SVs alternative statsbudsjett, ønsker man å innføre en fordelsbeskatning på bolig og å ha en nasjonal eiendomsskatt på sekundærbolig.

SVs argument har hele tiden vært at det kan være med på å få flere inn på boligmarkedet. Vi mener at man må bygge seg ut av boligmangel, ikke skatte seg ut av den. Men kan SV svare på hvor høy skatten på bolig må være rundt i landet for at flere skal kunne få seg egen bolig i pressområdene?

Kari Elisabeth Kaski (SV) [11:08:48]: Jeg vil takke representanten Kapur for gjennomgangen av SVs boligpolitikk. Bakgrunnen for at vi foreslår å gjennomføre en fordelsbeskatning på bolig og beskatte spekulasjon, er at vi ser at boligmarkedet i dag er nettopp «hopp og sprett». Vår politikk dreier seg om å få stabilitet i boligmarkedet. Vi har sett boligpriser som har steget dramatisk, men som nå går litt ned. Vi får se hvor mye, det er ikke et mål for SV at prisene skal gå ned. Tvert imot er det noe vi har advart mot. Vårt forslag på skattesiden dreier seg først og fremst om å få stabilitet i boligmarkedet, noe også denne regjeringen burde være ivrig etter å få til. Så får man se på hvor mye det skal innebære. Vi har et forslag til fordelsbeskatning om en beregning av 3 promille av boligens markedsverdi, over et bunnfradrag på 1 mill. kr. Det er ikke mye, men det dreier seg om å få inn en stabilitet i boligmarkedet.

Mudassar Kapur (H) [11:09:50]: Da bekrefter egentlig representanten fra SV at vi kan forvente stadig nye boligskattemodeller fra SV etter hvert som prisene utvikler seg den ene eller den andre veien. Det er absolutt ikke den forutsigbarheten førstegangskjøpere eller de som eier sin bolig, trenger i dag.

I god tradisjon har SV også på andre områder tenkt å straffe folk flest med høyere skatter og avgifter i sitt alternativ. Man fortsetter den samme gamle SV-linjen med at det er lettere å bruke andres penger enn å prioritere selv. Jeg ser at SV ønsker å øke skatter og avgifter med over 20 mrd. kr, og i valgkampen lovet SVs valgkamppartner, Arbeiderpartiet, å øke skattene med inntil 15 mrd. kr. Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett viser at dette først og fremst var et valgkampslagord, og Arbeiderpartiet har moderert seg kraftig.

Mitt spørsmål til representanten fra SV er da: Føler hun seg nå sveket av Arbeiderpartiet i skattespørsmålet?

Kari Elisabeth Kaski (SV) [11:10:50]: For det første vil jeg komme tilbake til spørsmålet om bolig. Det er denne regjeringen som er nødt til å ta selvkritikk på sin boligpolitikk, for det har vært en mangel på boligpolitikk. At boligprisene har steget med nærmere 40 pst.,

gjør det ikke lettere for folk flest å komme seg inn. Stabilitet må på plass. Nye virkemidler, som å styrke Husbanken og få på plass en startlansordning som gjør at unge folk og folk med lav inntekt kan komme seg inn på boligmarkedet, er viktig.

Representanten Kapur vil også, hvis han leser SVs alternative budsjett, se at det nettopp er et eksempel på å prioritere. Vi har prioritert mer enn det denne regjeringen har gjort.

At Arbeiderpartiet velger å gå til valg på et konkret skattenivå, får stå for deres egen regning. Vi er mer opptatt av innretningen av skattene, at man øker skatt på formue, arv og eiendom og reduserer skattene på inntekt. Vi tror det er en lur innretning, både for å omfordele i samfunnet og for å få økte inntekter til å finansiere fellesskapet.

Sivert Bjørnstad (FrP) [11:12:04]: Det å drive valgkamp med representanten Haltbrekken i Sør-Trøndelag i år var både givende og krevende – givende fordi han er en kunnskapsrik person, og krevende fordi han ønsker å gå en helt annen vei enn Fremskrittspartiet. En av sakene han snakket mye om i valgkampen, var statens refusjonsordning for diesel til merkeregistrerte fiskefartøy, på mellom 400 mill. og 500 mill. kr i året. Det har vært en viktig ordning for å opprettholde den norske fiskeflåten.

Er representanten Kaski mer opptatt av de norske fiskeriene enn representanten Haltbrekken, og er det grunnen til at ordningen ikke er fjernet i SVs alternative statsbudsjett?

Kari Elisabeth Kaski (SV) [11:12:47]: Vi har først og fremst i vårt alternative statsbudsjett en ganske stor pakke for å elektrifisere kysten, for å sikre at vi får fiskeflåten over på grønt drivstoff og tar den inn i framtiden. Det er jeg stolt over. Jeg tror også at det er mulig å få fiskeflåten til å bli mer miljøvennlig på andre måter.

Det som kanskje er verdt å nevne, er at det er denne regjeringen som har lagt fram et statsbudsjett der man stripper fiskerne for en rekke velferdsordninger, noe vi reverserer i vårt budsjett. Det er i vårt budsjett at man både får til en grønn omlegging av fiskeflåten, som vi ønsker å satse på som næring framover, og ikke minst sikrer fiskernes velferd.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Terje Breivik (V) [11:13:58]: Når me i dag behandlar skatte- og avgiftsopplegget for 2018, er det isolert sett eit skatte- og avgiftsopplegg som eit stort fleirtal stiller seg bak hovudtrekka i, og som fylgjer opp skattereforma som seks parti er samde om. Det store grepet er å re-

dusera alminneleg skattesats for bedrifter og personlege skatteytarar til 23 pst.

Budsjettavtalen mellom Venstre, Kristeleg Folkeparti og regjeringspartia fører i all hovudsak vidare forslaga frå regjeringa, med eit par viktige unntak. Det eine er at skatte- og avgiftsfordelane for elbilar – nullutsleppsbilar – vert førte vidare og ikkje stramma inn, slik regjeringa føreslo. Det er viktig for å sikra føreseielege rammer og for å nå målet om at alt sal av nye bilar i 2025 skal vera av nullutsleppsbilar. Det andre er at den føreslegne opsjonsskatteordninga for gründerbedrifter vert langt betre og mykje, mykje meir operasjonell enn det regjeringa føreslo.

Det er viktige delar av det som i dag vert vedteke, Venstre er veldig fornøgd med. Skattekasse 2 vert avvikla, noko Venstre var det fyrste partiet som føreslo. Opsjonsskatteordninga – som eg nett nemnde – for gründerbedrifter vert innført og betydeleg forbetra, noko Venstre var det fyrste partiet som føreslo. Det vert innført ei lik CO₂-avgift i ikkje-kvotepliktig sektor på 500 kr per tonn, i tråd med prinsippet om at forureinaren skal betala uansett utsleppskjelde, som Venstre var det fyrste partiet som føreslo. Og me er i forarsetet når det gjeld ei ytterlegare omlegging av eingongsavgifter for fossile bilar, der avgifta for utslepp vert høgare. Det vert meir lønsamt å kjøpa bilar med lite CO₂-utslepp i 2018.

Nokre ord om sukker- og drikkevaravgift. Det var ikkje ein avgiftsauke, verken momsauke eller auke av særavgifter, som Venstre føreslo i sitt alternative statsbudsjett. Venstre står likevel bak den avtalen som er ingått. Eg stiller meg noko undrande til den monomane motstanden som Senterpartiet framfører mot avtalen, seinast tidlegare her i salen. Avgifter har negative sider for næringa, men samstundes har dei ein positiv effekt på folkehelsa, ifylgje Folkehelseinstituttet. Senterpartiet sjølv har – m.a. gjennom den allereie nemnde representanten Kjersti Toppe – fleire gonger teke til orde for å auka sukkeravgiftene. Senterpartiet i regjering har vore med på å auka avgiftene på alkoholfrie drikkevarer betydeleg. I perioden 2008–2013 vart avgiftssatsen t.d. auka frå 1,68 til 3,06 per liter på drikkevarer som er tilsette sukker eller søtstoff, tilsvarande 80 pst. – omtrent like mykje som det Senterpartiet no kritiserer budsjettavtalen for.

Det er ingenting i Senterpartiets avgifts- og skattepolitiske krumspring som overraskar lenger. For to år sidan meinte Senterpartiet at det var miljøpolitisk heilt rett å auka vegbruksavgifta på bensin og diesel. No meiner partiet at det er heilt rett å redusere den same avgifta. For to år sidan var Senterpartiet heilt imot finansskatten. No føreslår partiet ei ytterlegare skatteskerping for sparebankar og andre bankar utover det regjeringa føreslår, på netto 1,2 mrd. kr – distriktsarbeidsplassar gode som

nokon og ekstremt viktige for andre distriktsarbeidsplassar. Senterpartiet meiner ifylgje seg sjølv at det er skadeleg for næringslivet at vegbruksavgifta på diesel vert prisjustert, men det er openbert ikkje skadeleg med ein skatteauke for ei enkeltnæring på 1,2 mrd. kr. Det er vanskeleg å henga heilt med i resonnementa her.

For Venstre er det viktig med eit skatte- og avgiftssystem som i tillegg til å skaffa statskassen nødvendige inntekter bidreg til åtferdsendring, som løner det me vil ha meir av, og som gjer det me vil ha mindre av, mindre lønsamt, som løner det å investera i norsk næringsliv, i arbeidsplassar og i arbeid, som løner dei miljøvenlege løysingane, og som gjer det mindre lønsamt å forureina. Difor føreslår Venstre ein skikkeleg skattelette for vanlege folk i vanlege jobbar på ca. 3 000 kr per år, fordi det alltid skal vera mest lønsamt å jobba. Difor føreslår Venstre eit betydeleg grønt skattesifte som gjev både bedrifter og forbrukarar moglegheit til å ta grøne val, fordi det alltid skal vera mest lønsamt å ta grøne val. Og difor føreslår Venstre målretta skattelettar for næringsdrivande og dei minste verksemdene, fordi initiativ og vilje til å skapa ein arbeidsplass for seg sjølv og nokre til alltid skal løna seg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Fredric Holen Bjørdal (A) [11:19:06]: Venstre har ein politikk i sitt alternative budsjett og i partiprogrammet som burde få arbeidsfolk til å sove ganske dårleg om natta, men heldigvis har ikkje partiet fått gjennomslag for alt – AFP-en, sjukeløna og ferien for dei over 60 består i alle fall enn så lenge. Men med Venstres velsigning har arbeidstakarar likevel fått fleire skatteskerpingar, og fleire står nok for tur. Spørsmålet mitt er ganske enkelt: Kvifor er det så viktig for Venstre å halvere fagforeiningsfrådraget, straffe dei som har langt å reise til jobb, og innføre ein ekstraskatt for folk som mister jobben?

Terje Breivik (V) [11:19:46]: Eigentleg forstår eg ikkje bakgrunnen for spørsmålet. Viss representanten hadde sett seg inn i Venstres skatteopplegg, ville han sett at både fagforeiningsmedlemer og andre lønsmottakarar får ein netto skattelette i 2018 på ca. 3 000 kr med Venstres skatteopplegg. Dei som får mindre frådrag for fagforeiningskontingenten under Venstres skatteopplegg, vil få ein netto skattelette i 2018 på ca. 2 500 kr – betydeleg meir enn det partiet som representanten som spør, bidreg med.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:20:37]: Spørsmålet mitt er ikke til Venstres alternative budsjett, men til den budsjettavtalen og det som Venstre har vært med på gjennom nå fem budsjett. Konkret når det gjelder pendlere: I runde etter runde har pendlere vært blant dem som

skal straffes gjennom budsjettavtalene. Dagpendlere har fått flere tusen kroner i økt skatt. I årets budsjett ble det lagt på bordet forslag om at pendlere som bor på brakke, skal få opp mot 10 000 kr i økt skatt. I budsjettavtalen ble det slått fast og ytterligere forsterket, og i tillegg kom det en skatteøkning for sjøfolk gjennom at en fjernet hyretillegget – en skatteøkning på 7 000–8 000 kr. Hvorfor er det viktig for Venstre, som en del av et flertall, å øke skatten for pendlere slik det er gjort her – for folk som er med på å bygge landet, på viktige arbeidsplasser rundt om i landet?

Terje Breivik (V) [11:21:40]: Eg reknar med at representanten har sett seg inn i den store samanhengen. Pendlarar som vel meir grøne, alternative reisemåtar, som kollektiv, vil no verta premierte på den andre sida. Så har me òg eit opplegg både i avtalen og i endå større grad i Venstres alternative budsjett som gjer at det vert monaleg lettare å laga arbeidsplassar nær der folk bur, slik at ein kanskje slepp den belastninga det er å driva langstrekt pendling.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:22:18]: Jeg spurte om effekten av den avtalen som er lagt fram.

Men over til et annet tema: Representanten var i sitt innlegg innom finansskatt. Senterpartiet har argumentert for finansskatt over lengre tid, fordi vi mener det er urimelig, når finansnæringen er unntatt moms, at en ikke tar inn noe av det provenyet. Så har Senterpartiet en helt annen innretning på finansskatten enn flertallet har. Vi foreslår å fjerne den ekstra arbeidsgiveravgiften, som nettopp er det som bidrar til å ramme mange lokale sparebanker rundt omkring i Norge. I stedet legger vi økt skatt på overskudd, som er en god innretning, ikke minst i et geografisk perspektiv. Hvorfor er det ut fra Venstres syn viktigere å legge økt skatt på arbeidskraft gjennom finansnæring enn økt skatt på overskudd?

Terje Breivik (V) [11:23:12]: Dersom representanten Gjelsvik hadde gått lite grann tilbake i tid, hadde han visst at Venstre var ein innbiten motstandar av heile finansskatten i seg sjølv, stod verkeleg hardt på barrikadane og bidrog bl.a. til at forlikspartnarane, inklusive Senterpartiet, er samde om at ein nettopp skal gjera eit forsøk på å vri dagens finansskatt – som skattar arbeidskraft, noko ein vil ha meir av – over på skatt på overskot, for slik sett å unngå den negative effekten. Dersom eg hadde vore representanten Gjelsvik eller Senterpartiet, ville eg heller ha jobba konstruktivt med å bidra til å få det til, enn å koma med ein snunad som er heilt urealistisk i år null.

Lars Haltbrekken (SV) [11:24:07]: Jeg har tidligere i debatten prøvd å få svar fra Høyres representant Soleim

om skjevhetene i petroleumsskattesystemet, men jeg fikk ikke svar. Derfor prøver jeg meg igjen.

I statsråd Terje Søviknes' brev til Stortingets energi- og miljøkomité datert 4. desember, om

Goliat-feltet, står det:

«Med dagens valutakurs utgjør balanseprisene over henholdsvis 490 kr./fat før skatt og 439 kr./fat etter skatt.»

Viser ikke dette at petroleumsskattesystemet er utformet slik at et oljefelt kan gi lønnsomhet for oljeselskapet, men være ulønnsomt for den norske stat?

Terje Breivik (V) [11:24:53]: Takk for eit høveleg og viktig spørsmål. Det er liten tvil om at ikkje berre klimarisikoen, men også den finansielle risikoen – som eg oppfattar representanten no adresserer – staten tek gjennom dagens olje-, skatte- og avgiftsregime, er aukande. Difor har Venstre fleire gonger her i salen teke til orde for nettopp å setja ned eit partssamansett utval som skal gå igjennom dagens skatte- og avgiftssystem for å kunna adressera den finansielle risikoen i tillegg til klima. Diverre har, som representanten vel er klar over, alle dei største partia så langt sagt nei til det – Arbeidarpartiet, Høgre, Framstegspartiet og Senterpartiet. Så kan eg òg røpa at dette naturleg nok vil verta adressert i dei forhandlingane Venstre skal igjennom i nær framtid.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:26:01]: Jeg vil starte med å takke saksordføreren for å sy sammen innstillinga på en god måte. Dette er også en viktig del av statsbudsjettet. Som flere har vært inne på, ligger det et opplegg fra regjeringa som følger opp skatteforliket, der vi senker selskapsskatten og også fortsetter senkingen av formuesskatten på arbeidende kapital. Det har Kristelig Folkeparti vært tydelig på at vi er glade for helt siden budsjettet kom, fordi det er med på å lette på det vi ønsker, nemlig å kunne skape flere arbeidsplasser.

I innstillinga i dag ligger også flere av sakene som vi fikk gjennomslag for gjennom budsjettforhandlingene, og jeg ønsker å trekke fram flere av dem. Spesielt gjennomslaget for pleiepenger syns vi er viktig. I går var det en lang debatt i Stortinget om den ordningen, og jeg er glad for at det er et enstemmig storting som vil støtte at en nå øker kompensasjonen fra 66 pst. til 100 pst. for foreldre som tar ut pleiepenger og har alvorlig sjuke barn. Det vil være en viktig bit, for de gjør en ekstremt viktig for jobb for ungene sine og også for samfunnet. I mange tilfeller ville fort alternativet vært institusjon. Det tror jeg ikke nødvendigvis hadde vært det beste for barna, og det hadde ikke nødvendigvis vært det beste for samfunnsøkonomien heller. Det ligger også inne å sikre

muligheten for at foreldre til psykisk utviklingshemmede som passerer 18 år, også kan få pleiepenger. Det er to viktige endringer som jeg er glad for vil skje i dag.

Av andre saker er jeg glad for at vi hever skattefradraget på gaver til frivillige organisasjoner. Det går opp fra 30 000 nå til 40 000 neste år. Det er et viktig signal og er med på å stimulere til flere gaver til frivillige organisasjoner, som gjør et fantastisk arbeid for utsatte grupper, for å skape aktivitet, for barn og unge, de bidrar til at vi har det Norge vi alle er så glad i.

Det ligger også inne en endring, som representanten Breivik var inne på, når det gjelder elbiler. Da Kristelig Folkeparti gikk inn i forhandlingene, var vi mest opptatt av at elbiler ikke skulle komme svekket ut med hensyn til konkurransedyktighet. I det opplegget som ligger her, er det, som representanten Breivik tydelig understreket, fortsatt sånn at det ikke er engangsavgift på elbiler, og at de i tillegg kommer enda bedre ut i 2018 enn det de gjorde i 2017, så vi ligger godt an til å nå de målene vi har satt oss.

Jeg vil også takke representanten Breivik spesielt for det arbeidet han gjorde med opsjonsordningen, der han og Venstre har gjort en veldig viktig jobb for å få en kraftig utvidelse av ordningen, som forhåpentligvis også vil være viktig for nystart av bedrifter.

Det ligger også inne fjerning av eiendomsskatten på verk og bruk. Jeg har vært tydelig fra talerstolen før på at vi ønsket et lovutvalg som så på det før en gjorde det grepet. Samtidig har vi også vært tydelige på at det er en skatt som har to sider. Den ene siden er uforutsigbarhet og at den er krevende for næringslivet, den andre at det er viktige inntekter for kommunene, og det er også en lokaldemokratiside ved den saken. Når vi klarte å unnta alt som gikk med kraftlinjer, og sånn sett beholder ca. halvparten av inntektene for kommunene, i tillegg til at vi fikk på plass en kompensasjonsordning og en nedtrapping på sju år, mener vi at det var et opplegg som vil være godt.

Til slutt vil jeg komme inn på den økte prisen på brus og snop. Jeg er glad for at det er et nesten fulltallig storting som sier tydelig at en ønsker dyrere varer når det gjelder brus og snop, enten gjennom moms eller gjennom økt avgift. Kristelig Folkepartis løsning var å øke momsen, og jeg mener fremdeles at bevisbyrden ligger på dem som ikke mener at brus og godteri skal ha 25 pst. moms. Det er uforståelig for meg at det skal være 15 pst. Jeg registrerer at i tilbakemeldingene, enten det er Tannlegeforeningen, Tannpleierforeningen, Legeforeningen, Folkehelseinstituttet eller for så vidt hvis man går internasjonalt også, så er en veldig tydelig på at det å øke prisen på det en vil ha mindre av, nemlig brus og godteri, bruk av sukker, er fornuftig politikk. Jeg er glad for at når vi gjør de generelle endringene, med lettelse enten det

er i personbeskatning eller bedriftsbeskatning, som er med på å skape arbeidsplasser, så er vi også med på å skattlegge det vi vil ha mindre av, enten det gjelder forurensing eller det folkehelse og det vi mener er usunt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Trond Giske (A) [11:31:09]: La meg begynne med å gratulere Kristelig Folkepartis finanspolitiske talsmann med betydelige gjennomslag i forliket. Han har fått til mer enn det Kristelig Folkeparti har fått til i noe budsjett – som jeg kan se – de siste fire årene. Det viser både at Stortinget har større makt, og at Kristelig Folkeparti i sin vippeposisjon har fått større innflytelse.

Likevel er det sånn at man får til noe, og så er det noe som må ligge. I skatte- og avgiftsopplegget er dette særdeles tydelig. Kristelig Folkeparti har foreslått å fjerne skatt på sluttvederlag og ikke fått det igjennom, foreslått å frita offshorefartøy og passasjerfartøy for CO₂-avgift på gass og ikke fått gjennomslag, foreslått å beholde hele eiendomsskatten på verk og bruk og ikke fått gjennomslag, foreslått å omfordele trinnskatt og ikke fått gjennomslag, foreslått en betydelig miljøvridning på bilavgiftene og ikke fått gjennomslag.

Ser representanten Ropstad at det finnes et flertall i Stortinget som faktisk kunne gitt ham flertall for det aller meste av Kristelig Folkepartis skatte- og avgiftsopplegg?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:32:07]: Representanten Giske glemte skattekasse 2, for den skulle jeg gjerne forsøkt å hindre ble fjernet, men det er jo som representanten er inne på, at en kan ikke få gjennomslag for alt. Jeg takker for skrytet for det vi faktisk fikk til.

En ting er at en kanskje kunne funnet sammen i noen av de ulike budsjettssakene, men politikken er mer enn kroner og øre, en vet at det er andre, utfordrende, saker, og Kristelig Folkeparti har vært tydelig på at vi ønsker Erna Solberg som statsminister. Derfor var det helt naturlig for oss å gå inn i forhandlinger med Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre for å få til et best mulig budsjett. Jeg er stolt av det budsjettet som ligger der, når jeg tenker på det gjennomslaget vi har fått – enten det er pleiepengen, som er løftet her, eller lærernormen, som jeg tror vil bety enormt mye, spesielt for de mest sårbare elevene. Jeg mener at vi totalt er kommet veldig godt ut av det for de gruppene som vi er opptatt av å styrke i samfunnet.

Trond Giske (A) [11:33:05]: Med statsministerens toleranseevne både for lærernorm, for dobling av antall kvoteflyktninger og for avgift på brus og godteri skal man ikke se bort fra at hun hadde levd med at vi hadde gjort opp hele skatte- og avgiftsopplegget oss imellom, og blitt sittende med sine svarte biler og statsråder.

Kristelig Folkeparti har et skatte- og avgiftsopplegg på 8,3 mrd. kr, Arbeiderpartiet har et skatte- og avgiftsopplegg som ligger 8,3 mrd. kr over regjeringens. Jeg tror det er mye felles gods her som kommer til å manifestere seg i løpet av perioden.

Men statsministeren og finansministeren beskriver i sine dokumenter et handlingsrom som blir mindre. Av 20 mrd. kr er alt bundet opp i pensjon, i demografi, i NTP, i forsvar og i bistand, ting som vi må gjennomføre. Samtidig lover de to regjeringspartiene betydelige skatte- og avgiftstekutt – Fremskrittspartiet mest, rundt 50 mrd. kr hvis man legger sammen det som står i programmet, Høyre noe mindre. Mener representanten Ropstad at skatte- og avgiftstekutt bør prioriteres innenfor dette handlingsrommet, som er null etter at de vedtatte planene gjennomføres, eller mener han at vi burde brukt pengene på god velferd, eldreomsorg, skole og helse?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:34:08]: Dette er jo noe av det mest sentrale vi kommer til å jobbe med framover, og ekstremt viktig. Det er uten tvil et handlingsrom som også bekymrer meg. Derfor er jeg ekstremt opptatt av at vi bruker handlingsrommet til å prioritere det som trengs.

Vi ser at fødselstallene nå er nede i 1,7. Det er alvorlig, de skal helst være over 2.

Vi vet at det aller viktigste er å prioritere trygghet for barn, tidlig innsats i skolen, osv., for å bygge samfunnet videre. Derfor har Kristelig Folkeparti vært tydelig på at vi ønsker et skattenivå som er om lag som i dag. Vi er med på å justere det – enten det er å fjerne skatt på arbeidende kapital, eller det er å øke på det som er miljøforurensende for folkehelsen, som vi har gjort i dette budsjettet. De vridningene kommer vi til å jobbe med, men Kristelig Folkeparti kommer ikke til å prioritere kraftige skattelettelser i denne perioden. Vi kommer til å bruke den frie rollen vi har i Stortinget, til å jobbe for å få mest mulig gjennomslag for den politikken vi ser at det for så vidt kan være flertall for i mange saker, men som vi mener er viktig for Norge i framtida.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Nikolai Astrup (H) [11:35:23]: Jeg merket meg representanten Giskes invitasjon til samarbeid om å gjøre opp budsjett med Arbeiderpartiet. Da har jeg lyst til å spørre Kristelig Folkeparti hva representanten tenker om Arbeiderpartiets forslag om å fjerne kontantstøtten og øke skatten betydelig på arbeidende kapital.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:35:45]: Det er to eksempler på ting som går helt motsatt vei av det Kristelig Folkeparti ønsker. En annen ting som jeg er stolt av å ha fått til gjennom budsjettet, som styrker valgfriheten og fleksibiliteten for familiene, er en mer fleksibel kon-

tantstøtte, altså en mulighet for f.eks. å kunne ta ut kontantstøtte to dager og ha barnehage tre dager – en helt annen type fleksibilitet, som jeg tror vil være viktig for mange familier. Dette viser også at Kristelig Folkeparti ikke nødvendigvis er enig med resten av opposisjonen i alle saker, og vi er fornøyd med de gjennomslagene som vi har fått i budsjettet. Jeg vil også takke representanten Astrup for det gode samarbeidet vi hadde om budsjettet for å styrke de sakene vi mener er viktige for landet i tida framover.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:36:42]: I de områdene av landet der Kristelig Folkeparti fortsatt står noenlunde sterkt, på Sørlandet og Vestlandet, er både verftsindustrien og bygge- og anleggsvirksomheten viktig. Det er mange som pendler som bor på brakke, og som nyter godt av noen støtteordninger som har vært knyttet til det, også fradragssatser og en mulighet for arbeidsgivere til å dekke. Både i statsbudsjettet og fulgt opp og forsterket gjennom budsjettavtalen er det blitt innstramninger for pendlere som bor på brakke, med en økning i skatt på opp mot 10 000 kr for en del grupper pendlere. Sjøfolk får gjennom fjerning av hyretillegget en økt skatt på 7 000–8 000 kr. Hvorfor mener Kristelig Folkeparti det er viktig å foreta den innstramningen?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:37:40]: For det første er Kristelig Folkeparti opptatt av politikk for hele landet og ikke bare der Kristelig Folkeparti gjør det sterkt, men distriktspolitikk er et viktig område for Kristelig Folkeparti.

Det som slo meg da vi jobbet med de ulike forslagene fra regjeringa, men også i forhandlingene, var at mye av regelverket er ganske utdatert. Når man f.eks. snakker om et hyretillegg for sjøfolk som skal være i land, er det jo en helt annen situasjon i dag kontra den som var da det ble innført, ved at det er mye enklere å kunne reise hjem når en er på land. Det var ikke den samme muligheten tidligere.

Og hvis man har en kokeplate på hybelen eller på brakka, er det en helt annen situasjon enn hvis man ikke hadde hatt det. Så jeg står godt inne for de endringene vi gjør i budsjettet.

I tillegg er det f.eks. et kraftig løft for bredbånd, som har vært viktig for oss, og jeg er stolt av at vi har fått til flere tiltak knyttet til omstillingsmidler, f.eks. til ammeku, som også vil være viktig for distriktene. Så helheten her mener jeg er veldig god.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Per Espen Stoknes (MDG) [11:38:59]: Jeg vet ikke om presidenten har lagt merke til det, men Nettavisen er svært glad i – eller iallfall opptatt av – De Grønne.

Oppslag om MDG-Lan og Miljøpartiet De Gale blir flittig brukt som klikk-agn, og det blir trollfest på nettet. De hadde et stort oppslag om at Miljøpartiet De Grønne ville ha 45 mrd. kr i avgiftsøkning i sitt statsbudsjett. Det er ikke bare i Nettavisen dette skjer. Men mediene glemmer at vi samtidig flytter over 20 mrd. kr rett tilbake i avgiftsletter, og 20 mrd. kr til gode formål. Det er lett å ha munnhuggeri om høye miljøavgifter, men det er gode grunner til det.

Et grønt skifte betyr at man får en vesentlig forbedring i ressursbruken i samfunnet, slik at verdiskapingen går opp, mens miljøbelastningen går raskt ned. Det kan påskyndes av et grønt skattesifte. Men hva er et grønt skattesifte? I NOU 2015:15 – Grønn skattekommisjon – heter det:

«Et grønt skattesifte er kjennetegnet ved at beskatningen vris over mot miljøskadelige aktiviteter. Økte inntekter fra miljøavgifter blir benyttet til å redusere andre skatter og avgifter.»

Vi i Miljøpartiet De Grønne er så gale at vi tar Grønn skattekommisjon på alvor – mer enn de selv gjorde. Vet presidenten hva vi gjør? Vi er så gjerne at vi vil ha resultater, fordi det haster med å forbedre ressursøkonomien raskt. Vi sløser for mye. Derfor foreslår vi ordentlig å øke avgiftene på det vi vil ha mindre av, og så gir vi samtidig skattelette på det vi vil ha mer av. Det må da være smart. Til sammen balanserer vi budsjettet på ansvarlig vis, med 6 mrd. kr mindre i oljepengebruk enn det regjeringen gjør.

Husk at skatter og avgifter har tre formål – først sikre finansiering av velferd, så omfordeling av ressursene og, det tredje, prising av kostnader som ikke fanges opp av bedriftene, altså miljøkostnader. I vårt skattesystem er Finansdepartementet særlig opptatt av det første, at vi skal ha et skatte- og avgiftssystem som er så effektivt som mulig. Alle andre hensyn ønsker Finansdepartementet skal vike for å sikre kostnadseffektiviteten.

I Miljøpartiet De Grønne er vi opptatt av ressurseffektivitet i tillegg. Derfor har vi lagd et statsbudsjett hvor vi når miljø- og klimamålene ved at vi kutter kraftig i avgiftene på de godene vi ønsker at folk skal ha mer av. Vi fjerner moms på frukt og grønt og økologisk mat. Vi fjerner moms på reparasjoner, slik at produkter kan vare lenger. Vi ønsker å gjøre det billigere å ansette folk – ikke gjennom å holde lønningene nede, men ved at man skal betale lavere arbeidsgiveravgift. Vi er derfor imot regjeringens forslag om å øke den laveste momssatsen, som bl.a. rammer kollektivtrafikken og turistnæringen. Så setter vi av midler for å kompensere for regjeringens økning i moms på tjenester.

Når det gjelder produkter og atferd vi ønsker mindre av, ønsker vi mindre forurensning, og da er målet bl.a. at i 2025 skal alt nybilsalg være fossilfritt. Vi tror ikke vi når

dit uten ytterligere virkemidler. Derfor innfører vi en klimabelønningsordning, hvor vi avgiftsbelegger fossilt drivstoff og betaler pengene likt ut igjen til alle. Vi innfører et CO₂-fond for næringstransport. Så foreslår vi en mer effektiv flyseteavgift. Da vil det lønne seg for selskapene å fylle opp flyene. Regjeringen gjør det motsatte – kutter avgiftene på det vi vil ha mindre av, og gjør fossilbiler billigere, i strid med 2025-målet. Det er svært inkonsekvent.

I tillegg må vi ta skattegrep for å bedre omfordelingen i samfunnet. Miljøpartiet De Grønne har en sosial skattepolitikk ved at vi gir skattelette til lavtlønte. Vi øker rentefradrag, gir skattefradrag for enøk og endrer opsjonsbeskatning for næringsdrivende. Vi gir mer i minstefradrag for selvstendig næringsdrivende. Lavtlønte og næringsdrivende kommer bedre ut. Og vi øker personbeskatningen noe for de rikeste.

Det vi trenger, er også en bedre og mer rettferdig skattlegging, med mindre svart økonomi og unndragelser. Økokrim er underfinansiert. Ved å øke innsatsen mot økonomisk skattesnusk kan vi også gi økt skatteinngang allerede i 2018. Det skal gjøre folk mer nervøse for å jukse.

Det er altså tre gode grunner til at vi foreslår reelle økninger i miljøavgiftene: først mindre pengebruk enn regjeringen, deretter flytte avgifter fra arbeidsinntekt over på ressursbruk og, for det tredje, øke avgiftene på det vi vil ha mindre av. Dette er god økonomi og god økologi. Det er bra for nordmenn flest og bra for naturen. Vi regner med at de andre partiene blir modigere via et grønt skattesifte og blir med etter hvert.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Elin Rodum Agdestein (H) [11:44:11]: I store deler av Distrikts-Norge er flyet kollektivtilbudet, og bilen er helt nødvendig for at folk skal komme seg på jobb, og for at bedriftene skal kunne overleve. Vi snakker om næringer som genererer store verdier til statskassen, og som i neste omgang finansierer velferden og gir grunnlag for et betydelig antall arbeidsplasser i byer som f.eks. Oslo.

MDG har store avgiftsøkninger i sitt alternative budsjett. Blant annet vil partiet innføre en ny flypassasjeravgift og øke drivstoffavgiftene og andre bilrelaterte avgifter kraftig – til sammen økte inntekter på om lag 25 mrd. kr på ett år, altså litt mer enn regjeringens samlede skatte- og avgiftsletter.

Kan representanten Stoknes fortelle meg hvem det er som skal betale for dette? Og har MDG tenkt over hva den typen avgiftsskjerpelser over natten vil bety for folk og arbeidsplasser i Distrikts-Norge?

Per Espen Stoknes (MDG) [11:45:09]: Takk for spørsmålet. La oss begynne med bilavgiftene. Våre bilavgifter vil føre til en raskere utskifting av bilparken. Vi ordner også med et leasingtilskudd til dem som bor i distriktene, slik at de lettere kan selge sin gamle fossilbil og komme over på en elbil som er billigere i drift. Det vil de spare penger på. I tillegg går vi for å bygge 4 000 nye ladestasjoner for elbil, slik at det finnes over hele landet. Dette vil gjøre det fint mulig å opprettholde systemsettingen, og vi får et bedre transporttilbud, samtidig som vi reduserer kollektivtransportkostnadene.

Når det gjelder fly, går vi også for at det skal koste å forurense. Vi har differensiert det med 600 kr på utland, 300 kr på innland der det finnes alternativer, og bare 150 kr der hvor det ikke er noe alternativ. Med dette vil det bli økt verdiskaping og bedre arbeidsplasser i distriktene.

Elin Rodum Agdestein (H) [11:46:14]: Man gjør seg jo noen tanker om MDGs kunnskap om utfordringene i Distrikts-Norge etter dette.

Jeg har merket meg at MDG har en modell der en del av det man tar inn på økte avgifter på drivstoff – ca. 8,5 mrd. kr av det – skal deles ut igjen rettferdig til hele befolkningen. Men i realiteten er dette ganske usosialt. I praksis betyr det at næringslivet som sliter med marginene, og folk med dårlig råd i distriktene skal subsidiere personer som f.eks. Stein Erik Hagen eller andre privilegerte i sentrale strøk.

Hvorfor synes MDG det er en god idé? Er det hensynet til egne kjernevelgere innenfor Ring 3 som teller?

Per Espen Stoknes (MDG) [11:46:59]: Det representanten henviser til, er en klimabelønningsordning hvor alle i Norge får utbetalt den samme summen. Om det er en småbarnsfamilie, får de for de nyfødte, og om de er eldre, får også de penger. Det er fordi bilbruken påfører oss alle en sosial kostnad som bilbrukerne egentlig er subsidiert for. Det vi gjør, er å sørge for at bilbruken vris slik at vi får en mer rettferdig og sosial fordeling. Hvis representanten kommer opp med at dette er usosialt, stemmer ikke det med våre kalkulasjoner. Vi har også lagt inn i vår modell en viss distriktskompensasjon, men mesteparten av den distriktskompensasjonen mener vi kan tas ved en raskere overgang til elbilordning i distriktene. På den måten blir dette en nettooverføring fra de rikeste, de som nettopp kjører mest bil, over til dem som kjører minst bil. Det er en politikk som Arbeiderpartiet burde støtte den sosiale profilen til.

Presidenten: Replikkkordskiftet er avslutta.

Bjørnar Moxnes (R) [11:48:24]: Rødt vil bekjempe forskjellene og sikre finansiering av fellesskapets vel-

ferd. Derfor foreslår vi for det første å øke de frie overføringene til kommunene med 12 mrd. kr, som er mer enn fra noe annet parti på Stortinget. Det trengs virkelig. Mange kommuner har dårlig råd, gjelden er stor, velferdstjenestene er presset over grensen til det forsvarelige, samtidig som vi har en søkkrik stat. Det er bare rett og rimelig at verdiskapingen som skjer landet rundt, også tilfaller folk i lokalsamfunn landet rundt. Derfor må kommuneøkonomien styrkes. Det gjør Rødt.

For det andre vil vi bekjempe fattigdommen. Derfor foreslår vi en tiltakspakke på 4 mrd. kr neste år, deriblant økt engangsstønad ved fødsel og adopsjon, økt minstepensjon for både aleneboende, gifte og samboende, gjeninnføring av barnetillegget i uføretrygden og 3 mrd. kr til økt barnetrygd.

For det tredje vil Rødt bekjempe arbeidsledigheten. Dette er ikke tiden for regjeringens vente-og-se-politikk. Rødt foreslår i stedet både å øke rammene for sysselsettingstiltak med over 700 mill. kr, øke bevilgningene til flom- og rassikring med over 600 mill. kr og videreføre tiltakspakkene mot ledighet landet rundt med 2 mrd. kr.

Satsingene finansierer vi med en mer rettferdig skattepolitikk. Vi holder skatten uendret for alle som tjener under 600 000 kr, og øker den for dem som tjener mer. Det er ikke mer enn en hundrelapp i måneden ekstra hvis man tjener opp til 750 000 kr, men mer enn det hvis man har over 1 mill. kr i året. Jeg tror folk flest synes det er rett og rimelig at de som har millioninntekt, skatter noe mer. Økt inntektsskatt for dem med høye inntekter gir oss 16 mrd. kr mer til fellesskapet i 2018. I tillegg øker vi skatten på utbytte. Gjennom det får vi 7 mrd. kr mer til fellesskapet neste år. Samtidig går vi imot svekkelsen av kommuneøkonomien som de borgerlige gjennomfører ved å fjerne eiendomsskatten på produksjonsutstyr og installasjoner. Både kraftkommunenes organisasjon og norske industrikommuner har advart mot endringen. En lang rekke kommuner vil tape inntekter på flere titalls millioner kroner årlig, ikke minst når kompensasjonsordningene fases ut.

Sist torsdag tok jeg turen til Freia. Når man er på Rodeløkka, kan man lukte seg fram til fabrikk. Her er det lagd sjokolade i 130 år. Jeg fikk en omvisning på fabrikk, med de tillitsvalgte. De er nå bekymret fordi bedriften får en ekstraregning fra de borgerlige på 370 mill. kr i året på grunn av økt sjokolade- og sukkeravgift. Økt avgift kan høres bra ut med tanke på folkehelsen, men uten den nye avgiftsøkningen på over 80 pst. har vi redusert sukkerforbruket kraftig. Vi spiser 16 kilo mindre sukker per innbygger nå enn i 2000.

En mer håndfast effekt av økt avgift er at sjokolade og søtsaker fra utlandet blir mer konkurransedyktig. Så det er bra for grensehandelen, det er bra for den tollfrie han-

delen over internett, men det er ikke nødvendigvis et godt bidrag til folkehelsen å flytte salg av sjokolade og brus til Sverige.

Det er ikke minst dårlig nytt for næringsmiddelindustrien i Norge og for en av de siste produksjonsbedriftene i Oslo. For Freia blir det 1 mill. kr i avgiftsøkning per arbeidsplass fra én dag til en annen. Tilsvarende skjer med arbeidsplasser landet rundt: Borg i Sarpsborg, Berentsens Brygghus i Egersund, Brynild i Fredrikstad, Oskar Sylte i Molde, Mack i Tromsø, Nidar i Trondheim, Aass i Drammen, Hansa i Bergen – 2 mrd. kr ekstra i avgifter på disse arbeidsplassene, som hentes inn for å finansiere skattekutt til landets rikeste, hilsen Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen. I bakvendtland kan åpent absolutt alt gå an. Med det tar jeg opp Rødts forslag.

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes har teke opp det forslaget han refererte til.

Det vert replikkordskifte.

Henrik Asheim (H) [11:53:30]: Partiet Rødt har, som vi har vært innom i flere diskusjoner tidligere i salen også, ikke lagt frem et alternativt statsbudsjett, men har lagt frem endringsforslag til det budsjettet som regjeringen har lagt frem. Det som er utfordringen med det, er naturligvis at man ikke ser avveiningene opp mot hverandre når det gjelder hva man prioriterer opp, og hva man prioriterer ned.

Jeg må også bare, fordi det er så fristende, påpeke at grunnen til at sukkerforbruket er gått ned, er at svære amerikanske multinasjonale selskaper, som Coca-Cola, har funnet opp nye produkter, som sukkerfri brus, som heldigvis har skapt en sunnere befolkning – i tillegg til store inntekter for selskapet.

Men når man skal forholde seg til Rødt, må man nesten se på det programmet som Rødt har gått til valg på. Blant annet foreslår man i sitt eget program å øke selskapsskatten til 27 pst. Man foreslår å fjerne skjermingsfradraget i formuesskatten. Og man foreslår å innføre arveavgift. Mitt spørsmål er: Hva i alle dager er vitsen med det, når målet er å oppheve privat eiendomsrett?

Bjørnar Moxnes (R) [11:54:30]: Vi ser på endringer på både kort, mellomlang og lengre sikt. Og det sistnevnte er nok på litt lengre sikt – det å oppheve eiendomsretten til produksjonsmidlene. På kort sikt skal vi skaffe inntekter til å finansiere velferden innenfor rammene av det økonomiske systemet. Det er jo fantastisk at det er så mange mennesker som tjener så godt at ved å skatte dem lite grann mer, gir det oss 16 mrd. kr mer i inntekter til fellesskapet, som vi bruker til bl.a. å sørge for et svært løft for sykehusene våre, med 400 mill. kr mer. Vi foreslår å innføre gratis offentlig tannpleie med 2,5 mrd. kr. Vi foreslår 12 mrd. kr mer for å styrke vel-

ferden i kommunene landet rundt. Så her starter vi, men det er altså bare en start.

Henrik Asheim (H) [11:55:31]: Ja, nettopp – det er altså bare en start. Apropos det at representanten luktet seg frem til Freia-fabrikken for å snakke om denne avgiftsøkningen: Fortalte representanten også Freia-fabrikken at målet til representanten er å overta hele fabrikken? Jeg tror kanskje de ikke fikk med seg det i regnestykket da representanten kom og lovet at han ikke skulle øke avgiften noe på de varene som de produserer. Jeg synes – for å være helt ærlig – at det er noe spesielt med norsk politikk, fordi partiet Rødt er et parti som i det grunnleggende er antidemokratisk, i den forstand at det er et parti som vil oppheve noe av det grunnleggende i et liberalt demokrati, nemlig retten til å eie det som er sitt.

Og mitt spørsmål blir da, siden vi ikke har noe alternativt budsjett å diskutere: Hva skjer med Freia-direktøren eller med hun som har startet en liten bedrift, når representanten har kommet et godt stykke inn i prosjektet sitt og en av dem velger å si nei, vi vet hva representantens meningsfeller har gjort tidligere? Hva vil Rødt gjøre?

Bjørnar Moxnes (R) [11:55:31]: Vi mener at de ansatte, også på Freia, bør kunne velge sin egen ledelse. Det er mennesker myndige nok til å kunne velge landets storting, som vi står i nå, til å styre hele landet. De vil også kunne velge en som skal styre bedriften, synes vi. Vi er for å innføre demokrati også i arbeidslivet, som i dag er tilnærmet demokratifri sone.

Høyre slår jo ring rundt den kapitalistiske eiendomsretten, som sikrer at noen ytterst få, en bitte liten elite, har full råderett over samfunnets kanskje viktigste økonomiske ressurser, og dermed også utestenger demokratiet fra hele arbeidslivet. Så jeg tror at det ville ha fått god mottakelse om vi fortalte Freia-arbeiderne at de i framtiden, med vårt økonomiske system, vil kunne velge sin egen ledelse demokratisk blant likemenn og -kvinner, og ikke minst også få oppleve at de får nyte fruktene av eget arbeid, at merverdien som de skaper, for de skaper verdiene i bedriften, tilfaller de ansatte og fellesskapet og ikke noen eiere utenlands.

Per Espen Stoknes (MDG) [11:57:52]: I valgkampen var det mye diskusjon om sosiale problemer i Oslo, særlig i Oslo øst og sør. Vi vet at det bor mange fattige – særlig i en slags rød sone med luftforurensning, som er særlig plagsomt på kalde vinterdager, som i dag, når luften legger seg tungt. Disse rammes dobbelt, med hensyn til både helsebelastning og svak økonomi. Hvordan har Rødt tenkt å følge opp dette i sitt endrede budsjettfor-slag for 2018?

Bjørnar Moxnes (R) [11:58:30]: På flere måter: Det første er at vi i forslaget vårt styrker kommuneøkonomien, som ikke minst vil være gunstig for Oslo, som er landets største kommune. Økningen vår på 3 mrd. kr mer til barnetrygd vil slå veldig heldig ut for mange av dem som har minst, ikke minst her i byen. Oslo har også et underfinansiert andrelinjebarnevern, som ikke er betalt for fullt ut, som det er i resten av landet. Det foreslår vi å kompensere fullt ut, med 160 mill. kr i vårt forslag til budsjett for neste år. Ikke minst: Det at tre statsråder dro til Oslo sør i valgkampen og skrøt av satsingen på Oslo sør, og som kommer fislende med 3–4 mill. kr i budsjettforslaget til neste år, er iallfall noe vi retter opp i, ved at vi matcher det som byrådet har foreslått, med 125 mill. kr totalt til områdesatsinger i Oslo sør og øst.

Per Espen Stoknes (MDG) [11:59:34]: Men absolutt ingenting når det gjelder luftforurensing – så det Rødt sa i valgkampen om å ta ansvar for byutvikling og luft og miljø, er altså glemt nå.

Bjørnar Moxnes (R) [11:59:47]: Heldigvis ikke, i vårt forslag øker vi kollektivmidlene med 2 000 mill. kr for å sikre belønningsordningene og bymiljøavtalene. Vi foreslår 1 800 mill. kr til å øke vedlikeholdet og godstiltakene for jernbanen. Vi setter av 224 mill. kr til satsing på gang- og sykkelvei, ikke minst i storbyene. Så er vi enige med De grønne om at vi er mot å bruke 40 mrd. skatte kroner på å bygge ut 14-felts motorvei inn til Oslo fra Asker og Bærum, som har vært Høyres kanskje viktigste sak i hovedstadsregionen de siste 20–30 årene. Det er etter vårt syn fullstendig feil og bør heller stanses, for å bruke de pengene på kollektivtiltak som er til gagn for bylufta i Oslo.

Presidenten: Replikskordskiftet er avslutta.

Statsråd Siv Jensen [12:01:09]: Regjeringen har lagt frem et budsjett for flere jobber, bedre velferd og en trygg hverdag. Budsjettenigheten med Venstre og Kristelig Folkeparti bekrefter denne innretningen.

Veksten i norsk økonomi er på vei opp, ledigheten går ned og det skapes flere jobber. Regjeringens politikk har virket. Men vi kan ikke slå oss til ro med dette. Omstillingen norsk økonomi er inne i, må fortsette. Derfor må vi fortsatt legge til rette for investeringer og nye arbeidsplasser. Bare slik kan vi sørge for at folk føler seg trygge, trygge på at de har en jobb å gå til, trygge på at de har grunn til å se optimistisk på framtiden og trygge på at de kan satse på ny virksomhet.

Når ledige hender kommer i jobb, går skatteinntektene opp og trygdeutgiftene ned. Vi får mer ressurser til å bygge landet videre. Derfor prioriterer regjeringen tiltak

som øker vekstevnen i økonomien og styrker det private næringslivet. Det krever et bredt sett av virkemidler. Endringer i skatte- og avgiftssystemet er ett, investeringer i samferdsel, innovasjon, forskning og utdanning er andre virkemidler.

Jeg er glad for at et bredt flertall på Stortinget står bak fjorårets enighet om en skattereform. Denne reformen er det viktigste strukturpolitiske tiltaket for å skape nye arbeidsplasser. I skatte- og avgiftsopplegget for 2018 følger vi opp enigheten om skattereformen. Skattereformen bidrar til forutsigbarhet og stabilitet for næringslivet. Budsjettaftalen med Venstre og Kristelig Folkeparti rokker ikke ved dette.

I 2018 reduseres skattesatsen på alminnelig inntekt for personer og selskaper fra 24 til 23 pst. Når bedriften og den enkelte får bestemme over en større del av inntekten, blir det litt mer attraktivt å investere og jobbe mer. Skatten på den sist tjente kronen reduseres for de aller fleste, og mest for dem med lav inntekt. I tillegg reduserer vi formuesskatten på aksjer og driftsmidler. Verdsettelsesrabatten – som et bredt flertall på Stortinget stiller seg bak – økes til 20 pst. Formuesskatten hemmer det private norske eierskapet fordi den bare rammer norske eiere og kan svekke investeringene i virksomheter som er avhengige av norsk kapital.

Det skal lønne seg å investere og produsere i Norge. Eiendomsskatten er en belastning for mange produksjonsbedrifter. Å betale eiendomsskatt også på produksjonsutstyr er et ekstra lodd til denne byrden. Jeg er glad for at vi har blitt enige med Venstre og Kristelig Folkeparti om å fase ut eiendomsskatten på produksjonsutstyr for mange bedrifter.

Når vi faser ut eiendomsskatten på maskiner og utstyr, er det mange etablerte hjørnesteinsbedrifter som er vinnerne. Norske og utenlandske investeringer i f.eks. datasentre eller annen ny virksomhet får samtidig større forutsigbarhet om rammevilkårene. Forutsigbarhet om eiendomsskatten er også viktig for private husholdninger. Derfor halveres grensen for maksimal sats på eiendomsskatt fra 2 til 1 promille for det året skatten innføres. Og heretter kan eiendomsskatten kun økes med inntil 1 promille i året, ikke 2.

Jeg vil også nevne den nye opsjonsskatteordningen for nyansatte i små oppstartsselskap. Etter enigheten med Venstre og Kristelig Folkeparti om å øke den maksimale opsjonsfordelen per ansatt til 500 000 kr vil det bli enda lettere for slike selskap å ansette og beholde flere.

Fra årsskiftet gjeninnføres differensiert arbeidsgiveravgift for transport og energi. Vi har jobbet lenge mot EU for å få til dette, og i sommer fikk vi gjennomslag. Dette er viktig for den regionale næringspolitikken.

Et helhetlig, effektivt og godt tilpasset skattesystem innebærer også at vi løpende må vurdere enkeltelemen-

ter i dette systemet. Det er nødvendig for å trygge den fremtidige velferden. Ordninger som en gang i tiden var fornuftige nok, kan ha mistet sin begrunnelse og kompliserer ofte dagens skatteregler. Slike ordninger bør fjernes, selv om det kan være til ulempe for noen på kort sikt. Jeg merker meg derfor med glede at det er flertall i denne sal for flere gode grunnlagsutvidelser i personbeskatningen. En samlet finanskomité er enig med regjeringen i at skattekasse 2 skal avvikles. Endringen vil fremme likestilling, arbeidsdeltakelse og integrering.

Fradragsreglene for merutgifter ved kost og losji endres for alle arbeidstakere, slik at de i større grad vil gi fradrag for reelle merutgifter ved pendling. En betydelig andel som krever fradragene, er pendlere fra EØS-land. Det er avdekket omfattende svindel, juks og misbruk av ordningen. Det vil ikke lenger bli gitt fradrag for merutgifter til kost hvis det kan tilberedes mat i pendlerboligen, og øvrige fradragssatser reduseres. Arbeidsgivers mulighet til skattefritt å dekke utgifter til pendling strammes tilsvarende inn.

Moderniseringen av skattesystemet må ta inn over seg oppblomstringen av nye markedsplasser i den nye delingsøkonomien. Derfor fjernes skattefritaket for utleieforhold som varer mindre enn 30 dager. Da får hoteller og andre tradisjonelle overnattingsvirksomheter like konkurransevilkår som de som leier ut boligen sin gjennom tjenester som Airbnb. For utleie over 30 dager vil skattleggingen være som i dag.

Vi foreslår at den lave satsen i merverdiavgiften økes fra 10 til 12 pst. Ved å øke den lave momssatsen og heller gi skattelettelse på inntekt, skattlegger vi forbruk fremfor arbeid og sparing. Det er en endring i retning av et skatteopplegg som er tilpasset de utfordringene vi står overfor.

Regjeringen har ambisiøse mål i klima- og miljøpolitikken. I samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti fortsetter vi å gjøre endringer i skatte- og avgiftssystemet som bidrar til å redusere utslippene. En grønn omlegging av avgiftene er også et viktig bidrag i arbeidet med å omstille og modernisere Norge.

Over 80 pst. av klimagassutslippene i Norge omfattes av kvoteplikt og/eller CO₂-avgift. Regjeringen foreslo en mer enhetlig CO₂-avgift på vel 450 kr per tonn CO₂ ved å avvike fritak og lave satser. En lik CO₂-avgift gjør at kostnadene ved klimapolitikken holdes så lave som mulig. Med budsjettaftalen økes CO₂-avgiften til 500 kr per tonn CO₂-ekvivalenter. Bilister og sjåfører på veien skjermes ved at veibruksavgiften på drivstoff reduseres tilsvarende.

I budsjettaftalen er det enighet om å fortsette omleggingen av engangsavgiften i miljøvennlig retning. Det betyr at avgift på vekt reduseres og avgiften på utslipp økes. Engangsavgift på elbiler ble det ikke denne gang-

en. I tillegg fritas elbiler for trafikksikringsavgift og omregistreringsavgift. Dette kommer i tillegg til endringer som allerede har gitt resultater.

Konsekvensen er at det ruller stadig flere moderne og miljøvennlige biler ut på veiene. Utslippene fra bilparken går ned. Stortinget har et uttalt mål om å redusere gjennomsnittlig CO₂-utslipp for nye biler til 85 gram per km. Vi ligger nå an til å nå dette målet flere år før tiden.

Med budsjettforliket er samlede skatter redusert med i overkant av 24 mrd. kr siden regjeringen overtok høsten 2013. Lettelsene har kommet det store flertallet av skattytere til gode, både privatpersoner og bedrifter.

Skatte- og avgiftssystemet må løpende forbedres for å kunne støtte opp under en effektiv ressursbruk. Jeg vil rose Venstre og Kristelig Folkeparti for konstruktive bidrag til forhandlinger som var tøffe. Men vi kom i mål med et godt resultat for Norge. Jeg ser frem til et fortsatt godt samarbeid.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Trond Giske (A) [12:09:07]: Nasjonalbudsjettets kanskje viktigste tabell står på side 52. Den beskriver handlingsrommet i budsjettet de nærmeste årene. I fjor var beskrivelsen et handlingsrom på 20 mrd. kr. Nå er dette redusert til 18 mrd. kr – skattevekst på 15 mrd. kr, oljeinntekter på 3 mrd. kr. Av disse 18 mrd. kr er 14 mrd. kr bundet opp i folketrygden og demografikostnader i kommuner og helseforetak. Det gjør at det gjenstår 4 mrd. kr i året å bruke på alt annet. Av dette skal NTP dekkes, forsvarsplanen skal dekkes, bistandsbudsjettet skal dekkes – bare de tre tingene til sammen overskrider de 4 mrd. kr som er til disposisjon.

Dette ble skrevet før valget. Man visste om disse tallene før valget. Likevel sier Siv Jensen i valgkampen at man skal gi skatteutt, ifølge hennes eget program, på til sammen 50 mrd. kr. Selv om tallet ikke ble sagt, så summerer det seg til det. Hvor skal de pengene tas fra? Hvilke velferdsutgifter skal kuttes for å skape rom for 50 mrd. kr i skatteutt?

Statsråd Siv Jensen [12:10:12]: Det er helt riktig at regjeringen i flere dokumenter til Stortinget har pekt på at handlingsrommet fremover kommer til å bli mindre enn det vi har vent oss til de siste årene. Men det gjør jo at det blir enda viktigere å prioritere i politikken. Da handler det om å legge til rette for vekst i økonomien. Når økonomien vokser, får vi mer handlingsrom. Da handler det om å være flinkere til å effektivisere og til å omprioritere, og det handler selvsagt også om å fortsette å gjennomføre reformer – strukturtiltak og andre reformer – som kan frigjøre handlingsrom som vi kan bruke på å bedre konkurranseevnen til næringslivet, og

bruke på å bedre velferden i samfunnet vårt. Det er altså fullt mulig å få det til, men da må vi også være villige til å prioritere. Da må vi være villige til å si nei til noe for å si ja til noe annet, og det er litt vanskelig å se spor av den viljen hos Arbeiderpartiet.

Trond Giske (A) [12:11:15]: Nå kommer jo ingen av disse skatteuttene i 2018, kanskje med unntak av den halve milliarden på eiendomsskatten i kommunene. Det betyr at det gjenstår ca. 16,5 mrd. kr ekstra i skatteutt hvert år i tre år for å oppfylle dette, og man har altså et handlingsrom på null.

Og jeg gjentar spørsmålet: Da Siv Jensen i valgkampen gikk ut med Fremskrittspartiets program – med fjerning av formuesskatten, med fjerning av den kommunale eiendomsskatten, med fjerning av dokumentavgiften, med fjerning av arbeidsgiveravgift for lærlinger, med fjerning av flypassasjeravgiften, med senkede bilavgifter osv., som til sammen er 50 mrd. kr – visste hun jo egentlig at dette ikke lot seg gjennomføre. Alternativt at hun har i ermet kutt for 16,5 mrd. kr. Handlingsrommet øker hvert år, skatteveksten øker med 15 mrd. kr, og det må jo være beregnet på den politikken som Fremskrittspartiet og Høyre gjennomfører. Det er den veksten man skaper i økonomien. Det kan jo hende at man klarer å få det opp til 17 mrd. kr, eller opp til 20 mrd. kr, men fortsatt mangler det altså mange, mange milliarder på å gjennomføre skatteløftene.

Statsråd Siv Jensen [12:12:20]: Når representanten Giske skal gjengi hva jeg og andre har sagt i valgkampen, får han gjøre det korrekt. Jeg har aldri tallfestet ambisjonene til Fremskrittspartiet hva gjelder å redusere skatter og avgifter i denne stortingsperioden. Men det jeg har vært helt tydelig på, er at skatte- og avgiftstrykket skal videre ned, ikke opp. Der skiller vi lag med Arbeiderpartiet. Arbeiderpartiet gikk til valg på å skjerpe skattene, vi gikk til valg på å redusere dem.

Jeg mener, som jeg også sa i finansdebatten, at det enkleste i hele verden er å stikke sugerøret inn i andre menneskers lommer for å finansiere ting man har lyst til å gjøre. Jeg mener det er en dårlig idé. Jeg mener snarere tvert imot at klarer vi å ha et konkurransedyktig skatte- og avgiftssystem og å legge til rette for at folk flest kan leve av sin egen økonomi, bidrar det til sterkere vekst i økonomien, som frigjør handlingsrom som gjør at vi kan fortsette å styrke velferden i norsk økonomi fremover. Det mener jeg er en mye bedre oppskrift enn å skatlegge bedrifter ut av landet eller gjøre det dyrere enn nødvendig for vanlige familier å få husholdningen til å gå rundt.

Trond Giske (A) [12:13:22]: Jeg forstår da at Fremskrittspartiets program ikke var alvorlig mente, det var

bare å indikere en retning – dumt da at forliket til og med går i motsatt retning av det som ble indikert.

Jeg har et annet spørsmål til finansministeren. Vi har hatt, skal vi si det slik, litt støy rundt Statistisk sentralbyrå i høst. Nå skal kontrollkomiteen se på om avsettelsen av SSBs – uavhengige – direktør foregikk på en riktig måte. Mitt spørsmål gjelder SSBs virksomhet, som finansielt ligger under Finansdepartementet. En av begrunnelsene som finansministeren har brukt, var at Meyer omorganiserte SSB slik at samfunnsoppdragene blir svekket i strid med det som bl.a. LO og NHO har spilt inn. Her i Stortinget har vi flere ganger tatt opp nødvendigheten av å sikre SSBs modeller, at man ikke legger inn disse nyliberalistiske mikromodellene, og at vi bruker det apparatet som SSB har hatt, ikke minst på Teknisk beregningsutvalg. Er det slik å forstå at finansministeren nå slutter seg til den holdningen at SSBs samfunnsrolle, modellapparat, skal vedlikeholdes og bevares?

Statsråd Siv Jensen [12:14:27]: La meg først si at jeg mener alvor med Fremskrittspartiets program. Fremskrittspartiets landsmøte har vedtatt det, og min jobb som partileder i Fremskrittspartiet er å legge til rette for å gjennomføre mest mulig av det i forhandlinger med andre partier.

Men igjen, Fremskrittspartiet har altså en helt motsatt retning av Arbeiderpartiet. Vi ønsker å redusere det samlede skatte- og avgiftstrykket i Norge, Arbeiderpartiet ønsker det motsatte. Det er en ærlig sak, men vi så jo hva velgernes dom over det var. Man ønsket seg en næringsvennlig regjering som var opptatt av å redusere skatter og avgifter, ikke en regjering som skjerpet dem.

Når det gjelder spørsmålet om SSB, er regjeringen opptatt av at alle statlige etater skal drive godt innenfor de rammene de til enhver tid får seg tildelt. Det er også viktig at alle etater følger opp de føringer som legges gjennom tildelingsbrev og gjennom kontraktinngåelser, som også etatseiere har ansvar for. For øvrig ser jeg frem til å svare på spørsmål fra kontrollkomiteen når høringen finner sted.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:15:37]: Det er en billedlig språkbruk som finansministeren bruker, som «sugerør inn i lomma til folk» og sånn. Og er det noe Siv Jensen har prøvd seg på i dette budsjettforliket, så er det jo, med hennes ord, «å ha sugerør inn i lomma til folk», f.eks. ved at alle som bor på en brakke – for det er jo en form for luksus, får en inntrykk av fra Fremskrittspartiet – skal få mye mer skatt. I dette budsjettopplegget er de som da skal betale regningen, de som må pendle, de som er mye hjemmefra, de som har fått fradrag for å få hverdagen til å gå litt mer i hop. Den er på 1 215 mill. kr. Det lovet ikke Siv Jensen i valgkampen – at sjøfolk skulle få den store skatteregningen, at pend-

lerne skulle få den store skatteregningen, at de som kjører lastebil og bor på brakke, skulle få den store regningen. Hvorfor har det nå blitt så veldig god Fremskrittsparti-politikk – at det er hos vanlige arbeidsfolk som sover hjemmefra, at sugerøret skal stikkes?

Statsråd Siv Jensen [12:16:38]: Det jeg lovet i valgkampen, er det regjeringen gjør – år for år – å redusere det samlede skatte- og avgiftsnivået i Norge. Også her går Senterpartiet motsatt vei. Senterpartiet har i sitt opplegg for 2018 foreslått å skjerpe skattene med 6 mrd. kr. Så kan gjerne Vedum gjøre seg høy og mørk knyttet til en enkeltavgift eller en enkeltskatt, men det er jo den samlede skattebelastningen som påføres næringslivet, som betyr noe. Man må gjerne prøve å være opptatt av konsekvensen av sukkeravgiften, men å skjerpe formuesskatten med halvannen milliard kroner har altså konsekvenser for arbeidsplassene i distriktene, for lønnsomheten i næringslivet vårt, for vår evne til å fortsette å ha norskeide bedrifter rundt omkring i mange viktige hjørnesteinskommuner. Det er viktig for oss. Derfor fortsetter vi å senke det samlede skatte- og avgiftstrykket, og det er en helt ærlig sak at Senterpartiet går motsatt vei.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:17:35]: Det som er helt klassisk for Fremskrittspartiets politikk, er at skattefordelene som rederne har hatt, de videreføres, mens skattefordelene for dem som jobber hos rederne, de tas bort. Det er jo det som er problemet med dagens regjering, at man har målrettede skatteskjerpelser for folk flest, mens det er de som eier, som har fått en del av de målrettede skatte-kuttene. Vi mener den skatteprofilen som ligger i regjeringens forslag, er grunnleggende feil, der vanlige arbeidsfolk får mer skatt. I vårt opplegg vil vanlige arbeidsfolk – alle som tjener under 750 000 kr – få mindre skatt. Hvorfor mener finansminister Siv Jensen at det er rett at den lastebilsjåføren som sover i bilen, fortsatt skal få fordel, mens den lastebilsjåføren som da har hatt en arbeidsgiver som har bygd en brakke, skal miste fordel? Hva er logikken i det?

Statsråd Siv Jensen [12:18:29]: Jeg mener det er riktig å fase ut ordninger som er gått ut på dato, ordninger som ble innført i en helt annen tid, hvor behovene og utfordringene var annerledes enn de er i dag. Grunnen til at det er viktig å gjøre det, er at det frigjør penger som vi kan bruke på generelle skatte- og avgiftsreduksjoner som styrker verdiskapingen i landet, som styrker lønnsomheten til bedriftene våre, som gjør at flere bedrifter etablerer seg i Norge, som gjør at flere mennesker kommer i jobb, og som gjør at flere da er i skatteposisjon fremfor å være trygdemottakere. Det mener jeg er god politikk.

Det er feil når representanten Vedum hevder at den regjeringen har gitt skatteskjerpelse til folk flest. Det er rett og slett ikke riktig. Mesteparten av det provenyet vi har brukt på å redusere skatter og avgifter, har gått til vanlige folk og bedrifter. Man må klare å ha flere tanker i hodet samtidig: Vi må både redusere skatten for husholdningene, som handler om å gjøre det mer lønnsomt å jobbe, og redusere skattetrykket for bedriftene våre, sånn at de er her, og at vi ikke skattlegger dem ut av landet.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [12:19:42]: Denne regjeringen har redusert skattene med 23 mrd. kr. Helst skulle de nok ha redusert dem ytterligere. Men det er jo ikke sånn at man kan dele ut skattekutt uten at det går ut over noe annet. Det finnes normalt to alternativer: Enten må noen andre betale mer skatt, eller så må man kutte i velferden. Finansministeren forsøker her å forklare det med at man har effektivisert, men realiteten er at man i Norge har et tredje alternativ, som denne regjeringen har visst å benytte seg av – nemlig økt oljepengebruk. Hadde det ikke vært for den kraftige økningen i oljepengebruken, ville denne regjeringen aldri fått igjennom 23 mrd. kr i skattekutt – hovedsakelig til de aller rikeste i Norge. Å smøre skattekuttene med oljepenger, er altså ingen varig løsning. Noen er nødt til å plukke opp den regningen.

Mitt spørsmål til finansministeren er om hun er bekymret for at denne regjeringen sender regningen for sine skattekutt til kommende generasjoner.

Statsråd Siv Jensen [12:20:43]: Nei, det er jeg ikke bekymret for, for det er rett og slett en helt feil påstand. Det er snarere tvert imot sånn at kommende generasjoner vil nyte godt av at vi har en velfungerende økonomi, at vi har bedrifter som kan ansette ungdommene våre den dagen de går ut av skolen, at vi har et skolesystem som gjør det mulig for dem å fullføre, slik at de er attraktive arbeidstakere for fremtidens bedrifter.

Jeg ville vært mye mer bekymret for konsekvensene av det forslaget SV har lagt på bordet – en skjerpelse på over 20 mrd. kr. Ikke bare foreslår partiet SV å skjerpe formuesskatten – det vet vi at SV er for – men de foreslår også å skjerpe utbytteskatten, altså en skatt som man må betale for å ha råd til å betale formuesskatt. Det er altså en dobbeltstraff! Spørsmålet blir da: Hvordan i alle dager har SV tenkt å sikre at vi fremover har norske bedrifter og arbeidsplasser i dette landet som kan bidra til å finansiere den velferden SV bruker alle pengene sine på?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:21:57]: Jeg vil også takke for samarbeidet rundt budsjettet. Jeg er glad for at vi har fått på plass en økning i pris på brus og godteri.

Hovedsakelig er det en avgift som treffer godt. De aller fleste produktene er usunne, men vi har også gjennom debatten – ikke bare i år, men også tidligere år – sett at man stusser over noen av produktene som havner i denne kategorien. Er statsråden villig til å se på f.eks. en lav sats på det sukkerfrie og en høy sats på det som opplagt burde falle innenfor avgiften? Alle kjenner til problematikken med avgrensningene, men kan man se på om man kan målrette det enda bedre, slik at effekten av avgiften blir enda bedre, og at folkehelseaspektet treffer enda bedre enn det gjør i dag?

Statsråd Siv Jensen [12:22:43]: Jeg skjønner godt at Kristelig Folkeparti er stolt over å ha fått gjennomslag for denne ene store avgiftsskjerpselsen som de fremmet i sitt alternative budsjett. Dette var i utgangspunktet ikke noe de andre tre samarbeidspartiene var for, men som Kristelig Folkeparti nå har fått gjennomslag for.

Jeg er enig i at denne særavgiften har noen tilpassningsutfordringer. De har vært der siden tidenes morgen – dette er en avgift vi har hatt i Norge siden 1922, og som vekslende regjeringer har forvaltet over tid. Noen regjeringer har økt den over tid, men ingen har egentlig klart å finne gode svar på å justere innretningen av avgiften på en bedre måte. Det mener jeg det er naturlig at vi tar en ny runde og ser på.

Det er også verdt å nevne i denne debatten – for det høres ut som Senterpartiet har et korstog mot dette – at Senterpartiet skal jo samarbeide med Arbeiderpartiet, som har foreslått akkurat det samme som Kristelig Folkeparti. Det blir jo spennende å se hvem som vinner en sånn dragkamp i fremtiden. Det kan man bare spekulere i.

Per Espen Stoknes (MDG) [12:24:01]: Finansministeren begrunnet nettopp skatteøkningen på kollektivtransport med et grønt skatteskifte, der pengene kunne overflyttes til mindre skatt på inntekt. Å øke den lave momssatsen rammer kollektivtransporten hardt og gir nettopp prisøkning på kollektivbillettene. Samtidig blir bruk av fossilbiler i realiteten billigere, med ca. 3 mrd. kr i reduksjon siden 2015, i f.eks. omregistreringsavgift og ikke prisjusterte drivstoffavgifter.

Mitt spørsmål gjelder en skattepolitikk hvor man gjør fossilbil billigere og kollektivtransport dyrere: Er det det statsråden mener med et grønt skatteskifte?

Statsråd Siv Jensen [12:24:47]: For det første er ikke påstanden riktig. Det er altså gode kompensasjonsordninger innenfor kollektivtransporten, som de aller fleste aktørene vil komme nøytralt ut av med de ordningene som ligger der.

Det de fire samarbeidspartiene har gjort i forbindelse med å legge om bilavgiftene gjennom de siste årene, gir

som resultat en mye raskere fart i utskiftingen enn det vi kunne drømt om. Vi har altså nådd de målene vi har satt oss, på et mye tidligere tidspunkt enn vi trodde. Utskiftingen av bilparken går hurtig. Men vi må ha med oss på veien at disse bilene ikke skifter seg ut selv. De skiftes ut fordi folk har råd til å gjøre det. Derfor handler det om at avgifter som virkemiddel, prissetting, betyr noe for om vanlige familier og husholdninger også har råd til å være med på å redusere utslipp ved å kjøre biler som slipper ut mindre. Derfor betyr det noe at vi reduserer avgiftene, og derfor ser vi at resultatene også kommer.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Espen Barth Eide (A) [12:26:03]: Skal vi lykkes i det grønne skiftet, er skatte- og avgiftspolitikken et av de viktigste virkemidlene vi rår over. Ved en god og fornuftig bruk av skatte- og avgiftspolitikken, ikke minst miljøavgifter, skal vi sikre at forurensere betaler, det skal koste å gjøre dårlige miljømessige valg. Vi skal stimulere til valg av miljømessige løsninger og derved også stimulere utviklingen av ny teknologi, få volumet opp og prisen ned – noe som kan gi som ekstragevinst mulighet for nye arbeidsplasser på nye felt, og som kan gjøre at vi legger oss godt i front i forhold til den konkurranse situasjonen vi møter når kravene blir enda strengere både nasjonalt og internasjonalt. Disse virkemidlene er aller mest effektive der hvor gode alternativer finnes. Derfor er det viktig at man hele tiden har en dynamisk tilnærming til hva som er det riktige nivået, hva som er de riktige grepene med tanke på hva slags alternativer det er mulig å bruke.

Et veldig godt eksempel, som har vært nevnt flere ganger i dag, er mange års god politikk for å fremme salg av elbiler. Vi er glad for at Høyre og Fremskrittspartiet ikke lyktes i å innføre en avgift på vekt på elbil – dette fordi vi mener det fortsatt er langt igjen. Statsråden sa nettopp at vi er kommet langt. Norge ligger på mange måter i front i verden når det gjelder nybilsalg, men det er fortsatt slik at de fleste ikke velger elbil. Hvis vi ser på det samlede volumet av biler i Norge, er det faktisk bare 4 pst. av bilparken som er elektrisk. Det er nettopp fordi det går lang tid mellom hver gang man fornyer bilen sin. Det gjør at man har med seg en arv – og man er bundet til et utslippsnivå og en bilpark mange år framover. Selv om vi når målet som vi har satt oss, om at alle nye personbiler i 2025 er elektriske, vil vi likevel ha med oss en arv. Derfor trenger vi fortsatt en klar og tydelig positiv særbehandling av elektriske biler. Dette gjelder i alle klasser.

Når vi er bekymret for forslaget om å innføre en vektavgift på elektriske biler, er det nettopp fordi økt vekt også i stor grad vil være knyttet til større batteripakke og derved lengre rekkevidde. Vekt har en annen effekt på

elbil enn på andre biler. Har man en stor dieselbil, er den ikke bare stor i volum, men den har gjerne også en stor motor som forurenses mer. Har man en stor og tung elbil, kan det være en familiebil man kan kjøre med hele veien til hytta, og som kan være familiens første bil – ikke som i enkelte tilfeller i dag: bil nr. 2 for bybruk og kortere kjøreturer.

I tillegg til en god skattepolitikk på dette området, som opprettholder forskjellen mellom elektrisk bil og fossilbiler, gjelder det altså at man har en god politikk for å bygge ut ladeinfrastruktur. Ut fra det samme resonnementet mener vi at det ikke er riktig i dag å fjerne unntaket for LNG når det gjelder CO₂-avgift. Poenget med skatte- og avgiftspolitikken på dette feltet må være at man belønner det som forurenses mindre og straffer det som forurenses mer. I noen segmenter av maritim transport er det fortsatt slik – enn så lenge – at det å velge LNG-fartøyer vil være bedre enn det ene eksisterende alternativet, som er diesel eller tungolje. Det vil endre seg over tid, men i dag er det det riktige standpunktet.

Til slutt vil jeg si at disse spørsmålene, om å lytte til tankene – i hvert fall essensen – fra Grønn skattekommissjon om en ytterligere vridning av skatte- og avgiftspolitikken i grønn retning, også blir viktige når vi neste år skal diskutere avgiftsmeldingen og ha en diskusjon om vår sirkulærøkonomi, hvordan man belønner gjenbruk og sånn sett beskatter kasting av ting som kunne vært brukt om igjen. Dette er også en viktig del av avgiftspolitikken.

Henrik Asheim (H) [12:31:16]: Norge er et land som opp gjennom historien har fått til fantastiske ting. Da vi temmet vannkraften, var det grunnlaget for å revolusjonere hverdagen til vanlige folk ved at de fikk tilgang på strøm, men det var også grunnlaget for å bygge opp fantastiske industrieventyr som Hydro og Elkem. Den teknologien og kunnskapen vi hadde om å bruke rett og slett stein for å holde igjen vann, var også noe av det som ble brukt da vi i 1969 fant olje og gass, som igjen gjorde at vi kunne bygge de enorme fundamentene under oljeplattformene, og som dermed la grunnlag for en fantastisk veksthistorie som løftet Norge fra fattigdom til rikdom. Den teknologien vi brukte, og måten vi regnet ut hvordan vi skulle frakte disse oljeplattformene ut av norske fjorder, gjorde at vi også oppdaget at det var motstrøm i de fjordene, som igjen gjorde at noen fikk ideen til å sette nett i fjordene, putte fisk oppi der, og dermed hadde vi oppdrettsnæringen.

Gang på gang har Norge bevist at vi er et land som har evnen til å skape muligheter, og skape velstand. Noen ganger høres det ut som om norsk rikdom kommer av flaks, at det kommer av hvor landet vårt ligger, eller hva som tilfeldigvis ligger på havbunnen fra millioner av år

tidligere. Men det er ikke tilfellet. Situasjonen er den at Norge som nasjon har bygget seg opp, nettopp fordi vanlige mennesker har satset, jobbet hardt og skapt verdier og arbeidsplasser som har gavnet en hel nasjon.

I forlengelsen av det vedtar vi nå det femte felles budsjettet mellom de fire ikke-sosialistiske partiene, et budsjett som nettopp tar opp i seg noe av det som er en grunnleggende norsk verdi: Verdien av ditt arbeid skal også være din. Det skal lønne seg å stå på. Det skal lønne seg å satse. Summen av disse fem budsjettene er et redusert skattetrykk på over 24 mrd. kr, som betyr at vanlige familier, folk som står opp og går på jobb, men også han eller hun som hadde den gode ideen ute i distriktene, nå sitter igjen med litt mer i lommeboka, en litt bedre bunnlinje, som gjør at de igjen kan investere litt mer i nye arbeidsplasser. Dette har også ført til at skatteinntektene til Norge faktisk har gått opp, selv om skattetrykket har gått ned. Det er nettopp fordi flere mennesker jobber, og flere skaper.

I diskusjonen her, som denne gangen handler om skatt og avgift, kan det av og til høres ut som om dette er et rent verktøy. Venstresiden har lagt frem alternative budsjetter hvor de overbyr hverandre i hvem som kan ta inn mest mulig skatt. Arbeiderpartiet har sågar sagt i denne debatten at skattetrykket må tilpasses det offentliges behov. Det er faktisk ikke så enkelt. Skatte- og avgiftspolitikken er også verdipolitikk. Det handler om hvor mye staten skal kunne ta inn, og hvor mye som skal være ditt, av det du selv har skapt.

Allikevel skal vi ikke bare redusere skattene, men også diskutere hvordan vi skal innrette skattetrykket innenfor det skattenivået vi i fellesskap vedtar. Derfor sier vi på den ene siden at vi senker skattene for å investere, for å jobbe, for å skape, men samtidig har vi økt noen av avgiftene, f.eks. på å forurense, for å sørge for at vi også får et samfunn som er bærekraftig for fremtiden.

Den norske suksessen er ikke bare at mennesker har satset og jobbet hardt, men at vi også har dratt i fellesskap ved å skape et velferdssamfunn som gjør at vi f.eks. har hatt adgang til gratis utdanning, at vi har bygget infrastruktur, og at vi har gjort de tingene som i fellesskap har skapt Norge som nasjon. Derfor er det veldig gledelig at de skatteinntektene som vi også med dette budsjettet tar inn, nettopp investeres langsiktig for fremtiden. Det at vi nå overoppfyller langtidsplanen for forskning, er et langsiktig grep for å sørge for at Norge også fremover har næringer, arbeidsplasser og verdier.

Det er umulig for noen, selv embetsverket i Finansdepartementet, å gå inn i et klasserom og regne seg frem til hvem i den klassen som om 20 år kommer til å bli Norges største arbeidsgiver, eller regne seg frem til hvem i den klassen som om 20–30 år kommer til å finne kuren for en sykdom som har tatt livet av eller plaget altfor

mange mennesker over altfor lang tid. Derfor er det å investere i kunnskap å investere i fremtiden, fordi det gir hvert enkelt menneske muligheten til å nå så langt det kan. Det at vi investerer i samferdsel, gjør at vi investerer i noe av det som er blodomløpet i nettopp den verdiskapingen som vanlige folk skaper over hele landet. Det at vi investerer i helsebygg, gjør at flere, når de faktisk får en utfordring, får muligheten til å bli friske på en trygg og god måte.

Vi er et land som har skapt oss til velstand, ikke skattet oss til velstand, og det er heldigvis noe som flertallet i denne sal i dag kommer til å bekrefte ved å beholde skattetrykket lavere enn i fjor, men samtidig skal det bli lettere å skape og jobbe.

Sivert Bjørnstad (FrP) [12:36:32]: Skatter og avgifter finansierer en stor del av samfunnets fellesgoder: barnehager, skoler, veier, politi, forsvar og sykehus – for å nevne noe. Sånn har det vært lenge, og sånn kommer det til å være i all overskuelig framtid.

Men disse skattene og avgiftene finansierer også mer enn fellesgodene. De kan bidra til å opprettholde et unødvendig stort byråkrati. De kan hindre politikere i å gjøre vanskelige prioriteringer. Og de kan gjøre at man skyver regningen over til helt vanlige folk for tiltak som til dels er helt unødvendige, eller som voksne mennesker i større grad kunne ha betalt for selv.

Når vi år etter år senker skattene og avgiftene for folk flest og bedrifter, gjør vi det fordi vi tror på folk. Vi tror at det er mulig for herr Hansen og fru Iversen og deres familier å disponere litt mer av sin egen inntekt og formue til eget beste, og også til fellesskapets beste. Med frihet følger ansvar, og ansvar gir fornuftige valg.

Velgerne synes åpenbart dette er en modell som gir resultater, som gir vekst, velstand og framtidstro. I et helt klart valg mellom 15 mrd. kr i skatteskjerpelser og fortsatte skatteletter i september i år sa folket klart fra. I ettertid har vi hørt at det var kommunikasjonen rundt de 15 milliardene det var noe galt med. Jeg er ikke så sikker på det. Jeg tror det norske folk er lei av at politikere putter sugerøret ned i lommeboka til vanlige folk for å finansiere noe eller noen.

Opposisjonen vil sikkert hevde at det er oljepenger som har betalt for moroa. Vel, hvis det er sånn som Arbeiderpartiet sier, at vi har økt oljepengebruken med tusen milliarder, har altså Arbeiderpartiet stemt for 960 av de milliardene. På tross av dette har de ikke klart å begeistre.

Vi har hvert år fulgt handlingsregelen, som Arbeiderpartiet introduserte på starten av dette tusentallet – ikke bare på hvor mye som skal brukes, men enda viktigere: Hva pengene skal brukes til, et område Arbeiderpartiet sviktet på selv. Vi har satset massivt på vekstfremmende

skatteletter, infrastruktur og investeringer i forskning og utvikling. Det er det som skal ruste landet for framtiden og ny økonomisk hverdag.

Siden regjeringsskiftet har vi, inkludert neste år, senket skattene og avgiftene med om lag 24 mrd. kr. Det er et betydelig beløp, men vi er ikke ferdig. Vi ønsker å gi folket enda mer råderett over egne penger. Til tross for disse skattelettelsene har vi også klart å finansiere viktige velferdstjenester. Det må være et paradoks for Arbeiderpartiet og resten av opposisjonen at det faktisk er mulig. I alle fall så lenge jeg har vært interessert i politikk, har venstresiden presentert et falskt dilemma mellom skattekutt og velferd, nå senest i valgkampen. Vi har bevist at det ikke er sånn:

- På tross av 24 mrd. kr i skatteletter gir vi tre ganger så mange lærere mulighet til etter- og videreutdanning som før valget i 2013.
- På tross av 24 mrd. kr i skatteletter fikk kommunene i 2016 sitt beste resultat i dette millenniet, og aldri før har færre kommuner stått på ROBEK-listen.
- Soningskøen har gått fra 1 200 personer til i praksis å være borte i dag.
- Politiet har fått 1 300 flere operative politistillinger.
- Samferdselsbudsjettet har økt med over 60 pst., og vi bygger veier bedre, mer effektivt og billigere enn tidligere.
- Vi har lansert 28 pakkeforløp for kreft.
- Ventetiden for behandling ved norske sykehus går ned, og det er i dag 70 000 færre i sykehuskø enn da vi tok over.
- Arbeidsledigheten har gått ned hver måned dette året. I mitt hjemfylke, Sør-Trøndelag, er den registrerte arbeidsledigheten på 1,8 pst., den laveste på 30 år.
- Pensjonister får beholde mer av pensjonen sin enn tidligere, og frikortgrensen og BSU-taket er økt.
- Vi har nesten doblet de næringsrettede FoU-virke-midlene. Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning er lansert og systematisk fulgt opp i hvert budsjett etterpå.

Alt dette på tross av – eller rettere sagt på grunn av – 24 mrd. kr i skatte- og avgiftsletter til folk flest.

Jeg er glad for at Arbeiderpartiet endelig har sett dette, og at de ikke følger opp lovnaden sin fra valgkampen om å øke skattene med 15 mrd. kr. Nå er det plutselig 8 mrd. kr som er det saliggjørende, og som skal finansiere alle gode løfter og lovnader. Det er likevel mye, og det er mer enn hva som er nødvendig. Jeg er glad for at flertallet velger en annen vei.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [12:41:45]: Senterpartiet tror på hele Norge, og da må en bruke også skatte- og avgiftspolitikken for å legge til rette for at folk skal kunne bo og

jobbe over hele landet vårt. Vi må legge til rette for dem som ønsker å ta de krevende jobbene for at vi skal kunne utnytte de rike ressursene vi har, både til lands og til vanns, gjennom bl.a. å styrke målrettede tiltak for ulike næringer, enten det er snakk om jordbruksfradrag, fiskerfradrag, sjømannsfradrag eller andre ordninger, som f.eks. særskilt fradrag for Nord-Troms og Finnmark.

Vi trenger også å bidra til forutsigbarhet, vi trenger å styrke næringen som vi skal satse på – og ikke gi dem avgiftssjokk over natta slik det har vært flere eksempler på, senest i denne budsjettavtalen. Og vi trenger å legge til rette for at de som tar disse jobbene, de som er borte fra sin familie og sitt hjem over tid, som bor på brakke eller i sin lastebil, faktisk blir verdsatt, at det blir lagt til rette for, og at en ikke får en skattesmell på opp mot 10 000 kr.

Senterpartiet ønsker skattelette for folk flest. I vårt alternative budsjett får alle som tjener under 750 000 kr, betydelige skatteletter i forhold til inneværende år – opp mot over 2 000 kr for noen av de inntektsgruppene – mens de som tjener over 750 000 kr, får en skatteøkning. Dette er en klar fordelingsprofil i vårt opplegg.

I sitt innlegg i stad viste representanten Ropstad til at det gjennom budsjettforhandlingene har blitt foretatt vesentlige og jeg vil si klare forbedringer i det forslaget som gjelder maskinskatt. Men allikevel viser det hvordan denne saken ble håndtert: Først ble det lagt fram et forslag fra regjeringen – uten at noe lovutvalg hadde sett på saken. Så ble det foretatt nye avgrensninger gjennom budsjettavtalen – uten at det hadde vært gjenstand for en åpen prosess. Så sto en igjen med det resultatet en nå har, hvor en bl.a. ser at kommunene er sterkt bekymret for jobben med å få kompensert inntektstapet og den store jobben som skal gjøres med tanke på retaksering. Jeg håper at flertallet i det minste vil være imøtekom-mende overfor det kravet som KS har stilt angående retaksering og tidspunkt for det. Men det beste og klokkeste en kunne ha gjort, er jo nettopp – når en skal foreta endringer – å gjøre det gjennom et lovutvalg og sørge for en kunnskapsbasert og forutsigbar endring.

Senterpartiet gjør andre endringer for næringslivet som bidrar til å styrke næringslivet. Nå har nesten hver eneste representant fra regjeringspartiene vært oppe her og snakket om maskinskatten. Med den innretningen som ligger i budsjettforliket, er det anslått ca. en halv milliard kroner i lettelse. Fire ganger så mye utgjør økningen i sukker- og sjokoladeavgift og økningen i avgift på ikke-alkoholholdige drikkevarer. Den skattesmellen som ble gitt til næringslivet på å øke avskrivningssatser da en fjernet startavskrivningene i fjoråret, var alene på 1,8 mrd. kr.

Regjeringen, som i Sundvolden-erklæringen sa at en skulle gjennomgå og forbedre de skattemessige avskrivningsreglene for å gjøre norsk næringsliv mer konkur-

ransedyktig, har sørget for det stikk motsatte gjennom å levere en stor ekstraregning til dem som ønsker å investere i norsk industri, investere i maskiner, investere i annet materiell. De får altså en ekstra-regning, men ønsker å bidra bl.a. til nye og grønne investeringer i industrien. Senterpartiet ønsker å bruke avskrivningssatsene som et viktig virkemiddel for å styrke industri – øke avskrivningssatser på skip, øke avskrivningssatser på vogntog.

Helt avslutningsvis til kraftverksbeskatning: Det er viktig å sørge for en balanse mellom kraftverkseier, vertskommune og staten. Der har balansen dessverre endret seg over tid. Derfor mener Senterpartiet det er viktig å øke naturressursskatten, redusere grunnrenteskatten, fjerne maksimums- og minimumsreglene for eiendomsskatten i kraftanlegg og ikke minst å redusere kapitaliseringsrenten til 3 pst. for eiendomsskatt på vannkraftanlegg. Dette er også viktige tiltak for å styrke kraftkommunene.

Åsunn Lyngedal (A) [12:47:06]: Regjeringen Solberg har hver eneste høst finansiert lettelser i formuesskatten med stadig mer kreative avgiftsøkninger og med uverdige kutt for svake grupper.

For Arbeiderpartiet har det alltid vært et mål å bruke skattepolitikken til utjevning. Det er nødvendig, for det er så mange andre mekanismer i samfunnet vårt som gjør at de som har mye, får mer. Derfor ønsker Arbeiderpartiet å skattlegge inntekten til vanlige folk på en annen måte enn det regjeringen foreslår i dette budsjettet. Folk flest vil få lavere skatt på inntekten sin hvis Arbeiderpartiet får bestemme.

Det er 4,3 millioner i Norge som betaler skatt. Arbeiderpartiet gir større skattelette enn regjeringen gir, opp til inntekter på 750 000 kr. Det vil si at 3,7 millioner av skatteyderne vi har i Norge, får lavere skatt med Arbeiderpartiet. For Arbeiderpartiet er det opplagt at større forskjeller i økonomisk handlingsrom mellom mennesker gir en samfunnsutvikling vi ikke ønsker. Små forskjeller har gjort at mange deltar i samfunnet vårt. Vi har en sterk følelse av likeverd mellom mennesker. Det har gitt lav kriminalitet, og det har gitt like muligheter til å realisere sitt potensiale. Samtidig har gode inntekter til fellesskapet sørget for at grunnleggende velferdsgoder som skole og barnehage, helsehjelp og eldreomsorg er tilgjengelig for alle, uansett privatøkonomi. Når det blir stor forskjell på velferdstilbudet for dem som har god økonomi og dem som ikke har det, mister vi noe verdifullt i Norge.

Politikken skal sikre en god utvikling. Det vi ser i høstens statsbudsjett, er en regjering som ikke tar grep i den økonomiske politikken. Da får vi ikke tatt styring på de viktigste trekkene ved utviklingen. Vi ønsker å fordele ressursene annerledes. Hvis vi hadde klart å forbedre

barn og unges levekår og skoletilbud, sånn at halvparten så mange som i dag hadde endt opp som unge uføre, kunne vi spare samfunnet for milliarder. Derfor vil Arbeiderpartiet bruke penger på de store utfordringene. Det gjør det nødvendig for oss i dette budsjettet å ta formueskattenivået tilbake til der det var i 2013. Når de 1 600 personene i Norge som hadde en formue på over 100 millioner kr, har fått 575 000 kr hver i skattelette siden 2013, bruker vi framtidens penger feil.

Skattelettene har ikke gitt resultater i form av flere arbeidsplasser eller økonomisk vekst. Tvert imot er investeringen i næringslivet historisk lav. Det vi vet, er at det har bidratt til å øke forskjellene og budsjettunderskuddet. Nav sier i en rapport fra 14. november i år at de økonomiske forskjellene i Norge øker. Selv om det store flertallet i Norge har høy levestandard og gode levekår, har ulikhetene økt over tid. De siste tre årene har de med lavest inntekt ikke tatt del i inntektsveksten. Tvert imot har de hatt nullvekst. De 20 prosentene som har høyest inntekt i landet vårt, har nærmere fire ganger mer i inntekt enn de 20 prosentene som har lavest.

De viktigste tingene i livet må være det viktigste i politikken. Vi er alle opptatt av å hindre og redusere barnefattigdom, og det viktigste tiltaket vi kan gjøre for å hindre det, er å sørge for at mange er i arbeid, og at alle har en lønn de kan leve av. Da er det bekymringsfullt at lønnstakerne som tjener minst i Norge, ikke har hatt lønnsvekst siden 2008. Arbeiderpartiet vil derfor i sitt alternative budsjett bruke de store pengene på det vi mener er de viktigste utfordringene. Den første av dem er å få flere i arbeid. Hvis sysselsettingsandelen i dag hadde vært like høy som for fire år siden, hadde 73 000 flere vært i jobb. Det ville gitt oss viktige inntekter. Den andre utfordringen er at vi må sørge for en enda tryggere oppvekst for barn og unge i Norge. For det tredje må vi kunne løse de omsorgsoppgavene som vi vet kommer til å øke i framtiden, og for det fjerde må vi ha en mer offensiv klimapolitikk. Det mener vi vårt alternative budsjett legger til rette for.

Mudassar Kapur (H) [12:52:06]: Jeg må si det er ganske utrolig å høre den ene arbeiderpartirepresentanten etter den andre komme opp her og snakke om arbeidsledighet uten engang å nevne på en seriøs måte det prisfallet vi hadde i oljen, og hvilke utfordringer det medførte, og hvordan regjeringen faktisk har møtt disse utfordringene på en god måte. Det blir litt rart å ha en skattedebatt og arbeidsledighetsdebatt uten å adressere det. Jeg tror det hadde kledd Arbeiderpartiet litt bedre å huske sånne ting når man beskylder andre for ikke å ha gjort nok.

Finanspolitikken har de siste årene vært brukt aktivt for å motvirke arbeidsledighet og skape vekst. Sammen

med lave renter og en markert bedre konkurranseevne har denne målrettede politikken bidratt til at veksten nå er på vei opp og ledigheten er på vei ned. Jeg er glad for at partiene på ikke-sosialistisk side har kommet fram til enighet om budsjettet fem år på rad. Skatter og avgifter er også en sentral del av disse enighetene.

De sentrale elementene i regjeringens forslag til skatte- og avgiftsopplegg for 2018 ligger fast. Vi reduserer inntektsskatten fra 24 til 23 pst., i tråd med skattereformen, og verdisettingsrabatten i formuesskatten økes fra 10 til 20 pst. Andre positive punkter fra enighetene er gavefradraget, som styrker frivilligheten. Og selv om man øker CO₂-avgiften, skjermes drivstoff ved at veibruksavgiften på drivstoff reduseres tilsvarende. Sistnevnte er særlig viktig for distriktene, der man er avhengig av bil, både privat og i næringslivet.

Vi lever i et samfunn der tilliten mellom velgere og stat er høy. De aller fleste av oss betaler sin skatt fordi vi mener det er viktig for å opprettholde det velferdssamfunnet vi lever i, og de fellesgodene vi har. Når politikere krever inn andre folks hardt opptjente penger, må folk kunne ha tillit til følgende: at pengene brukes til det beste for fellesskapet, at de politiske partiene ikke krever inn skatter og avgifter for å oppfylle sine egne ideologiske drømmer, men for å levere de beste tjenestene for den enkelte innbygger, og at politikerne ikke bruker folks lommebok som en enkel inntektskilde fordi politikerne selv ikke evner å prioritere.

Denne regjeringen reduserte skattene med nærmere 23 mrd. kr i forrige periode og fortsetter i samme spor. Dette er spesielt viktig i dagens situasjon, hvor næringslivet er i en omstilling. Etter oljeprisfallet mistet mange arbeidstakere jobben, og vi må fortsette å stimulere til å skape nye arbeidsplasser. Vi skal satse på den som søker jobb, men vi må også satse på den som vil skape sin egen. Derfor er en lavere selskapsskatt, fjerning av maskinskatten og satsing på innovasjon og gründerskap viktige grep.

I Norge har vi den unike situasjonen at de aller fleste eier sin egen bolig. Noen er pensjonister eller foreldre, som etter et langt liv med sparing og nedbetaling av gjeld nå er i stand til å hjelpe neste generasjon med sin første bolig. Andre kan være flyktningfamilien, som etter å ha spart penger endelig kan flytte ut av den kommunale boligen og inn i sin egen. Nettopp derfor er regjeringens satsing på sosial boligpolitikk og tilrettelegging for bygging av flere boliger viktig.

Det er også viktig at det er denne regjeringen som er garantisten mot en nasjonal boligskatt, slik at folks hjem forblir et hjem, og ikke et skatteobjekt, slik SV legger opp til i sitt alternativ. SV ønsker altså å innføre et regime der man skattlegges og straffes for å ha et eget hjem. Det siste norske husholdninger trenger akkurat

nå, er at det skal bli enda dyrere å bo i sitt eget hjem. En slik skattlegging som SV legger opp til, vil ramme urettferdig og usosialt, og det kler et parti som SV dårlig å fremme slik politikk.

Jeg må også dele en bekymring: Slik boligmarkedet har vært de siste tre-fire årene, har forutsigbarhet vært helt avgjørende. Da har vi et SV som har en hopp-og-sprett-politikk når det gjelder boligskatten. Deres skattemodeller endrer seg i takt med boligprisene, og det er ikke det folk trenger. Man var imot nasjonal eiendomsskatt, men så ønsket man å innføre det. Nå ønsker man også å innføre en fordelsskatt på bolig. Jeg vet ikke hva som blir det neste. Jeg vil si at hvis vi skal løse boligproblemet, kan vi ikke skatte oss ut av den. Vi må ha en god sosial boligpolitikk, og så må vi bygge oss ut av boligproblemet.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Nina Sandberg (A) [12:57:20]: I et sjansespill er det slump, ikke dyktighet, som avgjør. Arbeiderpartiet mener at barns utvikling er for viktig til å overlates til tilfældighetene. Vi tror at alle er født med større evner og muligheter enn vi aner. Arbeiderpartiet står for en politikk som sørger for at barn får like muligheter, uansett hvilken familie de er vokst opp i.

Som forsker gjorde jeg studier av frafall i videregående opplæring. Vi fant at foreldrenes sosiale bakgrunn påvirket barnas sjanser for å prestere i grunnskolen og for å fullføre videregående. De som falt fra, hadde dårligere odds for å få seg jobb og for å delta i samfunnslivet.

Svært få vil være overrasket over dette og lignende funn. Det som er overraskende, er regjeringens mangel på innsats. De siste fire årene har 60 000 unge gått ut uten å fullføre og bestå videregående. Det er et tap for dem, og det er et tap for samfunnet. Vi har ikke råd til å fortsette sånn.

Det skulle man tro en regjering som allerede er godt i gang med å tømme våre barns sparekonto, tok inn over seg. På regjeringens nettsider kan man lese at skatte- og avgiftssystemet finansierer offentlige velferdsordninger og bidrar til omfordeling. I Arbeiderpartiet foretrekker vi handling. Vi bruker de store pengene der de betyr mest: til å gi alle barn og unge en god start. I vårt alternative budsjett øker vi momsen på brus og godteri. Det gjør vi for å betale for en storstilt satsing på å få flere til å fullføre skolen. Økningen i merverdiavgift finansierer et skikkelig løft for tidlig innsats. Vi oppretter flere barnehageplasser og stopper Høyre og Fremskrittspartiets økning i barnehageprisen, som kommer straks. Vi vil ha høy kompetanse rundt de minste, og vi trapper opp til at halvparten av alle barnehageansatte er barnehagelærere. Vi vil ha tusen flere lærere på 1.–4. trinn i 2018, og vi

innfører en lese-, skrive- og regnearanti, slik at alle får den oppfølgingen de trenger for å mestre de grunnleggende ferdighetene i løpet av 2. trinn. Vi gjør skolen mer praktisk og digital allerede fra barnetrinnet, og fordi trygge elever lærer best, styrker vi også innsatsen mot mobbing.

Tidlig innsats koster, men gir umåtelig stor gevinst, kanskje enda mer enn skattelettelser til dem som har mest fra før.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Elin Rodum Agdestein (H) [13:00:18]: Med perspektivmeldingen og oljeprissjokket som et bakteppe var finansdebatten sist uke preget av de utfordringene vi har for å sikre bærekraft for velferden framover i tid. Heldigvis er norsk økonomi i vekst igjen, men nedturen ga oss en kraftig påminnelse om vår egen sårbarhet, og at vi trenger flere bein å stå på når handlingsrommet blir mindre. Den største utfordringen framover blir å skape nye, lønnsomme arbeidsplasser i privat konkurranseutsatt sektor – flere jobber som bidrar til statsbudsjettet, ikke som lever av statsbudsjettet.

Skal vi lykkes, må vi prioritere tiltak som kan øke vekstevnen i økonomien og styrke det private næringslivet. Da må det lønne seg å jobbe og investere i norske arbeidsplasser. Vi må skape mer og skatte mindre.

Sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti viderefører vi derfor en politikk som vi vet virker, gjennom skatte- og avgiftsendringene som ligger i budsjettet for 2018. Vi letter skattebyrden for personer og bedrifter, vi faser ut eiendomsskatt på verk og bruk, den såkalte maskinskatten, og vi reduserer diskriminering av norsk eierskap gjennom å kutte i formuesskatt på aksjer og driftsmidler på arbeidende kapital.

Vi gjeninnfører differensiert arbeidsgiveravgift i transport- og energisektoren, en ordning som ble avvirket i 2013, uten at den rød-grønne regjeringen løftet en finger for å forhindre det. Det har altså tatt regjeringen minst fire år med intenst arbeid opp mot EU for å rette opp dette. Det er lett å forstå at det betyr svært mye for enkeltbedrifter og konkurransekraften i Distrikts-Norge at det har lyktes. Widerøes Flyveselskap opplyste på et møte med trønderbenken nylig at endringen vil utgjøre om lag 10–15 mill. kr på bunnlinjen for deres selskap.

De nye reglene for opsjonsbeskatning i gründer-selskapene åpner nå nye muligheter. Gjennom hardt arbeid med å foredle naturressursene våre – fiskeri, skogbruk, vannkraft og ikke minst olje- og gassressursene – har vi ikke bare skapt grunnlag for velferden, men Norge har også utviklet teknologi som er verdensledende, og som har overslag til nye næringer, til bioøkonomien og det grønne skiftet. Et eksempel på en sann innovasjon er biogassfabrikken på Skogn.

OECD har kåret Trøndelag med teknologihovedstaden Trondheim til Norges mest innovative region. Det er den eneste regionen som er blant topp 25 i Europa.

Innovasjon basert på våre fremragende teknologimiljøer vil være blant de fremste konkurransefortrinne våre framover, men da må vi føre en politikk som sikrer disse nye framtidsnæringene innovasjonskraft og konkurransekraft. Det legger dette budsjettet med skatte- og avgiftspolitikken til rette for.

Lise Christoffersen (A) [13:03:27]: Skattepolitikken er en av de virkelige skillesakene i norsk politikk. For Høyre og Fremskrittspartiet er skattekutt et mål i seg selv, og ikke for folk flest, men for dem med mest fra før. Når inntekter kuttes, må også utgifter kuttes. Det kuttes der det smerter mest, fra dem som lite har fra før. Skattefesten for de rikeste og årlige kutt i trygd og stønadssatser fortsetter i 2018. Arbeidsledige og folk på trygd betaler prisen. Høyre og Fremskrittspartiet drives av en merkelig kortslutning: Den som har mye, motiveres av mer, den som har lite, motiveres av mindre.

Den urettferdige skattepolitikken tåkelegges med fraser som «dynamisk» og «framoverlent», med påståtte ringvirkninger i form av investeringer og nye arbeidsplasser. De ringvirkningene har ingen sett. Arbeiderpartiet har spurt, men både statsminister, finansminister og arbeidsminister er og blir svar skyldig, for svaret fins ikke. Sysselsettingsandelen er lavere enn på lenge.

En gjenganger i budsjettdebatten fra Høyres side er utsagn å la: Vi gjør det som er best for landet! Det er feil. Det skapes nesten ikke arbeidsplasser i privat sektor, og det er et sykdomstegn. «Oljesjokk» er blitt bortforklaringen på at den rød-grønne regjeringa hadde tre ganger så god jobbskaping å vise til. Og våre gode resultater kom midt under finanskrisa. Vi merket ikke så mye til den i Norge, men det var jo fordi de store pengene ble brukt til å holde hjulene i gang. Men også da var Høyre og Fremskrittspartiets svar store skatte-kutt for de rikeste.

Arbeiderpartiet starter i den motsatte enden: Hva må til for å sikre arbeid og velferd i tida som kommer? Hvordan skal offentlige og private ressurser trekke i samme retning? Svaret er politisk styring, ikke marked. Vi vil investere stort i arbeidstakernes kompetanse, vårt viktigste konkurransefortrinn i framtida. Men det hjelper lite hvis arbeidsplassene ikke fins. Arbeiderpartiet legger derfor 1,5 mrd. kr på bordet i 2018 som starten på en langsiktig satsing på klimavennlig næringsutvikling – i havnæringene, innen skipsfart og industri, bioøkonomi og velferdsteknologi, klyngeprogram og regionale akseleratorprogrammer, bredbånd i hele landet, styrket landbruk.

Det vil koste. Vi må ha inntekter. De må komme fra et rettferdig skatte- og avgiftssystem, der det ytes etter ev-

ne. Ett av de grepene vi gjør i vår helhetlige skatte- og avgiftspolitik for folk flest, er å fjerne momsfrataket på utenlandsk netthandel på beløp under 350 kr. Det vil styrke norske arbeidsplasser i norske butikker, men det viktigste er at det vil styrke inntektssida i budsjettet med 1,7 mrd. kr på årsbasis, 1,4 mrd. kr i 2018. Arbeiderpartiet vil bruke disse pengene til å investere i vår felles framtid for økt sysselsetting og velferd. Det begynner å haste etter fire år, snart fem, med pause i jobbskaping.

Kjell-Idar Juvik (A) [13:06:46]: Dagens regjering, med støtte fra Kristelig Folkeparti og Venstre, setter Kommune-Norge i en vanskelig økonomisk situasjon med sin iver etter å fjerne eiendomsskatten. Kommunenes eiendomsskatteinntekter fra vannkraftsektoren alene er redusert med 380 mill. kr i år i forhold til i fjor og foreslås ytterligere redusert med 206 mill. kr til neste år, dvs. 586 mill. kr mindre til skole, barnehage, helse, omsorg, kultur og tilrettelegging for næringsvekst i 2018.

Reduksjonen på vannkraftanleggene på over 30 pst. over to år medfører at kraftanleggene ikke lenger gjenspeiler anleggenes markedsverdi, slik loven forutsetter. Reduksjonen skyldes fallende kraftpriser – det er korrekt – men også at kapitaliseringsrenten ikke er nedjustert i takt med fallende rentenivå. Den fallende renten er gjenspeilet i reduserte rentesatser i forskriftene som gjelder for alle øvrige kraftskatter, med mellom 1 og 2 pst. de siste fem årene, mens kapitaliseringsrenten på vannkraftanleggene er uendret på 4,5 pst., og burde vært ned mot 2 pst.

Jeg kan vanskelig se at den framtidige verdien av norske vannkraftanlegg har falt med over 30 pst. på to år, og mener at kapitaliseringsrenten må reduseres slik at eiendomsskattegrunnlaget for vannkraftanlegg gir et mer korrekt uttrykk for verdien på anleggene.

Som sagt vil dette ha store konsekvenser for enkeltkommuner som nå sitter og lager budsjettene for 2018. To eksempler fra mitt hjemfylke:

- Rana kommune vil få 17 mill. kr mindre i inntekter for 2018 i forhold til 2016.
- Min egen kommune, Hemnes, vil få 18 mill. kr mindre i 2018 enn i 2016 til å gi tilbud til innbyggerne sine.

I tillegg kommer tapte inntekter ved reduksjon på verker og bruk.

Arbeiderpartiet har foreslått å endre på verdisettinngen ved å senke renten og øke antall år for gjennomsnittsberegning. Det ville gitt kommunene et redusert tap på 270 mill. kr.

Så litt om verker og bruk. Eiendomsskatt på verker og bruk er en viktig del av finansieringsgrunnlaget for vel-

ferd i mange norske kommuner. Dette glemmer regjeringen i sin iver etter å kutte skattene.

Regjeringen foreslår som sagt å kutte dette. Det gjør de også uten å utrede. Vi mener det er i strid med utredningsinstruksen å fremme et så omfattende lovendringsforslag med så store og usikre økonomiske konsekvenser for en samlet kommunesektor gjennom et statsbudsjett. Det burde vært nedsatt et bredt partssammensatt lovutvalg som vurderte eiendomsskattereglene for verker og bruk, og ikke minst så på eiendomsskatten på produksjonslinjer.

I budsjettavtalen er det enighet om en kompensasjon foreløpig begrenset til 500 mill. kr per år. Men det er nok ikke høyt nok.

Her bør regjeringen lytte til kommunene og ta seg litt bedre tid, i hvert fall ett år ekstra, før man iverksetter dette.

Emilie Enger Mehl (Sp) [13:10:09]: Gjennom hele valgkampen ble vi bombardert med politisk radioreklame. I mitt hjemfylke, Hedmark, var det spesielt Høyre og Fremskrittspartiet som var på offensiven i radio. Stadig vekk kunne man høre finansminister Siv Jensens stemme som sa noe slikt som at hvis du vil fjerne eiendomsskatten, må du stemme på Fremskrittspartiet.

Det framstår som ren populisme når Fremskrittspartiet driver valgkamp på denne måten, og framstiller det som at velgerne kan stole på at de vil fjerne eiendomsskatten, til tross for at de har sittet fire år i regjering, og stadig flere kommuner har innført eiendomsskatt i denne perioden.

Fremskrittspartiet er hele tiden med på å ta grep som gjør at kommunene blir nødt til å innføre eiendomsskatt. Skattepolitikken er helhetlig. Når forlikspartene nå f.eks. uten forvarsel har fjernet maskinskatten, som genererer rundt 1 mrd. kr i inntekt til norske kommuner, er det helt klart at disse kommunene er nødt til å ta inn det økonomiske tapet på andre måter. Dette er en milliard som finansierer sykehjemsplasser og lærerstilinger. En av løsningene som er varslet, er at kommunene ser seg nødt til å innføre eller å øke eiendomsskatten.

Når Fremskrittspartiet tidligere har vært med på å legge om inntektssystemet slik at enkelte kommuner taper på det og får mindre inntekter, er det klart at de kommunene må ta inn inntektene på andre måter, og en av løsningene er å innføre eiendomsskatt eller å øke eiendomsskatten.

Fremskrittspartiets skattepolitikk mangler altså en helhetlig og logisk tenkning, men det er ganske enkelt. For uten inntekter kan ikke kommunene tilby gode tjenester nær folk.

Jeg må også si at jeg blir litt skremt når Fremskrittspartiets finanspolitiske talsmann i Stortinget, representanten Njåstad, altså den fremste talspersonen for skatt,

bruker sitt hovedinnlegg til å si at han aldri har skjønt hvorfor reduserte skatter på 25 mrd. kr kan bli satt opp mot velferd. Da kan man jo spørre seg om representanten Njåstad, eller Fremskrittspartiet for den del, skjønner sammenhengen mellom et godt helsevesen og velferd, sammenhengen mellom offentlig skole og velferd, sammenhengen mellom god eldreomsorg og velferd. For det er nettopp slike ting som vi, staten og fellesskapet, har et ansvar for, og det må finansieres, bl.a. gjennom skatt.

Hvis Ola Nordmann får et hjerteinfarkt, hjelper det ham lite at Norges aller rikeste har fått milliarder av kroner i skattelette. Men det hjelper ham at ambulansen er på plass så fort som mulig, og at han blir tatt hånd om på et sykehus som kan redde livet hans. De aller fleste årene merker ikke Ola Nordmann så mye til sykehuset eller til ambulansen. Men den dagen han får hjerteinfarkt, merker han det veldig, veldig godt.

Åsunn Lyngedal (A) [13:13:24]: Det er interessant å høre regjeringspartiene si at det går så godt i norske kommuner. I Nord-Norge får 71 av 87 kommuner – i Finnmark, Troms og Nordland – ikke engang kompensert for lønns- og prisveksten til neste år.

Nord-Norge er i veldig mange sammenhenger et distrikt. For oss som bor der, kan det virke som et sentrum, men vi snakker ofte om det som et distrikt. En av de tingene som rammer Nord-Norge ekstra hardt, i tillegg til et dårlig kommuneoppgjør, er at man fjerner muligheten til å skattlegge verk og bruk. Det gir endringer i fordelingen av verdiene i samfunnet vårt som er veldig store. Regjeringen anslår at det vil omfordele 800 mill. kr. Kommunene selv antyder 1,2 mrd. kr. Her angripes distriktene på noe som ganske få har et forhold til. Men de som har vokst opp i et samfunn der det fantes et verk eller et bruk, vet at det er et begrep for de store produksjonsbedriftene i lokalsamfunnet, eller en fabrikk om en vil.

Vi har i 120 år skattlagt de store installasjonene, f.eks. smelteovnene ved Elkem Salten verk i Sørfold. Det samme har vi gjort med de store maskinene ved LKABs anlegg i Narvik.

Det har vært forsøk på å begrunne omleggingen med at det har vært skapt tvil om man kan anlegge grønne datalagringssentre i Norge. Skatt på verk og bruk har aldri vært lagt på datamaskiner, printere, verktøy eller anleggsmaskiner. Skulle det være et behov for å tydeliggjøre dette i lovverket, er det mulig.

Jeg vil hevde at det aller meste av pengene som kommunene tar inn som skatt på verk og bruk, nå kommer til å gå ut av landet. Hvorfor? Jo, fordi veldig mange av de store industribedriftene våre er eid fra utlandet. Den eneste skatten de betaler i Norge, er eiendomsskatt på

verk og bruk, for overskuddet deres skattlegges i hjemlandet.

I Nordland betaler Elkem Bluestar i Sørfold 8,9 av 10,3 mill. kr i eiendomsskatt på verk og bruk. De pengene vil for framtiden gå til Kina. I Mosjøen betales 20 av 23 mill. kr av Alcoa. De pengene vil gå til USA, fordi Alcoa er amerikansk. I Narvik vil 15 av 20 mill. kr gå til Sverige, fordi LKAB betaler denne eiendomsskatten. Det står ingenting i forslaget fra regjeringen om hvor mye av disse pengene som nå tas ut av norske kommuner og gis til utlandet. Det er beklagelig. Det viser hvor galt det kan gå når regjeringen, uten foregående utredning av konsekvenser, foreslår å endre et 120 år gammelt lovverk.

Vetle Wang Soleim (H) [13:16:35]: Først må jeg ta tak i det siste som ble sagt fra Juvik og Lyngedal angående verk og bruk. Dette er en sak som har vært på høring i flere omganger, og der kommunene har vært tett involvert i prosessen med å få sagt sine meninger. Det er rett og slett slik at denne regjeringen er imot den skatten, og vi ønsker å fase den ut. Så enkelt er det. Nå hører jeg at Arbeiderpartiet er veldig kritisk til denne utfasingen, selv om de har gått med på og ønsker en lovutredning av forslaget. Gitt de ordelag som ble brukt av Juvik og Lyngedal: Kan vi få en bekreftelse fra Arbeiderpartiet på at det lovarbeidet de ønsker å støtte opp om, egentlig bare er en skinnprosess, at de egentlig er imot hele endringen uansett?

Det går et ganske markant skille her i salen når det gjelder skatt, og jeg er glad for å være på den siden som mener at det er viktig at bedriftene får beholde mer av sine egne penger for å skape nye arbeidsplasser. Hvorfor skal de sende pengene sine til Oslo for at det skal deles ut fra et kontor her? Det skjønner ikke jeg, og det er jeg glad for at vi prøver å få bukt med.

Senterpartiet har i dag har vært ute og talt imot flere av de endringene som vi ønsker å få gjennomført. Det skulle jo være en gledens dag for Senterpartiet når vi faktisk øker de avgiftene som de alltid har vært for å øke. Hadde vi hatt Senterpartiets politikk om sukkeravgiften fra 21. november i år, hadde vi hatt et bredt flertall for det forslaget i Stortinget. Nå har vi Senterpartiets politikk fra 22. november i år, altså da forliket var på plass. Nå er den helt omvendt, og det mener jeg er en populistisk måte å drive politikk på. De avgrensningene som Senterpartiet mener er vanskelige, har alltid vært vanskelige. De blir ikke mer eller mindre vanskelige selv om satsen økes. De har vært vanskelige fra dag én.

Når det gjelder endringene vi gjør innenfor kost og losji og skattefritt hyretillegg, er det slik at de aller fleste her i salen sier at vi er nødt til å begynne å prioritere. Handlingsrommet blir mindre. Da må vi også begynne å si nei til enkelte ordninger, og dette er to ordninger som

har gått ut på dato. Kost og losji ble vedtatt i 1927 og var ment som en mer midlertidig ordning for dem som måtte pendle for å jobbe. Hvis man bor en plass og kan dra hjem og lage mat, slik som alle andre arbeidstakere i Norge gjør, synes ikke jeg det er riktig at man skal få fradrag for det. Det er det ingen andre arbeidstakere som får. I tillegg er det viktig å merke seg at halvparten av alle som krever fradrag, er utenlandske borgere. Senterpartiets omsorg for utenlandske arbeidstakere er også en overraskelse for meg. Videre er det et fradrag som det er vanskelig å kontrollere, vanskelig å dokumentere, og det krever mye kontroll for å sjekke at det faktisk blir gjennomført slik det skal.

Knut Magne Flølo (FrP) [13:19:47]: Dette vert på mange måtar litt ei gjentakning av finansdebatten. Det som er interessant for regjeringa, er å skape verdier, og varig velstand krev evne til omstilling, nye utfordringar krev nye svar, og at vi tek kloke val.

Det vi debatterer i dag, er regjeringa Solberg, som med støtte frå Venstre og Kristeleg Folkeparti vidarefører og intensiverer den omstillinga og nyskapinga som er nødvendig for verdiskaping, som i sin tur bidreg til finansieringa av alle sektorar i Noreg, det vere seg kommuneøkonomien, samferdsel, sjukehus og stort sett det som skal til for å drifte AS Noreg.

Eg vil trekkje fram ein del viktige skattekutt som vil verke for bedriftene i det ganske land. Her har Høgre, Framstegspartiet, Venstre og Kristeleg Folkeparti skjønt at skal vi skape verdier før dei kan brukast, må vi leggje premisa for at det skjer, nemleg ved at budsjettforliket har sørgt for at eigedomsskatt på produksjonsutstyr vert fasa ut over sju år – rett nok sa regjeringa fem år, men det vart sju år, og det er bra. Dette har som konsekvens at kommunane har god tid på seg til å tilpasse seg den omlegginga. Når det i tillegg ligg inne ei kompensasjonsordning og 72,5 mill. kr til retaksering, er dette akseptabelt for begge partar, ikkje minst for dei mange bedriftene som har etterlyst denne endringa av eigedomsskatten.

I tillegg vil det verte ei avgrensing for kommunane, ved at dei kan forhøgje satsen med berre 1 promille, mot 2 promille tidlegare. Dette er viktige tiltak som bedriftene skjønar, og som gjev dei ein «boost» til aktivitet og optimisme.

Men reaksjonen frå dei raude og dei grøne vil nok vere at her vert dei rike prioriterte. Slett ikkje! Eg har sjølv vore bedriftseigar i 30–35 år og har aldri følt meg rik. Men når myndighetene legg forholde til rette fordi vi skal skape verdier til fellesskapen, er det viktig at det vert vist på denne måten.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [13:23:02]: Når høyresiden ber opp til dans om boligpolitikken, får jeg jo delta, for

vi får høre her at svaret er en uansvarlig boligpolitikk. Det er ganske utrolig å høre det fra et parti som gjennom de siste årene har sittet i regjering mens boligprisindeksen har vært dramatisk, mens vi ser at boligmarkedet forsterker ulikheter i Norge, mens vi ser at vanlige folk med vanlig lønn sliter med å komme seg inn i boligmarkedet.

Man kan også lure på hvordan det skal hjelpe sykepleieren som ikke kommer seg inn i boligmarkedet, at de med flest og dyrest boliger er de som får de aller største skattefordelene. Det får vi ingen svar på.

Økonomer har i lang tid advart mot den utviklingen som vi ser i boligmarkedet i Norge. Det dreier seg om både prisveksten, som har vært usunn, og gjeldsutviklingen, som vi ser har vært dramatisk i Norge gjennom de siste årene. Da er høyresidens eneste svar at vi må bygge flere boliger. Samtidig hører vi fra boligbransjen, senest i etterkant av framleggelsen av statsbudsjettet i høst, at vi nå har bygd for mange boliger. Og slik holder vi på i en evig sirkel. Dette er ikke boligpolitikk – det er mangel på styring, og boligmarkedet blir ikke mer rettferdig av det.

Vi i SV foreslår å øke beskatningen av boliger for dem med mange boliger og for de dyreste boligene, for det er i tråd med rådene fra en lang rekke økonomieksperter. Jeg tror nok at Høyre egentlig – innerst inne – forstår at det er ganske rasjonelt. Det er omfordelende, og det stabiliserer boligmarkedet.

Men fortsetter vi som før, fortsetter vi med denne regjeringens politikk for boligmarkedet – eller snarere deres mangel på politikk – kommer boligmarkedet til fortsett å være en pådriver for forskjellsutviklingen i Norge. Det kommer til å bidra til at byene våre blir segregert, og til at ulike typer mennesker ikke kan bo i de samme områdene, og det kommer til å være med på å destabilisere norsk økonomi. Det mener jeg er en farlig kurs å ha.

Elin Rodum Agdestein (H) [13:25:32]: Det er ikke politikkerne som skaper jobbene, det er det bedriftene som er eksperter på. Vår oppgave er å legge til rette for det og skape gode rammevilkår. Jeg har ikke møtt en eneste bedrift som ber om økte skatter for å sikre jobbene og for å skape flere. Tvert om: Mange sier at de ville ansatt flere med et lavere skattenivå. Det er her den store forskjellen ligger, mellom dem som har jobb, og dem som står utenfor.

Representanten Giske var i sin tid som næringsminister opptatt av at formuesskatten er krevende for bedriftene. Likevel fortsetter Arbeiderpartiet å øke denne skatten, som diskriminerer norsk eierskap.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet, SV og Rødt fortsetter å argumentere for å opprettholde eiendomsskatten på verk og bruk. Det er grunn til å spørre seg om disse partiene har fulgt med på signaler fra egne medlemmer, fra

partene i arbeidslivet og fra dem som jobber i industrien, som f.eks. klubbleder Svein Erik Veie ved den kriserammede hjørnesteinsbedriften Norske Skog på Skogn i Levanger. Han kommenterte denne saken i media i november i år. Han ba Arbeiderpartiet

tenke seg om to ganger før de stemmer for å opprettholde det han beskriver som en industrifiendtlig maskinskatt, en usosial skatt som rammer næringslivet, uavhengig av om bedriften tjener penger eller ikke.

Han påpekte at verdifastsettelsen på utstyr og maskiner blir tilfeldig. Han mener dessuten at bedriftene er belastet nok gjennom dagens skatteregime og mener kommunene heller må bidra til å støtte opp under industrien og sikre arbeidsplassene, i stedet for å legge press på dem med et høyt skattetrykk. Spesielt gjelder det bedrifter som sliter i motbakke, som Norske Skog har gjort i lengre tid. Denne bedriften betaler mellom 5 mill. kr og 6 mill. kr i året i eiendomsskatt til Levanger kommune, og maskinskatten er en vesentlig del av det.

Det er nettopp for å sikre økt soliditet og vekstkraft i bedrifter som Norske Skog på Skogn at vi reduserer skattebyrden, innfører lettelser i eiendomsskatten, slik at bedriften kan videreutvikle seg og trygge de jobbene som er på Fiborgtangen i dag. Jeg synes det er overraskende at det gamle industripartiet Arbeiderpartiet forlater den linjen, og at de ikke ser betydningen av det. Men det er kanskje slik som klubblederen Veie har sagt, at det blir mer og mer tydelig hvorfor Arbeiderpartiet taper velgere i industrien.

Helge André Njåstad (FrP) [13:28:17]: Det var representanten Emilie Enger Mehl som fekk meg til å teikna meg til eit innlegg, for maken til misforståingar som må avklarast herifrå, skal ein leita lenge etter.

Fyrst til utsegna eg skal ha kome med om at skattelette og velferd står i motsetning til kvarandre. Det må forklarast nok ein gong. Eg meiner at om folk får behalda meir i si eiga lommebok, betyr ikkje det at dei pengane blir sløste vekk. Det betyr at folk er i vel så god stand til å disponera eigne pengar til både velferd og andre ting som politikarane er til å prioritera for folk. Så her har me forskjellig grunnsyn når det gjeld korleis samfunnet er organisert. Me har faktisk tru på at både bedrifter og folk er betre i stand til å gjera prioriteringar sjølve, enn det det offentlege og dei folkevalde er for dei. Men det betyr ikkje at me skal slutta å ha velferdsordningar. Det er jo difor me har klart, når me har styrt landet, å styrkja velferdsordningane samtidig som me har gjeve skattelette. Kommuneøkonomien er eit eksempel på det. Det er jo ikkje slik at skattelette betyr ein dårlegare kommuneøkonomi. Då hadde me aldri sett tal for 2016 som viser rekordresultat i Kommune-Noreg, samtidig som det er rekordskattelette. Det er nettopp fordi me har klart å re-

dusera helsekøar, redusera fengselskøar og styrkja kommuneøkonomien samtidig som me har gjeve skattelette – fordi det rett og slett skaper ein heilt ny dynamikk i samfunnet.

Det får meg til å gå inn på det andre, eigedomsskatten, som vart adressert i same innlegg frå Enger Mehl. Det er bra at ein lyttar til radio og høyrer at partileiaren og finansministeren vår seier at det er eit mål for Framstegspartiet å fjerna eigedomsskatten. Eg trur ikkje ho sa på radioen i Hedmark heller at det skulle skje i fyrste budsjett, men det er veldig hyggjeleg å registrera at alle-reie det fyrste budsjettet etter at valkamploftet vart gjeve, går i retning av å gjera det vanskelegare å innføra og auka eigedomsskatten på hus og hytte og samtidig fjerna eigedomsskatten på maskiner. Det er eit langt steg i retning av det som er målet vårt, nemleg å fjerna eigedomsskatten.

Eg synest heller ikkje at Senterpartiet skal gjera seg veldig høg og mørk når det gjeld at eigedomsskatten har auka i desse fire åra. Det er jo ikkje regjeringa og Stortinget som aukar og innfører eigedomsskatten. Det er det jo norske kommunar som gjer. Sist eg sjekka, hadde Senterpartiet over 100 ordførarar og Arbeidarpartiet over 200 ordførarar. Framstegspartiet har fire, og våre fire har ikkje eigedomsskatt eller jobbar for å fjerna eigedomsskatten. Det er dei raud-grøne ordførarane som har tydd til eigedomsskatt for å saldera budsjettet sitt, samtidig som me har stilt til rådvelde ein rekordgod kommuneøkonomi. Difor krev det hardare verkemiddel frå denne sal for å gjera det vanskelegare for dei raud-grøne kommunane å senda rekninga til innbyggjarane sine fordi dei ikkje klarer å effektivisera drifta si slik dei burde.

Vetle Wang Soleim (H) [13:31:17]: Fortsatt mener jeg det hadde vært nyttig om Arbeiderpartiet kunne avklart hvordan de stiller seg til skatten på verk og bruk, et lovarbeid de har støttet. I tillegg står de her og sier at den vil de uansett ha, virker det som. Da er det kjekt å få avklart hva de egentlig mener om den skatten.

Jeg må ta ordet fordi det fra representanten Juvik ble snakk om kapitaliseringsrenten. Det jeg syntes jeg hørte, var at han ville ha den ned på 2 pst. Vel, den har vært den samme som i dag, 4,5 pst., siden 2011. Fire av de fem siste rapportene som har sett på dette, har konkludert med at den må være høyere enn den er i dag, selv om jeg ser at Arbeiderpartiet og flere kommuner ønsker å ha den lavere fordi det gir økte inntekter til kommunene. I de to siste rapportene, som var ferdig i år, og som også er omtalt i statsbudsjettet, argumenteres det for at risikotillegget i kapitaliseringsrenten skal utgjøre totalt 5–6 pst. I den ene rapporten legger professor Norli til grunn en negativ risikofri realrente, noe Arbeiderpartiet følger opp. Dette er i så fall én av svært få steder hvor man leg-

ger til grunn en slik negativ rente. Vi gjør det f.eks. ikke når vi vurderer Statens pensjonsfond utland eller Statens pensjonsfond i fondsmeldingen. Og selv om de fleste faglige anbefalingene går ut på at vi skal øke kapitaliseringsrenten ytterligere, foreslår regjeringen å holde den uendret. Det som er interessant, er at når Arbeiderpartiets stortingsrepresentant Juvik går på talerstolen og sier at han ønsker den skal være på 2 pst. og Arbeiderpartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår 4 pst., hadde det vært kjekt å få en endelig avklaring av hva man egentlig ønsker. Skal man ned på 2 pst., er det i alle fall helt uten faglig forankring, og jeg ble veldig i stuss på hva Arbeiderpartiet egentlig mener.

Videre har vi fått høre mye fra Senterpartiet i dag når det gjelder det skattefrie hyretillegget, og jeg skal knytte et par kommentarer til det. Det er slik at for dem dette gjelder, vil over halvparten fortsatt få et sjømannsfradrag på over 80 000 kr i tillegg til minstefradraget. Så det er fortsatt gunstig å være sjømann, og man kan fortsatt få skattefri mat om bord. Dette er en ordning som stammer fra 2. verdenskrig for å kompensere dem som ikke kom seg hjem mellom seilasene. Er det da riktig å kompensere sjøfolk i dag når de får mat på land? For dem som mottar dette, er den gjennomsnittlige lønna på 760 000 kr, og dette fradraget er på opptil 16 500 kr. Det er om lag 30 000 dette gjelder, og 15 pst. av dem skatter ikke til Norge. Senterpartiet har fått en helt ny omsorg for dem som ikke skatter til Norge, både når det gjelder kost og losji, og når det gjelder det skattefrie hyretillegget.

Mudassar Kapur (H) [13:34:32]: Da Solberg-regjeringen tok over i 2013, arvet vi et stort etterslep i boligbyggingen i Norge. Vi møtte utbyggere og vi møtte kommuner som klaget på at arven etter Senterpartiet, SV og Arbeiderpartiet var et lappeteppes av fordyrende krav, lange saksbehandlingstider og byråkrati, som var i veien for å drive en helhetlig og god arealplanlegging i kommunene og bygge flere boliger.

Hvis SVs teori om at eiendomsskatt eller skatt på bolig kan være med på å dempe prispresset i boligmarkedet, noe de lanserte med brask og bram tidligere i år, vel, da må man jo spørre: Hvordan gikk det da nettopp SV innførte eiendomsskatt i Oslo? I 2015 tok SV over makten i Oslo, og etter det gikk boligprisene opp med ca. 20 pst. i året i to år. Da var fortsatt svaret fra SV at vi må ha en nasjonal boligskatt fordi det vil være med på å dempe prispresset. Jeg har flere ganger spurt både representanten Kaski og hennes leder: Hvor mye måtte folk ha betalt i eiendomsskatt rundt i Norge for at boligprisene på f.eks. Grünerløkka, der mange av SVs egne velgere bor, skulle gått ned? Det har de aldri greid å svare på.

Vårt forslag har hele tiden vært at vi må jobbe med begge deler. Vi må jobbe med tilbudssiden ved å forenkle, bygge flere boliger, få ned byggekostnadene og få opp byggetakten, slik at vi får tatt igjen etterslepet, og vi må gjøre noe på etterspørselssiden, for vi er også bekymret for gjeldsveksten. Derfor har man innført en del forskrifter som det ser ut til har en virkning på de mest pressede områdene. Det er nettopp slik vi må jobbe. Vi må treffe med regionale tiltak, og vi må kunne jobbe med både tilbuds- og etterspørselssiden.

Jeg vil anbefale representanten fra SV nå endelig å innse at det at partiet SV lanserer nye boligskattemodeler fra den ene statistikken til den andre, skaper lite forutsigbarhet i det norske boligmarkedet. Det vi må gjøre nå, er å fortsette den linjen som regjeringen har, jobbe seriøst med etterspørselssiden, det man gjør på gjeldsvekstsiden, og samtidig legge til rette for at vi har en boligbygging som møter de utfordringene vi har – kombinert med den sosiale boligpolitikken, der vi legger til rette for å bygge flere leieboliger, gjøre det enklere å få bostøtte hvis man trenger det, korrigere Husbankens utlånsvirksomhet slik at de som trenger det mest, får det først og fremst, at en ikke går tom før året er omme, og at en faktisk sørger for at byggetakten holder seg oppe og byggekostnadene holder seg nede.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [13:37:43]: Noe av det som er mest påtakelig i denne debatten, er at stadig nye representanter fra regjeringspartiene går opp og ikke tar ansvar for konkrete konsekvenser av egen politikk, men stadig vekk bare svarer med generelle skattelettelser som har blitt gitt. Når en smeller til med en avgiftsøkning på sjokolade- og sukkervarer på 83 pst., er svaret generelle skattelettelser som er blitt gitt, når man øker reiselivsmomsen over tre år med 50 pst., er svaret generelle skattelettelser, når en har økt avgiftene på innlands lufttransport med over 2 mrd. kr siden en overtok – nye avgiftsøkninger i dette budsjettforliket – er svaret skattelettelser generelt sett. Når en har redusert avskrivningssatsene for bl.a. industri gjennom å fjerne startavskrivningen – en skattesmell på 1,8 mrd. kr – er igjen bare svaret generelle skattelettelser. Når mange pendlere som bor på brakke, får en ekstra skatteregning på 10 000 kr, er igjen svaret generelle skattelettelser, og det samme når en tar opp at en har gitt økt skatt på sluttvederlag til dem som mister jobben. Det hjelper lite for sjømenn som får en skattesmell, at rederne får skattelette. Det hjelper lite om eieren av Nidar får redusert skatt, om den som jobber på Nidar, mister jobben selv.

Og til representanten Wang Soleim, som snakket om behovet for å stramme til og prioritere. Ja, det som skjer her, er en prioritering. En skraper sammen stadig nye

midler fra ulike grupper for å kunne gi mer skattelette til dem som har mest fra før.

Svært mange av dem av pendlerne som nå får en skattesmell, er folk som allerede opplever press på lønns- og arbeidsvilkår. På toppen av det får de da en skattesmell på opp mot 10 000 kr. Og for sjøfolk som har vist moderasjon i en krevende tid, som har vært tilbakeholdne med lønnskrav – ja, noen har sågar gått ned i lønn for å ta ansvar i en situasjon der det har vært krevende for rederiene – hva blir takken? Jo, takken blir å gå inn i jula med en forvissning om at en får en skatteregning på 7 000–8 000 kr ekstra. Politikk handler om prioritering, og denne prioriteringen er feil.

Så til slutt det som går på moms på reiseliv – den økte momsen. Her blir det hengende igjen i salen hva som er ambisjonen framover. I går under næringsdebatten sa representanten Ebbesen at Høyre hadde en ambisjon om at en skulle få en mer flat moms. Er det 15 pst. som er ambisjonen? Er det 25 pst. som er ambisjonen for reiselivsmoms? Det forventer jeg at både finansministeren og representanter for regjeringspartiene svarer på.

Geir Inge Lien (Sp) [13:41:06]: Eg vart litt overraska då representanten Njåstad var framme her og hadde eit innlegg om at Senterpartiet var høg og mørk. Det er vi for så vidt, men då må ein jo kunne seie det same til Framstegspartiet. Dei seier at kommunane har så utruleg god økonomi, og at det er gode overføringar. Det som kjem veldig lite fram, er dei stadig fleire oppgåvene som kjem til kommunane utan fullfinansiering. Det er spesialisering, og det er nye reformer som ikkje er svært synlege. Vi har barnevernet, vi har brann og redning, dimensjoneringsforskrifta, akutforskrifta og auka kompetansekrav i alle sektorar. Dette er tøft for kommunane, i tillegg til at regjeringa skjer ned på inntektene. Det er krevjande tider når det vert kutta i alle inntektene til kommunane, og kompetansekrava aukar.

Fredric Holen Bjørdal (A) [13:42:30]: Velferdsstaten er eit spleiselag. Å betale skatt etter evne er eit av dei viktigaste bidraga vi kan gjere for å sikre velferd og moglegheiter for alle, og det betyr at folk med høge inntekter må bidra noko meir enn andre. Ikkje minst er det viktig no når vi gjennom denne debatten har fått klarlagt at forskjellane og fattigdommen aukar. Difor føreslår Arbeidarpartiet ei meir rettferdig innretning på inntektsskatten, høgare skatt til høgtlønnte, men lågare skatt til dei fleste andre – vi skjermar folk med inntekt under 700 000 kr. For å finansiere ein aktiv arbeidsmarknadspolitikkk aukar vi formuesskatten for dei med dei høgaste formuane, men skjermar pensjonistar og småspararar. Med skatteopplegget vårt blir det mindre skatt til barnefamiliane. Vi seier nei til regjeringa sine dyrare barnehagar, og ein vanleg familie med to barn i

barnehagen vil kome langt betre ut med vårt opplegg. Vi seier nei til regjeringa sitt skattesjokk for pendlarar og dei som har langt å reise til jobben.

Høgre og Framstegspartiet kuttar skattane til dei som aldri kan bli rike nok, men lèt som om det er vanlege folk som får mesteparten. Det høyrer vi gong på gong også i denne debatten. Problemet er at det gong på gong er tilbakevist. Frå 2014 til 2017 har dei tusen rikaste fått redusert sin eigen skatt med over 800 000 kr i snitt. Det er 2 200 kr per dag. Dei 94 pst. med lågast formue har fått eit skatteutt på nokre få kroner dagen. Avgiftene derimot, som folk flest betaler, har auka med over 6 mrd. kr sidan 2014. Det fortener berre ein merkelapp: ein usosial og dårleg fordelingspolitikk.

For Arbeidarpartiet er ikkje skatt eit mål – det er eit verkemiddel for å nå måla på velferd, klima, barn og unge og arbeid. Utfordringane står i kø. Vi må få fleire i arbeid og færre på trygd, vi må slutte å snakke om tidleg innsats i skulen og begynne å gjere noko med det, og vi må føre ein offensiv klimapolitikk. Felles for alle desse store utfordringane er at vi framover skal løyse dei med mindre pengar. Det er eit ope spørsmål etter denne debatten her at vi no får eit mindre handlingsrom, men at det samtidig er lova stadig nye skatteutt: Korleis skal det finansierast? Er det velferda som skal kuttast? Er det dei lågtlønnte som skal få meir skatt?

For kvart år denne regjeringa sit, er vi eit nytt år på etterskot i å forberede oss på framtida. Noreg treng ein ny kurs også i skattepolitikken, men høgrepolitikken har som kjent berre eitt grep, eitt verktøy. Det er stadig skatteutt, og no også stadig høgare avgifter for vanlege folk. Det er synd for alle, ikkje minst for dei som no står utan jobb og merkar aller hardest at forskjellane og fattigdommen i Noreg aukar.

Presidenten: Flere har ikkje bedt om ordet til sakene nr. 1 og 2.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er Stortinget klar til å gå til votering i sakene nr. 1 og 2 på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 22 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Trond Giske på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 2 og 3, fra Trond Giske på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslagene nr. 4–9, fra Trond Giske på vegne av Arbeiderpartiet

- forslagene nr. 10 og 11, fra Kari Elisabeth Kaski på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 12–17, fra Trygve Slagsvold Vedum på vegne av Senterpartiet
- forslag nr. 18, fra Kari Elisabeth Kaski på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 19 og 20, fra Kari Elisabeth Kaski på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 21, fra Bjørnar Moxnes på vegne av Rødt
- forslag nr. 22, fra Kari Elisabeth Kaski på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Det votes over forslag nr. 21, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet 2019 legge fram et forslag til modell for en omfordelende arveavgift, med formål om å hindre at økonomisk ulikhet går i arv gjennom generasjoner.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 91 mot 11 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.55.38)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 19 og 20, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, som et ledd i innføring av fordelsbeskatning av bolig, fremme forslag om rett til å utsette innbetaling av denne delen av skatten til skifte av bolig skjer.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2019 fremme forslag om en ny arveavgift med en omfordelende innretning.»

Rødt har varslet støtte til forslag nr. 19 og subsidær støtte til forslag nr. 20.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 95 mot 8 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.56.07)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 22, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan man kan trappe opp virkemiddelbruken slik at man når Stortingets mål om 100 prosent nullutslippsbiler i nybilsalget i 2025, inkludert hvordan man skal fase inn kjøpsavgifter på elbiler.»

Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 54 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.56.48)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 18, fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede konsekvensene av dagens grunnrenteskatteregime og vurdere endringer, herunder en provenynøytral omlegging der friinntekten settes til 2,5 pst. pluss prisvekst med nødvendig justering i grunnrenteskatten, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte senest når forslag til revidert nasjonalbudsjett 2018 legges fram.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 94 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.57.11)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 12 og 13 og 15–17, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan man kan sikre likebehandling av børsnoterte og ikke-børsnoterte selskaper i formuesskatten.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning med differensiert veibruksavgift for drivstoff, der avgiften skal differensieres slik at den er lavere i områder med lav sentralitet og høyere i områder med høy sentralitet, og der det forutsettes at man vurderer et system med ulike soner og gradvis avgiftsendring for å hindre uønsket handelslekkasje.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede om flypassasjeravgiften kan legges om slik at flyruter fra og/eller til lufthavner med passasjergrunnlag eller passasjerantall under et visst nivå unntas for avgiften, herunder innbefattes at regjeringen søker forhåndsuttalelse om slike ordninger hos ESA.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at start- og passasjeravgiftene halveres for statlig finansierte flyruter.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide momsfrirket for medier til å gjelde all digitaljournalistikk og komme tilbake i RNB 2018 med nødvendige forslag til bevilgnings- og lovendringer.»

V o t e r i n g:

Forslagene fra Senterpartiet ble med 90 mot 11 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.57.35)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 14, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede nærmere hvordan avansert veipricing kan erstatte eller komplettere dagens veibruksavgifter og bompenger. Dette for å sikre et bærekraftig avgiftssystem som tar hensyn til kjøretøyenes teknologiske utvikling, samt for å sikre at framtidens avgifter bedre tar hensyn til den faktiske samfunnskostnaden knyttet til når og hvor man kjører.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Senterpartiet ble med 85 mot 18 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.57.57)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 11, fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget viser til initiativ om etablering av Handelens miljøfond og ber regjeringen ta initiativ overfor (plast)bransjen for å etablere en miljøavtale og miljøfond for omlegging til fossilfri plast i løpet av 2018.»

V o t e r i n g:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 90 mot 13 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.58.18)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 10, fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede modell(er) for hvordan grunnavgiften på drikkevareemballasje av plast og metall kan erstattes av en materialavgift som graderes etter nytt fossilt råstoff (med unntak for resirkulert og fornybart råstoff), med formål om å innføre endringen fra 1. januar 2019. Stortinget ber regjeringen legge fram et beslutningsgrunnlag for Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2018.»

Senterpartiet og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 78 mot 25 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.58.52)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med ytterligere vurderinger av begrensningene i ordningen for skattlegging av opsjoner i små oppstartsselskaper, herunder grensen for opsjonsfordel, balansesum og antall ansatte, med mål om å få på plass en opsjonsbeskatning som fungerer for oppstartsselskaper og deres ansatte, innenfor rammene av statsstøtteregelverket.»

V o t e r i n g:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 74 mot 29 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.59.12)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 7–9, fra Arbeiderpartiet.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette en utredning om et alternativ til flypassasjeravgiften som har reell klimaeffekt og ikke de negative utslagene som flypassasjeravgiften har.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2018 med en vurdering av hvorvidt økt merverdiavgift kan være en mer treffsikker og mindre konkurransevridende avgift enn økt avgift på sjokolade- og sukkervarer mv. samt avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til forenkling av sjokolade- og sukkeravgiften, samt vurdering av å sette en avgiftsfri grense på 3 tonn pr. år for bruk av sjokolade- og sukkervarer som brukes av bedrifter som råvare ved fremstilling av ferdige varer.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Arbeiderpartiet ble med 67 mot 36 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.59.33)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 5 og 6, fra Arbeiderpartiet.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen med virkning fra skatteåret 2018 sette kapitaliseringsrenten til 4 pst. inntil nytt system for beregning av kapitaliseringsrenten er på plass.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å utrede om det kan settes et tak på momsfritaket for elbiler med fullt fritak opp til et gitt prisnivå, men med ulike modeller for redusert momsfritak for de dyreste elbilene og for dyrt ekstrautstyr.»

Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet ble med 73 mot 30 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.59.56)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2 og 3, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2018 fremme forslag om å erstatte grunnavgiften på drikkevareremballasje av plast og metall med en materialavgift, hvor avgiftssatsen fastsettes ut fra andel resirkulert og nytt materiale i emballasjen.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, så snart EU har gjort en bærekraftvurdering av plast basert på fornybar råvare, om å vurdere om andel fornybart materiale skal gi grunnlag for redusert sats i en materialavgift på drikkevareremballasje av plast.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene. Sosialistisk Venstreparti har varslet subsidiær støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 55 mot 48 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.00.22)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til regler om innsyns-, klage- og søksmålskompetanse i saker om naturressurs-skatt.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne ble med 54 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.00.45)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Rammeområde 21

Skatter, avgifter og toll

I

På statsbudsjettet for 2018 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
5501		Skatter på formue og inntekt		
	70	Trinnskatt, formuesskatt mv.	66 396 000 000	
	72	Fellesskatt	178 131 000 000	
5502		Finansskatt		
	70	Skatt på lønn	1 840 000 000	
	71	Skatt på overskudd	460 000 000	
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum		
	71	Ordinær skatt på formue og inntekt	31 300 000 000	
	72	Særskatt på oljeinntekter	52 900 000 000	
	74	Arealavgift mv.	1 300 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5508		Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen		
	70	CO ₂ -avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	5 600 000 000	
5509		Avgift på utslipp av NO _x i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen		
	70	Avgift	5 000 000	
5511		Tollinntekter		
	70	Toll	3 200 000 000	
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	250 000 000	
5521		Merverdiavgift		
	70	Merverdiavgift	291 500 000 000	
5526		Avgift på alkohol		
	70	Avgift på alkohol	13 800 000 000	
5531		Avgift på tobakkvarer mv.		
	70	Avgift på tobakkvarer mv.	7 100 000 000	
5536		Avgift på motorvogner mv.		
	71	Engangsavgift	15 935 000 000	
	72	Trafikkforsikringsavgift	7 100 000 000	
	73	Vektårsavgift	350 000 000	
	75	Omregistreringsavgift	1 450 000 000	
5538		Veibruksavgift på drivstoff		
	70	Veibruksavgift på bensin	5 100 000 000	
	71	Veibruksavgift på autodiesel	9 900 000 000	
	72	Veibruksavgift på naturgass og LPG	8 000 000	
5541		Avgift på elektrisk kraft		
	70	Avgift på elektrisk kraft	11 100 000 000	
5542		Avgift på mineralolje mv.		
	70	Grunnavgift på mineralolje mv.	1 700 000 000	
	71	Avgift på smøreolje mv.	115 000 000	
5543		Miljøavgift på mineralske produkter mv.		
	70	CO ₂ -avgift	7 939 000 000	
	71	Svovelavgift	10 000 000	
5547		Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier		
	70	Trikloret (TRI)	1 000 000	
	71	Tetrakloret (PER)	1 000 000	
5548		Miljøavgift på visse klimagasser		
	70	Avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK)	560 000 000	
5549		Avgift på utslipp av NO _x		
	70	Avgift på utslipp av NO _x	50 000 000	
5550		Miljøavgift på plantevernmidler		
	70	Miljøavgift på plantevernmidler	65 000 000	
5551		Avgifter knyttet til mineralvirksomhet		
	70	Avgift knyttet til andre undersjøiske naturforekomster enn petroleum	1 000 000	
	71	Årsavgift knyttet til mineraler	2 000 000	
5555		Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.		
	70	Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.	2 520 000 000	
5556		Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.	3 170 000 000	
5557		Avgift på sukker mv.		
	70	Avgift på sukker mv.	210 000 000	
5559		Avgift på drikkevareemballasje		
	70	Grunnavgift på engangsemballasje	1 950 000 000	
	71	Miljøavgift på kartong	40 000 000	
	72	Miljøavgift på plast	35 000 000	
	73	Miljøavgift på metall	10 000 000	
	74	Miljøavgift på glass	80 000 000	
5561		Flypassasjeravgift		
	70	Flypassasjeravgift	1 850 000 000	
5562		Totalisatoravgift		
	70	Totalisatoravgift	135 000 000	
5565		Dokumentavgift		
	70	Dokumentavgift	9 300 000 000	
5568		Sektoravgifter under Kulturdepartementet		
	71	Årsavgift - stiftelser	24 215 000	
	73	Refusjon - Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS	42 961 000	
	74	Avgift - forhåndskontroll av kinofilm	5 500 000	
	75	Kino- og videogramavgift	34 000 000	
5571		Sektoravgifter under Arbeids- og sosialdepartementet		
	70	Petroleumstilsynet - sektoravgift	106 640 000	
5572		Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet		
	70	Legemiddelomsetningsavgift	68 000 000	
	72	Avgift utsalgssteder utenom apotek	4 900 000	
	73	Legemiddelkontrollavgift	159 000 000	
	74	Tilsynsavgift	3 770 000	
5574		Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet		
	71	Avgifter immaterielle rettigheter	163 000 000	
	72	Kontroll- og tilsynsavgift akvakultur	29 600 000	
	73	Årsavgift Merkeregisteret	8 550 000	
	74	Fiskeriforskningsavgift	246 528 000	
	75	Tilsynsavgift Justervesenet	46 600 000	
5576		Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet		
	70	Forskningsavgift på landbruksprodukter	159 700 000	
5577		Sektoravgifter under Samferdselsdepartementet		
	74	Sektoravgifter Kystverket	767 600 000	
	75	Sektoravgifter Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	209 808 000	
5578		Sektoravgifter under Klima- og miljødepartementet		
	70	Sektoravgifter under Svalbard miljøvernfond	17 670 000	
	71	Jeger- og fellingsavgifter	90 915 000	
	72	Fiskeravgifter	16 484 000	
5580		Sektoravgifter under Finansdepartementet		
	70	Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene	389 200 000	
5582		Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet		
	70	Bidrag til kulturminnevern i regulerte vassdrag	400 000	
	71	Konsesjonsavgifter fra vannkraftutbygging	164 300 000	
	72	Påslag på nettariffen til Klima- og energifondet	670 000 000	
5583		Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5700	70	Avgift på frekvenser mv.	293 900 000	
		Folketrygdens inntekter		
	71	Trygdeavgift	144 613 000 000	
	72	Arbeidsgiveravgift	182 205 000 000	
		Totale inntekter		1 065 010 241 000

II

Stortingsvedtak om skatt av inntekt og formue mv. for inntektsåret 2018 (Stortingets skattevedtak)

Kapittel 1 – Generelt

§ 1-1 VEDTAKETS ANVENDELSESOMRÅDE

Dette vedtaket gjelder utskriving av skatt på inntekt og formue for inntektsåret 2018. Vedtaket legges også til grunn for utskriving av forskudd på skatt for inntektsåret 2018, etter reglene i skattebetalingsloven kapittel 4 til 6.

Sammen med bestemmelsene om forskudd på skatt i skattebetalingsloven, gjelder dette vedtaket også når skatteplikt utelukkende følger av lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv., og skattyteren ikke skal svare terminskatt etter samme lov § 7.

§ 1-2 FORHOLDET TIL SKATTELOVGIVNINGEN

Så langt dette vedtak ikke bestemmer noe annet, legges lovgivningen om skatt på formue og inntekt til grunn ved anvendelsen av vedtaket.

Kapittel 2 – Formuesskatt til staten og kommunene

§ 2-1 FORMUESSKATT TIL STATEN – PERSONLIG SKATTYTER OG DØDSBO

Personlig skattyter og dødsbo svarer formuesskatt til staten av den delen av skattyterens samlede antatte formue som overstiger 1 480 000 kroner. Satsen skal være 0,15 pst.

Ektefeller som lignes under ett for begge formue, jf. skatteloven § 2-10, svarer formuesskatt til staten av den delen av ektefellenes samlede antatte formue som overstiger 2 960 000 kroner. Satsen skal være 0,15pst.

§ 2-2 FORMUESSKATT TIL STATEN – UPERSONLIG SKATTYTER

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, og som ikke er fritatt for formuesskatteplikt etter skatteloven kapittel 2, svarer formuesskatt til staten med 0,15 pst. Formue under 10 000 kroner er skattefri.

§ 2-3 FORMUESSKATT TIL KOMMUNENE

Det svares formuesskatt til kommunen dersom skattyter ikke er fritatt for slik skatteplikt etter skatteloven kapittel 2. Skattyter som har krav på personfradrag etter skatteloven § 15-4, skal ha et fradrag i formuen på

1 480 000 kroner. For ektefeller som lignes under ett for begge formue, jf. skatteloven § 2-10, skal fradraget være 2 960 000 kroner. Når skattyter har formue i flere kommuner, fordeles fradraget etter reglene i skatteloven § 4-30 første og annet ledd. Satsen for formuesskatt til kommunene må ikke være høyere enn 0,7 pst. Maksimumssatsen gjelder når ikke lavere sats er vedtatt av kommunen.

Kapittel 3 – Inntektsskatt til staten, kommunene og fylkeskommunene

§ 3-1 TRINNSKATT

Personlig skattyter i klasse 0 og 1 skal av personinntekt fastsatt etter skatteloven kapittel 12, svare trinnskatt til staten med

- 1,4 pst. for den delen av inntekten som overstiger 169 000 kroner,
- 3,3 pst. for den delen av inntekten som overstiger 237 900 kroner,
- 12,4 pst. for den delen av inntekten som overstiger 598 050 kroner, og
- 15,4 pst. for den delen av inntekten som overstiger 962 050 kroner.

For personlig skattyter i en kommune i Finnmark, eller i kommunene Karlsøy, Kvæangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke, skal satsen etter første ledd tredje strekpunkt likevel være 10,4 pst.

Dersom skattyter er bosatt i riket bare en del av året, nedsettes beløpene i første og annet ledd forholdsmessig under hensyn til det antall hele eller påbegynte måneder av året han har vært bosatt her. Tilsvarende gjelder for skattyter som ikke er bosatt i riket, men som plikter å svare skatt etter skatteloven § 2-3 første og annet ledd, eller lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.

§ 3-2 FELLESSKATT

Enhver som plikter å betale inntektsskatt til kommunen etter skatteloven, skal betale fellesskatt til staten. Fellesskatten skal beregnes på samme grunnlag som inntektsskatten til kommunene.

Satsen for fellesskatt skal være:

- For personlig skattepliktig og dødsbo i Finnmark og kommunene Karlsøy, Kvæangen, Kåfjord, Lyngen,

Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke: 5,05 pst.

- For personlig skattepliktig og dødsbo ellers: 8,55 pst.

§ 3-3 SKATT TIL STATEN

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, svarer skatt til staten med 23 pst. av inntekten.

Selskap og innretninger som nevnt i første ledd og som svarer finansskatt på lønn, jf. folketrygdloven § 23-2 a, svarer skatt til staten med 25 pst. av inntekten.

§ 3-4 SKATT PÅ GRUNNRENTEINNTÉKT I KRAFTFORETAK

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18-3 svares grunnrenteskatt til staten med 35,7 pst.

§ 3-5 SKATT TIL STATEN FOR PERSON BOSATT OG SELSKAP HJEMMEHØRENDE I UTlandet

Skattyter som nevnt i skatteloven § 2-3 første ledd bokstav h, skal i tillegg til å svare skatt etter bestemmelsene foran i dette vedtaket, svare skatt til staten med 23 pst. av inntekten.

Person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat, skal av denne inntekt svare fellesskatt til staten etter satsen for personlig skattyter og dødsbo i dette vedtaket § 3-2 annet ledd annet strekpunkt, samt trinnskatt som nevnt i § 3-1 første ledd. Bestemmelsene i skatteloven § 16-20 til § 16-29 gjelder tilsvarende for skattytere som nevnt i dette ledd.

Av aksjeutbytte som utdeles til aksjonær som er hjemmehørende i utlandet, svares skatt til staten med 25 pst. eller i tilfelle den sats som følger av skatteavtale med fremmed stat. Det samme gjelder renter på grunnfondsbevis som utdeles til skattyter hjemmehørende i utlandet.

Person som nevnt i skatteloven § 2-3 fjerde ledd, skal av personinntekt fastsatt etter skatteloven kapittel 12 svare skatt til staten med 15 pst. av inntekten. Dersom vedkommende gis fradrag etter skatteloven § 6-71, svares skatt til staten etter skattesatsene som følger av §§ 3-1, 3-2 og 3-8.

§ 3-6 SKATT TIL STATEN PÅ HONORAR TIL UTENLANDSKE ARTISTER MV.

Skattepliktig etter lov om skatt på honorar til utenlandske artister mv., skal svare skatt til staten med 15 pst. av inntekten.

§ 3-7 SKATTESATS FOR UTbetalinger fra INDIVIDUELL PENSJONSAVTALE TIL BO

Skattesatsen for utbetaling fra individuell pensjonsavtale og etter innskuddspensjonsloven til bo, som omhandlet i skatteloven § 5-40 fjerde ledd, skal være 45 pst.

§ 3-8 INNTÉKTSSKATT TIL KOMMUNENE OG FYLKESKOMMUNENE

Den fylkeskommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsbo skal være maksimum 2,65 pst. Den kommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsbo skal være maksimum 11,80 pst.

Maksimumssatsene skal gjelde med mindre fylkestinget eller kommunestyret vedtar lavere satser.

Kapittel 4 – Skatt etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.

§ 4-1 ORDINÆRE SKATTER

Skattyter som har formue knyttet til eller inntekt vunnet ved petroleumsutvinning og rørledningstransport, jf. § 2 annet ledd i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv., skal av slik formue og inntekt, i tillegg til de skatter som følger av bestemmelsene foran, svare skatt til staten etter reglene og satsene nedenfor. Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av nevnte lov.

Av formue som tilhører andre skattytere enn selskaper, svares skatt med 0,7 pst.

Av inntekt svares skatt med 23 pst., med mindre det skal svares skatt på inntekten etter dette vedtaket § 3-3. Skatten blir å utligne i samsvar med bestemmelsene i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.

§ 4-2 SÆRSKATT

Av inntekt vunnet ved petroleumsutvinning, behandling og rørledningstransport som nevnt i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, skal det svares særskatt med 55 pst.

§ 4-3 TERMINSKATT

Terminskatt for inntektsåret 2018 skrives ut og betales i samsvar med lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 7. Ved utskrivningen av terminskatt benyttes satsene ovenfor.

§ 4-4 UTBYTTE UTDEL TIL UTENLANDSK EIERSELSKAP

Det svares ikke skatt av aksjeutbytte som utdeles fra i riket hjemmehørende aksjeselskap og allmennaksjeselskap som er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, til selskap hjemmehørende i utlandet som direkte eier minst 25 pst. av kapitalen i det utdelende selskap. Dersom det i ri-

ket hjemmehørende selskap også har inntekt som ikke er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, svares skatt til staten etter de alminnelige regler for aksjeutbytte som fordeles til slik inntekt. Aksjeutbytte fordeles mellom særskattepliktig inntekt og annen inntekt på grunnlag av alminnelig inntekt fratrukket skatter for henholdsvis særskattepliktig inntekt og annen inntekt.

Kapittel 5 – Tonnasjeskatt

§ 5-1 TONNASJESKATT

Aksjeselskap, allmennaksjeselskap og tilsvarende selskap hjemmehørende i annen EØS-stat som nevnt i skatteloven § 8-10, skal svare tonnasjeskatt, jf. skatteloven § 8-16, etter følgende satser:

- 0 kroner for de første 1 000 nettotonn, deretter
- 18 kroner per dag per 1 000 nettotonn opp til 10 000 nettotonn, deretter
- 12 kroner per dag per 1 000 nettotonn opp til 25 000 nettotonn, deretter
- 6 kroner per dag per 1 000 nettotonn.

Satsene i første ledd kan reduseres etter nærmere bestemmelser fastsatt av departementet, jf. skatteloven § 8-16 første ledd.

Kapittel 6 – Særlige bestemmelser om skattegrunnlag, beløpsgrenser og satser mv.

§ 6-1 MINSTEFRADRAG

Minstefradrag i lønnsinntekt mv. etter skatteloven § 6-32 første ledd bokstav a skal ikke settes lavere enn 31 800 kroner, og ikke høyere enn 97 610 kroner.

Minstefradrag i pensjonsinntekt etter skatteloven § 6-32 første ledd bokstav b skal ikke settes lavere enn 4 000 kroner, og ikke høyere enn 83 000 kroner.

§ 6-2 FORELDREFRADRAG

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6-48 skal ikke settes høyere enn 25 000 kroner for ett barn. Fradragsgrensen økes med inntil 15 000 kroner for hvert ytterligere barn.

§ 6-3 PERSONFRADRAG

Fradrag etter skatteloven § 15-4 er 54 750 kroner i klasse 1.

§ 6-4 SKATTEBEGRENSNING VED LAV ALMINNELIG INNTEKT

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 17-1 første ledd skal være 147 450 kroner for enslige og 135 550 kroner for hver ektefelle. Beløpsgrensen er 271 100 kroner for ektepar og samboere som ved skattebegrensningen får inntekten fastsatt under ett etter skatteloven § 17-2 annet ledd.

§ 6-5 SKATTEFRADRAG FOR PENSJONSINNTEKT

Fradraget som nevnt i skatteloven § 16-1 første ledd skal være 29 950 kroner.

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 16-1 tredje ledd skal være 193 250 kroner i trinn 1 og 290 700 kroner i trinn 2.

§ 6-6 SÆRFRADRAG FOR ENSLIGE FORSØRGERE

Fradrag etter skatteloven § 6-80 er 4 317 kroner pr. påbegynt måned.

Kapittel 7 – Forskriftskompetanse mv.

§ 7-1 FORSKRIFTSFULLMAKT TIL GJENNOMFØRING OG UTFYL- LING

Departementet kan gi forskrift til gjennomføring og utfylling av bestemmelsene i dette vedtak.

§ 7-2 ADGANG TIL Å FRAVIKE REGLENE I VEDTAKET

Reglene i dette vedtaket kan fravikes på vilkår som nevnt i skattebetalingsloven § 4-8.

III

Storingsvedtak om avgift til statskassen på arv for bud- sjettåret 2018

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver (arveavgiftsloven) svares avgift til statskassen etter bestemmelsene i dette vedtaket. Avgiftsplikten gjelder kun arv etter dødsfall som har skjedd før 1. januar 2014, med de begrensninger som følger av lov 13. desember 2013 nr. 110 om oppheving av lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver.

§ 2 Fradrag etter arveavgiftsloven § 15 annet ledd for begravellesomkostninger, skifteomkostninger og utgifter til gravsted settes til et halvt grunnbeløp i folketrygden (G) ved årets inngang, dvs. 46 817 kroner, hvis ikke høyere utgifter er legitimert.

Utgifter til dokumentavgift og tinglysing kommer særskilt til fradrag.

Fradrag etter arveavgiftsloven § 17 for avgiftspliktig som ikke har fylt 21 år, settes til et grunnbeløp i folketrygden (G) ved årets inngang, dvs. 93 634 kroner per år.

§ 3 Avgiftsgrunnlaget rundes nedover til nærmeste tall som kan deles med 1 000.

§ 4 Av arv til arvelaterens barn, fosterbarn – herunder stebarn som har vært oppfostret hos arvelateren – og foreldre, svares:

Av de første 470 000 kroner	intet
Av de neste 330 000 kroner	6 pst.
Av overskytende beløp	10 pst.

§ 5 Av arv som ikke går inn under § 4, svares:

Av de første 470 000 kroner	intet
Av de neste 330 000 kroner	8 pst
Av overskytende beløp	15 pst

IV

Storingsvedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2018

For inntektsåret 2018 svares folketrygdavgifter etter følgende regler og satser, jf. lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) kapittel 23:

Arbeidsgiveravgift

§ 1 BEREKNING AV AVGIFT OG REGLER OM SONEPLASSERING

(1) Arbeidsgiveravgift beregnes som hovedregel etter satsen som gjelder i den sonen hvor arbeidsgiver anses å drive virksomhet. Det kan likevel ikke benyttes redusert sats når arbeidsgiver har virksomhet innenfor nærmere angitte sektorer eller når arbeidsgiver er i økonomiske vanskeligheter, jf. § 4 og § 3 annet ledd.

(2) Et foretak som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor foretaket skal være registrert etter enhetsregisterloven. En privatperson som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor vedkommende er bosatt ifølge folkeregisteret.

(3) Dersom arbeidsgiver er et foretak med registrerte underenheter, jf. forskrift 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret § 10, anses hver underenhet som egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift.

(4) Utføres hoveddelen av arbeidstakerens arbeid i en annen sone med høyere sats enn der virksomheten anses å bli drevet etter annet ledd, og enhetsregisterreglene på grunn av virksomhetens art ikke påbyr at underenhet registreres i sonen hvor arbeidet utføres (ambulerende virksomhet), benyttes likevel satsen i denne andre sonen hvor arbeidet utføres på den del av lønn mv. som knytter seg til dette arbeidet. Med hoveddelen av arbeidet menes her mer enn halvparten av antall arbeidsdager arbeidstakeren har gjennomført for arbeidsgiveren i løpet av kalendermåneden. Arbeidsgiveravgift av etterbetaling av lønn mv. beregnes forholdsmessig med de satsene som skal benyttes på lønn mv. til den enkelte arbeidstaker for arbeid utført i inneværende kalendermåned.

(5) Flytter arbeidsgiveren eller underenheten fra en sone til en annen, legges satsen i tilflyttingssonen til grunn fra og med påfølgende kalendermåned etter registrert flyttedato.

§ 2 SONER FOR ARBEIDSGIVERAVGIFT

(1) Sone I omfatter de områder som ikke er nevnt nedenfor. Arbeidsgivere beregner avgiften etter satsen som gjelder for sone I, hvis ikke annet følger av dette vedtaket.

(2) Sone Ia omfatter:

- kommunene Frosta, Indre Fosen, Midtre Gauldal og Selbu i Trøndelag fylke,
- kommunene Herøy, Haram, Midsund, Aukra, Eide og Gjemnes i Møre og Romsdal fylke,
- kommunene Flora, Sogndal og Førde i Sogn og Fjordane fylke,
- kommunene Etne, Bømlo, Kvam og Modalen i Hordaland fylke,
- kommunene Finneøy og Vindafjord i Rogaland fylke,
- kommunene Åsersdal, Audnedal, Hægebostad og Sirdal i Vest-Agder fylke,
- kommunene Vegårshei og Iveland i Aust-Agder fylke,
- kommunen Sigdal i Buskerud fylke,
- kommunen Gausdal i Oppland fylke.

(3) Sone II omfatter:

- kommunene Meråker, Verran, Inderøy, Ørland og Agdenes i Trøndelag fylke,
- kommunene Sande, Norddal, Stranda, Stordal, Vestnes, Rauma, Nesset, Sandøy, Tingvoll og Sunndal i Møre og Romsdal fylke,
- kommunene Gulen, Solund, Hyllestad, Høyanger, Vik, Balestrand, Leikanger, Aurland, Lærdal, Årdal, Luster, Askvoll, Fjaler, Gaular, Jølster, Naustdal, Bremanger, Vågsøy, Selje, Eid, Hornindal, Gloppen og Stryn i Sogn og Fjordane fylke,
- kommunene Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Fedje og Masfjorden i Hordaland fylke,
- kommunene Hjelmeland, Suldal, Sauda, Kvitsøy og Utsira i Rogaland fylke,
- kommunene Risør, Gjerstad, Åmli, Evje og Hornnes, Bygland, Valle og Bykle i Aust-Agder fylke,
- kommunene Drangedal, Nome, Tinn, Hjørtedalen, Seljord, Kvitesund, Nissedal, Fyresdal, Tokke og Vinje i Telemark fylke,
- kommunene Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Rollag og Nore og Uvdal i Buskerud fylke,
- kommunene Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Søndre Land og Nordre Land i Oppland fylke,
- kommunene Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil og Åmot i Hedmark fylke.

(4) Sone III omfatter:

- kommunene Snåsa, Hemne, Snillfjord, Bjugn, Oppdal, Rennebu, Meldal, Røros, Holtålen og Tydal i Trøndelag fylke,
- kommunene Vanylven, Surnadal, Rindal, Halså og Aure i Møre og Romsdal fylke,
- kommunene Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre og Vang i Oppland fylke,
- kommunene Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal og Os i Hedmark fylke.

(5) Sone IV omfatter:

- Troms fylke, med unntak av kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen og Tromsø,
- Nordland fylke, med unntak av kommunen Bodø,
- kommunene Namsos, Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes, Flatanger, Vikna, Nærøy, Leka, Hitra, Frøya, Åfjord, Roan og Osen i Trøndelag fylke,
- kommunen Smøla i Møre og Romsdal fylke.

(6) Sone IVa omfatter:

- kommunen Tromsø i Troms fylke,
- kommunen Bodø i Nordland fylke.

(7) Sone V omfatter:

- Finnmark fylke,
- kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen i Troms fylke.

§ 3 SATSER FOR ARBEIDSGIVERAVGIFT ETTER SONE

(1) Satsene for arbeidsgiveravgift for inntektsåret 2018 er:

- Sone I: 14,1 pst.
- Sone Ia: 14,1 pst., men likevel 10,6 pst. så lenge differansen mellom den avgift som ville følge av satser på henholdsvis 14,1 pst. og 10,6 pst. ikke overstiger grensene for bagatellmessig støtte, jf. § 4 tredje og fjerde ledd. Bestemmelsene om redusert avgiftssats i

sone Ia gjelder ikke foretak som er omfattet av helseforetaksloven, og statsforvaltningen som omfattes av reglene i folketrygdloven § 24-5 tredje ledd.

- Sone II: 10,6 pst.
- Sone III: 6,4 pst.
- Sone IV: 5,1 pst.
- Sone IVa: 7,9 pst.
- Sone V: 0 pst. Samme sats gjelder for avgift som svarer av arbeidsgivere hjemmehørende på Svalbard for arbeid utført der, og når andre arbeidsgivere utbetaler lønn og annen godtgjørelse som blir skattlagt etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard.

(2) Arbeidsgivere som er i økonomiske vanskeligheter, jf. ESAs retningslinjer for støtte til foretak i vanskeligheter, må beregne avgift etter satsen som gjelder i sone I. Det samme gjelder arbeidsgivere med utestående krav på tilbakebetaling av ulovlig statsstøtte. Bestemmelsen i første og annet punktum gjelder likevel ikke så lenge differansen mellom den avgiften som ville følge av satsen i lokaliseringssonen og satsen i sone I, ikke overstiger grensene for bagatellmessig støtte, jf. § 4 tredje ledd.

(3) Arbeidsgivere som beregner arbeidsgiveravgift etter reduserte satser, plikter å avgi erklæring om hvorvidt foretaket er i økonomiske vanskeligheter.

§ 4 SÆRREGLER OM AVGIFTSSATS OG AVGIFTSBEREGNING FOR ARBEIDSGIVERE MED AKTIVITETER INNENFOR VISSE SEKTORER OG ANDRE ARBEIDSGIVERE SOM BEREGNER AVGIFT MED REDUSERT SATS ETTER REGLENE OM BAGATELMESSIG STØTTE

(1) Arbeidsgivere i sonene II–V, eller med ambulerende virksomhet i disse sonene, som utfører aktiviteter omfattet av tabellen nedenfor, skal beregne avgift etter satsen for sone I, uansett hvor arbeidsgiver er lokalisert eller arbeidet blir utført. Tilsvarende gjelder for lønn mv. til utleide arbeidstakere som utfører slike aktiviteter.

Stålsektoren

Aktiviteter knyttet til produksjon av produkter som nevnt i Annex II til ESAs retningslinjer for regionalstøtte 2014–2020

Syntetfibresektoren

Aktiviteter knyttet til produksjon av produkter som nevnt i Annex IIa til ESAs retningslinjer for regionalstøtte 2014–2020

Næringskoder, jf. Norsk standard for næringsgruppering (SN2007)

Lufthavner

52.23

Andre tjenester tilknyttet lufttransport

Finansierings- og forsikringsvirksomhet mv.

Stålsektoren	
	Aktiviteter knyttet til produksjon av produkter som nevnt i Annex II til ESAs retningslinjer for regionalstøtte 2014–2020
64	Finansieringsvirksomhet
65	Forsikringsvirksomhet og pensjonskasser, unntatt trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning
66	Tjenester tilknyttet finansierings- og forsikringsvirksomhet
70.10	Hovedkontortjenester, men bare for så vidt gjelder tjenester som ytes innenfor et konsern
70.22	Bedriftsrådgivning og annen administrativ rådgivning, men bare for så vidt gjelder tjenester som ytes innenfor et konsern

(2) Arbeidsgivere med blandet virksomhet kan, dersom de har et klart regnskapsmessig skille mellom lønn mv. knyttet til aktiviteter som nevnt i første ledd og andre aktiviteter, uten hinder av først ledd beregne avgiften etter satsene i § 3, eventuelt i § 5, for den del av avgiftsgrunnlaget som ikke er knyttet til aktiviteter som nevnt i første ledd.

(3) Arbeidsgivere kan uten hinder av første ledd beregne arbeidsgiveravgift for aktiviteter som nevnt i første ledd etter satsene for lokaliseringssonen, så lenge differansen mellom den avgift som ville følge av satsen i lokaliseringssonen og satsen i sone I, ikke overstiger 500 000 kroner for arbeidsgiveren i 2018. Dersom arbeidsgiver anses å være en del av et konsern, jf. forordning (EU) nr. 1407/2013 om bagatellmessig støtte, gjelder beløpsgrensen for hele konsernet under ett.

(4) Når en arbeidsgiver beregner avgift med redusert sats i sone Ia eller etter tredje ledd, kan den samlede fordel av bagatellmessig støtte i form av redusert avgift og annen bagatellmessig støtte til arbeidsgiveren ikke overstige 500 000 kroner i 2018, jf. forordning (EU) nr. 1407/2013 om bagatellmessig støtte. For aktiviteter knyttet til godstransport på vei må slik samlet støtte i

sone 1a ikke overstige 250 000 kroner i 2018. Arbeidsgiver som mottar annen støtte til dekning av lønn mv. kan ikke beregne redusert avgift etter bestemmelsene i denne paragraf, dersom det fører til at maksimal mottatt statsstøtte etter disse andre ordningene overskrides.

(5) Arbeidsgivere som beregner avgift med redusert sats etter bestemmelsen i tredje ledd plikter å gi opplysninger om eventuell annen bagatellmessig støtte og støtte til dekning av lønnskostnader som arbeidsgiver har blitt tildelt i kalendermåneden.

§ 5 SÆRREGEL OM AVGIFTSSATS FOR AKTIVITETER KNYTTET TIL PRODUKTER SOM IKKE OMFATTES AV EØS-AVTALEN

(1) Arbeidsgivere som utfører aktiviteter knyttet til produksjon, foredling og engroshandel av produkter som ikke omfattes av EØS-avtalen, jf. avtalens § 8, beregner arbeidsgiveravgift med 5,1 pst. når virksomheten drives i sone IVa, og med 10,6 pst. når den drives i sone Ia. Dette gjelder aktiviteter som er omfattet av næringskodene i tabellen nedenfor. Dersom arbeidsgiver også utfører andre aktiviteter enn de som er nevnt nedenfor, gjelder § 4 annet ledd om blandet virksomhet tilsvarende.

Næringskode, jf. Norsk standard for næringsgruppering (SN2007)

01.1–01.3	Dyrking av ettårige vekster, flerårige vekster og planteformering
01.4	Husdyrhold
01.5	Kombinert husdyrhold og planteproduksjon
01.6	Tjenester tilknyttet jordbruk og etterbehandling av vekster etter innhøsting
01.7	Jakt, viltstell og tjenester tilknyttet jakt og viltstell
02.1–02.3	Skogskjøtsel og andre skogbruksaktiviteter, avvirkning og innsamling av viltvoksende produkter av annet enn tre og del av 16.10 (produksjon av pæler)
02.40	Tjenester tilknyttet skogbruk (med unntak av tømmermåling)
03.11–03.12	Hav- og kystfiske og fangst og ferskvannsfiske
03.21–03.22	Hav- og kystbasert akvakultur og ferskvannsbasert akvakultur
10.11–10.13	Bearbeiding og konservering av kjøtt og fjørfekjøtt og produksjon av kjøtt- og fjørfeverar
10.20	Bearbeiding og konservering av fisk, skalldyr og bløtdyr
10.3	Bearbeiding og konservering av frukt og grønnsaker
10.4	Produksjon av vegetabiliske og animalske oljer og fettstoffer
10.5	Produksjon av meierivarer og iskrem

Næringskode, jf. Norsk standard for næringsgruppering (SN2007)

10.6	Produksjon av kornvarer, stivelse og stivelsesprodukter, samt del av 10.89 (produksjon av kunstig honning og karamell)
10.85	Produksjon av ferdigmat
10.9	Produksjon av forvarer
46.2	Engroshandel med jordbruksråvarer og levende dyr
46.31	Engroshandel med frukt og grønnsaker, samt del av 10.39 (produksjon av skrellede grønnsaker og blandede salater)
46.32	Engroshandel med kjøtt og kjøttvarer
46.33	Engroshandel med meierivarer, egg, matolje og ett
46.381	Engroshandel med fisk, skalldyr og bløtdyr
50.202	Innenriks sjøtransport med gods, men bare for så vidt gjelder drift av brønnbåter
52.10	Lagring, men bare for så vidt gjelder drift av kornsiloer.

Trygdeavgift**§ 6 TRYGDEAVGIFT AV PENSJON MV.**

Av pensjon i og utenfor arbeidsforhold, føderåd, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, engangsutbetaling fra pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven, engangsutbetaling fra individuell pensjonsavtale som er i samsvar med regler gitt av departementet, engangsutbetaling fra pensjonsavtale etter lov om individuell pensjonsordning og personinntekt for skattyter under 17 år og over 69 år, som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 1, beregnes trygdeavgift med 5,1 pst.

§ 7 TRYGDEAVGIFT AV LØNNSINNTÉKT MV.

Av lønnsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 2, beregnes trygdeavgift med 8,2 pst.

§ 8 TRYGDEAVGIFT AV NÆRINGSINNTÉKT MV.

Av næringsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 3, beregnes trygdeavgift med 11,4 pst.

Andre bestemmelser**§ 9 FORSKRIFTSFULLMAKT MV.**

Departementet gir regler om grunnlag og satser for avgifter og tilskudd etter folketrygdloven § 23-4 for visse grupper av medlemmer i trygden. Satsen på 14,1 pst. skal legges til grunn for arbeidsgiveravgift fastsatt etter denne bestemmelsen.

Departementet kan gi regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i §§ 1 til 5.

V**Storingsvedtak om fastsetting av finansskatt på lønn for 2018**

For inntektsåret 2018 svares finansskatt på lønn etter følgende regler og satser, jf. lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 23-2 a:

§ 1 FINANSIELLE AKTIVITETER

(1) Arbeidsgivere som utøver aktiviteter omfattet av næringshovedområde K "Finansierings- og forsikringsvirksomhet" i Statistisk sentralbyrås standard for næringsgruppering anses å utøve finansielle aktiviteter.

§ 2 UNNTAK FRA PLIKTEN TIL Å SVARE FINANSSKATT PÅ LØNN

(1) Arbeidsgivere som utøver finansielle aktiviteter er unntatt fra skatteplikten etter folketrygdloven § 23-2 a dersom andelen av arbeidsgiverens lønnskostnader mv. knyttet til finansielle aktiviteter utgjør mindre enn 30 pst. av arbeidsgiverens totale lønnskostnader, jf. folketrygdloven § 23-2 a annet ledd.

(2) Beregningen av andelen av arbeidsgiverens samlede lønnskostnader mv. knyttet til finansielle aktiviteter etter første ledd, skal enten basere seg på samlet lønn mv. omfattet av folketrygdloven § 23-2 a annet ledd for foregående inntektsår, eller på det tilsvarende beløpet for januar 2018. For arbeidsgivere som etableres etter 31. januar 2018, og virksomheter som av andre årsaker ikke har lønnsgrunnlag som nevnt i forrige punktum, skal samlet lønn mv. for den første hele opplysningspliktige kalendermåneden legges til grunn for beregningen.

(3) Arbeidsgivere med finansielle aktiviteter hvor andelen lønn mv. knyttet til merverdiavgiftspliktig, finansiell aktivitet utgjør mer enn 70 pst. av arbeidsgiverens samlede lønn mv. knyttet til finansielle aktiviteter, er unntatt fra skatteplikten etter folketrygdloven § 23-2 a. Annet ledd gjelder tilsvarende for beregningen av andelen lønn mv. knyttet til merverdiavgiftspliktig, finansiell aktivitet.

(4) Arbeidsgivere som driver ikke-økonomisk aktivitet kan, dersom de har et klart regnskapsmessig skille mellom lønn mv. knyttet til henholdsvis ikke-økonomisk aktivitet og økonomisk aktivitet, beregne finansskatt på lønn etter folketrygdloven § 23-2 a bare for den delen av lønn mv. som knytter seg til virksomhetens økonomiske aktivitet.

§ 3 SATS FOR FINANSSKATT PÅ LØNN

Satsen for finansskatt på lønn for inntektsåret 2018 er 5 pst.

§ 4 FORSKRIFTSFULLMAKT

Departementet kan gi regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i dette vedtaket.

VI

Storingsvedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen for budsjettåret 2018

Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 21. desember 1990 nr. 72 om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen betales CO₂-avgift til statskassen etter følgende satser:

- for naturgass som slippes ut til luft kr 7,30 per standardkubikkmeter
- for CO₂ som utskilles fra petroleum og slippes ut til luft kr 1,06 per standardkubikkmeter
- for annen gass kr 1,06 per standardkubikkmeter
- for olje eller kondensat kr 1,06 per liter.

VII

Storingsvedtak om produktavgift til folketrygden for fiskeri-, hval- og selfangstnæringene for 2018

Med hjemmel i folketrygdloven § 23-5 annet ledd fastsettes:

I

I 2018 skal følgende avgifter til folketrygden dekkes ved en produktavgift på omsetning av fisk, hval og sel, og produkter av disse, fra fartøy som har drevet egen fangstvirksomhet innenfor det aktuelle kalenderår:

- Trygdeavgift over 8,2 pst. av pensjonsgivende inntekt fra fiske, hval- og selfangst i inntektsåret.
- Arbeidsgiveravgift på hyre til mannskapet på fiske-, hval- og selfangstfartøy.
- Premie til kollektiv yrkesskadetrygd for fiskere, hval- og selfangere.
- Avgift til dekning av de utgiftene folketrygden har med stønad til arbeidsløse fiskere, hval- og selfangere.
- Avgift til dekning av de utgiftene folketrygden har i forbindelse med ordningen med frivillig tilleggs-

trygd for sykepenges til manntallsførte fiskere, hval- og selfangere.

II

Produktavgiften skal være 2,3 pst. for 2018.

VIII

Storingsvedtak om merverdiavgift for budsjettåret 2018 (kap. 5521 post 70)

§ 1 SAKLIG VIRKEOMRÅDE OG FORHOLDET TIL MERVERDIAVGIFTSLOVEN

Fra 1. januar 2018 svares merverdiavgift etter satsene i dette vedtaket og i samsvar med lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven).

§ 2 ALMINNELIG SATS

Merverdiavgift svares med 25 pst. av avgiftspliktig omsetning, uttak og innførsel når ikke redusert sats skal anvendes etter bestemmelsene nedenfor.

§ 3 REDUSERT SATS MED 15 PST.

Merverdiavgift svares med 15 pst. av omsetning, uttak og innførsel av næringsmidler som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-2.

§ 4 REDUSERT SATS MED 12 PST.

Merverdiavgift svares med 12 pst. av omsetning og uttak av tjenester som gjelder:

- persontransport mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-3,
- transport av kjøretøy på fartøy som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-4,
- utleie av rom i hotellvirksomhet mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-5,
- rett til å overvære kinoforestillinger som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-6,
- kringkastingstjenester som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-7,
- adgang til utstillinger i museer mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-9,
- adgang til fornøylesparker mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-10,
- rett til å overvære idrettsarrangementer mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-11.

§ 5 REDUSERT SATS MED 11,11 PST.

Merverdiavgift svares med 11,11 pst. av omsetning mv. av villlevende marine ressurser som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-8.

IX

*Storingsvedtak om særavgifter til statskassen for budsjettåret 2018***Om avgift på alkohol (kap. 5526 post 70)**

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende varer med følgende beløp:

Alkoholholdig drikk	Volumprosent alkohol t.o.m. 0,7	Kr avgiftslegges etter reglene for alkohol- frie drikkevarer
Brennevinsbasert	over 0,7	7,58 per volumprosent og liter
Annen	over 0,7 t.o.m. 2,7	3,39 per liter
	over 2,7 t.o.m. 3,7	12,74 per liter
	over 3,7 t.o.m. 4,7	22,07 per liter
	over 4,7 t.o.m. 22	4,94 per volumprosent og liter
Etanol til teknisk bruk	over 0,7	sats som for alkoholholdig drikk

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften. Departementet kan videre gi forskrift om at det skal betales avgift på alkohol som er i varer som ikke er avgiftspliktige etter første ledd, samt om forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote, jf. tolloven § 4-20.

§ 2 Det gis fritak for avgift på alkohol som

- a) fra produsents eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
- b) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
- c) etter tolloven § 5-3 fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater,

2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,

3. Den nordiske investeringsbank,

- d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,
- e) leveres til teknisk, vitenskapelig eller medisinsk bruk og som er gjort utjenlig til drikk (denaturert) eller på annen måte finnes garantert mot å bli brukt til drikk,
- f) brukes som råstoff mv. ved fremstilling av varer,
- g) fremstilles ved ikke ervervsmessig produksjon. Fritaket omfatter ikke brennevinsbasert drikk og gjelder kun fremstilling til eget bruk. Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på tobakksvarer mv. (kap. 5531 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende varer med følgende beløp:

Produkt	Kr	
Sigarer	2,59	per gram av pakningens nettovekt
Sigaretter	2,59	per stk.
Røyketobakk, karvet skråtobakk, råtobakk i forbrukerpakning	2,59	per gram av pakningens nettovekt
Skråtobakk	1,05	per gram av pakningens nettovekt
Snus	1,05	per gram av pakningens nettovekt
Sigarettpapir og sigarettthylser	0,0396	per stk.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften. Departementet kan videre gi forskrift om forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote, jf. tolloven § 4-20.

§ 2 Departementet kan gi forskrift eller fatte enkeltvedtak om at varer som er ment eller er egnet som erstatning for varer som nevnt i § 1, er avgiftspliktige. Der som avgiftsplikt blir pålagt, skal det betales avgift med samme beløp som for tilsvarende tobakksvare.

§ 3 Det gis fritak for avgift på tobakksvarer mv. som

- a) fra produsents eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
- b) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
- c) etter tolloven § 5-3 fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
- d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,

§ 2 Avgift skal betales med følgende beløp:

Avgiftsgrupper	Egenvekt (kg)	Motor- effekt (kW)	NO _x -utslipp (mg/km)	CO ₂ -utslipp (g/km)	Slagvolum (cm ³)	Sats per enhet (kr)	Vrakpant- avgift (kr)
Avgiftsgruppe A							2 400
Personbiler, varebiler klasse 1, busser under 6 m med inntil 17 seteplasser, og med	0–500					0	
	501–1 200					25,04	
	1 201–1 400					62,41	
	1 401–1 500					195,03	
	over 1 500					226,83	
			over 0			72,06	
Motorvogn med plikt til å dokumentere drivstoffforbruk og CO ₂ -utslipp, og med							
– utslipp 70 g/km og over				0–70		0	
–				71–95		929,34	

- e) kvalitetsprøves og forbrukes på fabrikk eller lager.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på motorvogner mv. (kap. 5536)

A. Engangsavgift (kap. 5536 post 71)

I

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved første gangs registrering av motorvogner i det sentrale motorvognregisteret. Videre skal det betales avgift når

- a) betingelsene for avgiftsfrihet eller avgiftsnedsettelse ved første gangs registrering ikke lenger er oppfylt,
- b) motorvogn som ikke tidligere er registrert her i landet urettmessig tas i bruk uten registrering,
- c) oppbygd motorvogn tas i bruk før ny registrering.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

Avgiftsgrupper	Egenvekt (kg)	Motor- effekt (kW)	NO _x - utslipp (mg/km)	CO ₂ - ut- slipp (g/ km)	Slagvolum (cm ³)	Sats per en- het (kr)	Vrakpant- avgift (kr)
–				96–125		1 041,42	
–				126–195		2 728,96	
–				over 195		3 505,00	
– CO ₂ -utslipp under 70 g/km t.o.m. 40 g/km gjøres følgende fra- drag per g/km for den del av utslippet som ligger under 70 g/km t.o.m. 40 g/km						952,20	
– CO ₂ -utslipp under 40 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 40 g/km						1 120,29	
Motorvogn uten plikt til å dokumentere drivstoff- forbruk og CO ₂ -utslipp, og med							
– Bensindrevne					0–700	16,13	
–					701–1 250	64,88	
–					1 251–1 650	150,00	
–					over 1 650	154,00	
– ikke bensindrevne					0–700	12,36	
–					701–1 250	52,96	
–					1 251–1 650	122,50	
–					over 1 650	126,00	
Avgiftsgruppe B							2 400
Varebiler klasse 2, laste- biler med tillatt totalvekt mindre enn 7 501 kg og godsrom med lengde un- der 300 cm eller bredde under 190 cm	20 pst. av A		75 pst. av A				
Motorvogn med plikt til å dokumentere drivstoff- forbruk og CO ₂ -utslipp, og med							
– utslipp 70 g/km og over				0–70		0	
–				71–95		278,80	
–				96–125		312,43	
–				over 125		682,24	

Avgiftsgrupper	Egenvekt (kg)	Motor- effekt (kW)	NO _x - utslipp (mg/km)	CO ₂ - ut- slipp (g/ km)	Slagvolum (cm ³)	Sats per en- het (kr)	Vrakpant- avgift (kr)
– CO ₂ -utslipp under 75 g/km t.o.m. 40 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 75 g/km t.o.m. 40 g/km						285,66	
– CO ₂ -utslipp under 40 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 40						336,09	
Motorvogn uten plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO ₂ -utslipp					30 pst. av A		
Avgiftsgruppe C							2 400
Campingbiler	22 pst. av A		0 pst. av A	22 pst. av A	22 pst. av A		
				A			
Avgiftsgruppe D (Opphevet)							
Avgiftsgruppe E							0
Beltebiler						36 pst. av verdi-avgiftsgrunnlaget	
Avgiftsgruppe F							0
Motorsykler					0–125 126–900 over 900	0 34,14 74,86	
Motorsykkkel med plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO ₂ -utslipp, og med					0–75 76–140 over 140	0 640,08 812,80	
						8 386	
Motorsykkkel uten plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO ₂ -utslipp, og med							
		0–11 over 11				0 265,56	
Avgiftsgruppe G							2 400
Beltemotorsykler -(snøscootere)	0–100 101–200 over 200					14,01 28,02 56,02	
		0–20				22,50	

Avgiftsgrupper	Egenvekt (kg)	Motor- effekt (kW)	NO _x - utslipp (mg/km)	CO ₂ - ut- slipp (g/ km)	Slagvolum (cm ³)	Sats per en- het (kr)	Vrakpant- avgift (kr)
		21–40				45,01	
		over 40				90,00	
					0–200	2,47	
					201–400	4,94	
					over 400	9,85	
Avgiftsgruppe H							2 400
Motorvogn i avgiftsgruppe A, som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på løyveinnehaver til bruk som ordinær drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede	40 pst. av A		100 pst. av A				
Motorvogn med plikt til å dokumentere drivstoffforbruk og CO ₂ -utslipp, og med							
– utslipp 70 g/km og over				0–70		0	
–				71–95		929,34	
–				over 95		1 041,42	
– -CO ₂ -utslipp under 70 g/km t.o.m. 40 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 70 g/km t.o.m. 40 g/km						952,20	
– -CO ₂ -utslipp under 40 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 40						1 120,29	
Motorvogn uten plikt til å dokumentere drivstoffforbruk og CO ₂ -utslipp					100 pst. av A		
Avgiftsgruppe I							2 400
Avgiftspliktige motorvogner som er 30 år eller eldre						0	
Avgiftsgruppe J							2 400
Busser under 6 m med inntil 17 seteplasser, hvorav minst 10 er fastmontert i fartsretningen	40 pst. av A		0 pst. av A				

Avgiftsgrupper	Egenvekt (kg)	Motor- effekt (kW)	NO _x - utslipp (mg/km)	CO ₂ - ut- slipp (g/ km)	Slagvolum (cm ³)	Sats per en- het (kr)	Wrakpant- avgift (kr)
Motorvogn med plikt til å dokumentere drivstoff- forbruk og CO ₂ -utslipp, og med							
– utslipp 70 g/km og over				0–70			0
–				71–95			371,74
–				96–125			416,57
–				over 125			1 091,58
– CO ₂ -utslipp under 70 t.o.m. 40 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 70 g/km t.o.m. 40 g/km							380,88
– CO ₂ -utslipp under 40 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 40 g/km							448,12
Motorvogn uten plikt til å dokumentere drivstoff- forbruk og CO ₂ -utslipp					40 pst. av A		

Wrakpantavgiften inngår ikke i beregningsgrunnlaget for merverdiavgiften.

Departementet kan gi forskrift om refusjon av engangsavgift og wrakpantavgift for motorvogner som utføres til utlandet. Departementet kan videre gi forskrift om forholdsmessig betaling av engangsavgift for motorvogn som skal benyttes i Norge i et avgrenset tidsrom på bakgrunn av en tidsbestemt leie- eller leasingkontrakt.

Departementet kan gi forskrift om tilbakebetaling og tilleggsberegning av særavgift og merverdiavgift. Departementet kan videre gi forskrift om hvilken avgiftsgruppe en motorvogn skal avgiftsberegnes etter. Oppstår det tvil om hvilken avgiftsgruppe en motorvogn skal avgiftsberegnes etter, avgjøres dette av departementet med bindende virkning.

§ 3 Ved beregning av avgift basert på egenvekt, NO_x-utslipp, CO₂-utslipp, slagvolum og motoreffekt benyttes de tekniske data som fastsettes i forbindelse med motorvognens godkjenning etter veimyndighetenes regelverk.

For motorvogner som ikke har fastsatt verdi for utslipp av NO_x etter første ledd, settes utslippet til den

verdi vedkommende motorvogn maksimalt kan ha etter veimyndighetenes regelverk.

Hvilke motorvogner som har plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO₂-utslipp, følger av veimyndighetenes regelverk. Avgiftsberegningen for kjøretøy som ikke omfattes av veimyndighetenes regelverk om dokumentasjon av drivstofforbruk og CO₂-utslipp, skal baseres på CO₂-utslipp når utslippet på annen måte er dokumentert overfor veimyndighetene og lagt til grunn ved registreringen.

Ved innenlandsk tilvirkning er verdiavgiftsgrunnlaget prisen fra produsent. Ved innførsel er verdiavgiftsgrunnlaget tollverdien.

Departementet kan gi forskrift om beregning av avgift etter denne paragraf.

§ 4 For motorvogner som benytter stempeldrevet forbrenningsmotor i kombinasjon med elektrisk motor og er utstyrt med batteripakke som kan lades fra ekstern strømkilde (ladbare hybridbiler) gjøres et fradrag på 23 pst. i vektavgiftsgrunnlaget.

For motorvogner som har vært registrert i utlandet før registrering her i landet, gjøres bruksfradrag i den engangsavgift som beregnes etter § 2.

Departementet kan gi forskrift om beregning av engangsavgiften for motorvogner som nevnt i første og annet ledd.

- § 5 Det gis fritak for engangsavgift på
- a) motorvogner som registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
 - b) motorvogner registrert på Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
 - c) motorvogner som registreres på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 - d) lett pansrede motorvogner til offentlig bruk,
 - e) motorvogner til bruk utelukkende som banekjøretøy og i rally, samt motorsykler til bruk utelukkende i trial- og endurokonkurransekjøring,
 - f) ambulanser,
 - g) begravelseskjøretøy,
 - h) beltemotorsykler som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på humanitær institusjon som skal benytte kjøretøyet i ambulansetjeneste,
 - i) motorvogner som bare bruker elektrisitet til fremdrift, herunder motorvogner hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller. Fritaket omfatter ikke motorvogner hvor batteri under kjøring kan tilføres strøm ved bruk av en ekstern forbrenningsmotor,
 - j) busser som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på
 1. innehaver av løyve etter lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn og fartøy §§ 6 eller 9, eller som er utleid på kontrakt med varighet på ett år eller mer mellom innehaver av slikt løyve og selskap i samme konsern. Fritaket gjelder også busser som utfører rutetransport basert på kontrakt med varighet på ett år eller mer inngått med myndighet eller selskap som har slikt ruteløyve,
 2. institusjon eller organisasjon som tilbyr transport av funksjonshemmede mv.,
 - k) motorvogner som innføres som arvegods etter tollloven § 5-1 første ledd bokstav e,
 - l) motorvogner som innføres til midlertidig bruk etter tollloven § 6-1 annet ledd,
 - m) beltevogner til Forsvaret,
 - n) spesialutrustede kjøretøy til bruk for brannvesenet,
 - o) motorvogner som til fremdrift benytter stempeldrevet forbrenningsmotor som kun kan benytte hydrogen som drivstoff. Dette gjelder også kjøretøy

som til fremdrift benytter slik motor i kombinasjon med elektrisk motor (hybridbiler),

p) amatørbygde kjøretøy.

For motorvogner som kan benytte etanol som drivstoff gjøres fradrag i avgiften etter § 2 på 10 000 kroner. Med etanol menes i denne sammenheng konsentrasjoner på minst 85 pst. etanol.

Motorvogner som nevnt i første ledd bokstav a til c er fritatt for vrakpantavgift.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6 Departementet kan gi forskrift om betaling av avgifter ved endring av en motorvogns avgiftsmessige status og om hva som skal anses som slik endring.

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift dersom det foretas endringer av en motorvogn som har betydning for grunnlaget for beregning av avgiften, og om hva som skal anses som en slik endring.

§ 7 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning eller også ellers en klart urimelig virkning.

II

Fra 1. juli 2018 skal § 4 lyde:

For motorvogner som benytter stempeldrevet forbrenningsmotor i kombinasjon med elektrisk motor, og er utstyrt med batteripakke som kan lades fra ekstern strømkilde (ladbare hybridbiler), gjøres et forholdsmessig fradrag i vektavgiftsgrunnlaget basert på elektrisk kjørelengde. Ved fastsettelse av elektrisk kjørelengde benyttes de tekniske data som fastsettes i forbindelse med motorvognens godkjenning etter veimyndighetenes regelverk.

For motorvogner som har vært registrert i utlandet før registrering her i landet gjøres bruksfradrag i den engangsavgift som beregnes etter § 2.

Departementet kan gi forskrift om beregning av engangsavgiften for motorvogner som nevnt i første til tredje ledd.

III

Fra den tid departementet bestemmer gjøres følgende endring:

§ 5 første ledd ny bokstav q skal lyde:

- q) motorsykler og beltemotorsykler som skal benyttes i reindriftsnæringen, og som registreres på person

eller virksomhet med rett til å eie rein i det samiske reinbeiteområdet, eller er gitt særskilt tillatelse til reindrift utenfor det samiske reinbeiteområdet.

B. Avgift på trafikksikringer (kap. 5536 post 72)

I

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen for

§ 2 Avgift skal betales med følgende beløp (kr) per døgn:

Avgiftsgrupper	Trafikksikringsavtale som tegnes eller har hovedforfall og gebyr som er mottatt:	
	før 1. mars 2018	1. mars 2018 eller senere
<i>Avgiftsgruppe a</i>		
personbiler, varebiler, campingbiler, busser, kombinerte biler, lastebiler, samt trekkbiler med tillatt totalvekt fra og med 3 500 kg	7,73	7,85
<i>Avgiftsgruppe b</i>		
dieseldrevne motorvogner i avgiftsgruppe a som ikke har fabrikkmontert partikkelfilter	9,01	9,15
<i>Avgiftsgruppe c</i>		
årsprøvekjennermerker for motorvogner	7,73	7,85
<i>Avgiftsgruppe d</i>		
motorsykler; trehjuls, lette, mellomtunge og tunge	5,37	5,46
<i>Avgiftsgruppe e</i>		
andre kjøretøy	1,25	1,27

Avgiftsgruppe e omfatter følgende kjøretøy:

1. motorvogner som er registrert på innehaver av løyve etter lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn eller fartøy § 9 som drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede,
2. motorvogner som er registrert på innehaver av løyve etter lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogner eller fartøy § 6 eller som er utleid på kontrakt med varighet på ett år eller mer mellom innehaver av slikt løyve og selskap i samme konsern. Dette gjelder også motorvogn som utfører rutetransport basert på kontrakt med varighet på ett år eller mer, inngått med myndighet eller selskap som har slikt ruteløyve,
3. motorvogner som er godkjent og registrert som ambulanse eller som er registrert som begravelsskjøretøy på begravellesbyrå og lignende,

- a) forsikringsavtaler om lovbestemt trafikksikring (ansvarsforsikring) for innenlandsregistrerte motorvogner,
 - b) gebyr for uforsikrede motorvogner eller motorvogner der ny eier ikke har tegnet egen forsikring, og som Trafikksikringsforeningen har mottatt.
- Avgiften omfatter ikke forsikringsavtaler eller gebyr for motorvogn som er omfattet av Stortingets vedtak om vektårsavgift.

4. motorvogner som er registrert på kjennemerker med lysegule tegn på sort bunn,
5. motorredskap,
6. beltekjøretøy,
7. trekkbiler som ikke omfattes av avgiftsgruppe a eller b,
8. mopeder,
9. traktorer,
10. motorvogner som er 30 år eller eldre.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 3 Fritatt fra avgiftsplikt er forsikringsavtaler eller gebyr som gjelder:

- a) motorvogner som er registrert på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
- b) motorvogner som er registrert på Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,

- c) motorvogner som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred
- d) motorvogner registrert til bruk på Svalbard,
- e) motorvogner som er stjålet,
- f) tapte fordringer,
- g) motorvogner som bare bruker elektrisitet til fremdrift, herunder motorvogner hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når av-

giften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

II

Fra den tid departementet bestemmer gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd ny nr. 11 skal lyde:

- 1 1.motorvogner som bare bruker elektrisitet til fremdrift, herunder motorvogner hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller.

§ 3 første ledd bokstav g oppheves.

C. Vektårsavgift (kap. 5536 post 73)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales vektgradert årsavgift til statskassen på innenlandsregistrerte kjøretøy på minst 7 500 kg. For dieseldrevne kjøretøy skal det i tillegg betales miljødifferensiert årsavgift.

1. Vektgradert årsavgift

Motorkjøretøy

Avgiftsgruppe (kg)	Luftfjæring (kr)	Annet fjæringssystem (kr)
<i>2 eller flere aksler</i>		
7 500–11 999	464	464
<i>2 aksler</i>		
12 000–12 999	464	832
13 000–13 999	832	1 486
14 000–14 999	1 486	1 900
15 000 og over	1 900	3 713
<i>3 aksler</i>		
12 000–14 999	464	464
15 000–16 999	832	1 104
17 000–18 999	1 104	1 782
19 000–20 999	1 782	2 171
21 000–22 999	2 171	3 095
23 000 og over	3 095	4 554
<i>Minst 4 aksler</i>		
12 000–24 999	2 171	2 196
25 000–26 999	2 196	3 167
27 000–28 999	3 167	4 754
29 000 og over	4 754	6 830

Kombinasjoner av kjøretøy–vogntog

Avgiftsgruppe (kg)	Luftfjæring (kr)	Annet fjæringssystem (kr)
<i>2 + 1 aksler</i>		
7 500–13 999	464	464
14 000–15 999	464	464
16 000–17 999	464	630
18 000–19 999	630	841
20 000–21 999	841	1 352
22 000–22 999	1 352	1 613
23 000–24 999	1 613	2 540
25 000–27 999	2 540	4 099
28 000 og over	4 099	6 849
<i>2 + 2 aksler</i>		
16 000–24 999	6 820	1 291
25 000–25 999	1 291	1 827
26 000–27 999	1 827	2 469
28 000–28 999	2 469	2 884
29 000–30 999	2 884	4 437
31 000–32 999	4 437	5 977
33 000 og over	5 977	8 832
<i>2 + minst 3 aksler</i>		
16 000–37 999	4 849	6 570
38 000–40 000	6 570	8 763
over 40 000	8 763	11 735
<i>Minst 3 + 1 aksler</i>		
16 000–24 999	820	1 291
25 000–25 999	1 291	1 827
26 000–27 999	1 827	2 469
28 000–28 999	2 469	2 884
29 000–30 999	2 884	4 437
31 000–32 999	4 437	5 977
33 000 og over	5 977	8 832
<i>Minst 3 + 2 aksler</i>		
16 000–37 999	4 341	5 848
38 000–40 000	5 848	7 909
over 40 000	7 909	11 475
<i>Minst 3 + minst 3 aksler</i>		
16 000–37 999	2 670	3 133
38 000–40 000	3 133	4 447
over 40 000	4 447	6 807

2. Miljødifferensiert årsavgift for dieseldrevne kjøretøy

Vektclasser (kg)	Avgasskravnivå (EURO)							0-utslipp (kr)
	Ingen (kr)	I (kr)	II (kr)	III (kr)	IV (kr)	V (kr)	VI eller strengere (kr)	
7 500–11 999	5 947	3 305	2 312	1 408	741	463	116	0
12 000–19 999	9 757	5 422	3 791	2 312	1 221	757	190	0
20 000 og over	17 348	9 937	7 048	4 236	2 236	1 390	348	0

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten.

§ 2 Departementet kan gi forskrift om hvilke fjæringssystemer som kan likestilles med luftfjæring og om fastsettelse av avgasskravnivå, herunder krav til dokumentasjon for registreringsår og avgasskravnivå.

Departementet kan gi forskrift om etterberegning av avgift dersom det viser seg at et kjøretøy ikke oppfyller de krav til avgassutslipp som lå til grunn ved beregning av avgiften.

§ 3 Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift for utenlandsregistrerte kjøretøy etter antall døgn de befinner seg i Norge (døgnavgift), herunder fastsette høyere døgnavgift for kjøretøy som er registrert i et land som krever høyere bruksavgifter av norske kjøretøy enn av dette lands kjøretøy, samt treffe gjensidige avtaler med andre land om fritak for eller nedsettelse av døgnavgiften.

§ 4 Avgiftsgrunnlaget er den vekt som er oppgitt som tillatt totalvekt i motorvognregisteret. For semitrailere er avgiftsgrunnlaget den del av totalvekten som faller på semitrailerens aksler. Hvis kjøretøyets totalvekt ikke går frem av vognkortet, settes totalvekten til summen av kjøretøyets egenvekt og tillatt (registrert) lastevne.

Departementet kan gi forskrift om grunnlaget for avgiften, herunder at avgiftsgrunnlaget skal settes lavere enn kjøretøyets tillatte totalvekt.

§ 5 Følgende kjøretøy er fritatt for vektgradert og miljødifferensiert årsavgift:

- traktorer,
- kjøretøy registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
- motorredskaper,
- kjøretøy som er 30 år eller eldre, unntatt tilhengere,
- kjøretøy som i forbindelse med transport av gods fraktes på jernbane (kombinert godstransport),

f) kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6 Departementet kan gi forskrift om utskriving av avgiften i flere terminer og om forholdsmessig beregning av avgiften ved avregistrering, vraking og omregistrering.

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift basert på en dagsats på to pst. av full vektårsavgift med et fastsatt minstebeløp.

§ 7 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

D. Omregistreringsavgift (kap. 5536 post 75)

I

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved omregistrering av nevnte, tidligere her i landet registrerte motorvogner, og tilhengere med følgende beløp:

		Registreringsår		
		2018 til 2015	2014 til 2007	2006 og eldre
		(kr)	(kr)	(kr)
a)	Mopeder, motorsykler og beltemotorsykler	531	531	531
b)	Personbiler			
	Egenvekt (typegodkjent):			
	1. t.o.m. 1 200 kg	4 037	2 656	1 594
	2. over 1 200 kg	6 161	3 719	1 594
c)	Lastebiler, trekkbiler, varebiler, kombinerte biler, campingbiler, beltebiler og busser med tillatt totalvekt inntil 7 500 kg	2 019	1 275	1 063
d)	Biltilhengere, herunder semitrailere og campingtilhengere, med egenvekt (typegodkjent) over 350 kg	531	531	531

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift ved omregistrering av kjøretøy:

- ved ren navneendring,
- på ektefelle,
- mellom foreldre og barn som arv (fullt skifte),
- som er 30 år eller eldre,
- som utloddes og som tidligere har vært registrert på utlodderen,
- som skal registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
- på NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
- som registreres på Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- som har vært registrert på samme eier i to måneder eller mindre (samlet påskiltings-/registreringstid),
- som tas tilbake av selger som følge av heving eller omlevering etter kjøpslovens eller forbrukerkjøpslovens bestemmelser,
- ved omorganiseringer som gjennomføres med lovfestet selskapsrettslig kontinuitet, samt ved omorganiseringer som kan gjennomføres med skattemessig kontinuitet etter skatteloven §§ 11-2 til 11-5, § 11-11 og § 11-20 med tilhørende forskrifter. Omorganiseringen og omregistreringen av kjøretøy må ha funnet sted etter 1. januar 2016,
- ved sletting av registrert eier eller medeier i motorvognregisteret.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

II

Fra den tid departementet bestemmer gjøres følgende endring:

§ 2 ny bokstav m skal lyde:

- som bare bruker elektrisitet til fremdrift, herunder motorvogner hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller.

Om veibruksavgift på drivstoff (kap. 5538 post 70, 71 og 72)

I

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales veibruksavgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende drivstoff:

- bensin per liter
 - svovelfri bensin (under 10 ppm svovel): kr 5,17,
 - lavsvovlet bensin (under 50 ppm svovel): kr 5,21,
 - annen bensin: kr 5,21.
- mineralolje til fremdrift av motorvogn (autodiesel) per liter
 - svovelfri mineralolje (under 10 ppm svovel): kr 3,75,
 - lavsvovlet mineralolje (under 50 ppm svovel): kr 3,81,
 - annen mineralolje: kr 3,81,
- naturgass per Sm³: kr 0,00,

d) LPG per kg: kr 2,23.

Andel bioetanol innblandet i bensin, andel biodiesel innblandet i mineralolje, og andel biogass innblandet i naturgass og LPG, inngår ikke i avgiftsgrunnlaget ved beregningen av avgiften etter første ledd.

For bioetanol og biodiesel som omfattes av omsetningskravet i produktforskriften § 3-3, svares avgift etter satsene som gjelder for henholdsvis bensin og mineralolje til fremdrift av motorvogn etter første ledd.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift og svovelavgift på mineralske produkter.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Olje som er merket i samsvar med forskrift fastsatt av departementet, skal ikke ilegges avgift etter § 1 første ledd bokstav b.

Departementet kan bestemme at

- a) fritak for avgiftsplikten kan skje på annen måte enn ved bruk av merket olje,
- b) avgift skal betales ved bruk av merket olje.

§ 3 På vilkår fastsatt av departementet kan det benyttes merket olje

- a) i følgende motorvogner:
 - 1. traktorer,
 - 2. motorvogner registrert på kjennemerker med lysegule tegn på sort bunn,
 - 3. motorredskaper,
 - 4. tilhørende Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
 - 5. tilhørende NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred.
- b) til annen bruk enn framdrift av motorvogn.

§ 4 Det gis fritak for avgift på drivstoff som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres
 - 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 - 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 - 3. etter tolloven § 5-9, og er av mindre verdi,
- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av
 - 1. diplomater,
 - 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,

3. Den nordiske investeringsbank,

e) kommer i retur til registrert virksomhets lager.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5 Det gis fritak eller ytes tilskudd for avgift på bensin som

- a) brukes i fly, unntatt Forsvarets fly,
- b) brukes til teknisk og medisinsk formål,
- c) brukes i anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet,
- d) brukes i båter og snøscootere i veiløse strøk,
- e) brukes i motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor dersom bensinen har særlige helse- og miljømessige egenskaper,
- f) er gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6 Det gis fritak for avgift på naturgass og LPG

- a) til bruk i følgende motorvogner:
 - 1. traktorer,
 - 2. motorvogner registrert på kjennemerker med lysegule tegn på sort bunn,
 - 3. motorredskaper,
 - 4. tilhørende Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
 - 5. tilhørende NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred.
 - b) til annen bruk enn framdrift av motorvogn.
- Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 7 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

II

Fra den tid departementet bestemmer gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd bokstav c skal lyde:

- c) naturgass per Sm³: kr 6,50,

§ 6 nytt annet ledd skal lyde:

Det gis fritak for avgift på naturgass som benyttes for å oppfylle leveringsforpliktelse av biogass når biogass ikke er tilgjengelig. Fritaket er begrenset til inntil 50 pst. av den samlede omsetningen av gass per kalenderår.

Gjeldende § 6 annet ledd blir nytt tredje ledd.

Om avgift på elektrisk kraft (kap. 5541 post 70)

I

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med 16,58 øre per kWh på elektrisk kraft som leveres her i landet.

Det skal betales avgift med 0,48 øre per kWh for kraft som leveres

- a) til industri, bergverk, produksjon av fjernvarme og arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon. Den reduserte satsen omfatter elektrisk kraft som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen,
- b) i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord,
- c) til datasentre med uttak over 0,5 MW,
- d) til skip i næring.

Det skal betales avgift ved uttak av elektrisk kraft til eget bruk.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på kraft som

- a) er produsert ved energigjenvinningsanlegg og leveres direkte til sluttbruker,
- b) er produsert i aggregat med generator som har merkeytelse mindre enn 100 kVA og leveres direkte til sluttbruker,
- c) er produsert i nødstrømsaggregat når den normale elektrisitetsforsyning har sviktet,
- d) er produsert i mottrykksanlegg,
- e) leveres til NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
- f) leveres til Den nordiske investeringsbanks offisielle virksomhet,
- g) brukes til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser,
- h) leveres til veksthusnæringen,

- i) leveres til husholdninger og offentlig forvaltning i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord,
- j) leveres i direkte sammenheng med produksjon av elektrisk kraft,
- k) leveres til bruk til fremdrift av tog eller annet skinnegående transportmiddel, herunder oppvarming av og belysning i transportmiddelet. Fritaket omfatter også trolleybuss,
- l) er produsert i solceller og brukes direkte av produsenten selv.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

II

Fra den tid departementet bestemmer gjøres følgende endring:

§ 2 første ledd ny bokstav m skal lyde:

- m) leveres energiintensive foretak i treforedlingsindustrien som deltar i godkjent energieffektiviseringsprogram. Fritaket gjelder kun kraft som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen.

Om grunnavgift på mineralolje mv. (kap. 5542 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av mineralolje med kr 1,63 per liter. For mineralolje til treforedlingsindustrien og produsenter av fargestoffer og pigmenter skal det betales avgift med kr 0,20 per liter.

Avgiftsplikten omfatter ikke

- a) flyparafin (jetparafin) som leveres til bruk om bord i fly,
- b) drivstoff som pålegges avgift etter Stortingets vedtak om veibruksavgift på drivstoff.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på mineralolje som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres
 - 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,

2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
3. etter tolloven § 5-9, og er av mindre verdi,
- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av
 1. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 2. Den nordiske investeringsbank,
- e) kommer i retur til registrert virksomhets lager,
- f) brukes til skip i utenriks fart,
- g) brukes til gods- og passasjertransport i innenriks sjøfart,
- h) brukes til fiske og fangst i nære farvann,
- i) brukes til fiske og fangst i fjerne farvann,
- j) brukes i anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet,
- k) brukes som råstoff i industriell virksomhet dersom mineraloljen i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt,
- l) brukes i sildemel- og fiskemelindustrien,
- m) brukes til fremdrift av tog eller annet skinnegående transportmiddel, herunder oppvarming av og belysning i transportmiddelet,
- n) brukes til høsting av tang og tare.

Det gis fritak for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om miljøavgifter på mineralske produkter mv.

A. Avgift på smøreolje mv. (kap. 5542 post 71)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av smøreolje mv. med kr 2,20 per liter.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på smøreolje mv. som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres

1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
3. etter tolloven § 5-9, og er av mindre verdi,
- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
- e) kommer i retur til registrert virksomhets lager,
- f) brukes i utenriks fart,
- g) brukes i fiske og fangst i fjerne farvann,
- h) brukes i anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet,
- i) brukes i fly, unntatt olje til Forsvarets fly,
- j) brukes som råstoff i industriell virksomhet dersom smøreoljen i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt,
- k) omsettes i forbrukerpakninger med innhold mindre enn 0,15 liter,
- l) er påfylt kjøretøy, maskiner o.l. ved inn- eller utførsel.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

B. CO₂-avgift på mineralske produkter (kap. 5543 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales CO₂-avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende mineralske produkter med følgende beløp:

- a) mineralolje (generell sats): kr 1,33 per liter.
Mineralolje
 - til innenriks kvotepliktig luftfart: kr 1,28 per liter,
 - til annen innenriks luftfart og ikke-kommersielle privatflyginger: kr 1,28 per liter,
 - til fiske og fangst i nære farvann: kr 0,29 per liter,
- b) bensin: kr 1,16 per liter,
- c) naturgass: kr 1,00 per Sm³,
- d) LPG: kr 1,50 per kg.

Det skal betales avgift med kr 0,057 per Sm³ naturgass og kr 0 per kg LPG for produkter som leveres til bruk som gir kvotepliktige utslipp etter klimakvoteloven.

Fritaket i § 2 første ledd bokstav g kommer ikke til anvendelse for naturgass og LPG, samt for mineralolje og bensin til innenriks kvotepliktig luftfart.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for CO₂-avgift på mineralske produkter som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres
 - 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 - 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 - 3. etter tolloven § 5-9, og er av mindre verdi,
- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av
 - 1. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 - 2. Den nordiske investeringsbank,
- e) kommer i retur til registrert virksomhets lager,
- f) brukes som råstoff i industriell virksomhet på en slik måte at det ikke oppstår utslipp av karbon til luft eller utslippet er vesentlig lavere enn det mengden råstoff skulle tilsi,
- g) leveres til bruk som gir kvotepliktige utslipp etter klimavoteloven.

§ 3 Det gis fritak for CO₂-avgift på mineralolje til bruk i

- a) motorvogner tilhørende diplomater mv.,
- b) skip i utenriks fart,
- c) fiske og fangst i fjerne farvann,
- d) fly i utenriks fart.

Det gis fritak for avgift for andel biodiesel i mineralolje.

§ 4 Det gis fritak for CO₂-avgift på bensin

- a) til bruk i motorvogner tilhørende diplomater mv.,
- b) til tekniske og medisinske formål,
- c) til bruk i motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor dersom bensinen har særlige helse- og miljømessige egenskaper,
- d) til bruk i fly i utenriks fart,
- e) som er gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).

Det gis fritak for avgift for andel bioetanol i bensin.

§ 5 Det gis fritak for CO₂-avgift på naturgass og LPG til

- a) kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser,
- b) veksthusnæringen,
- c) motorvogner tilhørende diplomater mv.,

- d) skip i utenriks fart,
- e) fly i utenriks fart,
- f) fiske og fangst i fjerne farvann,
- g) fiske og fangst i nære farvann,
- h) bruk som gir utslipp som er avgiftspliktig etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen.

Det gis fritak for avgift for andel biogass og hydrogen i naturgass og LPG.

§ 6 Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 7 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

C. Svovelavgift (kap. 5543 post 71)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales svovelavgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av mineralolje som inneholder over 0,05 pst. vektandel svovel med 13,1 øre per liter for hver påbegynt 0,1 pst. vektandel svovel.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for svovelavgift på mineralolje som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres
 - 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 - 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 - 3. etter tolloven § 5-9, og er av mindre verdi,
- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av
 - 1. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 - 2. Den nordiske investeringsbank,
- e) kommer i retur til registrert virksomhets lager,
- f) brukes i skip i utenriks fart,
- g) brukes i fly i utenriks fart,
- h) brukes i fiske og fangst i fjerne farvann,
- i) gir utslipp av svovel til atmosfæren mindre enn det svovelinnholdet i mineraloljen skulle tilsi.

Det gis fritak for avgift for andel biodiesel i mineralolje.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Avgift skal betales med følgende beløp:

Innhold TRI/PER	kr per kg	
Pst.	TRI	Pst.
over 0,1 t.o.m. 1		0,72
over 1 t.o.m. 5	3,62	3,62
over 5 t.o.m. 10	7,23	7,23
over 10 t.o.m. 30	21,69	21,69
over 30 t.o.m. 60	43,37	43,37
over 60 t.o.m. 100	72,29	72,29

Ved beregning av avgift benyttes den høyeste av enten faktisk eller oppgitt andel TRI eller PER.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på varer som

- utføres til utlandet,
- legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- innføres
 - som reisegods etter tolloven § 5-1,
 - til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 - etter tolloven § 5-9, og er av mindre verdi,
- etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
- kommer i retur til produsents eller importørs lager,
- gjenvinnes til eget bruk.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER) (kap. 5547 post 70 og 71)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER), herunder gjenvunnet TRI og PER.

Avgiftsplikten omfatter TRI og PER som inngår som bestanddel i andre produkter. Avgift betales bare dersom andelen TRI er over 1 vektprosent av produktets totale vekt eller andelen PER er over 0,1 vektprosent av produktets totale vekt.

Om avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK) (kap. 5548 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK), herunder gjenvunnet HFK og PFK. Avgift på HFK og PFK betales med kr 0,500 per kg multiplisert med den GWP-verdi (global warming potential) som den enkelte avgiftspliktige HFK- og PFK-gassen representerer.

Avgiftsplikten omfatter alle blandinger av HFK og PFK, både innbyrdes blandinger og blandinger med andre stoffer, samt HFK og PFK som inngår som bestanddel i andre varer.

Departementet kan gi forskrift om at for HFK og PFK som inngår som bestanddel i andre varer, skal avgift fastsettes på annen måte enn etter vekt og at avgiften skal betales etter sjablongsatser.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften, samt fastsettelse av GWP-verdi.

§ 2 Det gis fritak for avgift på varer som

- utføres til utlandet,
- legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- innføres
 - som reisegods etter tolloven § 5-1,
 - til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 - etter tolloven § 5-9, og er av mindre verdi,

4. til midlertidig bruk etter tolloven § 6-1 annet ledd,
- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
- e) kommer i retur til registrert virksomhets lager,
- f) gjenvinnes.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på utslipp av NOX (kap. 5509 post 70 og kap. 5549 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med kr 21,94 per kg utslipp av nitrogenoksider (NOX) ved energiproduksjon fra følgende kilder:

- a) fremdriftsmaskineri med samlet installert motoreffekt på mer enn 750 kW,
- b) motorer, kjeler og turbiner med samlet installert innfyrt effekt på mer enn 10 MW,
- c) fakler på innretninger på norsk kontinentalsokkel og anlegg på land.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på utslipp av NOX fra

- a) fartøy som går i fart mellom norsk og utenlandsk havn,
- b) fartøy som brukes til fiske og fangst i fjerne farvann,
- c) luftfartøy som går i fart mellom norsk og utenlandsk lufthavn,
- d) enheter omfattet av miljøavtale med staten om reduksjon av NOX-utslipp.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Miljøavgift på plantevernmidler (kap. 5550 post 70)

§ 1 For 2018 skal det betales miljøavgift på plantevernmidler. Avgiften betales til statskassen.

§ 2 Landbruks- og matdepartementet kan gi forskrift om beregning og betaling av avgiften.

Avgifter knyttet til mineralvirksomhet

A. Avgift knyttet til andre undersjøiske naturforekomster enn petroleum (kap. 5551 post 70)

§ 1 For 2018 kan Nærings- og fiskeridepartementet illegge avgift ved tildeling av konsesjoner for utforsking og undersøkelser etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumforekomster. Avgiften betales til statskassen.

§ 2 Nærings- og fiskeridepartementet kan gi forskrift om beregning og betaling av avgiften.

B. Årsavgift knyttet til mineraler (kap. 5551 post 71)

§ 1 For 2018 kan Nærings- og fiskeridepartementet illegge årsavgift for undersøkelse og utvinning av landbaserte mineralforekomster etter mineralloven. Avgiften betales til statskassen.

§ 2 Nærings- og fiskeridepartementet kan gi forskrift om beregning og betaling av avgiften.

Om avgift på sjokolade- og sukkervarer mv. (kap. 5555 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av sjokolade- og sukkervarer mv. med kr 36,92 per kg av varens avgiftspliktige vekt.

Avgiftsplikten omfatter også sjokolade- og sukkervarer som ikke er tilsatt sukker eller søtningsmiddel.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på sjokolade- og sukkervarer som

- a) fra produsents eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
- b) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9, og er av mindre verdi,
- c) etter tolloven § 5-3 fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av

1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
 - d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,
 - e) brukes som råstoff mv. ved fremstilling av varer.
- Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på alkoholfrie drikkevarer mv. (kap. 5556 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende alkoholfrie varer med følgende beløp per liter:

- a) Drikkevarer:
 1. tilsatt sukker eller kunstig søtstoff: kr 4,75,
 2. basert på frukt, bær eller grønnsaker og tilsatt kunstig søtstoff: kr 1,70,
- b) Sirup:
 1. tilsatt sukker eller kunstig søtstoff og som brukes til ervervsmessig fremstilling av alkoholfrie drikkevarer i dispensere, fontener og lignende: kr 28,91,
 2. basert på frukt, bær eller grønnsaker og tilsatt kunstig søtstoff og som brukes til ervervsmessig fremstilling av alkoholfrie drikkevarer i dispensere, fontener og lignende: kr 10,32.

Med alkoholfrie drikkevarer likestilles drikk med alkoholstyrke til og med 0,7 volumprosent alkohol.

Avgiftsplikten omfatter ikke varer i pulverform eller melkeprodukter som er tilsatt ikke over 15 gram sukker per liter.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på drikkevarer som

- a) fra produsents og importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
- b) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,

2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
3. etter tolloven § 5-9, og er av mindre verdi,
- c) etter tolloven § 5-3 fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
- d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,
- e) brukes til ervervsmessig fremstilling av annet enn drikkevarer.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på sukker mv. (kap. 5557 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på sukker mv. med kr 7,93 per kg av varens avgiftspliktige vekt.

Avgiftsplikten omfatter:

- a) sukker (roe-/bete- og rørsukker),
- b) sirup og sukkeroppløsning av nevnte varer.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på sukker som

- a) fra produsents og importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
- b) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9, og er av mindre verdi,
- c) etter tolloven § 5-3 fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
- d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,

- e) brukes til ervervsmessig fremstilling av varer,
- f) brukes til biavl.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgifter på drikkevareemballasje (kap. 5559 post 70–74)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales miljøavgift og grunnavgift til statskassen på drikkevareemballasje ved innførsel og innenlandsk produksjon av drikkevarer.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det skal betales miljøavgift på drikkevareemballasje med følgende beløp per emballasjeeinheit:

- a) glass og metall: kr 5,79,
- b) plast: kr 3,50,
- c) kartong og papp: kr 1,43.

Departementet kan gi forskrift om fritak for miljøavgift dersom emballasjen inngår i et retursystem, herunder fastsette vilkår for fritak.

§ 3 Det skal betales grunnavgift på engangsemballasje med kr 1,19 per emballasjeeinheit.

Som engangsemballasje anses emballasje som ikke kan gjenbrukes i sin opprinnelige form.

§ 4 Emballasje som inneholder følgende drikkevarer er fritatt for grunnavgift:

- a) melk og melkeprodukter,
- b) drikkevarer fremstilt av kakao og sjokolade og konsentrater av dette,
- c) varer i pulverform,
- d) korn- og soyabaserte melkeerstatningsprodukter,
- e) morsmelkerstatning.

Drikkevarer som nevnt i første ledd bokstav c og e er også fritatt for miljøavgift.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 5 Det gis fritak for miljø- og grunnavgift på drikkevareemballasje som

- a) fra registrert virksomhets og importørs lager
 - 1. utføres til utlandet,

- 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,

- 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,

b) innføres

- 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,

- 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,

- 3. etter tolloven § 5-9, og er av mindre verdi,

c) etter tolloven § 5-3 fra registrert virksomhets eller importørs lager leveres til eller innføres av

- 1. diplomater,

- 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,

- 3. Den nordiske investeringsbank,

d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,

e) har rominnhold på minst fire liter.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 6 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Flypassasjeravgift (kap. 5561 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på ervervsmessig flyging fra norske lufthavner med kr 83 per passasjer.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på flyging av

- a) luftbefordrerens ansatte på tjenestereise,

- b) barn under to år,

- c) transitt- og transferpassasjerer,

- d) NATOs styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når av-

giften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Totalisatoravgift (kap. 5562 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det betales avgift til statskassen av inntekter fra totalisatorspill med 3,7 pst. av bruttoomsetning per år.

§ 2 Kongen kan gi forskrift om beregning og betaling av avgiften.

Dokumentavgift (kap. 5565 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det i henhold til lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift betales avgift til statskassen ved tinglysing av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom, herunder bygning på fremmed grunn og tilhørende festerett til tomta. Avgift skal betales med 2,5 pst. av avgiftsgrunnlaget, men minst kr 250.

Ved tinglysing av første gangs overføring av hjemmel til eierseksjon eller til fysisk del av eiendom i forbindelse med oppløsning av borettslag og boligaksjeselskaper, betales avgift med kr 1 000 per hjemmelsoverføring.

§ 2 Fritatt for avgift er

- a) gaveandel i dokument som inneholder gave og lignende til det offentlige eller til stiftelser og legater med allmennyttige formål, eller til foreninger med allmennyttige formål som har styresete her i landet,
- b) dokument som overfører rettigheter til fast eiendom til utenlandske diplomatiske og konsulære misjoner,
- c) overføring av hjemmel til fast eiendom til Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- d) egen sameieandel i den enkelte eiendom ved overtagelse av fast eiendom ved oppløsning av sameie,
- e) overføring av hjemmel til fast eiendom mellom ektefeller,
- f) ideell arveandel etter loven i den enkelte eiendom ved overtagelse av fast eiendom på skifte eller fra uskiftet bo. Forskudd på arv regnes ikke som arve-

andel og heller ikke testamentsarv i den utstrekning den overstiger lovens arveandel,

- g) overføring av hjemmel til fast eiendom til forrige hjemmelshaver eller dennes ektefelle, i forbindelse med salg etter reglene om tvangssalg,
- h) overføring av hjemmel til fast eiendom til NATO eller NATOs hovedkvarter i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av,
- i) overføring av hjemmel til fast eiendom mellom Kongen, Dronningen, den nærmeste arveberettigede til tronen i hvert etterfølgende slektsledd og disse personers ektefeller, samt disses felles barn som ikke er fylt 20 år ved utgangen av det år overføringen skjer,
- j) overføring av hjemmel til fast eiendom til testamentsarving dersom overføring av hjemmel til ny erverver tinglyses samme dag,
- k) overføring av hjemmel til fast eiendom ved omorganiseringer som kan gjennomføres med skattemessig kontinuitet etter skatteloven §§ 11-2 til 11-5, § 11-11 og § 11-20 med tilhørende forskrifter. Omorganiseringen og tinglysingen av hjemmelen til fast eiendom må ha funnet sted etter 1. januar 2016.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Ved førstegangsoverføring av en selvstendig og i sin helhet nyoppført bygning som ikke er tatt i bruk, og overføring av bygg under arbeid, betales avgift bare av salgsverdien av tomta dersom det blir tinglyst hjemmelsoverføring til denne.

§ 4 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

Avgift på frekvenser mv. (kap. 5583 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2018 skal det betales avgift til statskassen for bruk av frekvenser til drift av system for mobilkommunikasjon med følgende beløp:

– UMTS	kr 1 353 000 per MHz (frekvensdupleks) disponert båndbredde
– GSM 800	kr 1 463 000 per MHz (frekvensdupleks) disponert båndbredde
– GSM 900	kr 1 463 000 per MHz (frekvensdupleks) disponert båndbredde
– GSM 1800	kr 1 463 000 per MHz (frekvensdupleks) disponert båndbredde
– CDMA 450	kr 1 283 000 per MHz (frekvensdupleks) disponert båndbredde

Samferdselsdepartementet kan, dersom det er nødvendig av hensyn til effektiv utnyttelse av frekvensene, endre avgiftsnivået for tildelte frekvenser.

Samferdselsdepartementet kan fatte enkeltvedtak og gi forskrift om beregning og betaling av avgiften.

§ 2 For 2018 kan Samferdselsdepartementet selge femsifrede telefonnummer. Prisene fastsettes av Samferdselsdepartementet. Beløpet betales til statskassen.

Inntekter ved tildeling av konsesjoner (kap. 5309 post 29)

§ 1 For 2018 kan Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet innhente inntekter ved tildeling av konsesjoner. Beløpet betales til statskassen.

§ 2 Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet kan gi forskrift om beregning og betaling av beløpet.

X

Storingsvedtak om toll for budsjettåret 2018 (kap. 5511 post 70 og 71)

§ 1 Plikten til å svare toll

Fra 1. januar 2018 skal det svares toll ved innførsel av varer etter bestemmelsene i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) og etter de satser som følger av annet ledd.

De ordinære tollsatsene for 2017 skal fortsatt gjelde fra 1. januar 2018.

§ 2 Preferansetoll

Vareførsel som er omfattet av handelsavtale inngått med fremmed stat eller gruppe av stater, skal innenfor rammen av slike avtaler innrømmes preferansetoll. Tilsvarende gjelder for vareførsel som er omfattet av bilateral eller unilateral erklæring i tilknytning til slik avtale og vareførsel som er omfattet av det generelle system for preferansetoll for utviklingsland (GSP). Preferansetollbehandling er betinget av at krav til opprinnelse mv., slik som fastsatt i opprinnelsesreglene til vedkommande handelsavtale eller preferansesystem, samt vilkår fastsatt i tolloven, er oppfylt.

Departementet gis fullmakt til å iverksette de tollreduksjoner og andre tollmessige forhold som følger av handelsavtale fremforhandlet med annen stat.

Departementet gis fullmakt til å videreføre gitte kvoter og satser omfattet av det generelle system for preferansetoll for utviklingsland (GSP).

§ 3 Nedsettelse av ordinære tollsats

Departementet kan sette ned den fastsatte tollsats på enkelte vareslag, slik som bestemt i tolloven §§ 9-1 til 9-5.

§ 4 Tollmessige handels- eller beskyttelsestiltak

Kongen kan, innenfor de rammer som følger av avtale med fremmed stat eller organisasjon, iverksette tollmessige handels- eller beskyttelsestiltak i form av økning av den ordinære tollsatsen på enkelte vareslag, dersom det foreligger slike omstendigheter som fremgår av tolloven §§ 10-1 til 10-7.

§ 5 Nye eller endrede tariffoppdelinger

Departementet gis fullmakt til å innarbeide nye tariffoppdelinger eller endre gjeldende oppdelinger, dersom endringene verken har nevneverdig betydning for statens inntekter eller har næringsmessige eller handelspolitiske konsekvenser.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 54 mot 49 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.01.11)

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt ti forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Trond Giske på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne
 - forslag nr. 2, fra Trond Giske på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne
 - forslag nr. 3, fra Trond Giske på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
 - forslag nr. 4, fra Trond Giske på vegne av Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne
 - forslag nr. 5, fra Trond Giske på vegne av Arbeiderpartiet
 - forslagene nr. 6–9, fra Trygve Slagsvold Vedum på vegne av Senterpartiet
 - forslag nr. 10, fra Kari Elisabeth Kaski på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne
- Presidenten vil – for å redusere antall voteringsforslag – foreslå en omforent voteringsorden.

De ulike partienes primærstandpunkter går fram av merknadene i innstillingen, og det vises også til Innst. 2 S for 2017–2018 og Innst. 3 S for 2017–2018.

Det vil i praksis bety at når vi har votert over mindretallsforslagene, vil ingen av partiene stemme imot innstillingens tilråding.

Presidenten vil understreke den selvfølgelige forutsetning at når partiene aksepterer en slik voteringspraksis, skal dette ikke bli brukt mot et parti ved en senere anledning.

– Ingen innvendinger er kommet mot dette, og det vil bli gått fram slik.

Det votes over forslag nr. 10, fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et utvalg som kan foreslå endringer i regelverket for taksering

av verk og bruk som sikrer større grad av likebehandling og forutsigbarhet for næringslivet på tvers av kommunegrenser. Utvalget skal spesielt se på hvordan regelverket rundt etablering av datasenter kan bli tydeligere enn i dag».

V o t e r i n g:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 95 mot 8 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.02.57)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 9, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppheve maksimums- og minimumsreglene for eiendomsskatt på kraftanlegg».

V o t e r i n g:

Forslaget fra Senterpartiet ble med 92 mot 11 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.03.17)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 7 og 8, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen nedjustere kapitaliseringsrenten i eiendomsskatten for vannkraftverk fra 4,5 til 3 pst. med virkning fra 2018 og frem til nytt beregningssystem for denne renten er på plass».

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2019 med et forutsigbart beregningssystem for kapitaliseringsrenten i eiendomsskatten for vannkraftverk som tar hensyn til markedsrentene og sikrer at renten under dagens forhold vil være lavere enn den gjeldende renten».

Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Senterpartiet ble med 91 mot 12 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.03.39)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 6, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et lovutvalg for å vurdere den fremtidige eiendomsbeskatningen, inkludert skatten på verker og bruk. Det skal ikke foretas endringer før utvalget har levert sin innstilling.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Senterpartiet ble med 85 mot 18 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.04.02)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 5, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med ytterligere vurderinger av begrensningene i ordningen for skattlegging av opsjoner i små oppstartsselskaper, herunder grensen for opsjonsfordel, balansesum og antall ansatte, med mål om å få på plass en opsjonsbeskatning som fungerer for oppstartsselskaper og deres ansatte, innenfor rammene av statsstøtteregelverket.»

V o t e r i n g:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 74 mot 29 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.04.21)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprettholde eiendomsskatt på verk og bruk som i dag.»

Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne ble med 65 mot 38 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.04.44)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 3, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Regjeringens forslag om endrede regler for produksjonslinjer mv. vedtas ikke.»

Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 55 mot 48 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.05.12)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et bredt sammensatt lovutvalg som vurderer eiendomsskatte-reglene for verk og bruk, herunder også eiendoms-skatt på produksjonslinjer.»

Rødt har varslet støtte til forslaget. Sosialistisk Venstreparti har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne ble med 54 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.05.39)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Regjeringens forslag om endringer i reglene for næringsdrivende og offentlige organers opplysningsplikt om utenlandske oppdragstakere og arbeidstakere til skattemyndighetene vedtas ikke.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 54 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.06.03)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

l o v e r :

A.

L o v

om endringer i lov 3. februar 1961 om ansvar for skade som motorvogner gjer (bilansvarslova)

I

I lov 3. februar 1961 om ansvar for skade som motorvogner gjer (bilansvarslova) gjøres følgende endringer:

Ny § 17 a skal lyde:

§ 17 a (*gebyr til Trafikksforsikringsforeningen*)

Om ei motorvogn ikkje er trygda etter § 15 fyste punktum, skal eigaren betale eit gebyr til Trafikksforsikringsforeningen. Ved eigarskifte skal den nye eigaren betale gebyr sjølv om trygda frå den tidlegare eigaren gjeld etter forsikringsavtaleloven § 7-2.

Trafikksforsikringsforeningen kan etter søknad ettergi gebyret heilt eller delvis dersom brot på plikta til å

tinga trafikkskygging må reknast som unnskuldeleg som følgje av tilhøve utanfor den ansvarlege sin kontroll.

Gebyret skal svare til den høgste premie for trafikkskygging i Noreg med eit tillegg som departementet kan fastsetje ved forskrift.

Trafikksforsikringsforeningen ilegg og krev inn gebyret.

Forvaltningsloven gjeld ikkje for avgjerd om gebyr.

Departementet kan gie nærare føresegner om fastsetjing og gjennomføring av gebyr, under dette om sakshandsaming, varigheita og storleiken på gebyret, om rett til å klage på avgjerd i sak om gebyr eller om ettergiving av gebyr.

§ 18 annet ledd skal lyde:

Det same gjeld gebyr etter § 17 a og eigen vågnads-sum i samsvar med offentleg godkjende trygdevilkår.

§ 19 første ledd skal lyde:

Om ein trygdeavtale held opp å gjelda, skal Trafikksforsikringsforeningen gi melding til motorvognregisteret om dette. Kjennemerke kan utan vidare varsel dragast inn etter nærare føresegner gitt av departementet. I føresegnene kan departementet og fastsetja at kjennemerke som er dregne inn, ikkje skal leverast ut att før det er betalt ei særleg avgift.

§ 20 skal lyde:

Om nokon

- a. brukar eller køyrer ei motorvogn endå han veit eller må vita at vogna ikkje er lovleg trygda, eller
- a. let vera å retta seg etter påbod om trygdeprov, gjevne med heimel i § 2 andre leden, vert han straffa med bot.

II

Loven trer i kraft 1. januar 2018.

B.

L o v

om endringer i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eigedomsskatt til kommunane (eigedomsskattelova)

I

I lov 6. juni 1975 nr 29 om eigedomsskatt til kommunane (eigedomsskattelova) gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd bokstav c skal lyde:

- c) berre på kraftverk, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum, eller

§ 3 første ledd bokstav d skal lyde:

- d) berre på nærings eigedom, kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum, eller

§ 3 første ledd bokstav g skal lyde:

- g) faste eigedomar i heile kommunen, unnateke nærings eigedom, kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum.

§ 4 annet ledd skal lyde:

Til faste eigedomar vert rekna bygningar og tomt som høyrer til, huslause grunnstykke som hagar, lykkjer, vassfall, laste-, opplags- eller arbeidstomter, bryggjer og liknande og likeeins nærings eigedom. Til nærings eigedom vert m.a. rekna fabrikkar, sagbruk, industrielle verk, steinbrot, losse- og lasteplassar og liknande arbeids- og driftstader samt kontorlokale, butikk, hotell og serveringsstad mv. Produksjonsutstyr og -installasjonar skal ikkje reknast med i eigedomsskattegrunnlaget for nærings eigedom. Til nærings eigedom vert ikkje rekna kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum. For vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum skal arbeidsmaskinar og tilhøyrsløse og ting som kan setjast i klasse med slikt ikkje reknast med utan tingen er ein part av sjølve føretaket.

§ 4 tredje ledd første punktum skal lyde:

Flytande anlegg i sjø for oppdrett av fisk, skjell, skalldyr og andre marine artar vert jamnstelt med nærings eigedom og anlegg nemnde i andre leden fjerde punktum, når anlegget har vore stasjonert i kommunen i over 6 månader i året før skatteåret.

§ 8 A-2 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Verdet av nærings eigedom skal setjast til teknisk verdi når det ikkje er mogleg å fastsetje verdet etter regelen i første punktum.

§ 8 A-2 annet ledd skal lyde:

Verdet av vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum skal setjast til teknisk verdi, eller avkastningsverdi når det gir best uttrykk for verdet.

§ 8 B-1 første ledd nytt annet og tredje punktum skal lyde:

Driftsmiddel som er knytta til kraftproduksjonen og heilt eller delvis inngår i verdet etter første punktum, og uavhengig av om det er ein del av kraftanlegget etter skatteloven § 18-1, kan berre verdsetjast særskilt med den an-

del av driftsmiddelet som ikkje er knytt til kraftproduksjonen etter skatteloven § 18-5 fjerde leden. Dette gjeld likevel ikkje for driftsmiddel som ligg i ein annan kommune enn kraftanlegget.

§ 12 bokstav e oppheves.

§ 13 første og annet ledd skal lyde:

Første året det vert utskrive eigedomsskatt i ein kommune, må skatten ikkje vera større enn kr 1 av kvart kr 1 000 av takstverdet. Seinare kan skatten ikkje i noko år aukast med meir enn kr 1 for kvart kr 1 000. Skatten kan likevel aukast med kr 3 for kvart kr 1 000 for huslause grunneigedomar. Skatten kan aukast med kr 2 for kvart kr 1 000 for eigedomar som nemnde i § 12 bokstav a same år som kommunen innfører botnfrådrag i eigedomsskatten. Skattøyret kan ikkje aukast same år som botnfrådrag fell bort. Derimot kan eigedomsskatten setjast ned til dei nemnde minstegrensene frå eit år til det neste utan omsyn til kor høg skattesatsen er frå før.

Ved første gongs utskriving på bustader og fritidsbustader som følgje av overgang til nytt utskrivingsalternativ skal skatten for slik eigedom vere kr 1 for kvart kr 1 000 av takstverdet. Reglane i første leden andre punktum flg. gjeld tilsvarande.

Overgangsregel til eigedomsskatteleva §§ 3 og 4:

Kommunar som i skatteåret 2018 skreiv ut eigedomsskatt på verk og bruk som frametter vert rekna som nærings eigedom kan frå og med skatteåret 2019 til og med skatteåret 2024 skrive ut eigedomsskatt på eit særskilt fastsett grunnlag. Det særskilte grunnlaget skal baserast på differansen mellom eigedomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er forårsaka av at produksjonsutstyr og -installasjonar ikkje skal reknast med i grunnlaget. Dette særskilte grunnlaget skal i 2019 vere lik seks sjudelar av differansen, og reduserast med ein sjudeld kvart påfølgjande år. Skattesatsen ved slik avtrappa utskriving kan ikkje vere høgare enn den som blei nytta for dei same eigedomane for skatteåret 2018.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med skatteåret 2019.

C.

L o v

om endringer i lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv. (petroleumsskatteleva)

I

I lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. (petroleumsskatteloven) gjøres følgende endring:

§ 5 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Friinntekten settes til 5,3 pst. av kostpris for driftsmiddel som nevnt i § 3 b.

II

I lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. (petroleumsskatteloven) gjøres følgende endring:

§ 5 femte ledd fjerde punktum skal lyde:

Friinntekten settes til 5,3 pst. av beregningsgrunnlaget, og medregnes i 4 år fra og med realisasjonsåret.

III

Endringen under I trer i kraft straks med virkning for kostnader til erverv av driftsmiddel pådratt fra og med 1. januar 2018.

Endringen under II trer i kraft straks med virkning for realisasjon eller uttak av driftsmiddel fra og med 1. januar 2018.

D.

L o v

om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

§ 9-10 nytt tredje ledd skal lyde:

Til et medlem som har omsorg for en person med utviklingshemming som har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie på grunn av en livstruende eller annen svært alvorlig sykdom eller skade, ytes det pleiepenger uten hensyn til aldersgrensen på 18 år.

II

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

§ 9-12 første ledd skal lyde:

Pleiepenger ytes med 100 prosent av beregningsgrunnlaget etter § 9-15 i inntil 1 300 dager per barn.

III

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

§ 23-2 åttende ledd annet punktum skal lyde:

Fritaket etter første punktum gjelder bare dersom institusjonens eller organisasjonens totale lønnsutgifter er opp til 700 000 kroner, og bare for lønnsutbetalinger opp til 70 000 kroner per ansatt.

IV

Endringen under I trer i kraft 1. februar 2018.

Endringen under II trer i kraft 1. januar 2018.

Endringen under III trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2018.

E.

L o v

om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven)

I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser, med tittel, skal uttrykkene «grunnfondsbevis», «grunnfondsbeviset» og «grunnfondsbevisets» endres til hhv. «egenkapitalbevis», «egenkapitalbeviset» og «egenkapitalbevisets»:

- § 2-3
- § 4-12
- § 4-51
- § 5-14
- § 6-40
- § 9-11
- § 10-10
- § 10-11
- § 10-30
- § 10-36
- § 10-70
- § 19-2

§ 4-2 første ledd bokstav i skal lyde:

- i) *eierandelskapital*, samt overkursfond og utjevningsfond i sparebanker,

§ 5-20 annet ledd bokstav c nytt annet punktum skal lyde:

Som kapitalinntekt regnes likevel ikke utbetaling av uføreytelser fra slike avtaler.

§ 10-13 første ledd skal lyde:

(1) Av utbytte som utdeles til aksjonær som er hjemmehørende i utlandet, svares skatt til staten etter en sats som fastsettes av Stortinget i det årlige skattevedtak, jf. kapittel 15. *Utbyttet skal ikke oppjusteres etter § 10-11 første ledd annet punktum.* Ansvar for skatt på utbytte-

kompensasjon som nevnt i § 10-11 tredje ledd påhviler innlåner som etter avtale om verdipapirlån, jf. § 9-11, svarer slik kompensasjon til kontraktspart hjemmehørende i utlandet. Reglene i denne paragraf gjelder ikke *for den delen av utdeling fra verdipapirfond som behandles som rente etter § 10-20 første ledd annet punktum*.

§ 10-20 tredje ledd skal lyde:

(3) Ved utdeling fra fondet skattlegges andelseierne på følgende måte:

- a) Utdeling fra verdipapirfond med mer enn 80 prosent aksjeandel skattlegges som aksjeutbytte.
- b) Utdeling fra verdipapirfond med mindre enn 20 prosent aksjeandel skattlegges som renteinntekt.
- c) Utdeling fra verdipapirfond med mellom 20 og 80 prosent aksjeandel splittes i en del som skattlegges som aksjeutbytte og en del som skattlegges som rente, beregnet forholdsmessig etter fjerde ledd.

§ 11-7 fjerde ledd skal lyde:

(4) Samlet inngangsverdi og ervervstidspunkt for skattyters vederlag i form av aksjer og *andeler* settes lik skattyters samlede inngangsverdi og ervervstidspunkt for aksjer og *andeler* i overdragende selskap.

II

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 4-12 syvende ledd skal lyde:

(7) Ved fastsetting av ikke-børsnotert selskaps skattemessige *formuesverdi*, medregnes eiendeler og gjeld til full verdi, uten prosentvis reduksjon etter bestemmelser i dette *kapittel*.

§ 4-13 første ledd første punktum skal lyde:

For aksjeselskap eller allmennaksjeselskap som er stiftet året før skattefastsettingsåret, settes aksjeverdien til *90 prosent av* summen av aksjenes pålydende beløp og overkurs.

§ 4-19 første ledd bokstav a og c skal lyde:

a. § 4-10 fjerde ledd og sekundærbolig i § 4-10 andre ledd
c. § 4-13 første ledd første punktum,

Gjeldende § 4-19 første ledd bokstav c og d blir bokstav d og ny e.

§ 6-41 syvende ledd fjerde punktum skal lyde:

For *selskap mv.* som nevnt i foregående punktum skal netto rentekostnad til fremføring reduseres med 25 prosent av årets underskudd i selskapet eller innretningen, etter begrensning av fradrag etter denne paragraf.

§ 18-1 annet ledd bokstav a skal lyde:

- a. Med kraftanlegg menes kraftstasjonen med tilhørende reguleringsanlegg eller andel i slike, men unntatt fjernledninger og fordelingsanlegg. *Produksjonslinjer skal likevel regnes som en del av kraftanlegget.*

§ 18-5 fjerde ledd første punktum og nytt annet og tredje punktum skal lyde:

Frdraget etter første ledd for fremtidige kostnader til utskifting av driftsmidler gis for driftsmidler *som er knyttet til kraftproduksjonen*, jf. § 18-3 tredje ledd, bokstav a. nr. 3, når disse i henhold til skattemessige avskrivningsregler må anses å ha begrenset levetid. *Driftsmiddel som nevnt i foregående punktum kan bare verdsettes særskilt med den andel av driftsmiddelet som ikke er knyttet til kraftproduksjonen. Dette gjelder likevel ikke for driftsmiddel som ligger i en annen kommune enn kraftanlegget.*

III

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 10-32 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Når det i skatteavtale med fremmed stat er bestemt at utbytte skal være unntatt fra skattlegging i Norge, skal et beregnet tap ved realisasjon reduseres med mottatt utbytte de siste ti år.

IV

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 4-12 første til tredje, femte og sjette ledd skal lyde:

(1) Børsnotert aksje verdsettes i alminnelighet til 80 prosent av kursverdien 1. januar i skattefastsettingsåret.

(2) Ikke-børsnotert aksje verdsettes til 80 prosent av aksjens forholdsmessige andel av aksjeselskapets eller allmennaksjeselskapets samlede skattemessige formuesverdi 1. januar året før skattefastsettingsåret fordelt etter pålydende.

(3) Ikke-børsnotert aksje i utenlandsk selskap verdsettes til 80 prosent av aksjens antatte salgsverdi 1. januar i skattefastsettingsåret. Aksjen skal verdsettes etter annet ledd når skattyteren krever dette og kan sannsynliggjøre selskapets skattemessige formuesverdi.

(5) *Egenkapitalbevis* i sparebank, gjensidig forsikringsselskap, kreditt- og hypotekforening og selveiende finansieringsforetak verdsettes til 80 prosent av kursverdien 1. januar i skattefastsettingsåret. Er kursen ikke notert eller kjent, settes verdien til den antatte salgsverdi.

(6) Andel i verdipapirfond verdsettes til andelsverdien 1. januar i skattefastsettingsåret. Aksjeandel i verdipapirfond, jf. skatteloven § 10-20, verdsettes til 80 prosent av aksjeandelens verdi.

§ 4-13 første ledd første punktum skal lyde:

For aksjeselskap eller allmennaksjeselskap som er stiftet året før skattefastsettingsåret, settes aksjeverdien til 80 prosent av summen av aksjenes pålydende beløp og overkurs.

§ 4-17 annet ledd skal lyde:

Driftsmidler, unntatt eiendom som nevnt i skatteloven § 4-10 første ledd tredje punktum, verdsettes til 80 prosent av skattemessig formuesverdi.

§ 4-40 tredje punktum oppheves.

§ 4-40 fjerde punktum blir tredje punktum og skal lyde:

Verdien av deltakerens selskapsandel settes til 80 prosent av andelen av nettoformuen beregnet etter første og andre punktum.

§ 5-15 første ledd bokstav e skal lyde:

e. følgende ytelser til sjøfolk m.v.:

1. inntekt om bord på skip i form av
 - verdien av fritt opphold om bord, med unntak for fri kost på sokkelinnretning til arbeidstaker med samlet personinntekt på over 600 000 kroner,
 - ekstrahyre, effektdogtgjørelse og annen godtgjørelse ved forlis,
 - krigsrisikotillegg opptjent under fart i erklært krigssone,
2. ytelse fra Nortraships Sjømannsfond og utbetaling i henhold til Stortingets vedtak av 27. april 1972 vedrørende norske sjømenn som seilte for Nortraship i tiden 1. juli 1940 til 30. juni 1945,

§ 6-32 første ledd bokstav a første punktum skal lyde:

Minstefradrag i lønnsinntekt, jf. skatteloven § 6-31 første ledd bokstav a, c, d og annet ledd, gis med 45 prosent av summen av slik inntekt.

§ 6-41 åttende ledd skal lyde:

(8) Denne paragraf gjelder ikke for *finansforetak etter finansforetaksloven § 1-3 første ledd*. Videre gjelder denne paragraf ikke gjeld til *finansforetak* som midlertidig er nærstående til låntaker, jf. *finansforetaksloven § 13-2 annet ledd*. Foregående punktum omfatter bare låneavtaler inngått før *finansforetaket* og låntaker ble nærstående.

§ 6-44 første og annet ledd skal lyde:

(1) For reiser til hjem innenfor EØS-området gis fradrag for reise mellom hjem og arbeidssted og besøksreiser etter § 6-13 etter forskrift fastsatt av departementet med utgangspunkt i reiseavstand og reisehyppighet. Fradrag er begrenset til den del av beløpet som overstiger 22 350 kroner, og gis ikke for den del av reiselengden som overstiger 75 000 km i året.

(2) For reiser til hjem utenfor EØS-området gis fradrag for dokumenterte utgifter til transport med andre transportmidler enn privatbil. Når skattyter kan dokumentere bruk av privatbil til hjemreisen, gis fradrag for utgiftene ved dette etter satser fastsatt av departementet i forskrift. Fradrag gis ikke for den del av samlede reiseutgifter som overstiger 92 500 kroner i året, og er begrenset til den del av beløpet som overstiger 22 350 kroner.

§ 6-50 femte ledd skal lyde:

Fradrag etter reglene i denne paragraf gis bare når gaven utgjør minst 500 kroner i det året da gaven er gitt. Det gis maksimalt fradrag for gaver etter denne paragraf med til sammen 40 000 kroner årlig.

§ 7-2 skal lyde:

§ 7-2 *Utleieinntekter mv.*

(1) Utleieinntekt fra egen bolig er skattepliktig, unntatt når *leieforholdet varer sammenhengende minst 30 dager og*

- a. eieren benytter minst halvparten av boligen til egen bruk, regnet etter utleieverdien.
- b. hele eller en større del av boligen leies ut for inntil 20 000 kroner i inntektsåret.

(2) For fritidseiendom som har vært delvis utleid eller utleid i deler av året, regnes 85 prosent av utleieinntekten som overstiger 10 000 kroner, som inntekt. *Det samme gjelder utleieinntekt fra egen bolig når leieforholdet er kortere enn 30 dager.*

(3) Flermannsboliger og utleiehytter omfattes ikke av denne paragrafen. *Det samme gjelder når utleie av egen bolig regnes som virksomhet.*

§ 7-10 nytt siste punktum skal lyde:

Denne bestemmelsen gjelder ikke når utleien skattlegges etter § 7-2 andre ledd.

§ 9-13 åttende ledd skal lyde:

(8) Gevinst ved vern av skog i forbindelse med etablering eller utvidelse av verneområde etter naturmangfoldloven kapittel V eller eldre vernevedtak som nevnt i naturmangfoldloven § 77, er fritatt for skatteplikt. *Det samme gjelder ved vern etter markaloven.* Gevinst ved vern som er fritatt for skatt etter første og annet punktum for selskap med deltakerfastsetting, er ikke skattepliktig for deltaker ved utdeling etter § 10-42.

§ 10-4 nytt tredje ledd skal lyde:

3) Det kan også ytes konsernbidrag til utenlandsk selskap som nevnt i annet ledd a, begrenset til mottakers underskudd til fremføring, jf. § 14-6.

§ 10-11 første ledd annet punktum skal lyde:

For personlig aksjonær skal skattepliktig utbytte etter fradrag for skjerming etter § 10-12, oppjusteres med 1,33.

§ 10-21 fjerde ledd tredje punktum skal lyde:

Skattepliktig uttak etter fradrag for skjerming etter femte ledd, skal oppjusteres med 1,33.

§ 10-21 syvende ledd tredje punktum skal lyde:

Tapet skal oppjusteres med 1,33 og kan føres til fradrag i kontohavers inntekt.

§ 10-31 første ledd fjerde punktum skal lyde:

For personlig aksjonær skal skattepliktig gevinst etter fradrag for ubenyttet skjerming, oppjusteres med 1,33.

§ 10-31 annet ledd annet punktum skal lyde:

For personlig aksjonær skal tapet oppjusteres med 1,33.

§ 10-42 tredje ledd bokstav b skal lyde:

b. Nettoverdien etter bokstav a oppjusteres med 1,33.

§ 10-44 første ledd tredje punktum skal lyde:

For personlig deltaker skal gevinst og tap etter fradrag for ubenyttet skjerming oppjusteres med 1,33.

§ 10-65 annet ledd tredje punktum skal lyde:

For deltaker som omfattes av § 10-67 annet ledd, skal likevel 23 prosent inntektsføres.

§ 10-67 annet ledd skal lyde:

(2) For deltaker som nevnt i § 10-12 første og tredje ledd, skal 77 prosent av mottatt utbytte, etter at utbyttet er økt med den andel av aksjonærens fradrag etter § 16-20 annet ledd som vedrører utbyttet, legges til grunn som utbytte og oppjusteres etter § 10-11 første ledd annet punktum.

§ 14-6 nytt femte ledd skal lyde:

5) Retten til fradrag for underskudd faller bort for den del det er mottatt konsernbidrag for etter § 10-4 tredje ledd.

§ 15-4 første ledd skal lyde:

(1) Personlig skattyter skal ha personfradrag i alminnelig inntekt. Stortinget fastsetter personfradrag i klasse 1 for det enkelte inntektsår.

§ 15-4 annet til fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir annet ledd og skal lyde:

(2) Er en av ektefellene avgått ved døden i inntektsåret, og ektefellens inntekt skattlegges særskilt etter § 2-11 første og annet ledd, gis personfradrag i avdødes inntekt. Det samme gjelder når arving som har overtatt boet uskiftet, krever sin og avdødes inntekt skattlagt særskilt. Dødsbo skal for det inntektsåret dødsfallet fant sted, ha samme personfradrag som avdøde ville ha hatt i live. Hvis gjenlevende ektefelle er eller sannsynligvis vil bli skattlagt særskilt, skal boet ha *personfradrag*. Boet skal ikke ha personfradrag for de etterfølgende inntektsårene. Reglene om ektefeller i dette ledd gjelder tilsvarende for gjenlevende samboer som overtar boet uskiftet i medhold av arveloven § 28c.

§ 15-4 nåværende sjette til niende ledd blir tredje til sjette ledd.

§ 15-5 annet ledd skal lyde:

(2) Fradraget gis ved skatteberegningen med 15 500 kroner, men får ikke virkning ved beregning av trygdeavgift og trinnskatt.

§ 16-21 første ledd siste punktum skal lyde:

Ved fastsettelse av samlet skattepliktig inntekt etter første punktum, medtas ikke oppjustering etter § 10-11, § 10-21, § 10-31, § 10-42 og § 10-44.

§ 17-1 sjette ledd skal lyde:

(6) Ved bruk av alminnelig inntekt etter denne paragraf medtas ikke oppjustering etter § 10-11, § 10-21, § 10-31, § 10-42 og § 10-44.

V

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 5-14 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) For opsjoner og aksjer i små oppstartsselskap gjelder følgende unntak fra første til tredje ledd:

- Fordel inntil 500 000 kroner ved innløsning av rett til erverv av aksjer i arbeidsforhold i små oppstartsselskap skattlegges først ved realisasjon av de aksjene som ble ervervet ved innløsning av denne del av opsjonen.*
- Gevinst ved realisasjon av aksje som nevnt i bokstav a skattlegges som fordel vunnet ved arbeid inntil et beløp som tilsvarer opsjonsfordelen, jf. bokstav c.*

Gevinst utover opsjonsfordelen skattlegges som gevinst ved realisasjon av aksje.

- c) *Beskatning etter dette ledd forutsetter at arbeidsgiver på innløsningstidspunktet beregner en opsjonsfordel. Opsjonsfordelen settes til differansen mellom aksjens omsetningsverdi og innløsningsprisen, fratrukket den ansattes kostpris for opsjonen. Første ledd bokstav a, jf. bokstav c gjelder tilsvarende.*
- d) *Departementet gir forskrift til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i dette ledd, herunder nærmere vilkår knyttet til selskapet, den ansatte og opsjonen. Departementet kan også gi forskrift om at opsjonsfordel skal beskattes før aksjene realiseres når det har gått fem år fra innløsningstidspunktet, når arbeidsforholdet opphører, eller når den ansatte flytter ut av riket.*

VI

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 5-15 annet ledd nytt siste punktum skal lyde:

Departementet kan gi utfyllende regler og fastsette satser for skattefrie ytelser som kan mottas av ansatte som av hensyn til arbeidet må bo utenfor hjemmet.

§ 6-13 første og annet ledd skal lyde:

1) Skattyter som av hensyn til arbeidet må bo utenfor hjemmet, gis fradrag for merkostnader på grunn av fraværet *med de begrensninger som følger av denne paragraf. Fradrag for kost og losji gis for en periode på inntil 24 måneder etter nærmere regler fastsatt av departementet. Dersom skattyteren kan tilberede mat i tilknytning til pendlerboligen, gis det ikke fradrag for kost.*

2) Fradrag for merkostnader etter første ledd gis etter satser som fastsettes av departementet med mindre skattyteren godtgjør og krever fradrag for større kostnader. *Fradrag for reisekostnader ved besøk i hjemmet gis etter § 6-44.*

Nåværende annet og tredje ledd blir tredje og nytt fjerde ledd.

VII

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 4-12 sjette ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Dette ledd gjelder tilsvarende for aksjeandel i investering som skattlegges etter § 10-20 tiende ledd.

§ 10-20 fjerde ledd nytt siste punktum skal lyde:

Likt med aksjer regnes annen andel i selskap som omfattes av § 10-10 tredje ledd, og andel i selskap hvor deltakerne skattlegges etter § 10-40 til § 10-49.

§ 10-20 nytt tiende ledd skal lyde:

(10) Investering i verdipapir gjennom kapitalforsikring skattlegges på tilsvarende måte, når det ved forsikringstakers død eller uførhet vil bli utbetalt mindre enn 50 prosent tillegg til gjenstående sparebeholdning på forsikringskontoen. Det samme gjelder når det ved forsikringstakers død eller uførhet blir utbetalt et fast beløp som utgjør mindre enn 100 prosent tillegg til innbetalte sparebeløp. Fradrag for skjerming gis hos forsikringstaker, og beregnes ut fra aksjeandelen ved det enkelte års begynnelse. Helt eller delvis gjenkjøp av slik kapitalforsikring er å anse som realisasjon og følger reglene i syvende ledd, men slik at gjennomsnittlig aksjeandel for hvert år i eierperioden legges til grunn.

VIII

Endringene under I trer i kraft straks.

Endringene under II trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2017.

Følgende overgangsregel gjelder:

Ved skattefastsettingen for inntektsåret 2017 medregnes næringsseiendom til 89 prosent av full verdi for selskaper som verdsettes etter skatteloven § 4-13 første ledd annet punktum og annet ledd. Likevel skal næringsseidommene settes til full verdi ved fastsettingen av selskapets samlede skattemessige formuesverdi pr. 1. januar 2017 som brukes som formuesverdi for aksjene i inntektsåret 2018.

Endringen under III trer i kraft straks med virkning fra og med 12. oktober 2017.

Endringene under IV trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2018.

Endringer under V trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Endringene under VI trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2018, men likevel slik at bortfall av fradagsrett etter regelen i § 6-13 første ledd annet punktum tidligst får virkning fra 1. januar 2020.

Endringene under VII trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2019.

Følgende overgangsregel gjelder:

For investering i fondskonto e.l. gjennomført før 1. januar 2019, legges aksjeandelen per 1. januar 2019 til grunn ved bruk av reglene i § 10-20 femte og syvende ledd.

F.

L o v

om endringer i bidragsinnkrevingsloven m.m. (overføring av innkrevingsoppgaver fra Arbeids- og velferdsetaten til Skatteetaten)

I

I lov 28. juni 1957 nr. 12 om pensjonstrygd for fiskere (fiskerpensjonsloven) skal § 17 lyde:

Innkrevning av medlemspremie til pensjonstrygden og andre innkrevingsoppgaver etter loven med forskrifter kan overføres til *Innkrevingssentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav* for innkreving etter reglene i bidragsinnkrevingsloven.

II

I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova) skal § 83 b første punktum lyde:

Når ein part med heimel i ei avtale med framand stat ber om innkreving av ei avtale om tilskot etter § 70 første stykket, skal avtala sendast *Innkrevingssentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav* for godkjenning.

III

I lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester (barnevernloven) skal § 9-2 fjerde ledd første punktum lyde:

Bidrag etter denne bestemmelsen innkreves av *Innkrevingssentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav* etter bidragsinnkrevingsloven.

IV

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 12-14 fjerde ledd sjette punktum skal lyde:

Kravet kan inndrives av *Innkrevingssentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav* etter reglene i bidragsinnkrevingsloven.

I følgende bestemmelser skal uttrykket «Arbeids- og velferdsetatens innkrevingssentral» endres til «*Innkrevingssentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav*»:

- § 21-11 a niende ledd
- § 22-3a første punktum
- § 22-15 åttende ledd annet punktum
- § 22-15 a sjette ledd annet punktum
- § 25-3 femte ledd annet punktum

§ 22-16 nytt fjerde ledd skal lyde:

Avregning etter paragrafen her gjøres av Innkrevingssentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav.

V

I lov 29. april 2005 nr. 20 om innkreving av underholdsbidrag mv. (bidragsinnkrevingsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

§ 1 *Anvendelsesområde*

Etter reglene i loven her innkreves underholdsbidrag som påhviler noen etter barneloven, ekteskapsloven eller barnevernloven. Det samme gjelder andre krav som etter loven her eller andre lover skal innkreves av *Innkrevingssentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav* (*Innkrevingssentralen*). Også krav på saksomkostninger som det offentlige er tilkjent i rettssaker om krav som nevnt i første og andre punktum, innkreves etter reglene i loven her.

Departementet kan i forskrift gi regler om at Innkrevingssentralen skal innkreve andre krav enn de som er nevnt i første ledd, samt bestemme hvilke av lovens bestemmelser som skal gjelde ved innkrevingen av kravene.

§ 2 femte ledd første punktum skal lyde:

Når en part begjærer innkreving av en privat bidragsavtale, jf. barnelova § 70 første ledd, i medhold av en avtale som nevnt i første og andre ledd, skal den private avtalen sendes *Innkrevingssentralen* for godkjenning.

§ 4 første ledd skal lyde:

Innkrevning etter loven her foretas av *Innkrevingssentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav* (*Innkrevingssentralen*). *Innkrevingssentralen* er underlagt *Skattedirektoratet*.

§ 7 nytt annet ledd skal lyde:

Krav som nevnt i § 1 annet ledd er ikke tvangsgrunnlag for utlegg, med mindre det følger av annet rettsgrunnlag.

§ 21 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Innkrevingssentralen kan uten hinder av taushetsplikt innhente fra Folkeregisteret opplysninger som er nødvendig for innkrevingen.

§ 21 fjerde ledd skal lyde:

Skattedirektoratet kan også kreve opplysninger som nevnt i paragrafen her.

Ny § 22a skal lyde:

§ 22a *Taushetsplikt*

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for *Innkrevingssentralen*, har taushetsplikt etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 7. Taushetsplikten er ikke til hinder for at nødvendige opplysninger gis til kravets ei-

er. Departementet kan i forskrift fastsette på hvilken måte opplysningene skal gis.

§ 24 første ledd skal lyde:

Enkeltvedtak som fattes av *Innkrevingssentralen* og som ikke går ut på tvangsfullbyrdelse, kan påklages til nærmeste overordnede organ eller til det organ som *Skattedirektoratet* bestemmer etter reglene i forvaltningsloven kapittel VI.

§ 29 første ledd andre punktum skal lyde:

Vedtaket kan påklages til nærmeste overordnede organ eller til det organ som *Skattedirektoratet* bestemmer.

§ 31 tredje ledd skal lyde:

Skattedirektoratet kan overta utøvelsen av partsstillingen i enkeltsaker eller i grupper av saker.

VI

I lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 7 første ledd fjerde punktum skal lyde:

Det kan bare gjøres unntak fra taushetsplikten når dette følger av bestemmelsene i andre til *sjette* ledd eller av andre bestemmelser gitt i eller i medhold av lov.

§ 7 nytt sjette ledd skal lyde:

Taushetsplikten etter første ledd er ikke til hinder for at nødvendige opplysninger gis til Innkrevingssentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav i tilknytning til krav som den krever inn på vegne av Arbeids- og velferdsetaten. Departementet kan i forskrift fastsette på hvilken måte opplysningene skal gis.

§ 9 annet ledd skal lyde:

Innkrevingssentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav, eller det organet i etaten som direktoratet bestemmer, opptrer på vegne av staten ved tvangsforretning for namsmannen og annen rettslig inndrivning og sikring av krav som skriver seg fra etatens virksomhet, samt forhandling etter gjeldsordningsloven.

VII

I lov 22. juni 2012 nr. 43 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m. (a-opplysningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 8 første og annet ledd skal lyde:

Arbeids- og velferdsetaten skal ha tilgang til opplysningene i registeret i forbindelse med forvaltning og *beregning av ytelser etter folketrygdloven og andre lover*

som etaten administrerer, forvaltning av arbeidstakerregisteret og *fastsetting av* underholdsbidrag etter barnelova, oppfostringsbidrag etter barnevernloven og bidrag etter *ekteskapsloven*. Etaten skal også ha tilgang til opplysningene i registeret i forbindelse med utredning og produksjon av statistikk på de områdene etaten administrerer. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal ha tilgang til opplysninger i registeret i forbindelse med utredning og produksjon av statistikk om kvalifiseringsstønad etter sosialtjenesteloven.

Skattedirektoratet, skattekontorene og skatteoppkreverne skal ha tilgang til opplysningene i registeret i forbindelse med fastsetting av skatt og trygdeavgift etter skattelovgivningen og arbeidsgivers beregning og oppgjør av skattetrekk, arbeidsgiveravgift og finansskatt på lønn etter skattebetalingsloven og folketrygdloven. *Innkrevingssentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav skal ha tilgang til opplysningene i registeret i forbindelse med innkreving av feilutbetalte ytelser etter folketrygdloven og andre lover som Arbeids- og velferdsetaten administrerer, og innkreving av underholdsbidrag etter barnelova, oppfostringsbidrag etter barnevernloven og bidrag etter ekteskapsloven.*

VIII

I lov 6. juni 2014 nr. 19 om stans i utbetalinga av offentlige ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bortført eit barn til utlandet skal § 3 annet ledd lyde:

Barnebidrag tyder i lova her barnebidrag som vert kravd inn av *Innkrevingssentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav*, med unntak av oppfostringsbidrag fastsett etter barnevernloven § 9-2.

IX

I lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven) skal § 7-9 annet ledd lyde:

(2) *Innkrevingssentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav* skal gi opplysninger til skattemyndighetene om pliktig underholdsbidrag mottatt fra bidragspliktige, om de bidragspliktiges gjeld og andre mellomværender med innkrevingssentralen.

X

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Bidragsinnkrevingsloven § 21 første ledd nytt tredje punktum trer likevel i kraft straks.

G.

L o v

om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven)

I

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) gjøres følgende endringer:

Overskriften til § 5-11 skal lyde:

§ 5-11 *Opplysninger om forskuddstrekk og skattetrekk*

§ 5-11 første ledd skal lyde:

(1) Arbeidsgiver skal ukrevet levere opplysninger om forskuddstrekk for hver kalendermåned etter reglene i a-opplysningsloven. Forsikringsselskap som er trekkpliktig etter § 5-4 annet ledd, skal levere opplysninger om foretatt forskuddstrekk etter reglene i a-opplysningsloven. Selskap mv. som er trekkpliktig etter § 5-4a første ledd, skal levere opplysninger på den måte som departementet bestemmer.

II

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) gjøres følgende endringer:

§ 11-5 første ledd skal lyde:

(1) Restskatt tillegges rentetillegg. Rentetillegget beregnes med rentesats etter § 11-6 annet ledd annet punktum, redusert med 23 %. Rentetillegget beregnes fra 1. juli i inntektsåret for personlige skattytere og fra 15. mars i året etter inntektsåret for upersonlige skattytere, og fram til forfallsfristen for første termin av restskatten.

§ 11-5 annet ledd bokstav a skal lyde:

- a) For overskytende forskuddstrekk og overskytende utskrevet forskuddsskatt innbetalt innen utgangen av inntektsåret, samt negativ skatt, gis rentegodtgjørelse med rentesats etter § 11-6 annet ledd annet punktum redusert med 23 %, beregnet fra 1. juli i inntektsåret og fram til skatteoppgjøret blir sendt skattyter.

§ 11-5 annet ledd bokstav b skal lyde:

- b) For overskytende utskrevet forskuddsskatt og tilleggsforskudd som blir innbetalt senest 31. mai i året etter inntektsåret, gis rentegodtgjørelse med rentesats etter § 11-6 annet ledd annet punktum redusert med 23 %, beregnet fra 31. mai og fram til skatteoppgjøret blir sendt skattyter.

§ 11-5 tredje ledd bokstav a skal lyde:

- a) Når samlet forskuddsskatt innbetalt senest 31. mai i året etter inntektsåret overstiger fastsatt skatt, gis rentegodtgjørelse for det overstigende beløpet med

rentesats etter § 11-6 annet ledd annet punktum redusert med 23 %, beregnet fra 15. mars i året etter inntektsåret og fram til skatteoppgjøret blir sendt skattyter.

§ 16-51 oppheves.

III

Endringene under I trer i kraft straks.

Endringen under II trer i kraft 1. januar 2018.

H.

L o v

om endringer i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven)

I

I lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) gjøres følgende endringer:

§ 12-15 skal lyde:

§ 12-15 *Politiattest*

(1) Tollmyndighetene kan kreve fremleggelse av ordinær politiattest i forbindelse med tilsettinger. Ved tilsetting i særskilte stillinger kan det kreves utvidet og uttømmende politiattest.

(2) I vurderingen av om, og i tilfelle hvilken type politiattest som skal kreves, skal det blant annet tas hensyn til stillingens art, hvilke rettigheter og plikter som ligger til stillingen, hvilke oppgaver som skal utføres, samt omfanget og varigheten av stillingen.

II

Endringene under I trer i kraft 1. januar 2018.

I.

L o v

om endringer i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven)

I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endringer:

§ 6-9 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) fartøy på minst 15 meter til bruk for persontransport mot vederlag, varetransport, *sleping*, *isbryting* eller fangstvirksomhet

§ 6-9 første ledd ny bokstav g skal lyde:

- g) *fartøy til bruk for berging eller redning*

II

Loven trer i kraft straks med virkning fra 1. januar 2017.

J.

Midlertidig lov

om tillegg til lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven)

§ 1. Registrerte virksomheter som blir slettet fra Merverdiavgiftsregisteret fordi de fra 1. januar 2018 ikke lenger anses å drive skogbruk i næring, har ikke plikt til å justere inngående merverdiavgift etter merverdiavgiftsloven kapittel 9 for kapitalvarer som er anskaffet før dette tidspunktet.

§ 2. Loven trer i kraft 1. januar 2018 og opphører å gjelde 31. desember 2027.

K.

L o v

om endring i lov 22. juni 2012 nr. 43 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m. (a-opplysningsloven)

I

I lov 22. juni 2012 nr. 43 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m. (a-opplysningsloven) gjøres følgende endring:

§ 5 første ledd annet punktum oppheves.

II

Loven trer i kraft 1. januar 2018 med virkning for rapporteringen for januar 2018.

L.

L o v

om endringer i lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven)

I

I lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 7-3 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

Tilsvarende gjelder for utbetalinger av uføreytelser knyttet til avtaler om individuell sparing til pensjon.

Nåværende fjerde punktum blir nytt femte punktum.

II

I lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 7-6 første ledd skal lyde:

(1) Næringsdrivende og offentlig organ som gir *person bosatt i utlandet eller selskap hjemmehørende i utlandet* et oppdrag i riket eller på kontinentalsokkelen, skal gi opplysninger om oppdraget og eventuelle underoppdrag. *Plikten omfatter opplysninger om hovedoppdragsgiver i kontraktskjeden, egen oppdragsgiver og oppdragstakere begrenset til to ledd nedover i kontraktskjeden.* Oppdragstakeren har plikt til å gi opplysninger om egne arbeidstakere som benyttes til å utføre *oppdraget*.

§ 7-6 annet ledd oppheves.

Nåværende tredje og fjerde ledd blir annet og tredje ledd.

III

I lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 7-2 første ledd bokstav e og f oppheves. Nåværende bokstav g til l blir bokstav e til j.

§ 7-2 annet ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir annet ledd.

§ 7-10 skal lyde:

§ 7-10 *Annen opplysningsplikt for tredjepart*

(1) Det skal gis opplysninger til skattemyndighetene fra

- institutter som forestår vitenskapelig forskning eller yrkesopplæring, om tilskudd som gir giveren rett til fradrag etter skatteloven § 6-42
- institusjoner som mottar betaling for pass og stell av barn, om kostnader som er påløpt i året for foreldre og andre foresatte for pass og stell av barn
- selskaper, stiftelser og sammenslutninger som nevnt i skatteloven § 6-50, om gaver som gir giveren rett til fradrag etter nevnte bestemmelse, med opplysning om giverens navn og fødselsnummer eller organisasjonsnummer
- boligselskap og boligsameier som omfattes av skatteloven §§ 7-3 og 7-11, om fordeling av inntekter, kostnader, formue og gjeld mellom andelshaverne eller sameierne
- den som selv eller gjennom andre har utbetalt vederlag for tjenester av teknisk, håndverksmessig, juridisk, regnskapsmessig eller annen art
- Enova om beløp som skal gis som avregningsfradrag for ENØK-tiltak på egen bolig

g) *den som selv eller gjennom andre har utbetalt honorar eller annen godtgjøring til opphavsmann til åndsverk.*

(2) Opplysningsplikten etter første ledd bokstav e omfatter også vederlag for varer eller andre ytelser som er levert i forbindelse med slike tjenester.

§ 7-11 annet ledd første punktum skal lyde:

Opplysningsplikten etter § 7-2 første ledd bokstav f påhviler reder og fører (hovedsmann, notbas) for fiske- og fangstfartøy, mens opplysningsplikten etter § 7-2 første ledd bokstav g påhviler formannen for arbeidslaget.

IV

Endringen under I trer i kraft straks.

Endringen under II trer i kraft 1. januar 2018.

Endringene under III trer i kraft 1. januar 2018 med virkning for inntektsåret 2018.

M.

L o v

om endringer i lov 20. desember 2016 nr. 111 om endring i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt på formue og inntekt (skatteloven)

I

I lov om endring i lov 20. desember 2016 nr. 111 om endring i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt på formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

Overgangsregler til skatteloven § 10-21 skal lyde:

Personlig skattyter kan i inntektsåret 2017 og 2018 overføre børsnoterte aksjer, *børsnoterte egenkapitalbevis* og andeler i aksjefond til aksjesparekonto uten beskatning. Kontohavers innskudd på kontoen settes til kontohaverens inngangsverdi på de overførte aksjene og andelene. Ubenyttet skjerming knyttet til de overførte aksjene og andelene anses etter overføringen som ubenyttet skjerming knyttet til aksjesparekontoen.

II

I lov om endring i lov 20. desember 2016 nr. 111 om endring i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt på formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 14-43 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Forhøyet avskrivningssats gjelder for varebiler som bare bruker elektrisitet til framdrift og som er ervervet fra og med 20. desember 2016, herunder varebil hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller. Dette gjelder likevel ikke varebil hvor batteri under kjøring kan tilføres strøm ved bruk av en ekstern forbrenningsmotor. Saldo for slike kjøretøy kan avskrives med inntil 30 prosent. De-

partementet kan gi nærmere regler til utfylling og gjennomføring av dette ledd.

III

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med 1. september 2017.

Endringen under II trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over lovenes overskrift og lovene i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovenes overskrift og lovene i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtakene vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Videre var innstilt:

N.

Stortinget ber regjeringen sørge for at det gis tilnærmet full kompensasjon til kommuner som får redusert eksisterende inntekter som følge av at man fjerner adgangen til å ilegge eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner, begrenset oppad til 500 mill. kroner. Kompensasjonen gjelder ikke nyetablering etter 1. januar 2017 og bortfaller hvis virksomhetene nedlegges.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 54 mot 49 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.06.56)

Presidenten: N erstatter dermed romertallsvedtak XLI i Innst. 2 S, som Stortinget behandlet 4. desember, der deler av teksten ved en inkurie hadde falt ut.

Voteringen er dermed avsluttet, og vi kan gå videre til behandling av sak nr. 3.

Sak nr. 3 [14:07:55]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Freddy André Øvstegård og Karin Andersen om

å sikre et trygt og stabilt barnevern uten profitt (Innst. 43 S (2017–2018), jf. Dokument 8:19 S (2017–2018))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det innenfor den fordelte taletiden blir gitt anledning til inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter. – Det anses vedtatt.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [14:08:57] (komiteens leder og ordfører for saken): Komiteen er helt enig om at beskyttelse av utsatte barn er av fellesskapets viktigste oppdrag. Barn i barnevernets omsorg eller som bor i familier som får hjelp av barnevernet, skal møte et barnevern preget av stabilitet, forutsigbarhet, faglighet og trygghet.

Som saksordfører vil jeg takke komiteen for det arbeidet som er gjort i denne saken, i en tid hvor komiteen også har hatt flere lovsaker og representantforslag til behandling i tillegg til statsbudsjettet. Denne høsten har komiteen vist at den har stor arbeidskapasitet, og at den jobber nøye og godt med saker den har til behandling.

SV ønsker i sitt representantforslag å begrense private aktørers mulighet til å ta ut overskudd. De vil avvikle anbudsregimet, og de vil sikre at alle aktører som leverer tjenester i barnevernet – statlige, kommunale, ideelle og private – skal ha like lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår.

Forslaget fra SV omhandler en tematikk hvor det finnes klare ideologiske skillelinjer i politikken. Det preger selvfølgelig også arbeidet med saken i komiteen og selvfølgelig også debatten her i dag. Jeg regner med at de øvrige partier vil redegjøre for sine syn i saken, og vil derfor bruke resten av mitt innlegg til å snakke om Høyres og regjeringens syn.

Styrking av barnevernet har vært en prioritet for regjeringspartiene sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti de siste årene. Ved utgangen av 2016 var det 19 pst. flere stillinger i det kommunale barnevernet, en økning på 932 stillinger fra 2013. Det er en vekst i stillinger og en styrking som vi er svært glade for. Dette, sammen med en ny vedtatt barnevernsreform, viser vårt engasjement for et bedre barnevern.

Både kommunalt og statlig barnevern har i flere år benyttet private aktører til å utføre ulike oppgaver. På Stortinget har vi merket oss at statsråd Horne er tydelig overfor kommunene om hvordan kommunene kan la seg bistå av private aktører ved utførelse av oppgaver som innebærer utøvelse av offentlig myndighet, og også at kom-

munene må sikre at de har den nødvendige kontroll med å følge opp det arbeidet og de avtaler som må gjøres.

Høyre mener i utgangspunktet at det er lite hensiktsmessig å lovfeste et krav om at ansatte hos private aktører skal ha lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår på linje med dem som jobber i det offentlige, slik SV foreslår. Diskusjoner om lønns- og pensjonsvilkår dukker stadig opp i debatter knyttet til private aktører på barnevernsfeltet. I disse ligger det alltid en underliggende mistanke om at private betaler mindre til sine ansatte. Det er jo ikke helt sikkert. Men for å få et bredere grunnlag for disse diskusjonene er vi med på et forslag om å be regjeringen vurdere hvordan det kan sikres at aktører som driver barnevernstjenester for det offentlige, har lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår på linje med det som gjelder i offentlige virksomheter.

Vi mener anbudsregimet er et viktig og riktig verktøy når det offentlige ønsker at private og ideelle skal levere tjenester for det offentliges regning, og er uenige når SV og Senterpartiet mener anbud favoriserer private i konkurransen med de ideelle. Regjeringen er opptatt av de ideelle aktørene og har de siste årene styrket de ideelle aktørens muligheter ved først å utlyse institusjonsplasser i et skjermet anbud i 2015, for deretter å åpne for at de ideelle også deltar i den åpne konkurransen om de resterende plassene. Omtrent 40 pst. av de private institusjonstiltakene leveres i dag av ideelle aktører.

Så er det for Høyre viktig at de tjenester som private og ideelle utfører for det offentliges regning, leveres effektivt og med riktig kvalitet. Men vi er uenige i at private aktører som leverer barnevernstjenester basert på kontrakt med og kontroll fra det offentlige, ikke skal kunne gå med driftsoverskudd. Det er ikke et problem at kommersielle aktører har en rimelig avkastning på sine investeringer og et rimelig vederlag for sin arbeidsinnsats, når de leverer tjenester det offentlige har behov for, forutsatt at kvaliteten og innholdet i tjenestetilbudet og rettssikkerheten til barn og familier er ivaretatt på en god måte.

Men vi ønsker selvfølgelig ikke uryddige forhold på dette området, og vi mener det er viktig å påse at det offentlige ikke betaler mer enn nødvendig for tjenester som det offentlige kjøper av private. Vi mener statsrådens tydelige signal om at det er behov for å se nærmere på rammene for bruken av private aktører, er godt. Dette er bakgrunnen for at vi støtter forslaget om å be regjeringen sette ned et offentlig utvalg som skal kartlegge pengestrømmer i offentlig finansierte velferdstjenester. Å få en helhetlig og god utredning vil bidra bredere til debatten om private og ideelle aktørers viktige plass. Det finnes mange ryddige og dyktige private velferdsløseverandører, og vi tror at utredningen like gjerne vil avdekke deres viktige plass.

Det som er utfordringen med SVs forslag, er at de vil hindre aktører å ha rimelig avkastning på sine investeringer. Å fjerne gode private tilbydere av barnevernstjenester vil sette tryggheten til mange barn i fare fordi kommunene er avhengig av bistand fra private og ideelle. Grunnen til at kommunene benytter seg av private, er enten at de private tilfører en nødvendig kompetanse eller kapasitet.

Til slutt: Felles for oss alle – uavhengig av politisk ståsted og ideologi – er at vi ønsker et sterkt og godt barnevern.

Kari Henriksen (A) [14:14:17]: Først vil jeg gi honnør til komiteen, og spesielt til SVs representant der, for det arbeidet som er gjort for å få lost denne saken i havn. Vi har hatt både en komitéleder og komitémedlemmer som har stått på for å få dette til.

Barn skal få være barn. Når foreldre eller andre voksne foretar seg ting som hindrer barn i å være barn, skal vi være årvåkne. Det skal ikke aksepteres, barna skal beskyttes.

Derfor har Arbeiderpartiet vært tydelige på arbeidet mot vold mot barn, derfor er Arbeiderpartiet tydelige på at vi skal ha tilstrekkelig med ansatte i barnehager og skole, og derfor er Arbeiderpartiet tydelige på at vi skal ha jordmødre og helsesøstre som også er barnas beskytter i de første, sårbare årene.

Det er også derfor Arbeiderpartiet innretter sin økonomiske politikk annerledes enn regjeringa.

Vi prioriterer penger til det som skjer der barna bor, ikke til lommeboka til dem som har mest fra før. Regjeringa forsøker å fortelle oss at det ikke er et valg, eller at det er et valg nesten uten omkostninger å velge de rike framfor fellesskapet. Men det er feil. Å velge store skatte-kutt som prioriterer dem med mest fra før, har en konsekvens. På noen områder er det barn og sårbare barn som betaler prisen.

Ett resultat av den prioriteringen regjeringa gjør, er at de må finne penger til skatte-kuttene – deres største satsing. Og som et ledd i å velte omkostningene fra staten og over på den enkelte er privatisering et virkemiddel. I barnevernssektoren ser vi nå at kommersialisering trekker store summer fra skattebetalernes penger til kommersielle aktører. Deler av barnevernet er blitt et marked. Det er uakseptabelt.

I barnevernssektoren har mediene avdekket dette. Det i seg selv viser at statsråden i de fire årene som har gått, ikke har hatt god nok kontroll over hvordan pengene brukes i barnevernet. Det er ikke godt nok.

Arbeiderpartiet mener at barnevern skal være en offentlig tjeneste. Det mener vi fordi barn som er under fellesskapets omsorg, har krav på kontinuitet, forutsigbarhet og trygghet i kontakten med de voksne. Det me-

ner vi fordi vi vil at fellesskapets penger skal gå til fellesskapets oppgaver, og fordi vi mener det er et ansvar fellesskapet forplikter seg til å ha. Det handler om den gjensidige velferdskontrakten: Fellesskapet stiller krav, men fellesskapet stiller også opp.

De sakene vi har fått presentert, viser at slik er det ikke, og det er et uttalt mål for regjeringa å øke og stimulere til mer privat virksomhet innenfor offentlig velferd. Det er Arbeiderpartiet imot.

Det blir ikke mer penger til barna av en slik politikk. Det blir ikke mer kompetanse til barna av en slik politikk. Det blir ikke flere ansatte for barna av en slik politikk. Tvert imot blir fagekspertise spredt på flere etater, det blir mindre forutsigbarhet og ofte også mer byråkrati av en slik oppsplitting. Vi mener at det ikke er til det beste for barna.

I dag fremmes det som for utenforstående kan ses på som ganske like forslag, men det er noen viktige nyanser i de forslagene som fremmes i dag. Arbeiderpartiet fremmer forslag, sammen med Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, om å sikre at offentlige midler kommer barnevernsbarna til gode og ikke går til profitt for kommersielle aktører. Vi fremmer også et forslag om at bruken av kommersielle aktører bør bygges ned, og at ideelle aktører bør få fortrinnsrett framfor kommersielle. Vi har også et forslag som handler om likeverdige pensjons- og arbeidsforhold.

Noen kommuner får det til. Noen kommuner bruker anbudsregelverket til virkelig å sette på dagsordenen arbeidstakers forhold – både lønns- og pensjonsforhold. Det mener vi også at regjeringa burde ta i bruk.

Så må jeg si at jeg er veldig fornøyd med at hele komiteen er enig om at det skal nedsettes et utvalg som skal se på pengestrømmene, slik at vi får en god redegjørelse og en god oversikt over hvordan det private markedet samarbeider – eller ikke samarbeider – om fellesskapets tjenester, over hvordan disse internasjonale selskapene er organisert, og hvordan pengestrømmene går. Vi ser fram til at utvalget skal sette i gang, og at det kommer til Stortinget.

Jeg tar med dette opp de forslagene Arbeiderpartiet har alene eller sammen med andre.

Presidenten: Representanten Kari Henriksen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Silje Hjemdal (FrP) [14:19:38]: Ja, det er helt riktig som det ble påpekt tidligere i debatten, at dette er en debatt som går på ideologi. Mens Arbeiderpartiet er mest opptatt av hvem som tilbyr tjenester, er Fremskrittspartiet mer opptatt av kvaliteten og innholdet i de tjenestene vi faktisk tilbyr borgerne våre. Rettssikkerheten til barn og familier skal ivaretas på en god må-

te, og for Fremskrittspartiet er det viktigste at barna får et godt tilbud og, som jeg sa, ikke hvem som driver det.

Private aktører er i dag viktige bidragsytere i barnevernet. Jeg registrerte at Arbeiderpartiet påpekte at de ikke er så fornøyd med at de har en så stor del av markedet som de mener de har, men at de selv også benyttet seg av private tilbydere da de satt i regjering. Jeg er veldig glad for at vi har ulike aktører som bidrar til bedre tjenester for barn. Barn er, som alle oss andre, unike og ulike. At vi har tilgang på tilbud fra ulike aktører, mener jeg er viktig for å gi barn det beste tilbudet.

Vi har mange dyktige private leverandører av barnevernstjenester i Norge, og de har levert gode tjenester gjennom mange år. Jeg tror det er en viktig forutsetning for å kunne bidra til at kvaliteten øker, og at man får et mangfold nettopp i dette tilbudet. Private tiltak må selvsagt også følge de samme kvalitetskravene som offentlige, og private tiltak vil selvfølgelig også følges opp fra staten og gjennom tilsyn.

Fremskrittspartiet mener at man selvfølgelig ikke trenger å betale mer enn nødvendig for tjenester som det offentlige kjøper av det private, men prinsipielt er det ikke noe i veien for at aktører kan ha en rimelig avkastning på investeringene og arbeidsinnsatsen de legger ned. Imidlertid synes jeg det er viktig å understreke at f.eks. de fire store aktørene ikke tok ut utbytte i 2015.

Vi skal selvsagt fortsette med å stille tydelige krav til både innhold og kvalitet i tilbudene til barna. Vi må erkjenne at det kan være noen potensielle utfordringer med ulike aktører i barnevernet. Det er noe jeg oppfatter at departementet og statsråden har tatt på største alvor, og som flertallet i komiteen mener det er viktig at vi ser nærmere på.

På den andre siden synes jeg det er viktig å understreke andre ting som gjøres på barnevernsfeltet. Vi har en barnevernsreform. Senere i dag skal vi vedta et budsjett som gir tidenes kompetanseheving nettopp i barnevernet. Og jeg er meget stolt over at vi har en regjering og et storting som klarer å samle seg om at barn som er i en vanskelig situasjon, skal tas på alvor.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [14:23:30]: Det kan ikke gjentas mange nok ganger at kommersialiseringen av velferdstjenester er et stort samfunnsproblem. Det er en samfunnsutvikling der fellesskapets verdier går i lommene til private kommersielle aktører. I løpet av fem år har de kommersielle solgt barnevernstjenester for over 13 mrd. kr – 13 mrd. kr! Det er ikke små summer vi snakker om.

Allerede i 2015 bestilte regjeringen en rapport som skulle kartlegge bruken av private aktører i det kommunale barnevernet og vurdere konsekvensene av dagens praksis og behovet for tiltak både i det kommunale og i

det statlige barnevernet. Hva var hovedfunnene i den rapporten? Jo, det var

- at private fosterhjem er langt dyrere enn statlige
- at private kommersielle har fått stor forhandlingsmakt og enorme profittmuligheter
- at Bufetat har liten styring og kontroll over hva de kjøper
- at Bufetat en rekke ganger har betalt for mer enn det var behov for

Funnene overrasker meg dessverre ikke, ei heller VGs avsløringer i det siste om problematikken. Men det som både overrasker meg og skuffer meg, er at ikke flere partier viser en enda mer offensiv holdning for å få slutt på kommersialiseringen av barnevernet. Skal hensynet til de private kommersielle aktørene på dette området virkelig veie tyngre enn at fellesskapets midler faktisk kommer barna våre til gode?

Det handler selvfølgelig ikke her om ideelle aktører i markedet som bruker utbyttet på drift. Det handler om dem som ser på barnevernet som en god inntektskilde – våre skattepenger som en god inntektskilde.

Vi kan ikke lenger sitte stille og se på at fellesskapets penger går til utbytte til store kommersielle aktører. Folks skattevilje svekkes når en del private eiere på en urimelig måte beriker seg i slikt stort monn.

Kommersielle private eiere må hindres i å ta ut verdier av skattefinansiert velferd gjennom sosial dumping, dårlige arbeidsvilkår for de ansatte og mangelfulle tjenester. Dagens anbudssystem innebærer en fare for å belønne useriøse aktører som underpriser tjenestene, f.eks. ved å ha dårlige arbeidsvilkår for ansatte eller mangelfulle tjenester. Byråkratiet som kreves for å håndtere anbudsrundene, er omfattende. Kostnader knyttet til anbudsrunder må tas med i betraktning ved konkurranseutsetting av tjenester.

Senterpartiet mener at dagens anbudssystem bør avvikles til fordel for langsiktige avtaler basert på kvalitet.

Senterpartiet støtter helhjertet representantforslaget til Sosialistisk Venstreparti. Vi trenger ny kurs. Vi trenger en politikk der vi forvalter fellesskapets ressurser på en forsvarlig og tillitsvekkende måte.

Jeg skulle ønske at flere partier viste stor handlekraft til å endre kurs i like stor grad som SV og Senterpartiet i disse spørsmålene. Men det at en samlet komité i dag går inn for å få på plass mer kontroll og ikke minst et utvalg som skal kartlegge status på dette området og finne løsninger som gjør at det offentliges midler i størst mulig grad går til produksjon av faktisk velferd, er jo en begynnelse.

Jeg tar med dette opp forslaget Senterpartiet og SV er sammen om.

Presidenten: Representanten Åslaug Sem-Jacobsen har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Freddy André Øvstegård (SV) [14:27:14]: Jeg vil starte med å takke komiteen for det gode samarbeidet. Det har gått noen kuler varmt, men vi kom oss gjennom det til slutt.

En rekke avsløringer innen velferdstilbudet vårt, inkludert barnevern, den siste tiden har vist at uante millionsummer bevilget til velferd, forsvinner ut av felleskassen og rett til privat berikelse. 60 pst. av det private barnevernet består av kommersielle aktører. Fire av de fem store kommersielle barnevernsaktørene er kontrollert av internasjonale oppkjøpsfond registrert i skatteparadis. Det er de aktørene vi snakker om nå. Det forsvinner millioner ut av barnevernet samtidig som det er et stort behov for å skape et tryggere barnevern med mer omsorg for barna, noe som vi alle er enige om.

SV mener at hver krone som er bevilget til velferd, skal gå til velferd. Derfor har vi den siste tida tatt opp denne kampen. Det har vært kontroversielt og tøft. Vi har pirket borti noen interesser verdt ganske mye penger, og det har ført til svartmaling og skremselspropaganda om våre forslag. Men vi har vært tydelige i vår politikk hele veien. Vi ønsker ikke at kommersielle aktører skal ta ut penger fra det offentlig finansierte velferdstilbudet. Vi vil styrke de ideelle tilbudene og bygge opp det offentlige. Det har vi vært tydelige på hele veien, og det er et helt rimelig og fornuftig krav.

På tross av sterke motkrefter har SV sammen med fagbevegelsen og andre flyttet det politiske landskapet langt, noe behandlingen av dette forslaget i dag viser. I dag stiller en samlet rød-grønn side seg bak forslaget om at offentlige midler skal gå til barnevernstilbudet, ikke til profitt for kommersielle, og vi samler oss bak kravet om like lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår for ansatte i kommersielle som i offentlige tilbud. Bare det er to viktige skritt framover.

I tillegg stiller en samlet komité seg bak et forslag som vi først fremmet i 2015, og som den gangen ble nedstemt. Den gangen fremmet Kirsti Bergstø, Karin Andersen og Snorre Serigstad Valen fra SV Dokument 8:128 S. Forslagsteksten i I i innstillingen da det ble behandlet, lød som følger:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg som skal kartlegge pengestrømmer i offentlig finansierte velferdstjenester, herunder handel mellom nærstående, bruk av skatteparadis, tynnkapitalisering og utbytte. Utvalget skal foreslå løsninger som kan sørge for at offentlige midler i størst mulig grad går til produksjon av faktisk velferd, og hvordan man kan hindre uønsket skattetilpasning i selskap som i all hovedsak er finansierte av offentlige midler.»

I dag vedtar Stortinget den samme teksten – med alle partiene bak. Det er et historisk vedtak. Det er den første seieren i kampen for å sette omsorg over omsetning, og det viser hvor mye vi sammen klarer å flytte det politiske landskapet i løpet av kort tid.

I Sverige ble et lignende vedtak gjort som første skritt, og nå har vårt søsterparti der fått gjennom stadig flere begrensninger i muligheten til å ta ut profitt på offentlig finansierte velferd. Vi vet at det er mulig, og nå skal vi vise det også her hjemme.

Jeg, SV, fagbevegelsen og andre har lenge jobbet utrettelig for å få dette til, men jeg vil også gi en stor honnør til de andre rød-grønne partiene og til Kristelig Folkeparti i komiteen for å ha stått på for dette nå i forbindelse med SVs representantforslag. Det setter vi pris på.

Jeg håper vi kan fortsette å finne fram til gode løsninger som styrker fellesskapet og de ideelle aktørene til det beste for barna i barnevernet, men også til det beste for alle andre brukere av velferdstilbudet vårt rundt omkring i landet. Jeg gleder meg til at vi skal fortsette å kjempe den kampen sammen videre.

Terje Breivik (V) [14:31:29]: Eg og Venstre er svært glade for at fleirtalet står bak eit balansert og fornuftig vedtak som vil vareta behovet – det behovet som trass alt er det viktigaste og altoverskyggjande i denne saka – for mangfald og fleksibilitet i tilbodet me som fellesskap har til barn og unge som har behov for ein trygg heim og trygge rammer når eigen familie ikkje strekk til.

Samstundes får vedtaket som fleirtalet sikrar i dag, ein gjennomgang for å få ei verkeleg kritisk vurdering, slik at offentlege midlar ikkje vert misbrukte til noko anna enn nettopp å vareta behovet ein har for å kunna ha eit tilbod som passar for det enkelte barnet eller den enkelte ungdommen.

Det er ei lita rekapitulering når dei raud-grøne partia så til dei gradar går på krigsstien mot private organisasjonar som i sin natur òg er idealistar, og går til krig mot dei store kommersielle, kanskje internasjonale, aktørane. Då må dei ha med seg at dei siste har vakse fram på innstramminga som skjedde i anbudsregimet under det raud-grøne fleirtalet. Då vart dei private, små institusjonane – like gode idealistar som dei fleste andre – avfeia med det ein kallar husmannskontraktar, kor ein nesten var villig til å ofra barns beste på dogmatismens skrivebord. Seksmånaderskontraktar for ungar som er i sin verste og mest utrygge livssituasjon «ever»: Kor lenge skal eg vera her? Det veit eg ikkje, men eg trur du skal vera her i inntil seks månader. Krav til bemanning som dei ikkje stilte til dei statlege institusjonane, gav det resultatet at ein god del av dei anten måtte leggja ned

drifta eller selja. Dette er eit resultat av ein villa politikk, men som fleirtalet no heldigvis tek ansvar for og prøver å få ein gjennomgang av og få ordna opp i viss det skulle ha medført at det no er ein misbruk av offentlege ressursar.

Tilbake til utgangspunktet: Eg er utruleg glad for at me i alle fall ikkje enda opp med eit vedtak som ville setja kroken på døra for heilt nødvendige tilbod i barnevernssektoren.

Ole mic Thommessen hadde her overtatt presidentplassen.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [14:34:32]: En av Norges store fordeler er at det er en veldig sterk tillit i samfunnet. Vi har tillit til hverandre, og vi har tillit til myndighetene. En viktig forutsetning for at vi skal fortsette å ha det slik, er at folk opplever at myndighetene forvalter fellesmidlene godt. Derfor er det så viktig at Stortinget i dag slutter opp om dette forslaget:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg som skal kartlegge pengestrømmer i offentlig finansierte velferdstjenester» og ikke minst «foreslå løsninger som kan sørge for at offentlige midler i størst mulig grad går til produksjon av faktisk velferd».

Dette forslaget har vært fremmet før uten å bli vedtatt. Nå slutter hele Stortinget seg til forslaget, og det innebærer et startskudd for et svært viktig arbeid som Kristelig Folkeparti håper og tror vil få stor betydning.

I dag er det slik at mange ideelle taper fordi de er gode arbeidsgivere, og de taper i konkurransen med kommersielle aktører som bruker få fast ansatte, eller som har pensjonsordninger som gir lavere utgifter for arbeidsgiver. Dette så vi nylig i en anskaffelse i Oslo kommune, hvor de tapte på offentlig lik pensjon kontra 2 pst. innskuddspensjon.

Anskaffelsene har utviklet seg mye i det siste, og anskaffelsesloven åpner for å vektlegge en lang rekke kvalitative kriterier. Det er i nyere tid ikke vurdert hvordan det er mulig å stille krav til betingelser for de ansatte, som fast ansettelse og pensjonsordninger. Kristelig Folkeparti mener det er på tide at vi får en slik vurdering, og vi er derfor glade for at et flertall i dag vedtar vårt forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan det kan sikres at aktører som drifter barnevernstjenester for det offentlige, har lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår på linje med det som gjelder i offentlige virksomheter.»

Jeg er ikke enig med dem som mener at det er likegyldig hvem eller hvilke aktører som driver velferdstjenestene våre. Kristelig Folkeparti mener de ideelle aktørene representerer en merverdi i seg selv med sine unike perspektiver, sin omsorg og sitt engasjement. De

ser enkeltmennesker og starter opp tilbud som de ser at akkurat disse menneskene har behov for. Vi må si ja takk til de ideelle. Frivillige og ideelle aktører er lim i samfunnet vårt. De bygger tillit.

En sterk sivil sektor krever en aktiv politikk. Barnevernet er ikke et marked. Da fungerer det ikke å bruke markedstenkning. Hvis pris og effektivitet blir avgjørende, vil barna tape, og de ideelle vil tape. Da sitter vi igjen med en svak sivil sektor og et svekket velferdssamfunn. Kristelig Folkeparti ønsker en motsatt utvikling, og vi er villige til å bruke politikk for å få det til. Da kan vi ikke si at det ikke betyr noe for oss om det er offentlige, ideelle eller kommersielle aktører som driver tilbudet.

Jeg må si at jeg også reagerer på formuleringer som at de ideelle kun er et supplement til det offentlige tilbudet. Ja, velferdstjenestene er offentlige og det offentliges ansvar, men de ideelle er ikke et supplement. De er pionerer. Det norske velferdssamfunnet startet med frivillige aktører og engasjerte mennesker som brydde seg. Lenge før Nav, lenge før Bufetat, stilte Norske Kvinners Sanitetsforening, Frelsesarmeen, Blå Kors, kirkelige organisasjoner og andre frivillige aktører opp for de fattige, for de utsatte barna, for syke og for helsestell.

Velferdstjenestene, slik vi kjenner dem i dag, er startet av ideelle, frivillige aktører som bygde opp tjenester der staten og kommunen etter hvert kom inn og supplerte. Siden har disse aktørene drevet side om side, helt til vi nå de siste årene har fått en mer aggressiv anbuds- og markedstenkning som er i ferd med å presse de ideelle aktørene ut. Det har Kristelig Folkeparti tatt opp gang på gang, og vi er glade for at stadig flere skjønner dette problemet.

Statsråd Solveig Horne [14:38:59]: I Norge har vi lang tradisjon for å benytte både offentlige og private aktører i barnevernet. Det viktigste for dem som er opptatt av et godt barnevern, bør være at kvaliteten på og innholdet i tjenestetilbudet og rettssikkerheten til barn og familier blir ivaretatt på en god måte. For meg er det ikke viktig hvem som drifter tilbudet, men at barna får det beste tilbudet. Private aktører er i dag viktige bidragsytere i barnevernet, og jeg har lyst til å takke de private for at de bidrar til både økt kvalitet og mangfold i tilbudet til barna.

Bufetat har gjennom mange år, også under den forrige regjeringen, kjøpt både fosterhjems- og institusjonstiltak fra private aktører. Gjennom anbudskonkurransen stiller Bufetat absolutte krav til kvalitet, i tillegg til at det legges vekt på bemanningsfaktor, kompetanse og pris. Private institusjoner er underlagt de samme kvalitetskravene som statlige, og det stilles vilkår som følge av gjeldende landsomfattende tariffavtale for bransjen.

Vi skal ikke betale mer enn nødvendig for tjenester som det offentlige kjøper av private, men det må ikke være noe i veien for at aktører har en rimelig avkastning på investeringer og arbeidsinnsats.

Bufetat har under denne regjeringen tatt flere grep som har styrket etatens styring og kontroll ved kjøp av tjenester. Vi har fått på plass nye fosterhjemsavtaler, som gir oss mer kontroll over innholdet i og utgiftene til den enkelte fosterhjems plassering, og kontraktene på institusjonsområdet stiller nå tydeligere krav til kvalitet og innhold i tilbudet.

Barnevernet er et offentlig ansvar, og det skal det også være i framtiden. Kommunene har et omfattende ansvar på barnevernsområdet, og oppgaver som innebærer utøvelse av offentlig myndighet, kan ikke delegeres eller legges til private. Det var bakgrunnen for at jeg sendte et brev til direktoratet med kopi til kommunene og tilsynsmyndighetene om kommunenes bruk av private aktører på barnevernsområdet.

Under visse forutsetninger kan kommunene bistås av private. I brevet som jeg sendte ut, gis det konkret veiledning om hvordan kommunene kan gjøre dette på en lovlig og god måte. De private aktørene må bl.a. være under aktiv styring og ledelse av kommunene i det daglige, og all bruk av private skal skje innenfor faglig forsvarlige rammer. Kommunene har det hele og fulle ansvaret og må sørge for nødvendig kontroll. Dette vil også fylkesmennene nå følge opp overfor kommunene.

Bruken av private aktører har endret seg over tid. Til tross for grepene som er tatt for å klargjøre rammene og justere praksis ved kjøp av tiltak, ser vi at det er behov for å se nærmere på rammene for bruken av private aktører.

Potensielle utfordringer ved kjøp av private aktører i barnevernet ble omtalt i proposisjonen om barnevernsreformen, som ble behandlet i Stortinget i juni. Der varslet jeg at vi nå vil se nærmere på rammene for når og hvordan private aktører bør benyttes.

Vi må være sikre på at private aktører brukes på en måte som er i tråd med barns beste, og som bidrar til effektiv ressursbruk.

Jeg ser fram til å nedsette et utvalg som kan belyse flere sider av dette området, i sammenheng med den gjennomgangen og utredningen som jeg har varslet at departementet er i gang med.

Jeg er opptatt av at vi ikke nå foregriper løsninger og tiltak uten at det er vurdert hvilke konsekvenser det vil ha for tilbudet til barn i barnevernet. Hensynet til barnets beste må alltid ligge til grunn for valg av tiltak, ikke hvem som driver tilbudet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kari Henriksen (A) [14:43:42]: Halvparten av de 20 barnevernsselskapene som hadde høyest inntekter i fjor, eies av fem store konsern. Det har vi hørt i debatten her i dag. Fire av disse kontrolleres av utenlandske investeringsoppkjøpsfond. Det innebærer at penger som skulle gått til å ta vare på de mest sårbare barna våre, ender opp i utlandet, og at avgjørelser som kan få store konsekvenser for barnevernsbarna, tas av selskaper som er veldig fjernt fra sine norske underselskaper, og enda fjernere fra barna som skal plasseres hos underselskapene.

Mitt spørsmål til statsråden er et enkelt ja/nei-spørsmål: Synes statsråden dette er uproblematisk?

Statsråd Solveig Horne [14:44:30]: Vi skal ikke betale mer for private tjenester enn det som er nødvendig, derfor er jeg veldig glad for at vi nå de siste årene har fått bedre kontroll med de kontraktene som er inngått med de private. La meg minne representanten på at de kontraktene som nå er på fosterhjemsområdet som går ut i 2018, ja, de ble inngått i 2012 under den forrige regjeringen. I den forrige perioden vi styrte, var det også kontrakter som gikk ut som den forrige regjeringen hadde inngått. Vi har fått bedre kontroll med de kontraktene som nå er blitt inngått. Det er et viktig arbeid, og vi vil understreke at vi er nødt til å ha kontroll på de private aktørene. Samtidig er vi også avhengige av de private aktørene, som leverer gode tjenester til de barna og ungdommene som trenger det. Det gjorde de under den forrige regjeringen, og det skal de også gjøre i framtiden, for vi må tenke på hva som er barnas beste. Barn skal ha et godt tilbud, og det gir også de private aktørene.

Kari Henriksen (A) [14:45:30]: Vi hører her en statsråd som er opptatt av struktur og rammer og kontroll, og ikke så opptatt av hvor pengene går. Effektiviseringsreformen som regjeringa har satt i gang, har ført til kutt på det statlige barnevernsområdet på 225 mill. kr i de årene den har fungert. Nå har vi altså en statsråd som står her i stortingssalen og sier at det nesten er likegyldig hvor mange penger som går til utenlandske investeringselskaper. Mener statsråden det er en god prioritering av pengene som skulle ha gått til barn?

Statsråd Solveig Horne [14:46:13]: Jeg lurar på om representanten har vært på besøk i en barnevernsinstitusjon, for det framstilles nesten som at det sitter barn med vann og brød på en barnevernsinstitusjon og ikke får den hjelpen de trenger. De private aktørene gjør en kjempejobb for at vi skal kunne klare å ha et tilbud til barn og unge som trenger det i dag.

Regjeringen har innført en ABE-reform. Ja, det er nødvendig, for vi har sett at veksten i statlig sektor har

vært altfor høy, og det er viktig å få den under kontroll. Bufetat har, med de nye kontraktene, fått bedre kontroll med de private aktørene i tjenestene de kjøper. Vi har med noen av kontraktene klart å betale over 8 pst. mindre fordi vi har klart å få på plass kontrakter som sikrer flere tilbud til barna enn det som har vært før.

Dette er et arbeid som det jobbes med kontinuerlig, men som det nå også blir viktig for et utvalg å se på – og vi kan også gjøre mer enn det som har blitt gjort før.

Kari Henriksen (A) [14:47:11]: Det er en kjent strategi å komme med påstander ingen har framsatt. Det er ingen i denne salen, tror jeg, som tror at barn i private barnevernsinstitusjoner får vann og brød. Det har ingen nevnt, meg bekjent, i hvert fall ikke i denne salen. Så den forestillingen må kanskje være inne i hodet til statsråden.

Men det jeg spør om, er om statsråden mener at dette er en god prioritering av fellesskapets penger, skattebetalernes penger, som går inn i en felles konto – der statsråden synes å være komfortabel med at millioner renner ut til overskudd i utenlandske selskaper, som ikke kommer norske arbeidsplasser eller norsk fellesskap til gode, og at regjeringa kutter 225 mill. kr for å få på plass skattekutt til dem som har mest fra før.

Statsråd Solveig Horne [14:48:02]: Det går an å gjøre begge deler. Denne regjeringen har også styrket barnevernet med den satsingen som har vært, og det gir hjelp til barn og unge.

Det har vært lang tradisjon for å bruke både offentlige og private aktører innenfor barnevernet. Det har vært gjort under denne regjeringen, og det har vært gjort under den forrige regjeringen. Gjennom anbudskonkurranser, som også den forrige regjeringen hadde, får vi også de tilbudene som vi trenger.

Vi er avhengige av private og ideelle aktører for å gi et tilbud til barn og unge. Vi trenger et mangfold. Derfor er det viktig at de kontraktene som inngås, er tydelige på at vi ikke skal betale mer enn det som er nødvendig, men at vi får den kvaliteten og den hjelpen som barn og unge trenger.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:48:58]: Senterpartiet mener at offentlige penger som brukes i barnevernet, må komme barna til gode, og at folkevalgte må engasjere seg sterkere for å sette seg inn i og forbedre barnevernet. Folkevalgte i kommunestyrene kan ta seg friheten til å fatte vedtak om at bare ideelle frivillige organisasjoner skal være sammen med det offentlige barnevernet, altså at kommunestyret velger bort bruk av aksjeselskap som har som formål å tjene penger på innsatt kapital.

Mitt spørsmål er: Ser statsråden noen juridiske grunner for at kommunestyrene ikke kan gjøre slikt vedtak?

Statsråd Solveig Horne [14:49:38]: Nei, det ser jeg ikke. Kommunene har en plikt til å ha et forsvarlig barnevern, og kommunene skal også passe på hvordan de bruker de offentlige midlene, og hvordan de bruker private tjenester innenfor barnevernet. Der har vi sett at det har vært en utvikling som ikke er god, med både habilitetsutfordringer og dobbeltroller. På det grunnlag har jeg også sendt et brev til kommunene for å påpeke at bruk av myndighetsutøvelse er et kommunalt ansvar. Kommunene må sikre at de har ansatte barnevernsledere, og at ikke bruken av private tjenester kommer i en dobbeltrolle eller habilitetsproblemer. Det er et viktig grep som nå er tatt.

Vi har også varslet at vi skal ha en gjennomgang av private, spesielt innenfor fosterhjemsområdet i kommunene, som det har vært en økning i, og da er det viktig at vi ser at de tilbudene som blir kjøpt ute hos kommunene, kommer barna til gode, og at ikke vi betaler mer enn det som er nødvendig.

Freddy André Øvstegård (SV) [14:50:55]: Et av resultatene av de kommersielles inntog i barnevernet og hvordan anbudsregimet er rigget, er at utgiftene for barnevernstjenester har økt dramatisk for kommune og stat. Samtidig er altså bemanningen for lav, det er behov for mer kompetanse, og oppi det hele tjener noen store, kommersielle barnevernsaktører millioner på tilbudet som skulle gått til barna.

På statsrådens bord ligger det nå en Vista Analyse-rapport som er svært kritisk til kommersialiseringen av norsk barnevern. Vista-rapporten konkluderer tydelig med bl.a. følgende:

«På institusjonsområdet bidrar ulike rammevilkår for statlige og private institusjoner og Bufetats bestilleratferd til å fordyre institusjonsplassene, og dermed til at institusjonstilbudet er dårligere enn det kunne vært, innenfor samme utgiftsramme. I siste instans er det barna det går ut over.»

Er statsråden uenig i dette faglige rådet?

Statsråd Solveig Horne [14:51:56]: På bakgrunn av den Vista-rapporten har jeg varslet at vi skal ha en fullstendig gjennomgang av dette området. Det er vi i gang med, og jeg ser fram til å få et utvalg som skal se på dette.

Det er feil at regjeringen har satset stort på å åpne for kommersialisering av barnevernet. Bruken av både ideelle og private er på samme linje som det var i 2013. Det som er viktig her nå, er at vi hele veien har et tilbud til det enkelte barn, sånn at de får det tilbudet de trenger. Vi har også fått på plass nye fosterhjemsavtaler som har

gitt oss mer kontroll over innholdet og også utgiftene til de enkelte fosterhjems plasseringene, og kontraktene som nå er inngått på institusjonsområdet, stiller også tydelige krav til kvalitet og innhold i tilbudet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [14:53:06]: Det vi diskuterer her i dag, er tilbudet til noen av de aller mest sårbare i vårt samfunn. Da er det utrolig viktig å legge til rette for forutsigbarhet, langsiktighet i tilbudet, stabilitet og ikke minst trygghet og omsorg for dem det gjelder. Det handler ikke om hvorvidt en skal bruke private aktører eller ikke, det handler om hvilke rammer en skal legge rundt organiseringen for å sikre et best mulig tilbud for dem det gjelder. Det anbudsregimet en har i dag, setter pris i førersetet i altfor stor grad i stedet for å fokusere på kvalitet, og en ser at ideelle aktører ofte taper i konkurransen med private kommersielle aktører.

Senterpartiet mener det er viktig å få en endring gjennom å avslutte bruk av anbud og erstatte det med kontrakter basert på kompetanse og kvalitet. Det kan enten skje gjennom utvidet egenregi i kommunene eller gjennom andre langsiktige og stabile kontraktsformer. Jeg blir litt overrasket når jeg hører representanten Breivik og hans argumentasjon mot det som eksempelvis Senterpartiet og SV har forslag om. Det er nettopp den langsiktigheten og stabiliteten vi ønsker å gi gjennom å avslutte bruk av anbud og ha langsiktige kontrakter som et alternativ. Vi mener det er viktig å gi ideelle aktører fortrinnsrett foran kommersielle. Det er fullt mulig, det er fullt mulig innenfor EØS-avtalen, og det er viktig for å kunne gi et bedre tilbud.

Vi mener også det er viktig å gi forutsigbare lønns- og arbeidsvilkår for å sikre kvaliteten på tilbudet – at en har gode ansatte som har gode vilkår rundt seg. Vi mener at regelverket skal endres slik at offentlige penger ikke skal gå til profitt for kommersielle aktører, men til et bedre tilbud til barna. Det er de som bør være i fokus, det er de som er den svake part, og som vi bør styrke tjenestene til.

Karin Andersen (SV) [14:55:50]: Jeg er glad for at Stortinget tar et viktig skritt i riktig retning i dag. Men jeg føler behov for å si at det vel er bare én eneste grunn til at vi driver barnevern, og det er at noen barn trenger omsorg fordi de ikke kan få det av sine egne foreldre. Det er ikke sann at vi holder på med dette fordi noen skal ha det som forretningsområde, men det kan høres slik ut, for barnevern omtales som et marked. Barnevern skal ikke være marked, barnevern skal være omsorg og ansvar. Derfor er det viktig at vi sørger for at de

bevilgningene som går til barnevern, sikrer et barnevern – et godt barnevern, et kvalitetsmessig godt barnevern med kompetente ansatte som er der fordi de er genuint opptatt av oppgaven.

Det er liten grunn til å tvile på at medarbeiderne i private barnevernsinstitusjoner er mindre motivert enn andre. Jeg kjenner mange av dem, men jeg kjenner også arbeidsvilkårene deres, og de er ganske tøffe, for å si det rett ut. Det er motivene til de kommersielle investorene vi snakker om, det er det som er feil.

Jeg er litt overrasket over at Fremskrittspartiet, som er veldig opptatt av skattebetalernes penger, mener at noen av oss skal betale skatt for at noen finansielle investorer skal bli rike på barnevern. Jeg må innrømme at jeg er en glad skattebetaler, men jeg har ikke lyst til å betale skatt til det. Jeg betaler gjerne mer i skatt hvis pengene går til barnevern, skoler og eldreomsorg, men hvis det skal være for at noen investorer, som til og med plasserer seg i et skatteparadis, skal få store fortjenester, sier jeg nei – og heller ikke hvis de som er ansatt, og som vi virkelig trenger å rekruttere mange flere av framover, skal få dårligere lønns- og arbeidsvilkår. Det er altfor tøft på mange av disse institusjonene i dag – det er altfor tøffe arbeidsforhold. Vi må ha bedre arbeidsforhold, og vi må bruke pengene til det, sånn at folk holder ut og ikke blir sjuke.

Til slutt en visitt til representanten Breivik: Da representanten Lysbakken var statsråd, skjermet vi de ideelle fra tidsavgrensede kontrakter og erstattet dem med langsiktige kontrakter som løp til en av partene sa dem opp. De kommersielle protesterte, men de frivillige organisasjonene sa at dette var veldig bra. – Nå kan vi endelig komme oss bort fra de kortsiktige kontraktene, sa f.eks. Asbjørn Sagstad i Kirkens Sosialtjeneste. Så den historien som representanten Breivik fortalte her i stad, er ikke sann.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [14:59:13]: Denne debatten har blitt akkurat så ideologisk ladet som vi kunne tenke oss. Det er spesielt å høre ord som «de kommersielles inntog» når vi diskuterer dette. Det er en helt feil fremstilling. Endringene i bruk av offentlige og henholdsvis ideelle og kommersielle private aktører er ganske ubetydelige siden 2013. I 2013 var 46 pst. av oppholdsdøgnene på en statlig institusjon, mens 54 pst. var på en privat. Det har endret seg med 2 pst. fra 2013 til 2017: 44 pst. på statlig institusjon, 56 pst. på privat. Når det gjelder fordelingen mellom ideelle og private, er faktisk flere nå på ideelle – 5 pst. flere – enn på private.

Det er noe med å sette en fot i bakken og forholde seg til hva som er realiteten, når en bruker så store og sterke ord om dette området. Nettopp fordi vi snakker om de

aller, aller mest sårbare i samfunnet vårt, er det viktig at vi skaper forutsigbarhet og ikke endrer dette fra én dag til en annen, for vi vet at mange barn enten er hos ideelle eller hos private. Mange er hos private, som gjør en veldig god jobb. Jeg må si at jeg ikke kjenner meg igjen i den beskrivelsen, og jeg har besøkt mange private institusjoner innenfor hele velferdstjenesteområdet. Hvis det hadde vært så dårlige arbeidsforhold, ville ikke ansatte vært der lenger. Det er faktisk sånn at ansatte kan ta sin hatt og gå dersom de ikke ønsker å jobbe under sånne forhold. Jeg vet at mange av dem som jobber i det private, har akkurat like mye omsorg og et like stort ønske om å tilby gode tjenester som andre.

Så er det også sånn at hvis Arbeiderpartiet og Senterpartiet er så opptatt av å gjøre endringer i dette, er det faktisk de som har aller flest ordførere i dette landet – det er definitivt de som har flest ordførere. Hadde de ønsket å gjøre endringer i dette, hadde vi nok sett endringer, men det har ikke skjedd i disse årene. Det har altså ikke skjedd noen særlig endring i andelen mellom 2013 og 2017.

Så har jeg bare lyst til å si til SVs Karin Andersen når det gjelder godt barnevern: Ja, et godt kommunalt barnevern er vi opptatt av. Derfor var det så hyggelig å lese Kommunal Rapport i dag, som melder om at i budsjettundersøkelsen for 2018 er barnevern den tjenesten som øker mest i de kommunale budsjettene for 2018. Det viser at når regjeringen sammen med samarbeidspartiene bevilger penger til dette, bruker kommunene også pengene på disse viktige tjenestene.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [15:02:28]: Det er helt avgjørende for fortsatt høy tillit i det norske samfunnet at vi har en sterk sivil sektor med rom for ideelle aktører og frivillige organisasjoner. Jeg vil påstå at disse aktørene er blant de aller viktigste bidragsyterne til et sterkt velferdssamfunn med høy tillit. Derfor er budsjettavtalens kuttopprettinger, ekstrabevilgninger til frivillige og ideelle aktører og ikke minst økt momskompensasjon så viktig. Det er også derfor budsjettavtalens formuleringer om at regjeringens forslag til pensjonsordning for ideelle aktører ikke vedtas nå, er så viktig. Stortinget må få på plass en bedre løsning, og det er en fordel om denne ordningen, som skal vare i så mange år framover, og som betyr så mye for så mange, blir vedtatt av et samlet storting, eller i hvert fall et bredt mulig flertall. Dette får Stortinget nå anledning til å jobbe med.

Jeg er enig i Arbeiderpartiets oppfatning om at barnevernet skal være et offentlig ansvar, og at ideelle aktører skal benyttes framfor kommersielle. Kristelig Folkeparti er også enig i at anbudsregimet ikke er egnet for barnevernet, og at det offentlige heller bør samarbeide

og inngå kompetanse- og kvalitetsbaserte kontrakter, som utvidet egenregi eller andre langsiktige og stabile kontraktsformer, og at ideelle aktører får fortrinnsrett framfor kommersielle aktører.

Kristelig Folkeparti har ved en rekke anledninger de siste årene fremmet forslag i tråd med dette, og vi vil fortsette å arbeide for dette i Stortinget. Kristelig Folkeparti voterer allikevel ikke for akkurat disse forslagene i dag. Vi mener vedtakene om utbytteutvalget og om vurdering av arbeidskrav er store og viktige skritt som tas i dag, og jeg vil si at det er konkrete og viktige skritt som nok betyr mer enn at vi her slår fast våre mer overordnede syn.

Men jeg vil på vegne av Kristelig Folkeparti love at vi ikke stopper med dette og hviler her. Vi kommer til å arbeide videre for at Stortinget sikrer vedtak for ideell sektor og en bedre politisk styring over velferdsaktørene. Vi håper og tror at Stortinget nå er klar for en dugnad som en gang for alle sikrer en sterk og livskraftig ideell sektor, slik også vår parlamentariske leder, Knut Arild Hareide, tok initiativ til i trontaledebatten.

Freddy André Øvstegård (SV) [15:05:13]: Det er noen ting jeg må kommentere i løpet av denne debatten, og en de tingene er at vi gang på gang, både her i denne salen nå og i den offentlige debatten ellers, blir anklaget for å gjøre om dette spørsmålet til noe som handler om ideologi. Det synes jeg er litt rart å bli anklaget for, for med all respekt å melde så handler jo alt om ideologi til syvende og sist, også denne saken. Hvis vi ikke skal ta utgangspunkt i verdisynet vårt når vi utformer politikk, hva skal vi da ta utgangspunkt i? Så uenigheten her går ikke på hvorvidt høyresiden er opptatt av at det er barnas tilbud som er viktigst, mens venstresiden er opptatt av hvem som utfører tilbudene. Nei, uenigheten går på hvordan man skal sikre et best mulig tilbud for barna, og da mener faktisk vi i SV at det har noe å si hvem som utfører velferdsoppgavene våre, og hvordan rammene for organiseringen er.

Om det er offentlige eller ideelle aktører har noe å si, fordi offentlige og ideelle aktører garanterer at hver eneste krone vi bevilger til barnevernsbarna, går til å skape et bedre barnevernstilbud for de ungene. Om det er kommersielle aktører, så vet vi at noe av det kommer til å gå ut i profitt. Nå har VG – gjennom grundig arbeid, som har preget den offentlige debatten – vist at det går ut millioner av kroner til skatteparadis, og det overrasker meg, ærlig talt, at ikke flere er opptatt av å stoppe det. Det burde, som representanten Karin Andersen sa, oppta de på høyresiden, som er opptatt av hvordan man forvalter pengene til skattebetalerne. Det burde være åpenbart at det også går ut over barnas tilbud til slutt. Kommersialiseringen av dette tilbudet gjør også noe med

innretningen i barnevernet – ut over at det bare forsvinner noen penger. For det at man setter pris, profitt og kortsiktighet i et anbudsregime over langsiktighet, kvalitet og kompetanse, gir et dårligere tilbud for barn. Derfor må vi endre anbudsregimet.

Så blir mangfold nevnt som et viktig argument fra denne talerstolen, og det er jeg helt enig i. Jeg mener at noen av de viktigste årsakene til at vi fremmer dette forslaget, nettopp er å forsvare mangfoldet, forsvare de ideelle aktørene og gi dem bedre rammevilkår i møte med stadig mer kommersielle interesser i barnevernet.

Helt til slutt må jeg si at jeg reagerer på representanten Trøens bagatellisering av det mange ansatte i barnevernet opplever. Vi kjenner nok til, alle her, ganske drøye historier om hvordan det er i mange også kommersielle tilbud rundt omkring, og jeg vil ikke benytte tiden nå til å gå inn på de historiene.

Kari Henriksen (A) [15:08:26]: Representanten Trøen forteller at det er ikke så mye og snakker om prosenter. Da tenker jeg: Hva er det da denne debatten handler om? Vil høyresiden ha åpning for private, kommersielle aktører, eller vil de ikke? På den ene siden står de her og forteller hvor flott det er, og hvor viktig det er for mangfold, og at de får ikke bare vann og brød i disse institusjonene. På den andre siden går de opp her og prøver å minimalisere bruken av det.

Arbeiderpartiet er opptatt av konsekvensene av politikk. Jeg prøvde å få statsråden til å si om hun er fornøyd med at millioner av skattebetalernes penger går til utlandet, på konti, i stedet for til barn. Jeg spurte statsråden om hun syntes det var greit at de kutter 225 mill. kr gjennom effektiviseringskutt i stedet for at pengene brukes på barn. Det kan godt være at vi skal effektivisere også i barnevernstjenesten, men det er jo bruken av pengene til barna vi snakker om! Det er ikke struktur, det er ikke anbud, regler og avtaler – det handler om hvor pengene går og hvordan vi best mulig kan få brukt de pengene på de behovene barna har. Det er det som er kjernen i dette spørsmålet, og det er det som er ideologien for Arbeiderpartiet, det er derfor vi har den tanken vi har om at fellesskapets penger skal gå til fellesskapets oppgaver. Det er derfor vi tenker at vi skal ha en sterk velferdsstat som skal finansieres av skattebetalerne. Hvem ellers skulle finne på å ville finansiere tiltak som kommer alle til nytte i Norge? Fylkesmannen på Agder har uttrykt bekymring for andelen private. Den bekymringen er vel verdt å lytte til, mener jeg.

SV viste til Vista-rapporten. Vi vet ansatte har sterke meninger om dette, de har erfaringer med det. De har sett hvordan penger flyr ut til private aktører fra sykehusene, f.eks. Noen av de aktørene drev med sosial dumping. Det ble avdekket. Det er ikke avdekket innenfor

barnevernet, men essensen er allikevel: Hvordan skal vi bruke fellesskapets penger på en best mulig måte for dem som trenger fellesskapets omsorg?

Rowena von Ohle (FrP) [15:11:33]: Vi ser i dag et Arbeiderparti drevet mer av ideologi enn av hensyn til de svake. For Arbeiderpartiet er det tydeligvis viktigere å markere avstanden mot privat drift enn at de barna som trenger det, får det tilbudet som er best for dem.

Arbeiderpartiet vil ha flere ansatte i barnehage, flere i skolen, flere helsesøstre – uten at dette har sammenheng med kvalitet. Vi styrker offentlige tjenester gjennom løft til flere helsesøstre, det innføres mobbeombud, det gis mer tidlig innsats i barnehage og skole, og vi øker kompetansen i barnevernet.

Når man ser hvordan Arbeiderpartiet stiller seg til nedleggelse av private institusjoner kun fordi de er private, vil ikke dette styrke tilbudet for brukerne.

Fremskrittspartiet mener det er viktig at vi har det tilbudet samfunnet krever, og mener i flere tilfeller at private leverer langt mer kvalitet enn offentlige institusjoner. Se mot Oslo, der Arbeiderpartiet legger ned fantastiske private institusjoner og flytter mennesker som om de er en ideologisk salderingspost. Dette mener Fremskrittspartiet er uholdbart.

Det er trist å høre Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV snakke om disse dyktige gründerne som «velferdsprofitører». Vi snakker om mange mennesker med dypt engasjement og kompetanse, som bruker tiden sin til de svake og trengende i samfunnet. De skaper arbeidsplasser og tryggere rammer for dem som virkelig har behov for det.

Hvorfor er opposisjonen så redd for det private?

De som driver useriøst, skal ikke få drive slike institusjoner, og det skal helt klart avdekkes. Det finnes nok offentlige institusjoner som overhodet ikke holder mål, men her sier ikke opposisjonen et ord. Det er helt innenfor, bare det er offentlig. Dette forteller meg at opposisjonen setter våre barns trygghet på spill, bare fordi de ideologisk ikke ønsker privat drift.

For meg må gjerne de som driver disse institusjonene, tjene penger – så lenge de har flotte tilbud som gir sluttbrukeren det den har krav på, og fortjener.

Karin Andersen (SV) [15:14:16]: Nå hørte vi et ideologisk innlegg for markedsretting av omsorg og velferd. Det er det dette handler om. Høyresiden er ideologisk drevet av at de mener at offentlig sektor skal være et marked, og velferd skal være et offentlig marked. Jeg skjønner det godt. Det finnes ikke mer lønnsomme markeder i verden enn i de landene som har et sterkt lovverk, med mange velferdsgoder som er skattefinansiert. Selvfølgelig ønsker man å komme seg inn i dem. Det er ikke så mye å putte pengene sine i ellers nå, bort-

sett fra i eiendom – for de fleste ting er lagd, så det er ikke så lett å finne ting å putte pengene sine i som man får stor fortjeneste ut av.

Men det er et ideologisk standpunkt. SV er uenig i det, for vi mener at f.eks. barnevern er omsorg og velferd, ikke et marked. Det mener vi, og vi styrker barnevernet langt ut over det regjeringen gjør, også med øremerkede midler både i kommunene og til barnevernstjenesten ellers. For vi mener at mangfoldet må få utvikle seg innenfor det offentlige tilbud og i samarbeid med frivillig sektor, som er der fordi de er nonprofit.

Vi snakker ikke om de små kvinnegründerne nå. Det er en eventyrfortelling som fortelles her. Fem store aktører kontrollerer to tredjedeler av det store barnevernsmarkedet. Dette er aktører som har plassert seg i skatteparadiser, som tapper skattepengene våre som skulle ha gått til barnevern. Jeg kan ikke forstå at Fremskrittspartiet kan synes at dette er en spesielt god idé. Dette er de virkelige store tyvene i vår velferd. Dette er det som truer velferden vår hvis vi ikke får lukket skatteparadisene, og får brukt de pengene vi betaler inn, til god omsorg.

Det handler ikke om – og det sa jeg i mitt første innlegg – motivasjonen til dem som jobber i disse institusjonene. Den er god, jeg kjenner mange av dem som jobber i de private institusjonene. Men de forteller om arbeidsbelastninger som gjør at de ikke holder ut særlig lenge. Så her er det behov for flere ansatte, sikkert også i deler av den offentlige omsorgen – jeg skal si litt om det under budsjettbehandlingen senere – for behovet er der også i kommunene.

Men de pengene vi bevilger til barnevern, skal brukes til barnevern. Det får vi til ved å styrke det offentlige, slik at de har ressurser til å utvikle mangfold, også i et samarbeid med frivillig nonprofitt-sektor – som gjør en kjempejobb, og som også holder på med dette ut fra andre interesser enn å tjene seg rike.

Statsråd Solveig Horne [15:17:30]: Det er ikke til å stikke under stol at dette også handler om ideologi. Noen vil helst ikke bruke verken private eller ideelle, og noen vil bare bruke ideelle. Det viktigste her er at det er et fåtall barn vi trenger å ha statlige, private, ideelle eller kommersielle tilbydere til. Og det viktigste vi kan gjøre for å sikre bruken av disse pengene, er å ha en anbuds-konkurranse når vi trenger å kjøpe fra private, noe også den forrige regjeringen tok i bruk. Gjennom anbuds-konkurransene kan vi stille absolutte krav til kvalitet. I tillegg kan vi legge vekt på bemanningsfaktor, kompetanse og pris. For eksempel har denne regjeringen nå sagt at alle private og statlige institusjoner skal ha en skoleansvarlig, og de skal ha en helseansvarlig. Det er økt kvalitet – mer enn det har vært før.

Som jeg har vært inne på: For oss er det ikke noe problem at noen kommersielle aktører tjener penger på de tjenestene som det offentlige har behov for. Slik har det vært i alle år. Men vi skal selvfølgelig ikke betale mer enn nødvendig, og vi skal være trygge på at de private leverer den kvaliteten som vi bestiller, og som barna har behov for. Oppslagene om den høye fortjenesten som vi nå ser hos noen aktører, er det ingen som er tjent med. Det er derfor vi har varslet at vi ønsker å se nærmere på hvordan markedet er innrettet, på utfordringene med bruk av private og også vurdere hvilke rammevilkår som vi bør legge til grunn. Det varslet jeg i forbindelse med barnevernsreformen, og det er det kjent at regjeringen vil ta tak i.

Så har det vært snakk om det som går på bemanning. Alle kontrakter som Bufetat har med private leverandører, skal inneholde klausuler om lønns- og arbeidsvilkår. Leverandører må også dokumentere skatte- og avgiftsinnbetaling, lønns- og arbeidsvilkår og kompetanse hos de ansatte. Det er krav som gjelder for alle leverandører og underleverandører som medvirker direkte til å oppfylle kontraktene. Det innebærer at de skal ha lønns- og arbeidsvilkår som følger de gjeldende landsomfattende tariffavtalene som bransjen har.

Jeg har ingen indikasjoner på at det er systematiske kvalitetsforskjeller på statlige og private institusjoner. Men på ett område vet vi at det er forskjell, og det gjelder kontinuitet i personalet. Vi vet at mange barn ønsker seg ansatte som har lengre vakter, altså medlevertturnus, fordi det da blir færre ansatte å forholde seg til. De private har ofte en fordel, fordi lange turnuser, særlig i form av en ordning med medlevertturnus, er mer utbredt i private institusjoner. Det er noe som barna har ønsket at en skal ha, og som de private tilbyr oss når vi trenger det.

Presidenten: Representanten Kari Henriksen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Kari Henriksen (A) [15:20:48]: Jeg har behov for å fortelle hva jeg har sagt. Fremskrittspartiet hadde et innlegg fra talerstolen som ga inntrykk av at Arbeiderpartiet ikke var opptatt av kvalitet, som ga inntrykk av at vi hadde omtalt dem som driver de private institusjonene, på en negativ måte. Vi har ikke foreslått nedleggelse av noe som helst, og vi har aldri sagt at alt er ok, bare det er offentlig.

Så litt til ideologi. Det er litt rart å høre på denne debatten, for her blir ideologi brukt når man ikke vil bruke private, mens det ikke er ideologi å ville bruke dem. Det resonnementet skjønner jeg ikke.

Det vi ikke har fått svar på her i dag, er: Hva er det høyresida mener når de snakker om at de ikke skal bruke mer penger enn nødvendig? Vi har ikke fått svar på ett

eneste spørsmål knyttet til hvor mye penger som er nødvendig.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3.

Presidenten vil foreslå at sakene nr. 4–6 behandles under ett.

– Det anses vedtatt.

Sak nr. 4 [15:22:20]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2017 under Barne- og likestillingsdepartementet (Innst. 76 S (2017–2018), jf. Prop. 19 S (2017–2018), unntatt kap. 872)

Sak nr. 5 [15:22:37]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2018, kapitler under Barne- og likestillingsdepartementet, Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet (rammeområdene 2 og 3) (Innst. 14 S (2017–2018), jf. Prop. 1 S (2017–2018))

Sak nr. 6 [15:22:53]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2017 under Kulturdepartementet (Innst. 77 S (2017–2018), jf. Prop. 22 S (2017–2018))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir delt i to, slik at man først behandler budsjettkapitlene under Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet, rammeområde 2, og deretter budsjettkapitlene under Kulturdepartementet, rammeområde 3.

– Det anses vedtatt.

Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at hver del av debatten blir begrenset til 1 time og 10 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Venstre 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter og Rødt 5 minutter. I tillegg får medlemmer av regjeringen 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det i debattens del 1 og 2 – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalspersoner og seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [15:24:14] (komiteens leder og ordfører for sakene nr. 4 og 6): Det er ganske fint å hete familiekomiteen. Det betyr at Stortinget og vi som samfunn setter familien, familiens verdier og familiens plass i samfunnet veldig høyt. Det minner meg litt om Einar Skjæraasens dikt «Lykke»:

«Åtte øyne i hverandre.

Fire munner rundt et bord.

Fire vegger kring en lykke:

Vesla, Påsan, far og mor.»

Som komité har vi hovedansvaret for å legge politikken i Norge til rette for familiene, slik at så mange som mulig av dem kan oppleve lykke, men vi har også et stort ansvar for å hjelpe de familiene som ikke har det like godt sammen. Som ikke har «åtte hender hektet sammen til en ring om stort og smått», slik Skjæraasen skriver videre i diktet sitt.

I mange av de familiene som sliter mest, er det særlig barna som er mest utsatt. Familievern tjenesten er et stort satsingsområde for regjeringen og samarbeidspartiene. I årets budsjett bevilges det totalt nært opptil 542 mill. kr. Siden regjeringsskiftet i 2013 har tjenesten blitt styrket med 173 mill. kr. Gjennom budsjettavtalen med Kristelig Folkeparti og Venstre øker vi tilskuddet til familievernets offentlige kontorer med i overkant av 19 mill. kr, og tilskuddet til kirkens familievern tjeneste øker med 12,5 mill. kr. Økningen går bl.a. til å styrke det forebyggende arbeidet, til familier med høyt konfliktnivå og til voldsutsatte barn og familier. Tidlig innsats og forebygging har vært særlige fokusområder. I tillegg har Stortinget bedt regjeringen om å legge til rette for at flere barn får tilbud om egen samtaletime i forbindelse med samlivsbrudd i familien.

Arbeidet mot vold og overgrep er høyt prioritert av Høyre i regjering. I tiltaksplanen En god barndom varer livet ut lanserte regjeringen i 2014 43 prioriterte tiltak for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom. Regjeringen har fortsatt å prioritere arbeidet mot vold og overgrep gjennom opptrappingsplanen som ble vedtatt i Stortinget, og som var den første forpliktende opptrappingsplanen om vold og overgrep.

Planen legger opp til en helhetlig og langsiktig innsats for å redusere forekomsten av vold og overgrep. Opptrappingsplanen kartla hvilke utfordringer som er knyttet til oppfølging og behandling av dem som har vært utsatt for vold, og la opp til en styrking av hjelpe- og behandlingstilbudet til voldsutsatte, men også til voldsutøvere. Planen understreket at rettssikkerheten skal

sikres i saker om vold i nære relasjoner og vold mot barn, at etterforskning av saker om vold og overgrep skal prioriteres, at kapasiteten skal styrkes, og at kvaliteten skal økes.

Planen fremhevet også utfordringene Statens barnehus står overfor, bl.a. med hensyn til kapasitet og tilgang til medisinske undersøkelser. Planen er tverrdepartemental, og den samlede satsingen i 2018 er på totalt 811 mill. kr. Regjeringen er tydelig på at den skal trappe opp innsatsen.

Det jobbes godt mange steder mot vold i nære relasjoner. Mossregionen og Moss Krisesenter fikk nylig en pris på 250 000 kr for sitt arbeid med å lage en praktisk handlingsplan med 46 tiltak som favner over en lang rekke aktiviteter mot vold i nære relasjoner i Mossregionen.

Det er til å akseptere at partiene i Stortinget kan ha ulike meninger om både bevilgningsnivået og prioriteringen av tiltakene i planen, men at Arbeiderpartiet valgte å stemme mot planen, var nok en stor overraskelse og en skuffelse for mange, også utenfor Stortinget. Arbeiderpartiet, som i åtte år hadde det største økonomiske handlingsrommet noen regjering noensinne har hatt, og som satt i en regjering med rent flertall på Stortinget, var ikke i nærheten av å løfte arbeidet mot vold og overgrep så systematisk og med så høye bevilgninger som det vi nå har gjennomført i samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti.

Antallet barn som lever i relativ fattigdom, har økt de siste årene. Det er en stor utfordring, som vi som samfunn må ta på det høyeste alvor. Situasjonen er særlig krevende for barn med innvandrerbakgrunn, og de utgjorde i 2015 53,4 pst. av alle barn i lavinntektsfamilier. Regjeringen har sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti satset på målrettede tiltak mot barnefattigdom og fortsetter dette arbeidet i 2018.

Vi har innført rimeligere barnehageplass for familier med lav inntekt og en nasjonal ordning med gratis kjerntid i barnehagen for alle barn i familier med lav inntekt fra barna er tre år. Nærmere 25 000 lavinntektsfamilier har med dette fått betydelig lavere barnehagekostnader, og 33 000 barn har fått billigere barnehage.

Den nasjonale tilskuddsordningen mot barnefattigdom ble opprettet i 2014, etter initiativ fra Kristelig Folkeparti og Venstre, og posten er i 2018 på over 269 mill. kr. Vi har som samfunn et stort ansvar for å dempe konsekvensene av fattigdom og gi flere barn mulighet til å delta på fritidsaktiviteter. I Høyre er vi så glade for og stolte av denne ordningen og håper kommuner, lag og foreninger er flinke til å målrette dette arbeidet, slik at midlene når frem og kan hjelpe dem som virkelig trenger det aller mest.

Samtidig vet vi at en viktig faktor for å unngå at barn vokser opp i fattigdom, er at foreldrene har en jobb, og at barna selv får muligheten til en skolegang som utjevner forskjeller og gir alle like muligheter. Derfor er det så viktig at pilene peker oppover, at veksten i norsk økonomi er på vei opp, at arbeidsledigheten går ned, at flere unge fullfører skolen, og at det skapes jobber over hele landet.

Noe av det første som opptok meg i lokalpolitikken da jeg var fersk politiker for 30 år siden, var den viktige oppgaven som barnevernet har. Barn i barnevernet og familier som får hjelp av barnevernet, skal være trygge på at den hjelpen de får, er forutsigbar, til riktig tid og av høy kvalitet. Styrking av barnevernet for å ta bedre vare på de mest sårbare barna har vært en prioritet for regjeringspartiene og Venstre og Kristelig Folkeparti de siste årene. Det er nå en betydelig vekst i antallet stillinger, noe som vi er svært glade for. Dette, sammen med en ny, vedtatt barnevernsreform, viser vårt engasjement for et bedre barnevern.

I budsjettet for 2018 følger regjeringen opp med et stort kompetanseløft i barnevernet, en kompetansesatsing som er en del av barnevernsreformen, og bevilgningene øker til 80 mill. kr i 2018. Vi er også veldig glade for at det startes opp et arbeid med å forbedre grunnutdanningene og styrke tilbudet om masterutdanninger, slik at flere kan starte i jobben med gode faglige forutsetninger.

I forrige periode jobbet jeg mye med helsepolitikk her på Stortinget og møtte flere barn i barnevernet som etterlyste bedre psykisk helsehjelp. I år gjør regjeringen noe med dette. Det bevilges 40,7 mill. kr til to egne omsorgs- og behandlingsinstitusjoner for barn som trenger langvarig omsorg utenfor hjemmet og med et stort samtidig behov for psykisk helsehjelp.

Samtidig er vi i Høyre også glade for den generelle styrkingen av helsestasjons- og skolehelsetjenesten i regjeringens budsjetter. Det kommer også barn som er under barnevernets omsorg, til stor nytte.

Kommunene får fremover bedre muligheter til å bygge opp det forebyggende tilbudet til barn og familier som er i en vanskelig situasjon. Målet er tidligere og bedre hjelp til barn i barnevernet.

Noen ganger opplever barn å måtte flytte fra sine foreldre, fra sine familier og kanskje også fra sine lokalmiljøer, til nye familier og omsorgspersoner som kan gi dem trygghet når situasjonen hjemme er som mest utrygg. Omsorgsovertagelse i barnevernet skal alltid være siste utvei, men det er en viktig og helt nødvendig utvei for noen. Når omsorgsovertagelsen skjer, er det viktig at barnet får et nytt hjem. I Norge betyr det enten kommunale eller private fosterhjem eller statlige eller private institusjoner.

Vi tror det er viktig at vi har ulike aktører som bidrar til bedre tjenester for barna. For oss i Høyre er det ikke viktigst hvem som drifter tilbudet, men at barnet får det beste tilbudet. Vi har mange dyktige ideelle og private leverandører av barnevernstjenester i Norge. De har levert gode tjenester til det offentlige gjennom flere år og bidrar til økt kvalitet og mangfold i tilbudet. Det er ikke et mål for Høyre at denne andelen skal øke, men det er et viktig mål for oss at det alltid skal være barnets beste som avgjør hvilket tilbud barnet skal få og hvor.

For Høyre handler trygghet først og fremst om at ingen av oss skal reduseres til å være en liten brikke i et stort puslespill, men at hver enkelt av oss er den viktigste brikken i puslespillet den dagen vi trenger hjelp. Om det er viktig på mange områder, er det i hvert fall helt avgjørende viktig for barn og unge i barnevernet. Målet vårt må alltid være at alle barn skal oppleve fire trygge vegger omkring sin barndom og sin ungdomstid, slik at de kan ha de beste forutsetninger for livet videre.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [15:33:31]: Representanten brukte ingen av sine minutters taletid på likestilling. Det er kanskje ikke så rart, for etter snart fire år med denne regjeringen, er det eneste vi har opplevd på likestillingsfeltet, at likestillingen er satt i revers. Det har blitt kuttet i de tiltakene og de politiske virkemidlene som har ført oss langt når det kommer til likestilling, og man har levert en likestillingsmelding som ikke inneholdt et eneste tiltak som kunne bringe likestillingen videre. Igjen i årets budsjett kuttes det i akkurat det samme som det har blitt kuttet i i de fire foregående budsjettene. Det kuttes til LDO, det kuttes til likestillingssentrene, og LHBT-bevilgningen og bevilgningen til organisasjonene står på stedet hvil.

Hvorfor synes egentlig representanten og representantens parti Høyre at det er en god idé hvert eneste år å kutte millioner til likestillingssentrene?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [15:34:30]: Det å jobbe for at samfunnet vårt skal være likestilt, er et viktig arbeid, og det er et arbeid som Høyre og regjeringen tar på stort alvor. Norge er blant verdens mest likestilte land, det skal vi være glade for. Det er alltid lurt – også i politikken – å glede seg over resultater. I Norge har vi gode resultater. Stadig færre jobber deltid, stadig flere mødre jobber heltid – det er resultater som betyr mye for kvinner når vi snakker om den delen av likestillingen. Så har representanten Trettebergstuen helt rett i at da regjeringen la frem sitt budsjett, foreslo man en reduksjon på 2 mill. kr på en post som har 56 mill. kr til likestillingstiltak, bl.a. likestillingssentrene. Det var en prioritering hvor man prioriterte å bruke penger bl.a.

på handlingsplanen mot hatefulle ytringer og andre typer viktige tiltak som sikrer likestilling.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [15:35:47]: Universell barnetrygd ble innført som et viktig familiepolitisk tiltak i 1946, men har ikke blitt prisjustert siden slutten av 1990-tallet. Alt annet har blitt dyrere siden den gangen, og det virker som om det har vært unison enighet i denne salen om at vi rett og slett bare skal la den bli der den er. Vi i Senterpartiet tenker og mener at barnetrygden fortsatt har en viktig funksjon og kan fungere veldig bra for veldig mange familier, og vi har derfor valgt å starte en opptrapping ved å øke barnetrygdens satser.

Det jeg lurer på, er: Skal vi lykkes med å få det tiltaket til å fungere bedre, trengs det en ordentlig justering. Hvordan stiller Høyre og representanten seg til å begynne å se på det? Er det noe Høyre og representanten er opptatt av, eller er det bare helt greit at den bare ligger der og vaker sånn som nå?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [15:36:45]: I budsjettet for 2018 videreføres barnetrygden slik den er i dag. På mange måter er det svaret på spørsmålet fra Senterpartiet.

Men det er altså slik at regjeringen i løpet av de siste fire årene og i budsjettet for neste år har veldig mange tiltak som sikrer at særlig dem som trenger det aller mest, de familiene som har aller lavest inntekt, får bedre hjelp. Gratis kjernetid i barnehagen er et slikt tiltak, lavere foreldrebetaling er et slikt tiltak. Det er et utvalg som utreder spørsmålet knyttet til barnetrygd og andre viktige tiltak som kan ha betydning for familiers økonomi, og det skal vi lytte til. Men det er også slik at da Senterpartiet hadde rent flertall i Stortinget sammen med Arbeiderpartiet og SV, gjorde man ingenting med disse ordningene, enda de hadde et stort økonomisk handlingsrom.

Freddy André Øvstegård (SV) [15:37:50]: Forskjellene i makt og rikdom øker. Den 10 pst. rikeste delen av befolkningen eier nå halvparten av all formue i landet. Samtidig vokser nesten 100 000 unger opp i fattigdom. Økningen i antall barn som lever i vedvarende lavinntekt, flatet til slutt ut på slutten av den rød-grønne regjeringstiden, etter flere år med hard omfordelingspolitikk for de mange fra de få. Vi var ikke fornøyde da, men nå ser vi at problemet igjen har økt drastisk. Fra 2013 til 2015 har det blitt nesten 14 000 flere barn som vokser opp i fattige familier, fra en andel på 8,6 pst. til en andel på 10 pst.

Jeg vil spørre representanten om hun er fornøyd med regjeringens innsats når antallet barn har økt med 14 000 på bare to år.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [15:38:51]: Det er en stor utfordring i samfunnet vårt at altfor mange barn vokser opp i familier med lav inntekt, og som kan defineres som fattige. Regjeringen har gjort mye for å gjøre noe med det: en rekke tilskuddsordninger som gir mulighet for at barn kan oppleve fritidsaktiviteter til tross for at familien har lite inntekt, gratis kjernetid i barnehagen, som er nevnt tidligere her. Men det er også slik at vi noen ganger må gå litt til grunnen og årsakene til at dette tallet øker. Vi vet jo at innvandring, og økt innvandring, er en av årsakene, og at så mange som 53,4 pst. av de barna som lever i fattigdom, er i innvandrerfamilier. Derfor er også vår politikk for en god skole og vår politikk for et arbeidsliv hvor det er plass til mange, like viktig slik at disse familiene kan få en økonomisk holdbar situasjon og komme ut av fattigdom.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Kari Henriksen (A) [15:40:13]: Arbeiderpartiet legger i sitt alternative budsjett fram en politikk som er bygd på vår politiske visjon om at alle skal med, og vi skal kjempe for et samfunn der alle er likestilt og likeverdige.

Vårt budsjett prioriterer arbeid mot vold og overgrep, kommunalt barnevern og likestillingspolitikk. Arbeiderpartiet vil på disse områdene møte framtidens utfordringer med en politikk som favner alle, uavhengig av lommebok, bosted eller bakgrunn.

Derfor styrker vi også frivilligheten. I frivillig arbeid skapes vennskap og kjennskap, en aktivitet den enkelte trives med, og et sted der folk får utløp for verdifullt sosialt engasjement.

Barnevernet forvalter en av de viktigste og også en av de vanskeligste oppgavene i et samfunn. De forvalter foreldreskap på vegne av fellesskapet. Skal barn og foreldre få god hjelp, må arbeidet gjøres på en måte som innbyr til tillit fra fellesskapet. Åpenhet er et godt grunnlag for å bygge tillit, som i Fredrikstad, der barnevernet inviterer til en åpen dag en dag i uka, eller i Kristiansand, der godt tverrfaglig samarbeid og tidlig intervensjon også styrker tillitskontoen.

Arbeiderpartiet mener barnevernet skal være en offentlig oppgave. Det skal stilles krav til kvalitet og kompetanse, og vi vil bruke pengene klokt. Arbeiderpartiet prioriterer 200 mill. kr mer til kommunalt barnevern enn regjeringas framlagte budsjett. Vi styrker storbysatsingen og familievern. Vi vil også at barns stemmer skal bli tydeligere, i tråd med barnekonvensjonens bestemmelser, og styrker posten for utvikling og opplysningsarbeid.

Fellesskapets penger skal gå til fellesskapets oppgaver for sårbare barn, ikke til overskudd på konti i utlandet. Skatteuttak til dem som har mest fra før, må finansi-

eres. Regjeringa snakker som om prioriteringen deres ikke har konsekvenser, men det har den. Skatt på sluttvederlag, dyrere barnehager, økte avgifter og kutt til barn i barnevernet, likestillingstiltak og frivilligheten er synlige konsekvenser i regjeringas budsjetter. Det legges også til rette for økt privatisering, noe som gir færre penger til fellesskapets oppgaver.

Vi har sett at barne- og likestillingsministeren nærmest har blitt tvunget til å skjerpe regelverket etter flere avsløringer av kjøp av private tjenester som er på kanten av dagens lovverk. Først når det nesten brenner, ser vi en reaksjon. Regjeringa, og spesielt Fremskrittspartiet, har svært få motforestillinger mot privatisering av offentlige tjenester. Det har vi også hørt i debatten her i dag. I Arbeiderpartiet har vi mange.

Vi vil styrke det offentlige barnevernet og vil at ansatte skal bruke mindre tid på administrasjon og papirarbeid og mer tid på barna de møter. Jeg møtte barn i Forandringsfabrikken, og de sa ikke som ministeren sa, at de ville ha lang turnus. Barna sa tid, tid, tid da jeg spurte hva det var de trengte. «Det er lurt å ta seg tid til å forstå grunnene til ting» er et sitat fra barna selv i boka «Barnevernet fra oss som kjenner det».

Regjeringa skryter veldig av sin kompetansereform. Den er på 80 mill. kr og er blitt godt mottatt. Men særlig ny satsing er det vel ikke, og vi skal være ganske kreative for å skryte av 80 mill. kr når vi egentlig snakker om 20 mill. kr. 13,6 mill. kr går til videreføring av tiltak fra 2016 eller tidligere, 20 mill. kr til tiltak innført i 2017, 14 mill. kr for å dekke helårseffekten i 2018 av tiltak fra 2017. 35 mill. kr til å opprette nye videreutdanninger står igjen. Av disse er 15 mill. kr finansiert gjennom omprioriteringer: 3 mill. kr fra skole til barnevernsbarn, 5 mill. kr for kjøp av plasser i ideelle sentre for foreldre og barn og 5 mill. kr fra rekruttering av fosterhjem, for å nevne noen. Sånn blir 80 til 20 når skatteuttak skal finansieres. Noe må bort.

Et av kuttene pekte Barneombudet på i høringen. Ombudet mente det var uholdbart å kutte i midlene til skolegang for barn under barnevernets omsorg. Den bekymringen delte Arbeiderpartiet, og vi legger inn de midlene regjeringa fjerner.

Arbeiderpartiets visjon er en rettferdig verden uten fattigdom og i fred, der menneskene er fri, likestilt og har innflytelse på sine liv. Alle mennesker er unike, uerstattelige og like mye verdt, og hver av oss skal ha muligheten til å leve et godt liv, i små og store fellesskap. Vi vil ha et samfunn basert på frihet, solidaritet og like muligheter for alle.

Derfor bruker Arbeiderpartiet de store pengene på de viktigste oppgavene, ikke på skatteuttak til de rikeste og ikke på avgifter som dukker opp av intet, og som fruster næringsliv og folk ved hvert eneste budsjettforlik.

Regjeringa vi har nå, er svekket. Viktige tap har den allerede fått. Fedrekvoten er økt, det er innført fysisk aktivitet i skolen, det er gjort endringer i pleiepengeordningen og i asylpolitikken. Og jeg tar vel ikke helt feil om det kommer flere nederlag i denne perioden.

Likestilling handler om hverdagen til folk. Det handler om at barn og voksne skal ha like muligheter til å realisere sine drømmer, ønsker og mål. Det handler om at de ikke skal møte holdninger eller terskler som begrenser dem på grunn av det kjønn de har.

Kvinner jobber fremdeles i klesbutikker – deltid, menn jobber i bilforretning – heltid. Kvinner utsettes for grov vold, tvangsgiftes og er ofte ofre for ekstrem sosial kontroll og menneskehandel. Kvinner eier rundt 30 pst. av kapitalverdier målt opp mot menn. LHBTI-personer opplever fremdeles mobbing i ung alder, hatytringer og hatvold. De kan ikke være den de er, i mange land, og #metoo-aksjonen har vist at det fremdeles er langt igjen når det gjelder holdninger. For mange menn forholder seg til for mange kvinner som underordnede individer som de kan bruke til egen tilfredsstillelse.

Så det er mye å gjøre på likestillingsfeltet. Derfor prioriterer Arbeiderpartiet økt satsing på likestillingstiltak i budsjettet i forhold til regjeringas budsjettforslag. Vi styrker likestillingssentrene. Vi fjerner kontantstøtten og styrker kvaliteten i barnehagene. Vi bevilger penger til et kommuneprogram for økt likestilling for å øke andelen heltid blant kvinner. Vi øker tilskuddene til LHB-TI-organisasjonene. Vi styrker tiltak mot vold og overgrep og tiltak til krisesentrene med mer enn 700 mill. kr til sammen.

Underliggende strukturer og holdninger kan være vanskelige å oppdage, og derfor trengs forskning, kompetanse og formidling av dette til ansatte i offentlig sektor og i privat næringsliv. Vi trenger rapporter som gir oss om ikke øyeblikksbilder, så iallfall årlige bilder av utviklingen.

Likestillingspolitikken til regjeringa er reversert. Det synes å være en intens motstand mot å sette likestillingsarbeidet på dagsordenen. Det tydeligste eksemplet er regjeringas oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak:

«Stortinget ber regjeringen levere et tillegg til statsbudsjettet som gir en likestillingsvurdering av statsbudsjettet i sin helhet.»

Å svare på det ved å legge fram en rapport fra Statistisk sentralbyrå om tilstanden på enkelte områder mellom kjønn er altså en slik oppfølging, etter regjeringas mening. Det viser med all tydelighet at det ikke er noen interesse for å løfte tematikken og med kritisk blikk se på utviklingen i statsforvaltningen. Jeg forstår at det kan være ubehagelig, for vi vet jo at noen av regjeringas satsingsområder virker mot likestilling. Kontantstøtten og

fjerning av fedrepermisjonsuker er nok noe som ikke ville kommet heldig ut i en slik likestillingsvurdering. Kontantstøtten motvirker integrering, hemmer arbeidslinja og likestillingen. Flere undersøkelser omtalt i regjeringas egen proposisjon viser at regjeringas politikk på dette området feiler. Kontantstøtten holder kvinner borte fra arbeidslivet og fedre borte fra barna. Det blir altså færre i arbeid, flere på passive ytelser og flere kvinner tilbake til kjøkkenbenken med regjeringas kontantstøttepolitikk.

Å omgå Stortingets vedtak på den måten er nok mer et resultat av Fremskrittspartiets politikk, kan man tro: Politiske virkemidler skal ikke brukes for å regulere forholdene mellom kjønn. Men det er synd at ikke Høyres regjeringsmedlemmer er større pådrivere når det gjelder likestillingsarbeidet enn at de godtar en så tilbakelemt holdning og en slik alvorlig mangel på likestillingspolitikk.

Jeg er glad for at regjeringa er alvorlig svekket etter valget – det skulle bare mangle. Vi kan nå få flertall for mer likestillingspolitikk i denne perioden. Det er jeg også glad for. Arbeiderpartiet startet med å få vedtatt å øke fedrepermisjonsukene. Det viser vei og gir optimisme for at vi i denne perioden, med en svekket regjering, kan få på plass mer likestillingspolitikk.

Jeg tar herved opp Arbeiderpartiets forslag i sak nr. 5.

Presidenten: Representanten Kari Henriksen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [15:50:06]: Å bo sammen med noen som utøver psykisk og/eller fysisk vold, kan skje oss alle. Det tar vekk den viktigste arenaen for trygghet fra et menneske og er kanskje av de lovbrudene som er vanskeligst å anmelde.

Regjeringen og samarbeidspartiene har heldigvis sett at dette har vært et forsømt område og har sørget for bred innsats på tvers av mange departementer gjennom opptrappingsplanen mot vold og overgrep.

Arbeiderpartiet stemte mot opptrappingsplanen i sin helhet da den ble vedtatt i Stortinget i forrige sesjon. Planen lå i Stortinget et halvt år. Arbeiderpartiet hadde god tid til å fremme forslag, men valgte altså å stemme mot planen. Det var ganske oppsiktsvekkende fordi det ville medført utsettelse av mange tiltak overfor sårbare grupper. Nå ser vi at Arbeiderpartiet støtter mange av de bevilgningene som kommer for å følge opp opptrappingsplanen.

Er det sånn at Arbeiderpartiet nå har kommet på bedre tanker når det gjelder denne planen?

Kari Henriksen (A) [15:51:05]: Dette spørsmålet er jeg veldig glad for å få. Det som er saken, er at av den

satsingen som regjeringa skryter av, er kun 5 mill. kr av Barne- og likestillingsdepartementets budsjett til opptrappingsplanen for vold og overgrep. Det er til Trygg-Est. 54 mill. kr av opptrappingsmidlene som de skryter av, er friske midler i år, resten er videreføring av tiltak fra tidligere – og tiltak på andre budsjettområder.

Så vil jeg si at grunnen til at vi stemte mot den opptrappingsplanen, var nettopp at det ikke var bevilgninger knyttet til de enkelte tiltak, det var ikke tidsavgrensninger for når de skulle settes i verk, eller ansvarsområder, hvilke departementer som skulle ha oppfølgingen av planen. Så vi har veldig god samvittighet for vår satsing mot vold og overgrep, og vi er fornøyd med at vi stemte mot når vi ser at resultatet er i tråd med det Arbeiderpartiet fryktet.

Silje Hjemdal (FrP) [15:52:25]: Jeg registrerer at det ble sagt at det var uenighet om barnevernet skulle være en offentlig oppgave. Det er det ingen som er uenig i, men vi er uenige i om de private faktisk kan være med og gi tilbud til barna som trenger hjelp. Når det er oppklart, har jeg et spørsmål til representanten fra Arbeiderpartiet. Nå når Arbeiderpartiet har forlatt den ansvarlige linjen i innvandringspolitikken, hvordan kan man da i den andre debatten, som gjelder barnefattigdom, si at man ønsker å gjøre en stor innsats, når man vet at økt innvandring også hører sammen med økt barnefattigdom?

Kari Henriksen (A) [15:53:10]: Dette er nok et eksempel på Fremskrittspartiets historiefortelling og virkelighetsbeskrivelse. Det blir framsatt påstander her om Arbeiderpartiet som ikke er reelle.

Arbeiderpartiet har ikke forlatt en forsvarlig linje i asylpolitikken. Tvert imot har Stortinget vist ansvarlighet overfor en regjering og en statsråd som ikke har håndtert situasjonen sånn som Stortinget ønsker. Nå har vi altså gitt beskjed om at her må det gjøres innstramminger.

Når det gjelder barnefattigdom, er Arbeiderpartiets budsjett helhetlig prioritert knyttet opp til barn og unge – helt fra fødsel til skole. Vi styrker budsjettet på områder som barnehagesektoren og lærere i skoleverket, og vi styrker barnevernet med 200 mill. kr utover regjeringas forslag til budsjett. Vi styrker også opplæringstiltakene som regjeringa kuttet i for å få på plass andre ting – dem styrker vi med 4,5 mill. kr.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [15:54:22]: Det har vært viet mye oppmerksomhet til barnevern. I forrige sak diskuterte vi det ideelle barnevernet. Der brukte representanten Henriksen begrepet «velferdsstat» – man ønsker seg en sterk velferdsstat. Kristelig Folkeparti bruker begrepet «velferdssamfunn», for i et velferds-

samfunn er det plass til mer enn stat, der er det også plass til ideell og frivillig virksomhet.

I innstillingen omtaler Arbeiderpartiet ideell sektor som et supplement til offentlige tjenester, mens Kristelig Folkeparti mener at ideell sektor står trygt på egne ben – det er pionerene som var der før det offentlige ga det samme tilbudet. Mitt spørsmål til representanten Henriksen er: Hvor sterkt er egentlig engasjementet i Arbeiderpartiet for ideell sektor?

Kari Henriksen (A) [15:55:25]: Hvis man ser historisk på Arbeiderpartiets utvikling, tror jeg man vil se at også Arbeiderpartiet startet som en frivillig organisasjon. Gjennom Arbeiderpartiet organiserte man helse-tilbud til fattige kvinner, og man organiserte opplæringstiltak. Vi kjempet for at det skulle bli bedre sykelønnsordninger. Alt dette skjedde på privat og ideelt initiativ. Det var fyrstikkarbeidere som gikk i tog, med fare for å miste hele livsgrunnlaget sitt. Arbeiderpartiet er en eneste stor frivillig bevegelse, så vi vet godt hva frivillighet betyr, og vi vil skjerme og styrke alt frivillig arbeid. Det viser vi i dette budsjettet, der faktisk denne regjeringa nærmest har støvsugd budsjettet for midler til frivillig sektor. Det er Arbeiderpartiet med på å rette opp igjen. Så representanten Bekkevold kan være trygg på at Arbeiderpartiet er en god alliert i politikken for å styrke ideell sektor.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Silje Hjemdal (FrP) [15:56:46]: Jeg synes det er veldig kjekt å kunne stå her i dag og snakke om det jeg vil kalle barnas budsjett, nettopp fordi dette er et budsjett som er med og sikrer barns trygghet. For en liten stund siden var det flere av oss stortingsrepresentanter – faktisk noen av dem som nå sitter her i salen – som ble invitert til å være partienes «Barnas stortingsrepresentant». Det synes jeg er et ganske stort og ærefullt oppdrag, og noe man skal ta med seg i alt sitt arbeid, og da selvfølgelig også i budsjettarbeidet.

Vi har sett flere stygge eksempler på hva en vond barndom kan resultere i. Den siste tiden har vi også vært vitne til groteske saker, som vi ellers kanskje kvier oss for å snakke om. Man kan trekke fram Dark Room-saken, som har vært til heit diskusjon og en sjokkerende opplevelse for mange i min egen hjemkommune, Bergen, men også langt utover landets grenser. Vi har også sett hva som skjedde i Tysfjord, der man hadde over 150 overgrepssaker til etterforskning. Det er klart at dette gjør noe med oss mennesker. Uansett hvor vanskelig det er å snakke om sånne tilfeller, må vi faktisk gjøre det. Jeg er i hvert fall veldig stolt av at vi har en regjering fra Fremskrittspartiet og Høyre som har tatt overgrep på det største alvor, og som gjennom opptrappingsplanen

mot vold og overgrep har vist at man er villig til å satse også på den som er offeret i sånne saker. Man kan diskutere kroner og øre, men over 800 mill. kr til dette feltet er selvfølgelig med og utgjør en stor forskjell for dem som blir rammet av vold og overgrep.

Men jeg synes at det også er viktig å trekke fram de andre politiske sakene som gjør at man tar dette på alvor, f. eks. at man har økt strafferammene for grov mis-handling i nære relasjoner fra seks til femten år. Dette er igjen et eksempel på at regjeringen tar dette på største alvor, og man ser nå at det etableres offeromsorgskontorer i alle landets politidistrikt. Jeg vil derfor understreke at innsatsen mot vold og overgrep mot barn handler om veldig mye mer enn bare kroner og øre. Det handler om hvordan man faktisk bruker pengene, og hvem som har kompetansen om hvordan vi kan hjelpe best.

Så vil jeg rette fokus mot barnefattigdom. Det er et felt jeg som politiker har fått jobbe mye med i Bergen. Jeg er helt enig i at barn selvfølgelig ikke skal lastes for at deres foreldre har en anstrengt økonomi eller er i en vanskelig sosial situasjon. Regjeringens innsats mot barnefattigdom har gitt viktige virkemidler for å inkludere barn og unge i f.eks. fritidsaktiviteter. Det utgjør en stor forskjell i både hverdag og framtid for dem det gjelder, og ikke minst vil det være et godt bidrag til integrering når vi vet at f.eks. innvandrerbarn er overrepresentert i fattigdomsstatistikken. Det må være et mål at de fattigdomsforebyggende tiltakene skal bidra til at de sosiale forskjellene blir utjevnet over tid, for vi vet at det har vært utfordringer med at dette går i arv. Barnefattigdom er et problem som angår oss alle. Det skjer i våre kommuner, det skjer i våre hjemfylker, og det understrekes av at det er rundt 100 000 barn i Norge i dag som lever i lavinntektsfamilier.

Jeg mener at mange av tiltakene som er trukket fram, og som vi også viser til i budsjettet, er viktige skritt for å forhindre utenforskap blant barn og unge, og jeg gleder meg til diskusjonene som kommer i det følgende av det som blir utfallet.

Eva Kristin Hansen hadde her overtatt president-plassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Masud Gharahkhani (A) [16:01:55]: Det er hyggelig å registrere at representanten Hjemdal og Fremskrittspartiet nå er opptatt av å bekjempe barnefattigdom. Jeg er sikker på at Fremskrittsparti-representanten har fått med seg at kontantstøtten hemmer sysselsetting. Mitt spørsmål er hvordan Fremskrittspartiet kan forsvare en politikk der vanlige småbarnsforeldre som er i arbeid og betaler skatt, skal få dyrere barnehageplass, samtidig som vi i byer som Oslo og Drammen ser at regjeringen

delar ut tusenvis av kroner av skattebetalernes penger til innvandrerkvinner for at de ikke skal delta i arbeidslivet, og for at de ikke skal sende ungene sine i barnehagen for å lære seg norsk til skolestart.

Erkjenner representanten at kontantstøtten hemmer integrering i disse byene?

Silje Hjemdal (FrP) [16:02:44]: Takk for et godt spørsmål. Nei, jeg må heller si at vi da skal fokusere på det andre som Fremskrittspartiet har vært med på å gjøre i regjering, nettopp det at vi gir penger til flere kommuner der ute for at f.eks. barn av innvandrerkvinner eller andre – eller om man er norsk og har lav inntekt – sikres en rimeligere, eller i noen tilfeller faktisk gratis, barnehageplass. Det er også med på å stimulere til at man kan komme i arbeid, eller til at barna lærer seg språk og kan bli integrert på en god og tilstrekkelig måte.

Aslaug Sem-Jacobsen (Sp) [16:03:38]: Jeg er ny i denne komiteen, og jeg synes det er interessant å bli bedre kjent med de ulike partiene. På dette området og innenfor denne rammen har Kristelig Folkeparti og Venstre økt ganske mange poster i forhold til regjeringens opprinnelige budsjett. Jeg lurer på om det er noen av de økningene som Fremskrittspartiets representant ikke er så enig i. Hvis det ikke er noen hun ikke er enig i, vil hun jobbe aktivt for alle de postene som Kristelig Folkeparti og Venstre har bidratt til har økt i neste års budsjett?

Silje Hjemdal (FrP) [16:04:14]: Jeg må si at nå har vi en budsjettenighet, og det er klart at det som vi har landet på der, er ting vi skal jobbe for. For ethvert parti og i enhver enighet er det sånn at noen vinner noen kamper, og andre vinner andre kamper. Men dette er et forlik som jeg står veldig godt bak, så jeg har ingen intensjoner om å ha noen omkamper på talerstolen her i dag om det som vi er blitt enige om.

Freddy André Øvstegård (SV) [16:04:54]: Makt, muligheter og rikdom er fortsatt ujevnt fordelt mellom kjønnene i Norge. Den siste tiden har et stort hinder for likestilling blitt satt på dagsordenen, nemlig seksuell trakassering. Men dette er ikke noe nytt. Tallene har vi hatt lenge, og på slutten av den rød-grønne regjeringsperioden satte vi ned Skjeie-utvalget for å jobbe med likestilling og mot seksuell trakassering. Det utvalget foreslo bl.a. et nasjonalt program mot seksuell trakassering i skolen for å behandle seksuell trakassering med like stort alvor som mobbing. Det har ikke blitt gjennomført i løpet av en hel regjeringsperiode. Det ligger heller ikke inne i regjeringens budsjettforslag for neste år. Dette er bare en av flere anbefalinger fra Skjeie-ut-

valget som denne regjeringen ikke har fulgt opp. Jeg vil derfor spørre representanten fra Fremskrittspartiet om hvilke tiltak regjeringen da prioriterer for å bekjempe seksuell trakassering.

Silje Hjemdal (FrP) [16:05:54]: Jeg synes representanten fra Sosialistisk Venstreparti tar opp et veldig viktig spørsmål, først og fremst fordi vi alle har et ansvar for å ta et oppgjør med seksuell trakassering. Selvfølgelig kan handlingsplaner, regjering og storting gjøre en del, men jeg tror faktisk at den aller viktigste innsatsen er det vi gjør som enkeltmennesker, og at man tør å løfte debatten. Derfor tenker jeg at det som er mest naturlig å gjøre fra denne talerstolen i dag, er å gi en stor takk til dem som har turt å stå i den debatten, tør å løfte debatten, for har vi ikke de stemmene som tør å fortelle om de traumatiske og vanskelige tingene som de har opplevd, har man heller ingen ting å bygge politikken ut fra. Men å stå her og love noen konkrete forslag over bordet nå kan jeg ikke.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [16:07:11]: Senterpartiet har ambisjoner om gode tjenester nær folk i hele landet – ikke minst for barn og familier. Senterpartiet ønsker en familiepolitikk som skal gi foreldre tid, rom og mulighet til å være foreldre. Vår barne- og familiepolitikk skal bidra til å utjevne sosiale forskjeller, skape god livskvalitet og gi alle barn rett til en trygg og god oppvekst. Den virkeligheten barn møter i familien sin, i barnehagene, i skolen og i det frivillige feltet i form av kultur, idrett og fritid, er avgjørende for om de samlet sett får en god oppvekst.

Gjennom en rekke satsinger i vårt alternative budsjett ønsker Senterpartiet å utjevne sosiale, økonomiske og geografiske forskjeller samt sikre gode oppvekstvilkår for barn og unge, uansett hvor de bor. Det gjør vi først og fremst ved å styrke de økonomiske rammene til kommunene med hele 2,4 mrd. kr, og vi plusser på 1,5 mrd. kr ekstra til fylkeskommunen. Vår satsing på å utjevne forskjeller viser vi også gjennom å øke ytelser til barnefamilier, forsterke det offentlige ansvaret for barnevernstiltak, innføre to barnehageopptak i året, innføre gratis skolefrukt og bevilge mer penger til leirskoleopplæring – og ikke minst ved å styrke kulturfeltet og frivillig sektor.

Vi i Senterpartiet er bekymret for at de økonomiske forskjellene mellom grupper øker, og ikke minst for den voksende fattigdommen i samfunnet vårt. Vi vil understreke at ved siden av å føre en politikk som ikke favoriserer dem som allerede har mer enn nok, er det nødvendig å jobbe tverrsektorielt for å løfte folk ut av fattigdom.

Senterpartiets alternative budsjett bidrar helhetlig til å føre samfunnet i riktig retning.

Regjeringen leverer et svakt budsjett på barne- og familiefeltet. Det er særlig beklagelig at barnetrygd, som har utjevne effekt, fortsatt står på stedet hvil. Jeg mener det nå er nødvendig å iverksette en opptrappingsplan for barnetrygden, slik at den stiger i takt med den generelle prisutviklingen. Senterpartiet har i sitt alternative budsjett derfor lagt inn en samlet økning på 117 mill. kr til barnetrygden.

Engangsstønaden er en annen viktig ordning for dem som ikke har vært i inntektsbringende arbeid før fødsel. Det viser seg at mange av familiene som mottar engangsstønaden ved fødsel i dag, har en vanskelig økonomisk situasjon. I sju av ti tilfeller der mor mottar engangsstønad, lever familiene under eller rundt lavinntekstgrensen. Engangsstønaden er en god ordning og har for mange familier fungert som en sikkerhetsventil, særlig i faser som nybakte foreldre. Jeg er glad for at Kristelig Folkeparti og Venstre gjennom forliket har sikret en økning i stønaden. Jeg vil også vise til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslo å øke engangsstønaden med 1 000 kr. Så her er vi på linje med forlikspartnerne.

Barnevernet er et svært og komplekst felt. Hovedmålet med barnevernet er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp til rett tid og får trygge oppvekstvilkår. Det er store utfordringer knyttet til denne sektoren. Jeg merker meg at regjeringen bevilger 500 mill. kr til private barnevernstiltak, mot en tilsvarende reduksjon i kommunale barnevernstiltak. Senterpartiet er sterkt uenig i denne prioriteringen. Vi og alle andre har fått med oss VGs avsløringer om hvordan store millionbeløp har gått til utbytte til kommersielle aktører på barnevernsfeltet. Dette er en svært alvorlig og negativ utvikling, som vi ser brer seg på en rekke samfunnsområder.

Regjeringens voldsomme tro på at markedet også på dette området skal være løsningen, synes jeg bare er nitrist. Faktum er at i tillegg til at folks skattepenger først og fremst bør brukes på tjenester til folk, blir det i et markedsliberalistisk samfunnsprosjekt slik at det kollektive ansvaret vårt fort forsvinner.

En slik retning ønsker ikke Senterpartiet. Vi har troen på fellesskapsløsningene og ønsker å styrke dem her. Derfor stemmer vi for et profittfritt barnevern i saken om dette i kveld, og derfor gir vi det kommunale barnevernet den halve milliarder sin tilbake.

Familier, barn og unge nyter også godt av alle de andre tiltakene og aktivitetene som frivilligheten går god for, og vi styrker frivilligheten med 357 mill. kr.

Avslutningsvis vil jeg trekke fram det behovet som fortsatt finnes for å øke likestillingen i Norge. Vi er ikke i mål. Det er ikke tvil om at fram til nå har veldig mange

kvinner blitt begrenset i sitt virke på grunn av den seksuelle trakasseringen vi har hørt om. Vi i Senterpartiet styrker likestillingssentrene i vårt alternative budsjett, noe jeg er glad for at budsjettforliket også gjorde. Men det spørs om vi ikke burde ha styrket det mer – om det er lov å si i et slikt innlegg. (Presidenten klubber.) Det håper jeg at jeg får flere med meg på.

Presidenten: Da er tiden ute.

Presidenten antar at representanten skal ta opp noen forslag.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [16:12:21]: Det skal jeg – jeg tar opp forslagene fra Senterpartiet.

Presidenten: Da har representanten Åslaug Sem-Jacobsen tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Marianne Haukland (H) [16:12:44]: Barnevernsbarn over hele landet ville fått en kald nyttårmorgen om Senterpartiets alternative budsjett hadde fått flertall i denne salen. Når fyrverkeriet hadde stilnet, ville man nemlig ikke lenger hatt muligheten til å kjøpe barnevernsplasser for over en halv milliard. Dette er ikke plasser som staten kunne ha opprettet på to ukers varsel. Det er heller ingen grunn til å tro at vi ville klart å få plassene til samme kostnad, spesielt ikke når det også hadde blitt 9 mill. kr mindre til administrasjon av det statlige barnevernet og over 13 mill. kr mindre til ulike utviklingstiltak i det kommunale barnevernet.

Jeg får lyst til å spørre representanten Sem-Jacobsen om hvor hun ville rådet disse barna til å henvende seg 1. januar, om hun hadde fått gjennomslag for sin politikk.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [16:13:42]: I budsjettproposisjonen til regjeringen er det sånn at man tar midler som allerede er i det kommunale, og flytter over til det private. Det betyr at man plutselig omposterer midler som allerede ligger der, og det kan jeg ikke skjønne plutselig skal gå ut over bedrifter som representanten refererer til nå, allerede 1. januar.

Silje Hjemdal (FrP) [16:14:24]: Jeg fikk et hyggelig spørsmål fra representanten fra Senterpartiet i sted, så jeg tenker at jeg kan stille det samme spørsmålet tilbake: Hva er representanten mest fornøyd med at Fremskrittspartiet, Venstre, Kristelig Folkeparti og Høyre har fått til i dette budsjettet?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [16:14:47]: Jeg liker at det har blitt en god satsing på mye av familierpolitikken. Særlig er jeg opptatt av at barnefattigdommen er blitt styrket ekstra. Jeg skulle gjerne sett at alle partier, inklu-

dert Senterpartiet, var enda mer offensive der, for det har vist seg den siste tiden at det er noe av det vi virkelig må «trøkke» til på. Så hvis det er noe jeg er veldig fornøyd med at de har klart å få til, er det løftet mot fattigdom i familier.

Terje Breivik (V) [16:15:27]: Viss eg skal hjelpe Senterpartiet litt med å svara på det fyrste spørsmålet: Det har samanheng med at det er heilt urealistisk å koma opp igjen med eit nytt tilbod så kjapt etter at ein har budsjettert med inntektene frå å kutta i det private tilbodet direkte. Det føyer seg jo litt inn i Senterpartiets alternative budsjett, der ein budsjetterer med inntekter frå ein heil haug med såkalla byråkratikutt i milliardklassen, og budsjetterer med inntektene frå 1. januar. Så spørsmålet er så til dei grader relevant: Korleis i alle dagar har Senterpartiet tenkt å finansiera alternative tilbod når inntektene kjem kanskje eitt-to år seinare?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [16:16:12]: Når vi legger et budsjett, er det klart at vi må ta utgangspunkt i den budsjettproposisjonen fra regjeringen som kommer først til oss. Når det der bl.a. står at man plutselig skal ta 500 mill. kr fra det kommunale barnevernet og flytte over til det private og vi ikke vil være med på det, er vi nødt til å synliggjøre i vårt budsjett at det er et kutt vi ikke vil være med på, og som vi ikke går god for. Da regner vi jo med at hvis det er bedrifter som det går ut over, så lar det seg løse, men vi kan bare ikke være med på en slik postering. Det går ikke.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Freddy André Øvstegård (SV) [16:17:14]: SV har levert et alternativt budsjett med en gjennomgående rød tråd. Den røde tråden er at vårt budsjett skal være for de mange, og ikke bare for de få. Regjeringen har en politikk som er skreddersydd for elitene i Norge. Samtidig som forskjellene i makt og rikdom øker, rigger regjeringen viktige velferdstilbud, som barnevernet, for profitte for de få i stedet for omsorg for de små. Det blir stadig flere fattige barn i Norge – samtidig som barnetrygden mister sin realverdi hvert år som går.

Det foregår en fordelingskamp på alle budsjettområder, og SV har, i motsetning til regjeringen, valgt vanlige menneskers side, ikke den til den økonomiske eliten og velferdskonsernene.

I budsjettet vi behandler nå, handler denne fordelingen spesielt om hvorvidt de store pengene skal gå til de små blant oss, eller om de skal gå til de allerede store lommebøkene og de store konsernene.

Nesten 100 000 unger vokser nå opp i fattige familier. Av nesten 100 000 unger gruer mange seg til julen fordi de ikke vil få noen god julemiddag eller ha mange fine

pakker under juletreet. Det er unger som ikke kan gå i bursdag fordi foreldrene ikke har råd til gaver, unger som ikke kan være med på fotballaget fordi foreldrene ikke har råd til medlemskapet. Disse ungene går rundt med en klump i magen. De kjenner på at de har langt mindre enn alle rundt seg. De kjenner på at de ikke kan være med på lik linje med de andre ungene.

Det er farlig for hvert enkelt barn som får færre muligheter enn andre unger. Men det er også farlig for samfunnet, for vi vet at dagens fattige barn ofte blir morgendagens fattige voksne, som faller utenfor samfunnet. Derfor velger SV å prioritere de store summene til de minste blant oss. Vi foreslår i vårt alternative statsbudsjett å bruke 1,8 mrd. kr mer på å trappe opp barnetrygden. Den har stått stille siden 1996 – mesteparten av mitt liv. Det har skjedd mye siden jeg var tre år, bl.a. har prisene økt så mye at barnetrygden har blitt en tredjedel mindre verdt.

Fordelingsutvalget slo tydelig fast at å øke barnetrygden universelt ville være det mest effektive og målrettede tiltaket for å bekjempe barnefattigdom. Legg merke til de to ordene til senere replikkutveksling! Det er effektivt og målrettet fordi det er ubyråkratisk, fordi det trefter en gruppe med utgifter i kraft av å ha barn direkte, og fordi de som får barnetrygd, ikke mister den når de får seg jobb. Derfor holder den heller ingen utenfor arbeidslivet.

Utvalget slo fast at å øke barnetrygden fra tilbake til 1996-nivå derfor ville hjelpe omtrent 20 000 unger ut av fattigdom. Derfor foreslår SV nettopp det. 1,8 mrd. kr nå er bare starten på en opptrapping for å nå 1996-nivå. Vi øker universelt for ikke å skape fattigdomsfeller, og vi innfører og styrker målrettede tillegg for de gruppene som har størst risiko for å ende opp i fattigdom, nemlig de enslige forsørgerne og familier med flere barn.

Vi foreslår også å styrke kampen mot barnefattigdom på en rekke andre områder: 180 mill. kr for at økt barnetrygd ikke skal gi mindre penger i sosialhjelp, 20 mill. kr mer til nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom, 15 mill. kr mer til barne- og ungdomstiltak i byene og 50 mill. kr mer i storbytilskudd, bare for å nevne noe. En kan gå seg litt vill i alle disse store tallene, men det handler til syvende og sist om å prioritere de store pengene til de minste blant oss. Noen av de minste er også noen av de mest sårbare. Mange av dem er barnevernet i kontakt med fordi familiene deres i en eller annen grad trenger hjelp til å gi barna den omsorgen de trenger.

Vi vet at det er store utfordringer i barnevernet i dag. Derfor er det så urettferdig at store internasjonale oppkjøpsfond skal tjene penger på tilbudet til disse sårbare ungene. SV mener at hver eneste krone som er bevilget til barnevernstjenesten, skal gå til omsorg for barna, ikke til tropiske øyer med svært mange postkasser. Der-

for foreslår SV å reversere regjeringens foreslåtte kutt i det statlige barnevernet og økning i kjøp av private barnevernstjenester. I stedet vil vi bygge opp det offentlige tilbudet gjennom 200 mill. kr mer i økt bemanning til det kommunale barnevernet, øremerket, 50 mill. kr. mer til det statlige og 15 mill. kr til økt kompetanse.

Det handler om å bruke de store summene på de minste blant oss i stedet for å la velferdskronene våre gå ut av landet i profitt. Det vil gi flere trygge voksne med fagkunnskap og omsorg for de barna som trenger det mest. Derfor er jeg stolt over å levere SVs budsjett for de mange, ikke for de få.

Presidenten: Vil representanten ta opp forslag?

Freddy André Øvstegård (SV) [16:22:21]: De er her ved tatt opp.

Presidenten: Representanten Freddy André Øvstegård har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Marianne Haukland (H) [16:22:43]: SVs representant Øvstegård sier i innstillingen at det å hjelpe barn ut av fattigdom må være en av politikkenes viktigste oppgaver. Det er det vanskelig å være uenig med ham i – selv om jeg registrerer at vi to velger ulike løsninger på denne oppgaven.

10 pst. av barna våre lever med vedvarende lavinntekt, og regjeringen gjør en god innsats gjennom satsing på ulike tiltak for å inkludere disse, i tillegg til at vi jobber for å løfte dem via en bedre skole.

Barnetrygden utgjør i dag 8 pst. av lavinntektsfamilienes totalinntekt. SV ønsker å bruke 1,9 mrd. kr på å gi disse familiene og alle andre småbarnsfamilier 90 kr mer hver måned, dvs. at barnetrygden vil utgjøre 8,6 pst. av totalinntekten til disse familiene. Mener representanten Øvstegård at dette er den beste måten å hjelpe barna ut av fattigdom på?

Freddy André Øvstegård (SV) [16:23:50]: Takk for et godt spørsmål. Jeg er glad for å få lov til å snakke mer om vårt forslag om å øke barnetrygden.

For det første vil jeg igjen referere til det regjeringsoppnevnte fordelingsutvalget, som består av eksperter, og som tydelig slo fast at det å øke barnetrygden vil være det mest effektive og målrettede tiltaket for å nå alle barnefamilier og bekjempe barnefattigdommen, så vi lener oss på fagekspertisen her.

I tillegg vil jeg komme med et regneeksempel tilbake, for vi innfører som kjent en del tillegg i barnetrygden for de familiene med størst risiko for å ende opp i barnefattigdom, som nevnt. Det innebærer f.eks. at enslige forsorgere vil få et tillegg i barnetrygden på 265 kr i måned-

en. Da begynner man å snakke om ganske store utvidelser i familienes økonomi, som for mange vil være forskjellen på om de har råd til å sende ungene på fotball eller ikke. Det er jeg veldig glad for at vi foreslår i vårt budsjett.

Silje Hjemdal (FrP) [16:25:05]: Jeg synes det er positivt at så mange i denne salen snakker om likestilling, for det er viktig. Men jeg registrerer at det jeg og Fremskrittspartiet kaller kvinnelige gründere, er det enkelte andre representanter, og gjerne representanter fra SV, kaller velferdsprofitorer. Jeg lurer da på – ut fra den debatten vi har hatt i dag om barnevern, og det vi har hørt SV varsle tidligere når det gjelder barnehager – om det vil være god likestillingspolitikk dersom mange barn hadde stått uten en barnehageplass. Og står SV fremdeles bak barnehageforliket?

Freddy André Øvstegård (SV) [16:25:57]: Jeg kan bekrefte at vi står på barnehageforliket, og jeg synes det er en fordumming av denne debatten å si at SV ønsker å legge ned private barnehager. Det har vi aldri sagt, og det kommer vi heller aldri til å gjøre. Vi ønsker å si at hver eneste krone som er bevilget til både barnevern og barnehager, skal gå til nettopp det.

Påstanden om de kvinnelige gründerne har blitt faksjekket ganske grundig i valgkampen, så det overrasker meg at representanten fra Fremskrittspartiet fortsetter å bruke denne retorikken. For det viser seg jo at det stort sett er menn – ganske grundig overrepresentert også – som eier de internasjonale oppkjøpsfondene som nå kjøper seg inn i velferden vår, og det går også ut over likestillingen. For er det noe vi ser, er det nettopp at arbeidsvilkårene i disse kommersielle velferdstilbudene er dårligere. Og der er det nettopp en god del kvinner som jobber, f.eks. i omsorgsyrkene. Derfor er det god likestillingspolitikk å sørge for at hver eneste krone bevilget til velferd skal gå til velferd.

Tage Pettersen (H) [16:27:06]: Representanten Øvstegård holder et retorisk innlegg hvor han sier noe slikt som «mye til de få og lite til de små», og sier med det at han er mer opptatt av hvem som leverer tjenestene, enn av hvem som er mottakerne. Samtidig er representanten særdeles opptatt av – og det er godt, for det er vi alle – økt barnefattigdom. Samtidig vet vi at 53,4 pst. av alle barn i lavinntektsfamilier er barn med innvandrerbakgrunn. Jeg vil spørre representanten om SV anerkjenner at den økte innvandringen vi har sett – dem vi har tatt imot i Norge – faktisk også er årsaken til den økte barnefattigdommen.

Freddy André Øvstegård (SV) [16:27:50]: Takk for et godt spørsmål. Jeg snakker veldig gjerne om barnefat-

tigdom. Det er noe jeg brukte mye av min valgkamp på i Østfold, som sikkert min medøstfolding la merke til.

Jeg synes egentlig Østfold er et godt eksempel på at vi ikke kun kan se på innvandring som forklaringen på den økende barnefattigdommen, sånn som regjeringen gjør. For der ser vi at økningen i antall fattige barn og i andelen fattige barn ikke henger sammen med økningen i innvandring, så det må være flere sider ved dette.

Vi er uansett – for å understreke det – opptatt av at det ikke spiller noen rolle hva slags farge ungen har, så lenge den ungen trenger mer penger for å ha like gode muligheter til å oppnå alt den har lyst til å gjøre i sitt liv.

Derfor er vi mer opptatt av å snakke om god fordelingspolitikk enn vi er av å skylde på økt innvandring. Og vi håper at også regjeringen etter hvert vil bli med oss og snakke om de gode tiltakene, i stedet for å bortforklare det ved å snakke om innvandring.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Terje Breivik (V) [16:29:01]: Familiebudsjettet, som i dag får fleirtal, aukar, som saksordføraren sa i si innleiing, tilskotsordninga mot barnefattigdom til rekordhøge 270 mill. kr. Ordninga skal gje fleire barn frå låginntektsfamiliar høve til å delta på fritidsaktivitetar på linje med andre. Ho er målretta, ubyråkratisk og etterspurd, og ho bidreg utan tvil til auka deltaking for denne gruppa. Dette er ein del av ei historisk satsing mot barnefattigdom, som inkluderer fleire andre ordningar, både over familiebudsjettet og andre budsjettammer. Det var ei av dei viktigaste prioriteringane for Venstre i det som vart samarbeidsavtalen på borgarleg side i førre periode, etter at me hadde opplevd at ein gjennom skiftande regjeringar ikkje klarte å løysa utfordringane.

Dette vil òg vera ei like viktig sak for Venstre framover. For eit sosialliberalt parti er ei av grunnsetningane nettopp å setja menneske i stand til å delta i samfunnet på rimelege, like vilkår, uavhengig av sosial og økonomisk bakgrunn, gjennom skule, barnehage og gode velferdsordningar.

Barn vel aldri foreldra sine eller familien dei er fødde inn i. Alle har ansvar for kvarandre og for å sikra at komande generasjonar har same moglegheiter til fridomsutøving som me har.

Som samfunn har me plikt til å hjelpa andre med å sikra føresetnadene for frie liv, m.a. nettopp ved å kjempe mot fattigdom, og særleg blant ungar. I eit av verdas rikaste land er det nesten hjarteskjerande å tenkja på at det framleis er nesten 100 000 barn som veks opp i relativ fattigdom. Den siste rapporten frå SSB viser at den delen barn som veks opp i låginntektsfamiliar, heldt fram med å auka frå 2014 til 2015. Særleg er det barnefa-

miliar med innvandrarakgrunn som utgjer ein stadig større del av denne gruppa.

Sidan Noreg har teke ein vesentleg større del av det internasjonale ansvaret me har og skal ha – m.a. for kvoteflyktningar – dei siste fire åra enn tidlegare, som me òg kjem til å gjera i 2018, er ikkje dette overraskande. Men det er urovekkjande og gjev eit grunnlag for å tenkja nytt.

I vårt alternative budsjett gjorde Venstre framlegg om ei rekkje små og store tiltak for å redusera barnefattigdomen. Me veit at årsakene til fattigdom er komplekse og må nedkjempast breitt. Det krev arbeid for å få fleire i arbeid på rus- og psykiatrifeltet, på innvandrings- og integreringsfeltet og tiltak for å sikra reell omfordeling. Og det krev ikkje minst innsats i barnehage og skulefritidsordning. Venstre har vore ein forkjempar for nettopp dette og fekk gjennomslag for gratis kjernetid i barnehagar for 4- og 5-åringar i statsbudsjettet 2015 og for 3-åringar i 2016. Nærare 25 000 låginntektsfamiliar har på denne måten fått vesentleg lågare barnehagekostnader i 2017. 33 000 ungar har fått billigare barnehage, og 18 000 har fått gratis kjernetid.

I budsjettet som me i dag skal vedta, vert inntektsgrensa for differensiert opphaldsbetaling i barnehagar auka til 533 000 kr, som vil gje over 6 500 barn rimelegare eller gratis barnehage. Framover vert det viktig å innføra tilsvarande ordningar i SFO med gratis deltids plass for låginntektsfamiliar og makspris og differensiert opphaldsbetaling etter modell frå barnehagane.

Venstre har i fleire år vore det einaste partiet som har teke til orde for omfordeling av ytingar som barnetrygd. Det er me ikkje lenger. I 2017 leverte utvalet for utgreiing av støtte til barnefamiliane NOU-en sin. Det slo fast at universelle ordningar i ei ny tid krev omlegging frå kontaktytingar til tenester, og tilrådde innføring av ei målretta og differensiert barnetrygd, som me òg finn igjen i Venstre sitt alternative budsjett – ei proveny-nøytral endring med stor betydning for dei som treng det aller mest. Likevel møter det stor motstand i denne salen, m.a. med ein argumentasjon om at det ville vera byråkratiserande og kostnadskrevjande å samanlikna kontantutbetalingane med skattesetlane – i 2017, i ei tid når det vert gjort store endringar for å få ulike IKT-system til å snakka saman. Det er nesten ikkje til å forstå.

Eg og Venstre ser uansett fram til å fylgja opp arbeidet og tilrådingane til utvalet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Freddy André Øvstegård (SV) [16:34:05]: I Norge har vi en tradisjon for universelle velferdsordninger, det være seg gratis utdanning, gratis helsehjelp, sykepenger eller arbeidsløshetsstrygd. Stikkordet for alle disse ordningene er at de skal gjelde alle, uavhengig av

inntekt. De fleste av oss mener det er noe positivt, fordi vi alle bidrar inn til alle disse fellesskapsløsningene. Også barnetrygden er en slik universell ordning i dag. Fellesskapet omfordeler fra livsfasene uten barn til livsfasen med barn for å bidra til å dekke utgiftene, slik at alle unger får en god oppvekst, uavhengig av foreldrenes økonomi – det er i hvert fall ideen.

Venstre har derimot – senest nå – tatt til orde for å behovsprøve barnetrygden. Jeg vil derfor spørre representanten Breivik fra Venstre om hva som skiller barnetrygden fra andre universelle ordninger, som gjør at akkurat den skal behovsprøves, og om han ser faren for at å behovsprøve barnetrygden kan gjøre den til en fattigdomsfelle som hindrer folk i å få seg jobb.

Terje Breivik (V) [16:35:04]: Venstre er heilt einig i utgangspunktet at universelle ordningar er viktige i seg sjølv, slik at ordninga har legitimitet i alle delar av befolkninga. Ho er framleis universell, men i det alternative budsjettet til Venstre reduserer me barnetrygda med 500 kr for den rikaste delen av oss, me aukar ho for ca. ein tredjedel av mottakarane, og tredjedelen på midten beheld barnetrygda som i dag. Så den tredjedelen med lågast inntekt får då 500 kr i pluss.

Eg reknar med at representanten Øvstegård veit like godt som meg at om ein skal få ein tilsvarande auke på 500 kr for alle som tek imot barnetrygd i dag, når barnetrygda kostar oss om lag 15–16 mrd. kr, er det ein så stor sum at inga regjering til no i alle fall har klart å prioritera det i sine budsjettforslag. Så ein har ikkje moglegheit til å få den same, viktige effekten for dei som treng det aller mest.

Anette Trettebergstuen (A) [16:36:22]: Representanten Breivik snakket varmt om oppfølging av Ellingsæter-utvalget. En av konklusjonene i NOU-en fra utvalget handler om at man bør vri kontantytelser over til universelle tjenester. Utvalget konkluderer som de fleste utvalg før, og som de fleste partier i denne salen også, at kontantstøtten er utgått på dato og bør fjernes.

Hva synes egentlig representanten Breivik om Høyre og Fremskrittspartiets kontantstøttelinje?

Terje Breivik (V) [16:36:57]: Venstre er heilt samd med utvalet kva gjeld kontantstøtta og har vist det i vårt alternative budsjett. Som eg reknar med at representanten Trettebergstuen er vel vitande om: I eit godt og respektfullt samarbeid er det nokre saker ein vinn, og andre saker ein ikkje får like stort gjennomslag for.

Kjersti Toppe (Sp) [16:37:32]: Eg oppfattar Venstre som eit parti som er oppriktig opptatt av å hindra barnefattigdom, og vi veit at barnetrygda er ei ordning som fordeler mellom barnefamiliar og andre familjar. Det er

difor vi fekk barnetrygda, fordi barnefamilier med omsorgsansvar ikkje får nokon spesifikk skattelette, men dei får barnetrygda som ein kompensasjon for at dei ikkje får kompensert det på anna vis. Sånn sett heng jo ikkje Venstre sitt forslag om å behovsprøva mellom barnefamiliane saman med det som barnetrygda var tenkt som, nemleg ei fordeling mellom barnefamilier og andre.

Ser ikkje representanten Breivik at barnetrygda slik kan verta ei veldig marginal ordning dersom ein skal begynna med behovsprøving?

Terje Breivik (V) [16:38:34]: Eg skulle gjerne hatt den same lettvinne tilgangen på pengar som Senterpartiet har hatt i sitt alternative budsjett. Når ein ikkje har det, må ein omprioritera. Me veit jo at meir pengar kvar månad er det mest akutte tiltaket ein kan ha for å kjempe mot barnefattigdom. Då er barnetrygda, som veldig mange har peikt på, eit av dei mest målretta instrumenta ein har. I mangel på midlar til å auka heile ordninga, har me valt heller å gå for ein modell der ein tek 500 kr frå dei rikaste og gjev dei 500 kr til dei fattigaste, eller dei som har lågast inntekter. Sånn sett får ein ein effekt som gjer at dei sit igjen med 11 000 kr meir per år, altså eit direkte, godt og målretta tiltak.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [16:39:43]: Alle politikere er enig i at barn har rett til en trygg barndom, og at det er viktig at vi tar med oss barneperspektivet når vi utmeisler ny politikk. Kristelig Folkeparti omsetter disse gode intensjonene for barna til konkrete tall og tiltak. Kristelig Folkepartis prioriteringer har vært tydelige i lang tid – lenge før årets budsjettforhandlinger. Vår politikk er for dem som trenger politikken mest, og fremst blant disse er barna.

Som Kristelig Folkepartis barnepolitiske talsmann, oppnevnt av barneombudet – noe jeg er veldig stolt av – eller kanskje aller mest som pappa og bestefar, var det hjerteskjærende å lese i rapporten Svikt og svik, som barnevoldsutvalget leverte i sommer. Vi har ikke gjort nok for å hindre at samfunnets minste blir utsatt for grov vold og overgrep.

Kristelig Folkeparti jobbet i fjor for å få bred politisk samling rundt opptrappingsplanen mot vold mot barn og unge og har siden kjempet for at den skal følges opp også i budsjettet. I årets forhandlinger prioriterte Kristelig Folkeparti over 100 mill. kr ekstra til arbeid og tiltak mot vold mot barn. En av de mindre, men likevel av de viktigste bevilgningene når det gjelder beskyttelse av barn, går til Forandringsfabrikken. En svært urovekkende oppdagelse som barnevoldsutvalget gjorde, var at barna ikke ble hørt. I flere tilfeller ble de voldsutsatte

barna aldri intervjuet alene, og de voksne som skulle hjelpe dem, identifiserte seg i stedet med overgriperne og lot seg berolige dersom de avfeide bekymringsmeldingene. Kristelig Folkeparti har styrket tilskuddet til Forandringsfabrikken i flere år fordi vi ser behovet for at barn og unges erfaringer både ved omsorgssvikt og ved systemsvikt høres og tas på alvor.

En annen gruppe som virkelig trenger at vi politikere tar barneperspektivet på alvor, er de barna som faller utenfor avgjørende sosiale arenaer, som fritidsaktiviteter, ferietilbud eller bursdagsselskaper, barn som ikke kan være med på fotball fordi foreldrene ikke har råd til å betale utstyret eller cupreisen. I et av verdens rikeste land skal ingen barn behøve å vokse opp i økonomisk utenforskap. Derfor prioriterte Kristelig Folkeparti også i årets budsjett tiltak mot barnefattigdom, og vi økte tilskuddene til Barnas Stasjon i flere byer, Blå Kors' feriearbeid, Røde Kors' Ferie for alle og FRI. Dessuten vet vi at frivilligheten for og med barn og unge er et svært viktig bidrag i kampen mot utenforskap. Kristelig Folkeparti styrker derfor bevilgningene til bl.a. Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner. Kristelig Folkeparti jobber for et inkluderende fellesskap, og det trenger vi helt fra vi er barn.

Jeg har lyst til å nevne et budsjettgjennomslag som vi er litt stolt av, og det er de ekstra fire månedene med permisjon for tvillingforeldre. Å komme hjem med ett barn er jo fantastisk, men å komme hjem med to – ja, det er dobbel glede, men det er også dobbelt så mye arbeid. For å slippe å ha bare to hender som tar omsorgen for disse barna dag og natt, har man nå mulighet for fire hender som kan gjøre det arbeidet i de fire første månedene.

Det siste budsjettgjennomslaget jeg vil løfte fram, handler om de minste barna – ettåringene som opplever overgangen fra det rolige hjemmelivet til en aktiv barnehagehverdag, som opplever det som krevende, og som kunne behøvd en gradvis tilvenning over litt lengre tid enn bare disse tre tilvenningsdagene. Gjennom å gjøre kontantstøtten mer fleksibel vil Kristelig Folkeparti gi foreldre muligheten til å gi ettåringene kortere eller færre dager i barnehagen det første året. I kontantstøttedebatten løftes det til stadighet fram at denne ordningen er problematisk for arbeidslivet og til hinder for integreringen. Men Kristelig Folkepartis fremste forpliktelse er overfor barna, og norsk politikk trenger et parti som prioriterer barns beste, og har det som et overordnet mål.

Statsråd Solveig Horne [16:45:19]: La meg først få komme med en liten presisering: Flyttingen av 500 mill. kr fra post 01 til post 22 medfører ikke endringer i bruk av midler eller økning i kjøp av private tjenester, men er en mer realistisk budsjettering. Det er altså

en teknisk budsjettering, og ressursbruken på privat og statlig barnevern er relativt lik det den var både i 2016 og 2017.

Regjeringen arbeider for trygge rammer for familiene og for oppveksten til barn. Med regjeringens budsjettforslag og det gode budsjettforliket – tusen takk til Venstre og Kristelig Folkeparti – har vi nå fått til et budsjett som bedrer situasjonen for utsatte barn og familier.

Barnevernet må ofte foreta krevende vurderinger og ta beslutninger som får store konsekvenser for dem det gjelder. Det stiller høye krav til kompetanse hos de ansatte. Regjeringen har derfor lagt fram en egen kompetansestrategi på 83 mill. kr, som vil gi et betydelig kompetanseløft for det kommunale barnevernet. Vi har aldri sagt at dette er 83 mill. friske kroner, men det er første gang det er bevilget en så stor sum til et historisk kompetanseløft for de ansatte i det kommunale barnevernet. Satsingen er en del av barnevernsreformen, og det er en kompetansestrategi som skal vare helt fram til 2024.

Nærhetsprinsippet er viktig ved valg av tiltak for barn i barnevernet. Barnevernsreformen skal gi kommunene større mulighet og sterkere incentiver til å bygge opp egne tiltak og tjenester der barnet og familien bor. Kompetansestrategien skal bidra til å forberede kommunene på økt ansvar for barnevernet. Vi har i tillegg startet arbeidet med å forbedre grunnutdanningene. Samtidig styrker vi etter- og videreutdanningen for de ansatte, og det vil neste år bli etablert tre nye videreutdanninger for ansatte i barnevernet. Kompetansetiltakene følges også opp med tilskudd til videreutdanning og lokale utviklingsprosjekter. Dette skal gi både små og store kommuner mulighet til å prioritere kompetanseheving og kvalitetsutvikling, uavhengig av kommunens økonomi. Tilskuddet kan brukes både til vikarer, til opplæring og til reiser.

Barn og ungdom som har behov for både omsorg fra barnevernet og behandling fra psykisk helsevern, kan oppleve å falle mellom to stoler og ikke få den koordinerte hjelpen de trenger. Derfor har vi styrket innsatsen for å bedre samarbeidet mellom barnevernet og helsesektoren, særlig innen psykisk helse. Nå skal alle barnevernsinstitusjoner ha en egen helseansvarlig, og psykisk helsevern for barn og unge skal ha egne barnevernsansvarlige. Vi styrker også de ambulante tjenestene for barne- og ungdomspsykiatrien, slik at barn i barnevernsinstitusjoner får nødvendig behandling.

Dette har vært etterlengtet, og endelig kommer det. Det blir nå etablert to egne omsorgs- og behandlingssinstitusjoner for barn som trenger hjelp fra både barnevern og psykisk helsevern. To institusjoner som nå omtales, skal ligge i Søgne kommune og i Bodø kommune. Det stemmer altså ikke at forslaget går ut over institusjonskapasiteten i det statlige barnevernet, for barn som

får tilbud i disse institusjonene, ville uansett bodd i en barnevernsinstitusjon.

Flere har vært opptatt av å bekjempe vold og overgrep mot barn. Vold er en av de mest alvorlige truslene mot en trygg barndom. For ett år siden la vi fram en opptrappingsplan mot vold og overgrep. Så kan man alltid diskutere om det skulle vært mer penger i denne opptrappingsplanen, men la meg få lov til å understreke at for første gang har en regjering lagt fram en opptrappingsplan på dette feltet, som vi også har forpliktet oss til å følge opp. Når jeg hører representanten fra Arbeiderpartiet her, har jeg lyst til å minne om det konstruktive arbeidet Kristelig Folkeparti gjorde i behandlingen av opptrappingsplanen, som brukte tiden fra Stortinget fikk saken, til den ble behandlet, til å fremme konkrete forslag og løfte dette arbeidet. Arbeiderpartiet hadde et halvt år på seg til å bestemme seg for at de ville stemme imot, i stedet for å fremme forslag som kunne forbedret denne opptrappingsplanen, hvis det var det de ville.

Den samlede satsingen for neste år er på 811 mill. kr. Vi styrker politiets kapasitet til etterforskning, vi styrker Statens barnehus, og vi styrker forebyggende tiltak. Styrkingen av Kripas' arbeid med seksuallovbrudd er et sterkt signal om at voldsområdet skal prioriteres, og også bekjempelse av internettrelaterte overgrep mot barn er styrket.

Jeg er glad for at budsjettavtalen også styrker tilskuddet til Alternativ til Vold, ATV, slik at flere kontor nå kan gi tilbud til voldsutsatte og deres barn. Det er kanskje ikke så mange midler på akkurat BLDs område, men det viser hvor viktig opptrappingsarbeidet for å bekjempe vold og overgrep mot barn er på flere sektorer som regjeringen arbeider på.

Regjeringen er også i gang med å arbeide med en strategi for foreldrestøtte. Det er et mål at alle foreldre som trenger det, skal få veiledning og riktig hjelp. Det vet vi kan dempe foreldrekonflikter, styrke omsorgsevnen og hindre at barn blir utsatt for vold og omsorgssvikt.

Barnevoldsutvalget leverte sin utredning, Svikt og svik, i juni. Der fant en at mange kunne ha sett og gjort noe for å forhindre vold og overgrep, og at sakene kunne vært oppdaget langt tidligere. Noe av det som kjennetegnet sakene, var at skikkelige samtaler med barn manglet. Derfor er jeg glad for at Regionalt ressursenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, RVTs, nå er godt i gang med å utarbeide et treningsprogram i å samtale med barn og unge om vold og overgrep. Dette er et program som skal settes ut i livet til våren.

Familieverntjenesten har vært og er en hovedsatsing på det familiepolitiske området. Tjenesten har blitt tilført betydelige midler de senere årene, senest i budsjettforliket. Familievernets forebyggende arbeid i samar-

beid med kommunene og arbeidet mot vold og overgrep skal prioriteres.

Det foregår også veldig mye spennende utviklingsarbeid i familievernet, og vi evaluerer nå et samarbeidsprosjekt mellom familievernkontor og helsestasjoner i fem kommuner. Erfaringene så langt viser at familievernets samtaletilbud på helsestasjonene bidrar til å forebygge konflikter og gir støtte til foreldre hvis konflikter oppstår. Enerhaugen familievernkontor har videre et samarbeid med Stovner politistasjon om æresrelatert vold. Det gir oss nye erfaringer og nye tilnærmingmåter i arbeidet.

Antallet og andelen barn som lever i familier med vedvarende lavinntekt i Norge, øker. Det er vi i likhet med flere her bekymret for, og jeg er glad for at vi nå har fått på plass rimeligere barnehageplass for familier med lav inntekt. En nasjonal ordning med gratis kjernetid i barnehagen har også vært viktig for dette. Innsatsen mot barnefattigdom er ytterligere styrket med budsjettforliket, og den nasjonale tilskuddsordningen er nå på om lag 270 mill. kr, noe som innebærer at flere barn i lavinntektsfamilier kan delta i fritidsaktiviteter og dra på ferie.

Styrkingen er viktig også for Fritidserklæringen, for Fritidserklæringen har som ambisjon at alle barn, uavhengig av foreldrenes økonomi, skal ha mulighet til å delta jevnlig i minst én organisert fritidsaktivitet.

1. januar blir en historisk dag. Da får vi på plass et effektivt diskrimineringsvern. Den nye diskrimineringsnemnda skal overta oppgaver som i dag ligger til Likestillingsombudet når det gjelder å håndheve loven. Ombudet skal bli tydeligere i sin pådriverrolle, fordi vi trenger noen som er med og setter dagsorden. Behandlingen av klager i nemnda skal gå raskere, fordi det handler om ofrenes rettigheter. Og for første gang skal det få konsekvenser å diskriminere, da den nye nemnda skal få myndighet til å ilegge oppreisning.

Jeg er også glad for at Norge i år ble rangert som nummer 2 i kåringen av Europas beste lhbt-land. Regjeringens handlingsplan mot diskriminering på grunnlag av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk har bidratt til dette. Neste år setter vi i gang en bred og landsdekkende undersøkelse av levekår blant lhbt-personer.

Hatefulle ytringer vet vi har store konsekvenser for den enkelte og for samfunnet. Arbeidet mot hatefulle ytringer er derfor satt høyt på dagsordenen av regjeringen, og neste år styrker vi oppfølgingen av strategien mot hatefulle ytringer.

Jeg registrerer at komiteens flertall i dag fremmer et forslag om å nedsette et utvalg som skal utrede en eventuell lov om etikkinformasjon. Jeg kan da opplyse Stor-

tinget om at regjeringen har vedtatt å sette ned et utvalg på nyåret, så det blir da gjennomført.

Jeg er glad for at vi nå har fått på plass et godt budsjett, og at det er bred støtte for de tiltakene som vi viderefører, og for dem som vi setter i gang neste år, på dette området. Det viktigste er at vi nå får et budsjett som bedrer situasjonen for utsatte barn og familier.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Kari Henriksen (A) [16:55:13]: Mistanken om statsrådens manglende engasjement for styrking av kjønnslikestillingen forsterker seg gjennom håndteringen av det pågående omstillingsarbeidet hos ombudet. I juni ba Stortinget regjeringa utrede ressursbehovet knyttet til oppretting og eventuelt flytting av ny nemnd. I budsjettforslaget vi nå har til behandling, avviser regjeringa kategorisk at det er behov for styrking av budsjettet. Og til komiteen har regjeringa gjennom Prop. 19 S av 24. november sagt at det likevel trengs penger for å håndtere endringene i håndhevingsapparatet. All den tid avvisningen av økt ressursbehov var så tydelig i budsjettframleggingen, hva har skjedd på bare noen få uker som gjør at statsråden har ombestemt seg?

Statsråd Solveig Horne [16:56:04]: Vi gjennomfører nå en omfattende omstilling på likestillingsområdet, der den nye diskrimineringsnemnda skal overta oppgaver som i dag ligger hos Likestillingsombudet. Jeg har hele veien vært helt tydelig på at dette er en omstillingsprosess som vi vil følge nøye. Det er altså ikke rett at det blir kuttet penger, for ombudet mister noen oppgaver, så da følger pengene oppgavene.

Så jeg må si at det er positivt at regjeringen, som hele veien har sagt at vi vil følge denne prosessen nøye – dette skal ikke tre i kraft før 1. januar – i nysalderingen i november hadde muligheten til å styrke budsjettet til LDO med 1,2 mill. kr.

Representanten Henriksen vet også at når man sitter i august og lager et budsjett, kan det skje ting fra august og fram til november. Derfor, når jeg har sagt så tydelig til Stortinget at jeg skal følge denne prosessen nøye, er det det som er grunnen til at vi har økt litt til LDO for neste år.

Kari Henriksen (A) [16:57:04]: Ja, Arbeiderpartiet er veldig glad for økningen, for vi har ment at det har vært nødvendig å se på den også innenfor budsjettet. Så det er bra. Men regjeringa har altså valgt å omdisponere penger for å få dette til, og det de tar fra, er 1 mill. kr fra statsbudsjettets bidrag til informasjons-, forsknings- og utviklingstiltak til personer med nedsatt funksjonsevne. Hvorfor valgte ministeren den posten? Mener mi-

nisteren at vi er i mål med å tilrettelegge for mennesker med funksjonsnedsettelse, og at denne gruppa var den mest naturlige gruppa å ta 1 mill. kr fra?

Statsråd Solveig Horne [16:57:47]: De omdisponeringene som vi har gjort her, er budsjettekniske. Det vil si at det her er penger som vi ikke klarer å få brukt opp på det området, eller som gjelder ting som er ferdigstilt, og derfor var det 1,2 mill. kr igjen da vi holdt på med nysalderingen – som det da var naturlig å overføre til Likestillingsombudet.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [16:58:21]: Da statsråd Horne satt i familie- og kulturkomiteen i perioden 2010–2011, var hennes parti støttende til at både mor og far hadde en selvstendig opptjeningsrett til foreldrepenger:

«Disse medlemmer vil påpeke at alle mennesker i utgangspunktet skal ha mulighet til å opparbeide seg sine rettigheter gjennom sine egne gjøremål, og mener derfor at foreldrepenger skal baseres på hver enkelt forelders yrkesaktivitet.»

Det sto videre i merknaden at

«mors og fars rett til foreldrepenger, samt en innføring av selvstendig opptjeningsrett og uttaksrett, er de viktigste virkemidlene for en likere fordeling av foreldrepermisjonen.»

I dag mener statsråden antageligvis noe annet. Hva er årsaken til at standpunktet har endret seg?

Statsråd Solveig Horne [16:59:10]: Standpunktet har ikke endret seg, og det kunne være fristende å finne fram Soria Moria-erklæringen fra de to Stoltenberg-regjeringene, som også tydelig viser at de ønsker å jobbe for at far skal ha selvstendig uttaksrett. Far har i dag selvstendig opptjeningsrett, men det er knyttet en aktivitetsplikt til den uttaksretten. Det er noe vi nå skal se på, fordi vi har fått en uttalelse fra ESA. Men skal far få selvstendig uttaksrett, koster det nærmere 600 mill. kr – og 800 mill. kr hvis vi legger til grunn den nye fedrekvoten som vil tre i kraft fra 1. juli 2018.

Freddy André Øvstegård (SV) [17:00:05]: De ansatte i barnevernet gjør en enorm jobb, det setter vi alle her stor pris på. Likevel er rammene for dette enormt viktig arbeid langt fra godt nok i dag. 80 pst. av ansatte i barnevernet som svarte på en undersøkelse i regi av FO, sier at de har så mange saker å behandle at det går ut over kvaliteten. Det rapporteres om inntil 30 barn per saksbehandler, og det er ikke unikt. På tross av bekymringsmeldingene fra de tillitsvalgte har statsråden sagt seg fornøyd med at det har kommet 1 000 nye stillinger i det kommunale barnevernet denne perioden. Likevel viser en gjennomgang fra FO at det kun har kommet 90

nye stillinger i det kommunale barnevernet som følge av øremerkede midler fra regjeringen. Resten av kommunene måtte prioritere selv for å holde tritt med alle sakene.

Mitt spørsmål til statsråden er da om regjeringen er fornøyd med å ha bidratt til 90 nye stillinger, og om regjeringen fortsatt vil legge ansvaret på kommunene, som i dag.

Statsråd Solveig Horne [17:01:05]: Det viktigste barnevernsarbeidet foregår ute i kommunene, og jeg er veldig glad for at vi nå ser at det er 19 pst. økning i antall ansatte fra 2013 til 2016. Det viser at kommunene prioriterer barnevernet, det har de også plikt til å gjøre. Jeg er glad for at regjeringen har økt budsjettene til det kommunale barnevernet med 165 mill. kr de siste årene. Det er også en økning til det kommunale barnevernet i budsjettforliket.

Den viktigste satsingen vår på det kommunale barnevernet har vært å øke kompetansen, for vi ser at det har vært etterlenget. Jeg er glad for at det blir godt mottatt – det at vi nå kommer med en satsing på kompetanse i det kommunale barnevernet, det å heve kompetansen. Det er nå ingen kommuner som kan skylde på kommuneøkonomien hvis de ikke sender sine ansatte til etter- og videreutdanning.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [17:02:11]: Da statsbudsjettet ble lagt fram i oktober, må jeg si at jeg ble skuffet over igjen å oppleve at regjeringen foreslo kutt til likestillingssentrene. Jeg vil gjerne ha en begrunnelse for hvorfor likestillingsministeren synes det er greit. Og når kan vi forvente at likestillingsministeren kommer med et statsbudsjett der likestillingssentrene faktisk har blitt styrket?

Statsråd Solveig Horne [17:02:40]: Det har vært viktig for oss også å styrke flere sider av likestillingsarbeidet. Det er en politisk prioritering som er gjort av statsråden, vi kuttet 2 mill. kr av et budsjett som er på over 50 mill. kr til likestillingssentrene for å prioritere levekårsundersøkelsen for LHBTI-personer og styrke arbeidet mot hatefulle ytringer.

Dette var en prioritering som vi gjorde på et område. Jeg er veldig glad for at pengene også er kommet tilbake i budsjettforliket med både Kristelig Folkeparti og Venstre.

Anette Trettebergstuen (A) [17:03:28]: Jeg har lyst til å følge opp representanten Bekkevolds replikk.

Det er riktig at det i hvert eneste budsjett har kommet og blitt lagt på bordet de samme likestillingskuttene fra Høyre og Fremskrittspartiet, bl.a. kutt til likestillingssentrene. Likestillingssentrene er sentrene ute der folk

jobber og bor, med folk som veileder bedrifter og enkeltpersoner i hvilke rettigheter de har, og arbeidsgivere i hvilke plikter de har. Det er et sted man kan komme, man driver med opplæring av lærere og barnehagepersonell i hvordan man aktivt jobber med likestilling. Det er våre fotsoldater i kampen for økt likestilling.

Jeg mener at det er en prioriteringssak hva man legger penger i i budsjettet. Denne regjeringen prioriterer ikke likestilling i det hele tatt, man prioriterer andre ting.

Hvorfor mener statsråden at akkurat likestillingssentrene kan tåle disse kuttene?

Statsråd Solveig Horne [17:04:33]: Jeg har lyst til å minne representanten om at vi bruker over 50 mill. kr til likestillingssentrene i dag, så å si at dette er et stort kutt, er å overdrive. Det var et kutt fra oss på 2 mill. kr, som nå har kommet inn igjen. Det var en prioritering for å bruke pengene på andre områder innenfor likestillingsarbeidet som var viktig for regjeringen.

Jeg har lyst til å understreke at denne regjeringen styrker likestillingsarbeidet. Vi vet at vold mot kvinner er en av de største likestillingsutfordringene vi har i dag. Den satsingen som er kommet når det gjelder offeromsorg i hvert eneste politidistrikt – og som skal gi hjelp fra kvinner anmelder, til det gis en dom – er også et stort likestillingstiltak for å sikre at kvinner som blir utsatt for vold, blir ivaretatt.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Anette Trettebergstuen (A) [17:05:42]: Det å utforme et statsbudsjett handler om politiske prioriteringer hele veien.

For å ta opp igjen tråden fra replikken jeg nettopp hadde, er det slik at når man velger å la et budsjettområde stå stille og hele tiden påføre det små kutt, i tillegg til at regjeringens såkalte effektiviseringsreform innebærer kutt på toppen, betyr det faktisk at alle likestillingsaktørene har fått reelle kutt gjennom fire år. Når likestillingssentrene blir påført et kutt på 2 mill. kr i hvert eneste framlagte budsjett, betyr det mindre pådriverarbeid der ute, mindre likestilling for dem som faktisk gjør jobben ute.

Statsråden snakket ikke noe om likestillingspolitikk. Det er kanskje ikke så rart, for det er ikke et område som denne regjeringen har veldig mye å skryte av på – tvert imot. Innsatsen har vært så stusselig at statsrådets parti, Fremskrittspartiet, og Høyre, altså regjeringen, ble parkert av en samlet opposisjon i forbindelse med behandlingen av likestillingsmeldingen for snart to år siden.

I tillegg til at de la fram en melding som ikke inneholdt et eneste likestillingstiltak som kunne bringe likestillingen videre, har de i hvert eneste budsjett kuttet i

den likestillingspolitikken som har fungert, kuttet i pappapermen, kuttet i heltidsmidlene, forsøkt å svekke aktivitets- og redegjørelsesplikten, kuttet i likestillingssentrene, kuttet i bevilgningen til Likestillings- og diskrimineringsombudet, LDO, og i bevilgningen til LHBT.

Likestilling kommer faktisk ikke av seg selv. Man er hver eneste dag nødt til å jobbe for å endre de strukturene som skaper «ulikestilling». Arbeiderpartiet satser på likestilling. Vi gjorde det da vi la fram vår alternative likestillingsmelding, og vi satser i hvert eneste statsbudsjett på LDO, på pappaperm, på eget trepartssamarbeid, på kommunereform, på heltidsprosjekter og på å styrke aktivitets- og redegjørelsesplikten.

Representanten Hjemdal snakket i stad så vidt om #metoo-kampanjen. Og det hun sa, mener jeg er representativt for Høyre og Fremskrittspartiets syn på nettopp likestilling. Representanten sa at det viktigste var ikke hva politikken stiller opp med, men hva hver enkelt av oss gjør. Det er helt riktig at vi skal ta avstand fra seksuell trakassering. Det er helt riktig at hver og en av oss er nødt til å være gode rollemodeller og er nødt til å si fra når vi ser at urett blir begått. Men vi som politikere har faktisk et ansvar for å gjøre mer. Stortinget lager lover, og regjeringen bevilger penger. Politikken alene kan ikke løse problemet med seksuell trakassering, men vi kan iverksette tiltak som gjør det vanskeligere å drive med seksuell trakassering. Vi kan satse på bedre likestillingsarbeid i barnehagen og på skolen. Vi kan få det inn i opplæringsloven, vi kan få det inn i arbeidsmiljøloven, vi kan lage lavere terskler for varsling.

Samtidig som #metoo-kampanjen tok av og alle vi politikere selvfølgelig tok avstand fra de forferdelige historiene vi hørte, leverte altså regjeringen et budsjett der man kuttet i lavterskeltilbudene, som Fri rettshjelp, Gatejuristen, LDO, likestillingssentrene osv. Likestillingspolitikk og det å styrke likestillingspolitikken er faktisk det beste virkemiddelet dersom man på sikt ønsker å komme seksuell trakassering til livs. Det mener jeg debatten etter #metoo nå burde handle litt mer om, og det mener jeg også at representantene fra Høyre og Fremskrittspartiet snart burde innse.

Marianne Haukland (H) [17:10:19]: #metoo-kampanjen skapte et mulighetsrom og en bevegelse for kvinner over hele den vestlige verden der de kunne stå fram og si at de hadde opplevd maktmisbruk, seksuell trakassering og overgrep. Også i Norge sto kvinner fram, og noen av historiene som kom fram i media, er å regne som voldtekt, mye er ubehagelig og eksempler på undertrykking av kvinner. Dette viser at vi i Norge mange plasser har en forferdelig ukultur.

#metoo-kampanjen er viktig fordi den ga et friområde der kvinner kunne stå fram, og mange trengte nok et

friområde fordi de følte at de ikke kunne stå fram i det miljøet, den gruppen eller det arbeidsmiljøet de var en del av.

#metoo-kampanjen viser også at likestilling går i bølger og er svært kulturavhengig. Ukultur på arbeidsplassen, ukultur i kulturlivet, ukultur i mediebransjen og i politiske partier – vi har alle et ansvar for å fremme likestilling på vår arbeidsplass, og vi har alle et ansvar for å få kvinner i arbeidslivet trygge på at vi er der på grunn av vår kompetanse, vårt talent, og at vi ikke trenger å gjøre noe ekstra for å få ting til. Vi har alle et felles ansvar for å skape den kulturen som får unge til å ønske å være en del av vårt arbeidsliv. Dersom det er en ukultur i et arbeidsmiljø, har man faktisk en plikt til å si ifra.

Likestillingsloven § 8 forbyr seksuell trakassering, og forbudet videreføres i ny likestillings- og diskrimineringslov § 13. Den nye loven har en noe endret definisjon av seksuell trakassering, men den svekker ikke vernet mot seksuell trakassering. Loven sier også at arbeidsgivere og ledelse i organisasjoner og utdanningsinstitusjoner innenfor sitt ansvarsområde skal forebygge og forhindre seksuell trakassering.

Likestilling kan ikke bare vedtas i denne salen, den må også skapes der ute. Seksuell trakassering i arbeidslivet er et tema som myndighetene drøfter med partene i arbeidslivet gjennom trepartssamarbeidet.

Tall fra SSBs levikårsundersøkelse om arbeidsmiljø viser at seksuell trakassering er en markant utfordring i deler av arbeidslivet, og den peker særlig på serveringsnæringen og helse og sosial. Totalt sett oppgir 4,7 pst., det vil si om lag 123 000 yrkesaktive, at de én gang i måneden eller mer er utsatt for uønsket seksuell oppmerksomhet, kommentarer eller lignende på arbeidsplassen. Det er flere kvinner enn menn, og særlig yrkesaktive kvinner i den yngste aldersgruppen, som er utsatt.

Arbeiderpartiet har gjennom media etterlyst tiltak og skjerpet lovverk fra regjeringen, men de fleste historiene som har kommet fram, har allerede vært et lovbrudd. Utfordringen er at de ikke er anmeldt, og at det ikke har fått konsekvenser for dem som trakasserer.

Å snakke om det er første skritt på veien mot å gjøre noe med det, og det gjør det lettere å varsle og gi beskjed. Arbeidsgivere som tidligere ikke har reagert, bør nå vite bedre. Kvinner og menn som opplever å bli trakassert, vet nå at de kan melde fra om det med hevet hode.

Selv de øverste sjefene har noen de må svare til når disse anklagene kommer, og framover bør ledere og påtalemyndighetene få beskjed og mulighet til å rydde opp. Alle offentlige myndigheter, skolemyndigheter og arbeidsgivere har i dag en plikt til å jobbe aktivt mot trakassering.

Vi er uenig i at det er å individualisere ansvaret å be bransjene om å følge opp tryggheten til sine ansatte. Barne- og likestillingsdepartementet skal utrede et lavterskeltilbud for å håndheve forbudet mot seksuell trakassering, sånn som Stortinget har bedt om. Når det gjelder enkeltsaker og spørsmål om overtredelse av lovverket, er disse sakene ofte så komplekse at de hører hjemme i domstolene, men vi ser at få saker kommer til domstolene.

Formålet er å fremme gode og seriøse arbeidsvilkår i bransjen. Arbeidstilsynet har koblet på Likestillings- og diskrimineringsombudet, og det synes å være en ganske bred enighet om tilnærmingen i arbeidet, der både arbeidstakere og arbeidsgivere nå er målgruppe. Dette blir et generelt opplegg som også kan tas i bruk av andre bransjer, og vil gi mer kunnskap om hvordan man kan skape en mer likestilt kultur i arbeidslivet.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på 3 minutter.

Masud Gharahkhani (A) [17:15:25]: Vi er heldige som bor i Norge, hvor de fleste av oss har det bra. Det fleste av oss har jobb, tak over hodet og klarer å forsørge oss selv og vår familie.

Men vi ser at forskjellene øker betydelig på kort tid. I Drammen har vi den høyeste barnefattigdommen blant storbyene. Nesten hvert femte barn – jeg gjentar: hvert femte barn – vokser opp i en familie med lav inntekt. Det er godt over 3 000 barn. I den tiden vi nå går inn i, som er en magisk tid – julen er jo barnas tid – melder mange frivillige organisasjoner om rekordmange som ikke har mat til jul, og foreldre som ikke har råd til å kjøpe julegaver. De siste årene har jeg stått julegrytevakt for Frelsesarmeen, og det er en enorm giverglede hos det norske folk. Men det som gjør mest inntrykk på meg, er å se barnehagebarn og skolebarn som kommer og leverer gaver under juletreet rett ved siden av julegryta på Bragernes torg, til de barna med foreldre som ikke har råd til å kjøpe julegaver. Det er hjerteskjærende å tenke på. Derfor er det viktig at dette Stortinget kan stille opp for frivillige organisasjoner som gjør en stor forskjell for veldig mange.

I mange byer med høy andel barnefattigdom finner vi at kun én voksen er i arbeid, og det er mange innvandrerfamilier. Skal vi bekjempe fattigdom, er det kun én løsning som gir effekt. Det er arbeid, arbeid, arbeid. Da må Stortinget ha en næringspolitikk som skaper jobber, slik at folk får muligheten. Og hvordan forvalter Stortinget fellesskapets ressurser? Ja, er det å fylle lommebøker til de aller rikeste, eller å skape et samfunn der alle skal med, som er viktigst? Norge har lyktes fordi vi har en politikk der vi løfter i flokk, der ingen skal stå med lua i hånden.

Vi har også en politikk som er klar, noe jeg mener dagens regjering bryter med, og det er følgende: Gjør din plikt – krev din rett. Vi har i dag en integreringsfiendtlig regjering. Vi har til og med en likestillingsfiendtlig regjering, som gjør innvandrerkvinner og innvandrerfamilier en stor bjørnetjeneste. Det deles ut tusenvis av kroner skattefritt for at de skal være hjemme og ikke delta i arbeidslivet gjennom kontantstøtten. Dette er ikke noe Arbeiderpartiet sier. Det finnes nok av utvalg som har påpekt det, gang på gang, og regjeringen påpeker selv at det hemmer sysselsettingen. Derfor bør regjeringen også ta ansvaret for at man inviterer til en fattigdomsfelle og gjør det lukrativt for folk å ikke delta i arbeidslivet. Da må regjeringen også ta konsekvensene av egen politikk. Dessverre vet vi at fattigdom går i arv. For Arbeiderpartiet er det tydelig. Det er at arbeidslinja skal gjelde. Det er viktig for den enkelte, det er viktig for familien, og det er viktig for hvordan Norge utvikler seg i framtiden.

Kjersti Toppe (Sp) [17:18:28]: Takk for anledningen til å vera med i denne debatten. Familie- og barnepolitikk er eit politisk område eg meiner får altfor lite politisk merksemd, òg i valkampar. Eg vil presisera òg at når det gjeld barnevernet, er det mange som gjer ein ekstremt god jobb. Målet vårt må vera eit barnevern med tillit, der ein har openheit om det som skjer.

Mi bekymring for barnevernsfeltet er spesielt at den tradisjonen vi har hatt i Noreg med stort innslag av private, ideelle tilbydarar, er ein tradisjon som no er truga. Vi er opptatt av at vi òg i framtida må ha ein stor del private tilbydarar i barnevernet. På mange måtar er vi no inne i ei skjebnetid, fordi det anbudsregimet og den auka kommersialiseringa som er, trugar no ideell sektor. Det kan vera slik at dersom vi ikkje gjer noko med dette no, vil det sjå annleis ut om nokre år. Vi har fremja forslag om at 25 pst. av tenestene på helse- og omsorgsfeltet skal utførast i ideell regi innan 2030. Dette er heilt mogleg å få til. Det står på politisk vilje.

Men i barnevernet vert ikkje alt løyst med pengar. Vi har prioritert kommuneøkonomien, for det er det aller viktigaste skal vi skapa eit godt barnevern. Men vi må òg sjå til at dei pengane som vi løyver, går til dei som tenestene er meint for, altså ungane. Difor må vi ha betre reglar som hindrar utbytte hos private kommersielle.

Senterpartiet har tatt til orde for ein nærleiksreform i barnevernet. Vi meiner at barn skal ha ein lovfesta rett til å få tilbod i nærområdet sitt, og vi må ha reglar for kor mange gonger det skal vera greitt å flytta eit barn frå tilbod til tilbod.

Vi har òg vore opptatt av helsehjelp til barn i barnevernet. Dette prioriterer vi i vårt sjukehusbudsjett for neste år. Eg registrerer at dei lagar til to omsorgsinstitusjonar med helsehjelp. Dette er ikkje nok. Vi må òg sør-

gja for betre helsehjelp til alle dei barna i barnevernet som ikkje kjem inn på desse to institusjonane. Vi må styrkja BUP, og det skjer ikkje med det sjukehusbudsjettet som er lagt opp for neste år.

Freddy André Øvstegård (SV) [17:21:47]: Norge er ikke et likestilt samfunn – ikke ennå.

I vårt land blir én av ti kvinner utsatt for voldtekt i løpet av livet sitt. I tillegg blir mellom 75 000 og 150 000 personer årlig utsatt for vold i nære relasjoner, mange av dem er barn. Da snakker vi om et grunnleggende problem. Dersom én av ti hadde stått uten jobb, hadde det vært på alle landets avisforsider hver eneste dag fram til problemet var løst. Derfor er det viktig å forstå vold og overgrep som et samfunnsproblem som handler om strukturer, om ujevne maktforhold, om kjønn og om likestilling, fordi det er kvinner, i tillegg til barn, som rammes hardest av vold og overgrep i nære relasjoner, og utøverne av vold er som oftest menn. Så lenge jenter i Norge hver gang de drar ut på byen må føle på frykten for overgrep, er man ikke i mål med likestillingen. Så lenge kvinner blir kontrollert og utsatt for vold av sine kjærester og samboere, er man ikke i mål med likestillingen.

SV har lenge kjempet for politisk handling mot vold og overgrep, fra den tid det var sett på som en privatsak av enkelte partier, og fram til nå. Men tatt i betraktning hvor stort problemet er, blir fremdeles altfor lite gjort. Derfor foreslår SV i sitt alternative statsbudsjett å bruke omtrent 700 mill. kr mer på flere rammeområder for å bekjempe vold og overgrep. Det innebærer bl.a. en nasjonal kampanje mot voldtekt rettet mot unge, et nasjonalt program mot seksuell trakassering, 5 mill. kr mer til voldsforebygging, 20 mill. kr mer til incest- og voldtektsentrene og 15 mill. kr mer til krisesentrene. Som et feministisk parti ser vi at dette er en samfunnsproblem, og derfor prioriterer vi å bruke penger i den størrelsesorden.

Som et feministisk parti er vi også opptatt av at kampen mot undertrykkende strukturer og vold skal være universell. Derfor må vi ta de skamløse jentene og andre på alvor i deres oppgjør med negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. Det er den samme kampen mot undertrykkende strukturer, vold og overgrep, uavhengig av farge. Derfor må vi stå sammen med disse jentene i solidaritet.

Vi styrker hjelpetilbudet, som krisesentrene, i vårt alternative budsjett, vi styrker lavterskeltilbud, som helsestasjoner med flerkulturell kompetanse, og vi foreslår midler til mer kompetanse og ressurser i barnevernet når det gjelder negativ sosial kontroll og æresrelatert vold, slik at barnevernet bedre kan forstå minoritetsfamilier og komme tidligere inn med hjelpetiltak.

Ingen er fri før alle er fri. Derfor er vi ikke i mål med likestillingskampen før alle kvinner lever i frihet fra vold, overgrep og negativ sosial kontroll.

Karin Andersen (SV) [17:24:41]: Jeg hører det er flere medrepresentanter som lurar litt på hva det er vi kan gjøre politisk, f.eks. mot seksuell trakassering. Da kan vi gjøre slik som SV har foreslått: å bevilge penger til program som skal kunne gå i skoler, der alle elever lærer at de har lov til å si nei, at de eier sin egen kropp, og at alle lærer at man må respektere de grensene. Det er ett av tiltakene vi fremmer, som er veldig viktig. Jeg er litt forbauset over at medrepresentanter ikke forstår at dette bør være en del av den grunnleggende opplæringen vi har, når vi vet hvor stort problemet er med både trakassering og vold. Hvis man er opptatt av å forhindre vold mot kvinner, kutter man ikke i rettshjelpen til de svakest av disse kvinnene, nemlig de som får hjelp fra JURK og Gatejuristen. Da henger det virkelig ikke på greip – for å si det slik – at man sier at man er opptatt av det.

Så til de fattige ungene: Ja, det er bra hvis folk får jobb, men de får altså ikke jobb av å være fattige. Vi må løfte disse familiene ut av fattigdom, slik at de kan bruke kreftene sine på å kvalifisere seg for det veldig kompliserte arbeidsmarkedet som er nå. Derfor utfordrer jeg også Arbeiderpartiet til å være med på disse løftene for de fattigste barnefamiliene, for da vil flere komme i jobb – pluss det å dele mer rettferdig, noe som gjør at vi også blir mer vellykket i økonomisk forstand. Det mener til og med OECD.

Til slutt til barnevernet: Jeg leder kommunalkomiteen, og der har vi foreslått og fått støtte nå fra Senterpartiet til å fremme et forslag som handler om barnevernet i noen av de kommunene som har de største utfordringene, for det er noen kommuner som har barnevernsutgifter som er på nesten det doble av det andre har. Der er det vanskelig å få nok ansatte, så vi må få til at de får en arbeidsdag som gjør at de blir i jobben, for det blir for tøft. Derfor har vi et forslag hvor vi ber regjeringen om å se på en statlig toppfinansiering for det kommunale barnevernet i slike kommuner. Det kan gjøres på ulike måter. Vi har en slik ordning for særlig ressurskrevende tjenester ellers. Det er nettopp fordi disse kommunene kneler under disse utgiftene, og de barna som er der, trenger minst like god hjelp som barn som trenger hjelp fra barnevernet i kommuner som er i en langt bedre økonomisk situasjon enn disse kommunene. Dette forslaget vil bli fremmet på mandag, og jeg velger å si det her, for jeg mener at dette er en av de grunnleggende tingene som Stortinget bør støtte opp om, slik at de kommunene som har de største utfordringene på dette området, får mulighet til å gjøre en god jobb.

Terje Breivik (V) [17:28:04]: Eg har behov for å seia nokre ord om eit anna viktig satsingsområde der eg opplever at me i dette budsjettforliket har kome langt: barnevernet.

Som eg sa i eit tidlegare innlegg: Barn vel aldri foreldra eller familien dei er fødde inn i. Å sikra at barn og unge ikkje lever i tilhøve som kan skada både fysisk og psykisk helse og utvikling, og sjå til at dei får naudsynt hjelp og omsorg til rett tid, er ei hovudoppgåve for eit sosialliberalt parti og for eit liberalt samfunn.

Eg slår fast at budsjettforliket både fører vidare regjeringa si viktige satsing på kompetanse i barnevernet, som dei har full støtte for frå Venstre, og vedtaket om reform i barnevernet, samstundes som me sikrar ei vidareføring av løyvingane til skulegang for barn i barnevernet, kjøp av plassar på ideelle senter for foreldre og barn og i tillegg sikrar ei styrking av det kommunale barnevernet.

For Venstre er det viktig framover å setja i verk fleire tiltak for å auka kompetansen i barnevernet, og eg ser fram til regjeringa sitt arbeid med å styrkja barnevernsutdanningane og vurdering av kompetansekrav i barnevernet.

Eg er òg glad for at me får eit fleirtal for å vidareføra løyvingane til rekruttering av fosterheimar. Det er behov for fleire fosterheimar, samstundes som det er vanskeleg å rekruttera og halda på dei me har. Me må ha eit breitt og stabilt tilfang av nye fosterheimar for å gjera det lettare å finna ein heim som høver det enkelte barnet. Sjølv om det formelt høyrer inn under Arbeids- og sosialkomiteen sitt område, adresserer eg det her, sidan Venstre ikkje har medlem i den komiteen. Rekruttering av fosterheimar handlar i stor grad om økonomiske rammevilkår for fosterforeldre, og det har vore veldig uheldig at Nav har avkorta trygdeytninga for fosterforeldre, slik at ein del har tapt økonomisk på å ta på seg oppdraget. Difor bad Stortinget samrøystes i mai i år om at regjeringa skulle innføra ei overgangsordning for fosterforeldre på trygdeytningar inntil eit nytt regelverk er på plass. I dette statsbudsjettforslaget var ei slik ordning på plass for fosterforeldre som tek imot arbeidsavklaringspengar eller dagpengar, men ikkje for fosterforeldre på uføretrygd. Eg er difor svært glad for at ein samla komité i innstillinga slår fast at dette vedtaket berre delvis er følgt opp, og at regjeringa får melding om å følgja opp situasjonen for uføre fosterforeldre snarleg.

Magne Rommetveit hadde her teke over presidentplassen.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [17:30:55]: Jeg tar ordet en gang til, for det virker på meg som om det er blitt en ny giv i Arbeiderpartiet, med tanke på at nå skal kontantstøtten virkelig utfordres.

Jeg er ikke imot å ha debatt rundt kontantstøtten, men det er måten man omtaler denne velferdsordningen på – det virker på meg nesten som om dersom man velger å være litt mer hjemme sammen med barnet sitt etter at barnet er fylt ett år, er man nesten ikke en del av samfunnet lenger. Da gjør man i hvert fall ikke noe som er samfunnsnyttig – som om det å ta omsorg for egne barn ikke er samfunnsnyttig! Selvsagt er det det. Så skyver man integrering og likestilling foran seg. Jeg synes det er trist å høre ord som «nå skal mor tilbake til kjøkkenbenken». Det trodde jeg faktisk vi var ferdig med. For det første er det utrolig gledelig at flere fedre velger å benytte seg av kontantstøtten og å være hjemme sammen med ettåringen sin. Det er en utvikling som har gått i positiv retning, så det å bruke likestilling som et viktig argument for å fjerne en velferdsordning holder ikke vann.

Så til dette med integrering. Jeg skal være ærlig om at Kristelig Folkeparti ikke er allergisk når det gjelder kontantstøttekritikk, dersom vi ser at den skaper noen utfordringer. Når det gjelder integrering: Ja, jeg tror også at en del av de barna som er hjemme, burde ha gått i barnehagen, og at man burde ha åpnet opp arbeidsmarkedet slik at flere av disse mødrene kom seg inn og fikk arbeidserfaring. Det er bare det at arbeidslivet står ikke med åpne armer og tar imot dem.

Det jeg synes er forunderlig, er hva Arbeiderpartiet gjorde i sommer, da Kristelig Folkeparti foreslo å knytte språkopplæring til kontantstøtten, noe som jo hadde vært et veldig godt tiltak for å hjelpe kvinner inn i arbeidslivet. Det er jo språkhindringene som kanskje er det viktigste. Hva gjorde Arbeiderpartiet da? De stemte imot. I stedet stemte de heller for krav om fem års botid for å kunne motta kontantstøtte, men uten å stille noen som helst krav til det. Så jeg synes det blir litt hult når jeg hører Arbeiderpartiet bruke både likestilling og integrering som argumenter mot kontantstøtten. Det dette til syvende og sist handler om, er arbeidslinjen. Arbeidslinjen er det viktigste. Kristelig Folkeparti ønsker å kombinere god likestillingspolitikk med god familiepolitikk. På dette området mener jeg at Arbeiderpartiet argumenterer og bruker vikarierende argumenter, og det synes jeg er litt synd.

Kjersti Toppe (Sp) [17:34:10]: Senterpartiet er òg for kontantstøtte. Det er vårt forslag som fekk ho til berre å gjelda for toåringar, men vi står for det.

I innstillinga er det nokre merknader om kontantstøtte som bør kommenterast. Det står på side 23 at Arbeiderpartiet, SV og Venstre heller vil bruka ressursane til å heva kvaliteten i barnehagane, som er viktig for heile utdanningsløpet, og ein viser spesielt til at det er mange barn med lågt utdanna mødrer, minoritetsspråklege

barn og barn frå låginnteksfamiliar som tar imot kontantstøtte, og, vidare, at kontantstøtta viser seg å vera ei fattigdomsfelle som veldig mange kvinner vert sitjande fast i. I salen her vert det raljert over korleis vi som forsvargar kontantstøtta, kan bruka pengane til skattebetalane til å betala kvinnene for ikkje å vera i arbeid. Men desse kvinnene gjer eit arbeid. Eg har visst nok vore heime med ungar, og det er mykje meir travelt enn å sitja her på Stortinget, men det er ikkje den same betalingsga. Om det er ei fattigdomsfelle: Ja, mange av desse vert endå meir fattige av ikkje å kunna få kontantstøtte. Og er det rett å setja kontantstøtte opp mot det å bruka barnehage? Kan ein ikkje seia ja takk, begge delar? Det handlar berre om eittåringane. Vi set jo ikkje omsorgsløn opp mot sjukeheimplassar, som er ei anna kontantytting. Og er det rett å omtala barnehage som ein del av utdanningsløpet? Var ikkje fleirtalet i denne salen einige om da vi behandla barnehagemeldinga, at vi skulle ta barnedomen på alvor og la barnehagar vera barnehagar?

Så er det pussig, synest eg, at det er greitt å jobba for auka foreldrepermisjon ved fødsel, slik at foreldre kan vera meir heime med barn, men ein uting dersom ein lar dette skje via ei kontantstøtte.

Til det som Kristeleg Folkeparti heilt rett påpeikar i innstillinga: Der står det som er formålet med kontantstøtta, nemleg å bidra til at familiene får meir tid til sjølve å ta omsorg for eigne barn, og at familien vert gitt reell valfridom når det gjeld omsorg for barn. Dette er jo ein verdi i samfunnet, så vi må vera forsiktige med å kategorisera dei kvinnene som nyttar dette. Eg etterlyser meir respekt i denne debatten, for vi har stor makt, vi har makt i form av dei orda vi brukar. Ingen stiller kritiske spørsmål til at veldig mange sender babyar på elleve eller tolv månader i barnehagen, men dei foreldra som lar vera, møter kritikk frå denne salen, og det synest eg ikkje er rett.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [17:37:24]: Jeg tok først og fremst ordet for å rette opp noe i Innst. 76 S til sak nr. 4. Der er det ved en inkurie i tilrådingen kommet inn «2018». Isteden skal det selvfølgelig stå «2017» når det gjelder salderingen av 2017-budsjettet. Jeg regner med at det kan rettes opp.

Så noen få kommentarer til representanten Toppe, som snakker om barnevernet og en nærhetsreform: Jeg har lagt merke til at Senterpartiet bruker mye tid på det også i merknadene, men nærhet er et viktig prinsipp i barnevernet. Det skal ligge en grundig utredning til grunn for å identifisere hvert enkelt barns behov. Nærhet er et viktig prinsipp. Det er ikke slik Senterpartiet fremstiller det – at man har behov for en helt ny tenkning rundt det.

Så til representanten Gharakhani, som kaller Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen en «integreringsfiendtlig regjering»: Med vår regjering har antall bosettingstiltak økt og ventetidene i asylkjeden gått ned, til tross for rekordstor asyltilstrømning. Vi er opptatt av at de som får opphold, skal gis muligheter til arbeid og til å kunne delta i samfunnslivet. Det var nærmere 24 000 som deltok i introduksjonsprogrammet i 2016 – en økning på 34 pst. fra året før. Arbeiderpartiets alternative budsjett er omtrent tiltaksløst på integreringsfeltet. Vi har levert nye integreringsmottak, vi gir flere muligheten til å få seg en jobb, og vi styrker introduksjonsprogrammet. Det skal definitivt ikke stå uimotsagt at man kaller vår regjering integreringsfiendtlig, når vi nettopp har tatt veldig viktige, store grep i en situasjon med mange nye asylsøkere og innvandrere til Norge.

Så noen ord rundt dette med kontantstøtten: Det er helt greit å være uenig i kontantstøtten, men det er veldig drøyt å gjøre kontantstøtten til det som har skylden for både likestilling og integrering i vårt samfunn. Jeg er hjertens enig med både representanten Bekkevold og representanten Toppe – kontantstøtte handler for noen familier også om valgfrihet, valgfrihet til å velge det som passer for sin familie. Det er ikke alt som passer inn i Arbeiderpartiets A4-tenkning. Noen trenger litt bedre tid. Og vi snakker altså om opp til barnet er to år. Det er ikke det som gjør at vi ikke oppnår likestilling i Norge, det er ikke det som er hovedanledningen til at vi sliter med integreringsutfordringer. Det er rett og slett for drøyt å gi kontantstøtten skylden for alt det.

Ellers må jeg bare få lov til å takke for en god debatt på dette området.

Karin Andersen (SV) [17:40:30]: Først til det siste innlegget. Introduksjonsordningen er ikke styrket. Det betales ut mer, og det er jo fordi flere blir bosatt. Derimot er det kuttet i norskopplæringen på mottak av denne regjeringen. Det er ingen god integreringspolitikk.

En ordning som er rettet mot noen av de innvandrerkvinnene som står lengst unna arbeidslivet, heter Jobbsjansen. Den har regjeringen endret regelverket for, slik at målgruppen er mye mindre enn den var før. Hvis man får sosialhjelp, får man ikke lenger tilgang til dette viktige tiltaket, som er et lavterskeltilbud, og som er oppsøkende virksomhet hos dem som ikke kommer seg ut i arbeidslivet. Der er det sånn at i år har vi sendt tilbake penger som var bevilget til dette på budsjettet. Regjeringen har ikke engang klart å bruke opp pengene, og så står man her og er veldig bekymret over at folk ikke kommer i jobb.

Aleneforsørgere sliter. Der er det også sånn at ordningen har blitt strammet inn. Nå er det slik at de som tar lærerutdanning, ikke lenger får den, fordi man har forlenget lærerutdanningen til en mastergrad. Mange aleneforsørgere gikk på den før – slapp å bli fattige, hadde noe å leve av mens de utdannet seg, og fikk en jobb det gikk an å leve av og forsørge ungen sin på. Det ville ikke regjeringen.

Så snakker man om kontantstøtten og respekt. Ja, jeg hører hvordan man omtaler fattige familier. De skal i arbeid, koste hva det koste vil. Ta fra dem penger sånn at de blir fattige, så kommer de nok i jobb.

Dette handler om hva vi skal bruke penger på. Jeg mener det må være riktigere å bruke penger på å hjelpe folk til å få kompetanse, slik at de får jobb og mulighet til å forsørge seg, og så er det et fritt valg om man vil være hjemme sammen med egne unger. Det er mye jobb, det, og det er et viktig arbeid, spørsmålet er bare om det er riktig å bruke penger på det. Når regjeringen går etter folk som mister arbeid, og tar ytelser fra dem som er mest vanskeligstilte for å tvinge dem ut i arbeid, og man samtidig betaler friske folk for å være hjemme, må det være lov å stille det spørsmålet. Det er ikke forbudt å være hjemme. Det er fritt fram, jeg var det sjøl og fikk ikke en eneste øre i kontantstøtte. Det gikk bra. Vi gjorde det av egen fri vilje, men spørsmålet er nå: Hvor i budsjettene skal vi bruke våre penger? SV vil bruke dem til å hjelpe de vanskeligstilte familiene og barna, og sørge for at de får kompetanse, slik at de har mulighet til å få en jobb.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til rammeområde 2. Då er den delen av debatten omme, og me går over til rammeområde 3.

Presidenten viser til det vedtekne debattopplegget.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [17:44:12] (komiteens leder): Kulturen i Norge er rik og mangfoldig. Kulturen er Eidsvoll amatørteater, som gir barn, unge og voksne glede – både på scenen, bak scenen og til oss som sitter i salen. Kulturen er Bergen Filharmoniske Orkester, som tenker nytt og setter opp konserter som overføres til kinoer rundt omkring i landet. Kulturen er turstiene som Den Norske Turistforening merker, og kulturen er elev-en på kulturskolen som maler sin første akvarell med det velkjente soloppgang-mellom-to-fjell-motivet.

Og ordet – aviser, film og ytringer – er også del av kulturen i Norge. Forresten, av medieoppslagene den siste tiden skulle en nesten tro at kulturen i Norge var en truet art. Det er den ikke. Kulturen lever og blomstrer i små bygder og i store byer, og den er i statsbudsjettet for 2018 gitt en sterk statlig grunnfinansiering på godt over 14 mrd. kr, inkludert Kirken.

Kulturen er ikke upåvirket av den generelle samfunnsutviklingen. Det gir nye og spennende muligheter, men kan også innebære krevende utfordringer. Den politikkomleggingen som vår regjering har startet for å sikre at kulturen har flere økonomiske ben å stå på, er viktig. Det betyr ikke at all kultur må endre seg, eller at Høyres kulturpolitikk er en politikk for mer mammon i kulturen – selv om «Mammon», den Emmy-prisbelønte tv-serien, er vi både glad i og stolte av, alle sammen.

Det er egentlig litt trist at diskusjonene på kulturfeltet fort blir preget av det man kanskje kan kalle skyttergravsretorikk. Jeg undrer meg ofte over at for Arbeiderpartiet er mer penger svaret, uavhengig av hva spørsmålet er, innenfor kulturfeltet. Det undrer meg enda mer etter at jeg raskt skimmet Kulturutredningen fra 2014. Lønns- og levekår for kunstnerne ble ikke bedret av de tidligere, rød-grønne, kulturløftene, og kunstproduksjonen eller publikums interesse økte heller ikke, til tross for økte bevilgninger.

Dette viser oss så tydelig at kulturlivet må få flere ben å stå på. Derfor er den politiske kursen lagt om. For Høyre er det viktig å bidra til at det skal bli lettere å leve av kunstnerisk arbeid. Man må nesten høre til på venstresiden i norsk politikk for ikke å mene at det høres ut som en riktigere vei å gå.

Det er heller ikke slik at vi ikke styrker kunstnerøkonomien. I Høyre er vi glade for at vi gjennom det nære samarbeidet med Venstre og Kristelig Folkeparti de siste årene har løftet kunstnerstipendene med 22,8 mill. kr, og at det nå totalt bevilges nær opp mot 190 mill. kr til kunstnerstipender. Vi er også glade for at vi sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti ber regjeringen starte arbeidet med en ny kunstnermelding. Her vil en kunne se virkemidler og rammevilkår for kunstnerpolitikken i sin helhet.

Det har nå vært høylytt debatt knyttet til oppnevningsspraksis i stipendkomiteene, selv om de endringer regjeringen nå gjennomfører, har vært diskutert, utredet og foreslått i snart 15 år. Når den debatten nå forhåpentlig stilner og kunstnerne ser at det fortsatt skal sitte kunstnere i komiteene, og at det skal foretas fagfelle vurderinger, håper vi at kunstnerfeltet ser positivt på at det kommer en kunstnermelding. For første gang på 20 år skal det ses grundig og helhetlig på kunstnernes vilkår i Norge, og håpet er at denne meldingen skal gjøre noe med de utfordringene som knytter seg til arbeids- og levevilkårene for kunstnerne i Norge.

Vår regjerings store satsing på kreative næringer og nye virkemidler for å bedre kunstnerisk inntjening – der den helt unike talentsatsingen gjennom Talent Norge, filmincentivordningen, gaveforsterkningsordningen, etableringen av Artica Svalbard og den store norske satsingen inn mot bokmessen i Frankfurt og filmfestivalen

i Berlin, begge i 2019, har det til felles at det løfter norsk kunst- og kulturproduksjon, bygger allianser med private og øker den totale finansieringen av kunst og kultur – gir kulturen flere ben å stå på. Det styrker kulturlivet.

Kulturpolitikk må være noe mer enn størrelsen på offentlige budsjetter. Men samtidig er vi glade for å slå fast at bevilgningene til idrett, kultur og frivillighetsformål aldri har vært høyere enn i regjeringens forslag for 2018. Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen, sammen med samarbeidspartiene, viser i budsjettet at vi er opptatt av å sikre den kulturelle grunnmuren.

Avslutningsvis noen ord om Den norske kirke og tros- og livssynsfeltet: Det er et nytt felt for vår komité, men et spennende felt å jobbe med i årene fremover. Tros- og livssynsdialog er en viktig del av vårt flerkulturelle samfunn. Kunnskap om våre ulike religioner, tradisjoner og kulturer er viktig for å motvirke konflikter og skape tillit og tiltro mellom oss som bor i dette landet.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Kari Henriksen (A) [17:49:27]: Denne høsten og dette budsjettet har vært preget av én ting, og det er kutt, kutt, kutt. Regjeringa støvsugde budsjettet for penger til å finansiere skatteutt. Frivillighet, rettshjelpstiltak og rustiltak fikk store kutt – ja noen var helt nede i null.

En av dem som ble kuttet helt, var telefonavisen for blinde – uten forutgående dialog, uten varsel. 800 brukere sto plutselig uten et tilbud om å kunne ringe for å få opplest dagens avis. Det viste seg også at denne plattformen serverer det som heter medisintelefonen for blinde, som er en telefon blinde kan ringe til for å få opplest pakningsvedlegg til medisin og få helseopplysninger om legemidler de tar.

Mener representanten fra Høyre at regjeringa, ved å la blinde og svaksynte være helt uten mulighet til å ha samfunnskontakt, har en god prioritering i budsjettet?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [17:50:33]: Det er forståelig at det er krevende når tilbud kuttes eller bevilgninger reduseres. Men det er altså sann at det har skjedd en stor teknologisk utvikling på dette området som gir blinde og svaksynte helt andre muligheter til å kunne holde seg oppdatert og orientere seg i nyhetsbildet. Flere aviser og radiokanaler produserer egne podkaster med nyhets- og aktualitetsstoff, så det er fullt mulig å tenke at vi også på dette området heldigvis kan ta i bruk teknologi for å hjelpe blinde og svaksynte på kanskje enda bedre måter enn i dag.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [17:51:36]: Representanten viste i sitt innlegg til det gode samarbeidet som regjeringen har hatt med Venstre og Kristelig Folkeparti i forbindelse med lønnsreformen til kunstnerne. Det var

en reform som var treårig. 2018 er det siste året. Man har hatt en god utvikling de to siste årene, og når regjeringens budsjett så blir lagt fram, er det ingenting.

Spørsmålet er da: Er det sann at samarbeidet egentlig bare handler om å kaste ut et kjøttbein for å få Kristelig Folkeparti til å redde den typen ordninger, eller synes representanten det var dumt at man ikke hadde lagt fram et treårig budsjett i utgangspunktet, også for lønnsreformen?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [17:52:23]: Det er sann at våre partier har veldig åpne diskusjoner om budsjettene, mens den forrige, rød-grønne, regjeringen tok alle disse diskusjonene i et lukket rom, hvor ingen hørte hva som ble prioritert av noen. Nå er det sann sett en ganske åpen og demokratisk prosess rundt budsjetter her i Stortinget.

Men det er ikke bare denne lønnsreformen som er viktig for kunstnerøkonomien. Vår regjering har tilført 53 mill. kr til kunstnerøkonomien i årene fra 2014 til 2017. Det er også mange andre viktige faktorer i budsjettet som bidrar til å løfte kunstnernes økonomiske situasjon. Og når fire partier skal samarbeide, slik vi gjør, har partiene ulike satsingsområder. For Kristelig Folkeparti og Venstre har det vært viktig å få gjennomslag for dette i forliket, og det er det bra at de har fått. Sann sett er hele denne reformen nå fullført.

Freddy André Øvstegård (SV) [17:53:36]: En av de viktigste kulturinstitusjonene som nå lever med kniven på strupen, er Forsvarets musikk. Over 20 pst. av alle profesjonelle stillinger innen slagverk og blåsere i Norge er i disse korpsene. De bidrar til kulturtilbud på steder hvor det ellers ikke ville vært det, og de er viktige for bl.a. kulturskolen. Likevel viser en økonomisk gjennomgang at Forsvarets musikk med regjeringens forslag ville være underbudsjettet med 24,5 mill. kr ved opprettholdelse av dagens struktur og årsverk. Det er dramatisk. Korpsene har allerede måttet innstille de fleste produksjoner og har «fryst» nyansettelser.

Er representanten fra Høyre enig i at vi bør ha og videreutvikle Forsvarets musikk med dagens struktur og årsverk, som Stortinget vedtok i sin langtidsplan for forsvarssektoren, og hvordan mener representanten i så fall at disse korpsene skal gjøre det, med 24 mill. kr for lite?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [17:54:35]: I forbindelse med langtidsplanen for Forsvaret ble det enighet om å fortsette å jobbe for musikken, altså for korpsene i Forsvaret. Det kan godt hende SV ikke ser den samme verdenen som vi gjør, men det er altså sann at det vil være en mye strammere økonomisk situasjon i årene fremover. Derfor kommer nok veldig mange aktører til

å oppleve at man vil kunne få innstramninger, rett og slett fordi vi er nødt til å bruke det økonomiske handlingsrommet klokt. Men det er ikke dermed sagt at Forsvarets musikk ikke er viktig. Det er den, og jeg håper at de har grunnlag for å spille like mye god musikk i 2018 som de har hatt tidligere.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Anette Trettebergstuen (A) [17:55:46]: Vi behandler nå det fjerde rene Høyre–Fremskrittsparti-budsjettet. For kultursektoren har de siste årene med denne regjeringen innebåret reduserte ambisjoner, mer utydelige mål og kutt og stillstand.

Representanten Wilhelmsen Trøen sa i sitt hovedinnlegg at denne regjeringen satser på kunstnernes levekår. Vet du hva – det vitner faktisk om en regjering og et høyre og et fremskrittsparti som ikke evner å lytte, og som virkelig ikke kjenner til hverdagen til kulturlivet, for de ser det nemlig ikke på den måten, tvert imot. Og alt Høyre–Fremskrittsparti-pratet om at folk hele tiden må ha flere ben å stå på, er bare nytale for å kunne legitimere kutt.

Tvert imot har det blant kunstnerne og kulturarbeiderne aldri vært større opprør og motstand mot denne regjeringens kulturpolitikk enn nå. Jeg forstår dem godt. Ikke bare opplever vi at de fleste postene på budsjettet og kulturaktørene får reelle kutt når bevilgningene som gis, ikke kompenserer for pris- og lønnsvekst – regjeringens såkalte effektiviseringsreform, som betyr kutt, kommer på toppen. At institusjonene, teatrene, orkestrene, operaen osv. kanskje må kutte, kanskje må ansette færre faste folk, sette opp færre forestillinger, turnere mindre, er det godt mulig at Høyre og Fremskrittspartiet synes er mindre byråkrati og mer effektivitet, men i de fleste andres øyne er det rett og slett bare mindre kultur, mindre kunst, færre opplevelser for folk og dårligere kår for nettopp kunstnerne. Det betyr noe om teatret har råd til å sette opp Peer Gynt med full rollebesetning, eller om samme person må spille Peer og Mor Åse samtidig.

Statsbudsjettet har vokst med over 200 mrd. kr siden denne regjeringen overtok. De fleste områder får mer, men kulturbudsjettet får altså minst.

Arbeiderpartiet har mer ambisiøse mål for Kultur-Norge – fra det frivillige kulturlivet, med små unger som knapt nok klarer å holde instrumentene sine riktig, til det helt profesjonelle, som leverer av ypperste kvalitet, og det vi finner imellom det. Vi la fram Det nye kulturløftet i august, i valgkampen. Det var det fjerde i rekken. Vi gjennomførte to kulturløft og la fram et tredje det året vi dessverre tapte regjeringsmakten.

Vi var ikke ferdig med vår kultursatsing da Høyre og Fremskrittspartiet dessverre tok over regjeringsmakten.

Enger-utvalget, som representanten Wilhelmsen Trøen tok opp i sitt innlegg, var det vi som satte ned, fordi vi ønsket å få svar på hva som ville være riktig, og hva vi måtte jobbe mer med når det gjaldt vår kultursatsing. Vi hadde tenkt å følge det opp. Enger-utvalget påpekte en hel del viktige områder som trenger styrking, og det var vi på vei til å gjøre. Men hva er det Høyre og Fremskrittspartiet, dagens regjering, gjør med Enger-utvalget når det påpeker igjen og igjen at det påpekte mangler? De gjør ingenting for å følge det opp.

Kulturløftet 4 er nettopp en oppfølging av det. Vi fortsetter der vi slapp. Vi har tydeligere mål for kulturen, vi har en konkret plan for hvordan vi skal nå dem, og vi skal igjen bruke 1 pst. av statsbudsjettet for å nå våre mål. Med dette budsjettet er vi i gang – vi er på vei dit.

Vi vet at det er for stor forskjell på folks kulturbruk, basert på hvem de er, foreldrenes lommebok, hvor de bor. Det er udemokratisk. Vi skal bygge ned slike terskler. Vi går glipp av for mye om ikke flere blir introdusert for kunsten og kulturen tidlig. Derfor er Den kulturelle skolesekken, Den kulturelle spaserstokken, Den kulturelle nistepakken, nasjonalt Kulturkort for ungdom, bibliotekene eller det at museene av og til har gratis inngang, ekstremt viktig. Her går regjeringen i gal retning – de bygger opp terskler der vi vil bygge dem ned.

For oss er det en tydelig prioritering å fortsette å styrke den kulturelle grunnmuren og de universelle ordningene, som nettopp gir flere tilgang til kunst og kultur, slik at flere får oppleve det de kanskje ikke visste at de ville ha – opplevelser som åpner en ny verden, skaper engasjement og gode minner.

Vi satser også på det profesjonelle, på institusjonene som tilbyr kultur i verdensklasse, som markedsfører Norge ute, og som trekker publikum hit. Vi bruker 600 mill. kr mer enn denne regjeringen til kulturformål.

En annen viktig stolpe i vår satsing er kunstnerøkonomien. Det er altfor mange kunstnere som opplever utrygghet i arbeidslivet sitt, som har en løs, midlertidig tilknytning til arbeidslivet, som underbetales, og som strekker strikken utover det loven tillater. Mange kunstnere jobber under kår vi andre ikke ville godtatt. Derfor er kunstnerøkonomien viktig. Vi vil styrke de etablerte ordningene, stipendene, lage nye ordninger, slik vi fikk til med kunstnerassistentordningen, som gir både etablerte og nye kunstnere erfaring. Vi bruker over 70 mill. kr mer enn regjeringen direkte til kunstnerøkonomien. Og det er slik at det å styrke kulturlivet ellers, institusjonene, er også kunstnerøkonomi. Det blir flere oppdrag og muligheter for kunstnere og kulturarbeidere.

Vi ser at denne regjeringen i årets budsjett også skyver flere budsjettposter vekk fra statsbudsjettet og over på spillemidlene. Gaveforsterkningsordningen gjør de dette med i år. Det er problematisk at overskuddet av

folks tippemidler skal gå til en ordning som er så udemokratisk, og som tjener dem som allerede har mest inntekter fra før.

I tillegg ser vi de vanlige grove kuttene som regjeringen legger fram, som f.eks. kuttet i pressestøtten, som Venstre og Kristelig Folkeparti hvert eneste år er nødt til å forhandle på plass igjen. Det er spesielt å prioritere å kutte til norsk presse, samtidig som alle andre enn regjeringen nå er opptatt av at journalistikkens kår forringes.

De som etter hvert er blitt vant til å bli skuffet over det framlagte kulturbudsjettet, vet at det kommer en runde til, for man må forhandle med Venstre og Kristelig Folkeparti. Og budsjettforhandlingene og budsjettforliket pleier stort sett å bringe med seg penger til noen flere prosjekter på kulturbudsjettet, som f.eks. pressestøtten, fordi Venstre og Kristelig Folkeparti ikke godtar det.

Overraskelsen var derfor stor da det i forliket kom et stort kutt på 20 mill. kr til norsk film – 16 mill. kr av dem til Filmfondet. Vi hadde nettopp behandlet en filmmelding i Stortinget der et flertall sa at man skulle styrke og ikke svekke norsk film. Dette er en bransje som er i medvind ute og hjemme, og en skulle tro at regjeringen ville styrke, støtte opp om og være med på dette, ikke spenne bein på en bransje i vekst. Et allerede stusselig budsjett, som innebar én spillefilm mindre å la «Kongens nei», ble altså verre med forliket. Det er ikke rart filmbransjen er skuffet.

En annen gjeng som med rette er skuffet, er landets kunstnere, som nok en gang føler seg overkjørt av regjeringen og ikke lyttet til – som blir fratatt makt og myndighet når regjeringen overkjører dem og endrer oppnevningen til stipendkomiteene. Statsrådens løse påstander om at det har vært udemokratisk praksis og hint om kameraderi, er alvorlig, og det blir hengende igjen et inntrykk av noe som ikke er reelt.

Arbeiderpartiet stemmer imot den endringen, og vi har en melding til kulturlivet: Vi trenger en ny kurs. Vi trenger en ny regjering, som lytter, som tar kunstnerne og kulturlivet med på råd, som samarbeider, og som ikke minst ønsker og evner å prioritere kultur også når det kommer til budsjettkonferansene. Arbeiderpartiet er klar til å ta den jobben når vi får mulighet til det, og vi viser litt av vår retning i dette budsjettet.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Tagge Pettersen (H) [18:05:08]: – For 20 år siden hadde man en drøm om å få garantiinntekt til alle yrkesaktive kunstnere. Det er ikke mulig med så mange nyutdannede kunstnere som vi har i dag.

Dette sa daværende kulturminister Kleveland i forbindelse med sin kunstnermelding for 20 år siden, og etter det har antall kunstnere doblet seg. Men Arbeiderpartiet har åpenbart ikke gitt opp denne 40 år gamle

drømmen, selv om retorikken ikke står helt i stil med en påplussing på under 0,7 pst. på kapitlet om kunstnerøkonomi. Jeg lurer på om det er den økonomisk ansvarlige politikken eller redeligheten overfor kunstnerne som har forvitret mest for Arbeiderpartiet siden den gangen.

Anette Trettebergstuen (A) [18:05:54]: Jeg takker for spørsmålet.

Representanten har muligens ikke fått med seg at Kunstnernettverket, som organiserer de 19 forskjellige kunstnergruppene i Norge, er meget fornøyd med Arbeiderpartiets alternative budsjett.

Det er ikke slik at alle kunstnere skal få statsstipend – overhodet ikke. Men når vi faktisk har valgt å holde oss med statsstipender, fordi vi mener at kunstnere er en viktig gruppe, må vi i hvert fall gjøre det mulig å leve av de stipendene. Og det er det vår reform går på: Vi må justere opp stipendene sånn at det er mulig å leve av dem, og så vil vi opprette noen nye.

Vi har også tatt til orde for nye kreative ordninger, som Kunstnerassistentordningen, som vi for veldig lite penger får veldig mye ut av, og der både etablerte kunstnere og nye kunstnere sammen kan få gevinst.

Høyre og Fremskrittspartiet er de eneste partiene som har kjempet imot den kunstnerlønnreformen som vi i opposisjonen – og heldigvis sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre – nå har tvunget igjennom for tredje året på rad.

Morten Wold (FrP) [18:07:15]: Jeg tenker at Arbeiderpartiets representanter gjør sitt ytterste for å fortsette der Helga Pedersen egentlig startet for fire år siden, med at det er viktig å snakke den – den gang – nye regjeringen ned. Når Arbeiderpartiet tar ordet i kulturdebatten, er budskapet stort sett det samme hele veien. Det er regjeringen som gjør for lite, for sent og for dårlig, og absolutt ingen av regjeringspartienes representanter får gjennomslag for noe som helst. I hvert fall er det slik det oppleves å høre på det som kommer fra Arbeiderpartiet i denne saken.

Så mitt spørsmål til representanten Trettebergstuen er: Kan det tenkes at Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen på kulturområdet faktisk har gjort noe som helst riktig i løpet av fire år i posisjon, noe som fortjener en aldri så liten anerkjennelse, sånn i raushetens navn i denne søte advents- og førjulstid?

Anette Trettebergstuen (A) [18:08:21]: Det er ikke meningen å være lite raus av prinsipp, men når det gjelder kulturbudsjettet, er det dessverre ikke veldig mye å skryte av. Som jeg sa i mitt hovedinnlegg, er det slik at statsbudsjettet har økt med 200 mrd. kr siden denne regjeringen overtok. Kulturbudsjettet står stille, og det

betyr at de fleste får reelle kutt. Det blir også færre kulturopplevelser for folk og færre muligheter for levebrød for kunstnerne.

Men det underligste, synes jeg, er at regjeringens kulturpolitikk mangler en rød tråd. Det er helt umulig å se at denne regjeringen har et kulturpolitisk prosjekt annet enn å kutte og erte på seg de gruppene man burde jobbe for.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Morten Wold (FrP) [18:09:33]: Kultur er et omfattende uttrykk og begrep. Kultur skaper følelser – det skaper glede, og det skaper irritasjon. Og det skaper ikke minst debatt. Det er bra, for kultur gir oss utfordringer knyttet til verdier, holdninger, regler, vaner og tradisjoner. Kultur gir faktisk lys i hverdagen.

Kunst både forener og skiller ad. Det som er god kunst for én, er ikke nødvendigvis det for en annen. Derfor blir også kunstdebattene ofte kompliserte, for ingen kan sies å sitte med fasiten på hva som er god og hva som er dårlig kunst. Det er individuelt, det er åpent for tolkning og rom for personlig frihet – det er etter Fremskrittspartiets hjerte.

De største diskusjonene etter at regjeringen har lagt frem sitt budsjett, blir ofte om småkronene. Men de er viktige for mange. Således er det alltid vanskelig å kutte – det rammer noen.

Regjeringens kulturbudsjett er på 14 mrd. kr. Legger vi på ca. 4 mrd. kr i årlige spillemidler, disponerer Kultur-Norge smått svimlende 18 mrd. kr. Budsjettet er økt med 300 mill. kr fra i fjor, en økning på 2,2 pst. Alle andre land misunner oss et slikt raust kulturbudsjett. Likevel kan man i mediene få inntrykk av at kulturen sulteføres. Med respekt å melde, det er ikke riktig.

Også innenfor kulturfeltet må man omstille, spare og drive smartere. På alle felt snakkes det om bærekraft. Men det er et uttrykk det ikke er populært å dra inn i kulturdebatten. Det er heller ikke god latin å minne om at Enger-utvalget i Kulturutredningen i 2014 pekte på at flere kunstnere må fungere kommersielt. Nettopp derfor har regjeringen tatt strukturelle grep for å styrke sektorens bærekraft og gi rom for mer skapende virksomhet – bl.a. i tilknytning til Kreativt Norge.

Alle lever og virker vi i kulturbildet hver eneste dag. Det er bare fort gjort ikke å tenke over det. Fremskrittspartiet er opptatt av et rikt kulturliv, men understreker at det må gjøres kontinuerlige tiltak for å sikre at kulturfeltet får flere bein å stå på. Så selv om bevilgningene til idrett, kultur og frivillighetsformål aldri har vært høyere enn i dag, vil vi fortsatt stimulere til at den viktigste veksten skal komme nedenfra.

Idrett og NRK er noe nordmenn er uløselig knyttet til, enten det dreier seg om norske triumfer i skisport eller

kvalitetsjournalistikk fra det hvite huset på Marienlyst. Mens alle gleder seg over norske idrettshelter som triumferer, er flere kanskje noe mer avventende med jubelropene for rikskringkasteren.

La meg derfor bare kort nevne et par ting:

Med denne regjeringen øker bevilgningene til breddeidretten, der morgendagens helter skapes. Likeledes kutter man i bevilgningene til Idrettsforbundets sentraladministrasjon. La meg forbigå idrettstoppenes luksusmiddager i stillhet, men si at også idretten må bidra til å rasjonalisere, effektivisere og fremtidsrette administrative enheter med mål om å redusere eget byråkrati.

Når vi gleder oss over triumfer fra utøvere kledd i rødt, hvitt og blått – og kjenner stoltheten når det norske flagget heises og nasjonalsangen spilles – tiljubles kanskje ikke NRK på samme måte. Likevel: Jeg skryter gjerne av NRK, for de lager mye innhold av høy kvalitet.

Men også en mastodont som NRK må forberede seg på fremtiden, og det er således gledelig at de omfattes av 0,7 pst.-kravet i tilknytning til ABE-reformen. Det riset vi har bak speilet, er kutt i lisensen hvis de ikke klarer det, selv om kringkastingssjefen har påpekt overfor meg at de allerede har spart inn dette og mer til.

Spørsmålet om fremtidig finansiering av NRK vil bli grundig diskutert. Det som gjenstår å se, er om NRK skal drive med alt det de gjør i dag – som f.eks. 14 nasjonale radiokanaler, 15 distriktssendinger på radio, 11 distriktssendinger på tv, regionalt nettilbud, Kringkastingssjefen og egenproduksjon av barne-tv og norsk drama – bare for å nevne et lite utvalg av det NRK bruker tid og ressurser på.

Helt til slutt: Kunst og kultur er for oss alle. Vi har forskjellige måter å tilnærme oss det på, vi har forskjellige måter å konsumere det på, og vi har faktisk også forskjellige tanker om hvordan vi skal finansiere og utvikle feltet. Det viktigste er at tanken er fri, det må også kunsten, kulturen og idretten være.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Masud Gharahkhani (A) [18:15:10]: Vi er en stolt idrettsnasjon, og da skal vi ta vare på idrettsheltene våre. For mange kan overgangen fra endt idrettskarriere være ganske krevende. Derfor har vi hatt noe som heter utøverfond, en økonomisk sparing som gir utøverne en ny mulighet når de skal omskoleres. Men i det har det vært en meningsløs forskjellsbehandling: Er man enkeltutøver, får man ta del i utøverfondet, men som del av en lagidrett som fotball eller håndball, har man ikke hatt muligheten til det. Arbeiderpartiet har i dag et forslag om at dette nå må likebehandles, for det er diskriminerende, og det er viktig at vi tar vare på både enkeltutøverne og dem som er en del av lagidretten.

Vil Fremskrittspartiet være med og støtte dette forslaget?

Morten Wold (FrP) [18:15:57]: Det er et vanskelig spørsmål å svare på rett over bordet. Det jeg vil si, er at mange utøvere som har drevet med lagidretter, f.eks. innen fotball, gjør det såpass bra at de i etterkant av karrieren sin har mye mer å falle tilbake på enn enkelte andre. Det er mange som utøver marginale idretter som ikke får ta del i de store seiersbonusene som deles ut, når de ikke når helt opp i resultatlistene. Men i utgangspunktet er jeg for at vi skal gi folk en solid plattform å stå på også når karrieren er over, fordi man ser at det å være idrettsutøver kan få en brå slutt. Det kan være at karrieren tar slutt på grunn av en skade, eller selvfølgelig også at man må oppgi karrieren sin i relativt ung alder.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [18:17:08]: I Fremskrittspartiets partiprogram står det at kulturminner er veldig viktig, og at staten må bære en mye større del av utgifterne for kulturminnene våre.

Vi har hatt noen nasjonale mål innenfor kulturminnevernet som skal nås innen 2020, som nå viser seg helt umulige å nå, fordi dette området ikke har blitt fulgt opp av regjeringen. Da lurer jeg på, til representanten Wold, som en del av kulturkomiteen og med ansvar for kulturminner: Hvor opptatt er egentlig Fremskrittspartiet av kulturminner?

Morten Wold (FrP) [18:17:51]: Fremskrittspartiet er veldig opptatt av at vi skal ta vare på det som er god norsk kultur og tradisjon. Vi er opptatt av vår historie, det norske verdigrunnlaget og det som dette samfunnet er bygd og tuftet på gjennom århundrer, for ikke å si årtusener. I det ligger det selvfølgelig også implisitt at vi må ta vare på det som er vår nasjonale kulturarv. Men – som på alle andre områder: Det å få budsjettet til å gå opp i trangere tider gjør at man må prioritere. Derfor kan man ikke nå opp med alle prioriteringer til enhver tid.

Vi er opptatt av at man selvfølgelig må ta vare på f.eks. det vi har av gamle kirkebygg, nasjonal helligdom og nasjonale skatter. Den norske kulturarven er veldig viktig for Fremskrittspartiet, så vi er en støttespiller der, selv om vi ikke til enhver tid kan levere alle kronene som vi gjerne skulle gjort.

Freddy André Øvstegård (SV) [18:18:58]: Jeg tenkte jeg skulle gi Fremskrittspartiets representanter anledning til å snakke litt mer om noe de ikke pleier å snakke så mye om, nemlig den tradisjonelle kulturdelen av kulturbudsjettet. I Fremskrittspartiets prinsippprogram står det:

«Kulturlivet fungerer best uten politisk styring og kontroll. FrP vil derfor at kulturutvikling skal skje mest mulig uavhengig av offentlig finansiering og inngripen.»

Mitt spørsmål til representanten fra Fremskrittspartiet er da om han er fornøyd med den realnedgangen kultursektoren har hatt i de siste borgerlige budsjettene, eller om Fremskrittspartiet helst vil kutte den offentlige finansieringen enda mer.

Morten Wold (FrP) [18:19:41]: Nå har jo kulturbudsjettet økt jevnt og trutt under denne regjeringen, og det er økt dramatisk på få år.

Når vi peker på at vi mener at kulturen skal klare seg mest mulig selv, er det fordi vi har som grunnholdning og grunnтро at lokal aktivitet, lokal kulturaktivitet, har i seg både skapertrang, innovasjon og vilje til å lykkes, men at de i en del tilfeller selvfølgelig trenger en dytt i ryggen og offentlig bistand for å komme i gang. Det må imidlertid være et mål at man underveis skal klare, om ikke å bli selvgående, så i hvert fall å gjøre seg mindre avhengig av både kommunale, fylkeskommunale og statlige tilskudd for å utøve kulturen.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [18:20:46]: Kultur er et stort begrep. Det definerer oss, det former oss og skaper samhold. Ja, uten kultur blir livene våre ganske tomme. Kunsten, museene, mediemangfoldet, frivilligheten, trossamfunnene og litteraturen er alle arenaer for offentlig meningsutveksling og dannelse, og de viser vei for den framtiden vi ønsker å skape.

Markedet alene kan ikke gi en variert flora av kulturinstitusjoner. Den kulturpolitikken som har vært ført etter annen verdenskrig, bekrefter politisk enighet om at det offentlige skal og må støtte opp under en mangfoldig kultursektor.

Senterpartiet ønsker å videreføre denne politikken. Vi vil at det offentlige skal føre en aktiv kulturpolitikk som bidrar til at kulturmangfoldet får blomstre. Kulturen er bærebjelken i lokalsamfunn rundt omkring i landet, og det må legges til rette for et mangfold av kulturaktiviteter og kulturuttrykk. Vi må jobbe for at hele befolkningen skal kunne delta i og oppleve kunst- og kulturlivet.

I vårt alternative budsjett for 2018 sørger vi for at kommunene får mye mer å rutte med også til kultur. I tillegg har vi en sterk satsing på en rekke andre kulturtilbud. Vi styrker bl.a. tilskuddsordninger til musikere, musikkensembler, Musikkutstørsordningen, festivaler, teater, dans, visuell kunst, fri scenekunst, språkorganisasjoner og lesetiltak, for å nevne noe.

Så over til frivilligheten, som vi i Senterpartiet mener er limet i samfunnet vårt. Frivillige organisasjoner produserer opplevelser, møteplasser og sosiale aktiviteter på tvers av sosiale skillelinjer, og frivillige organisasjoner yter betydelige økonomiske bidrag til samfunnet gjennom tjenesteproduksjon og omfattende ulønnet innsats. Vi vil at driftsgrunnlaget for det frivillige organisasjonslivet skal sikres bedre. Frivillige lag og organisasjoner trenger forutsigbarhet og gode økonomiske rammer. Det skal bl.a. ikke være slik at staten tjener penger på det arbeidet som utføres av frivillige organisasjoner, derfor er momskompensasjonsordningen et viktig verktøy, slik at utgifter til merverdiavgift kan refunderes, og at organisasjonene i stedet kan fokusere på å styrke egne aktiviteter.

Antallet frivillige lag og organisasjoner som får momskompensasjon, har økt jevnt og trutt, men det har også avkortingen. Det betyr i realiteten at organisasjonene ikke får full dekning for sine kostnader knyttet til kjøp av varer og tjenester. Senterpartiet mener det er behov for å styrke ordningen ytterligere, og foreslår i sitt alternative budsjett en økning på 150 mill. kr utover det regjeringen la på bordet. Nå skal Venstre og Kristelig Folkeparti ha honnør for at de fikk forhandlet fram en økning på 75 mill. kr i refusjonsordningen, men de burde ha doblet den summen.

Venstre og Kristelig Folkeparti skal ellers få honnør for at de også har sikret mange andre gode formål og tiltak med penger i forliket, i tråd med våre prioriteringer, som Kulturfondet, kunstnerstipendene og språkorganisasjonene.

Jeg er også glad for at kuttet i pressestøtten ble avverget i budsjettforliket. Senterpartiet foreslo også reversering av dette kuttet. Både som politiker og som journalist vet jeg hvor viktig mediemangfoldet er. Det er en grunnleggende demokratisk verdi at leserne har tilgang til ulike synspunkter og meninger i avislandskapet. Norske aviser opplever i dag en stor omveltning på mange fronter, og det fordrer nye løsninger. Medie-Norge trenger tid til å omstille seg, og vi må tilrettelegge for det. Å påstå at det å kutte pressestøtte automatisk vil føre til innovasjon og nyskaping, er urealistisk.

Det er et annet budsjettområde vi i Senterpartiet brenner for, hvor jeg skulle ønske at forliket også hadde endt opp med en mye større styrking, nemlig kulturminnefeltet. Der må det forvaltes og formidles bedre. Senterpartiet har ambisiøse mål for kulturminnene våre, for vi mener det har veldig stor samfunnsverdi og er verdt å investere i. I vårt alternative budsjett for 2018 foreslår vi derfor en samlet økt bevilgning på 130 mill. kr til kulturminnevern.

Det er lokalt det meste av kulturen finner sted, men ofte blir dessverre kulturen en salderingspost i kommu-

nebudsjettene. Ved å satse så mye som vi i Senterpartiet gjør, med å øke de kommunale rammene med 2,5 mrd. kr og også gi fylkeskommunen 1,5 mrd. kr ekstra, vet vi at vi legger et godt grunnlag for økt kulturell aktivitet over det ganske land. Det er jeg stolt over – på samme vis som jeg er stolt over at Senterpartiet har et stort hjerte for og vilje til faktisk å prioritere kulturen, frivilligheten og kulturarven. Målet for denne stortingsperioden er for meg å jobbe for økt status på disse områdene – ikke bare ute i kommunene og fylkene, men også i denne salen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Marianne Haukland (H) [18:26:07]: Den kulturarven vi har i dag, er viktig å ta vare på. Det ser vi at Senterpartiet er spesielt opptatt av. De har f.eks. bedt regjeringen om å skaffe kulturarv og håndverkstradisjon en mer tydelig plass i Kreativt Norges mandat. Samtidig foreslår Senterpartiet å kutte støtten til kulturell og kreativ næring med 12 mill. kr. Forstår jeg representanten rett – at etterspørselen etter norske tradisjonsrike produkter er så stor at man kan spare 12 mill. kr ved å innlemme dem i Kreativt Norge?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [18:26:47]: Morsomt spørsmål! Det handler selvfølgelig ikke om at et så lite felt skal kompensere for det kuttet vi gjør i kreativ næring. Her handler det om at Senterpartiet ikke er spesielt glad i den dreiningen som kulturpolitikken til regjeringen har fått. Det at vi skal bruke mye penger på å satse på næring, versus heller å prioritere pengene på andre områder i kulturfeltet, er vi litt opptatt av å signalisere i vårt budsjett. Det betyr ikke at man i et mandat for kreativ næring ikke kan ta inn noe som vil være veldig smart å ta inn.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Freddy André Øvstegård (SV) [18:27:57]: Det er kunsten og kulturlivet som skaper et «oss». Det gjør at kunsten og kulturen får en verdi i seg selv, noe vi ikke kan sette en prislapp på. I tillegg er kunsten og kulturlivet noe som bygger broer mellom oss, som utfordrer oss, og som formidler ideer. Fri kunst er som frie ytringer i et demokrati: Uten det stopper samfunnet opp.

Selv om vi ikke kan sette en prislapp på kulturen, må vi sette pris på kulturen. Det handler bl.a. om å støtte opp under det yrende kulturlivet gjennom god offentlig finansiering. Hvorfor er det egentlig så viktig med en sterk offentlig finansiering av kunst- og kulturlivet? Kan ikke markedet bare styre dette alene?

En sterk offentlig finansiering er viktig fordi det sikrer oss mangfold og bredde. Det sørger for at folk kan drive i det små og utvikle seg, før de blir oppdaget og kan bli store til slutt. Det sørger for at kulturlivet kan være til ste-

de flere steder og for flere mennesker, uavhengig av deres økonomi. Dersom man kutter i den offentlige finansieringen av kulturlivet, blir vi etterlatt fattigere. Bredten og mangfoldet vil svekkes, og vi blir kun etterlatt med det som er lønnsomt i en kost-nytte-analyse i et markedsdiagram. Kun de kommersielle storsuksessene vil være igjen. Etter hvert vil det også bli færre av dem, fordi det ikke lenger finnes noen grasrot å utvikle disse talentene fra. Ikke minst sitter vi igjen med et mer usosialt kulturtilbud, fordi god offentlig finansiering av kulturlivet gir også dem blant oss som har minst, muligheten til å dra på konserter eller på museum.

Derfor er det bekymringsfullt at regjeringen gjennom fire statsbudsjetter går til kutt og sulteføring av kulturlivet. Hvis vi setter opp alle de siste årenes borgerlige budsjetter, er det en klar realnedgang for kulturlivet – også i 2018. Det er synd at etter flere år med rød-grønt kulturloft velger regjeringen å avlyse dette løftet.

SV vil gå i motsatt retning. Vi prioriterer økte midler til kulturlivet fordi vi vil ha et kulturliv for de mange, ikke bare for de få. Vi foreslår å bruke 1 mrd. kr mer til kulturformål enn regjeringen i vårt alternative budsjett. Målet er at 1 pst. av statsbudsjettet igjen skal gå til kultur, og med vårt opplegg er vi halvveis dit bare på ett budsjett. Det gir oss rom ikke bare til å reversere regjeringens sulteføring og kutt, men også til å bygge kulturlivet videre. Vi styrker den kulturelle grunnmuren, nemlig Kulturfondet, med 90 mill. kr mer enn regjeringen. Det vil la det frie kunstfeltet kunne blomstre – med nye prosjekter, til glede for hele landet. Det innebærer f.eks. å øke festivalstøtten med 15 mill. kr og arrangørstøtten med 15 mill. kr, fordi en god kulturpolitikk handler både om friteatergrupper og om festivaler og konserter/klubber. Vi styrker de nasjonale og regionale institusjonene med til sammen 52 mill. kr. I dag får institusjonene ikke engang dekket pris- og lønnsvekst. Det stopper den kunstneriske utviklingen. Med vårt forslag vil institusjonene kunne satse videre. I tillegg foreslår vi totalt 84 mill. kr til en rekke andre institusjoner rundt om i landet. Resultatet vil være en massiv opprusting av musikk- og scenekunst, til glede for publikum i hele landet – etter mange år med innsparing.

For å sette pris på kunsten og kulturen må vi også sette pris på kunstnerne. Dessverre er det ikke helt sånn i dag. Kunstnerne og kulturarbeiderne har sakkett akterut i lønnsutviklingen. Mange lever faktisk under fattigdomsgrensen. SV vet at fattigdom ikke skaper rik kunst. SV vet at kunstnere ikke må sulte for å skape et nytt verk, som «Sult». Tvert imot må vi styrke kunstnerøkonomien for å forsvare en fri og uavhengig kunst som ikke bare blir overlatt til markedskreftene. Derfor foreslår SV å løfte kunstnerøkonomien med 60 mill. kr utover regjeringens forslag – i økte stipendsatser, flere stipender, økte

honorarer og vederlag, bl.a. Det er å sette pris på kunsten. Sammen med økte midler til institusjonene vil det gi kulturarbeiderne et bedre arbeidsliv.

Til slutt vil jeg igjen understreke hvor viktig det er å gjøre kunsten og kulturlivet tilgjengelig for alle, uavhengig av lommebok. Det sørger vi for gjennom vår styrking av kulturbudsjettet generelt. Og vi sørger for det spesielt gjennom et nasjonalt løft for bibliotekene på 200 mill. kr, fordi bibliotekene nettopp gir alle lik tilgang til kultur. Det hele handler om å skape et kulturliv for de mange, ikke bare for de få.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Tage Pettersen (H) [18:33:18]: Gaveforsterkningsordningen motiverer museer og andre rundt om i det ganske land til å tenke nytt om hvordan skaffe penger til sine drømmeprojekter, og at venneforeninger og ulike innsamlingsaksjoner motiveres til dugnad. SV skryter av at de gjerne vil bruke 1 mrd. kr mer enn regjeringen på kulturfeltet, og de sprer pengene ut over til en rekke ulike formål. Disse ekstra midlene skal hentes inn igjen gjennom økte skatter, og formålet er bestemt av kulturekspertisen i SVs stortingsgruppe.

Samtidig misliker SV gaveforsterkningsordningen så mye at de ikke ønsker å oppmuntre til 350 mill. kr ekstra til kulturformål. Jeg vil gjerne spørre representanten om SVs stortingsgruppe vet mer om hvor skoen trykker, enn venneforeningene og stiftelsene der ute i det ganske land.

Freddy André Øvstegård (SV) [18:34:11]: Takk for et interessant spørsmål. Dette med gaveforsterkningsordningen er veldig interessant, for tilbakemeldingene vi får fra kulturfeltet, er nettopp at gaveforsterkningen er god for de store institusjonene, de som allerede er kommersielle suksesser, mens den ikke hjelper de mindre aktørene, de frie gruppene, alle de som driver med kultur på frivillig basis, osv. Vi har ikke i vårt alternative budsjettforslag lagt opp til å fjerne gaveforsterkningsordningen, men det er jo sånn at i disse budsjettene trenger man ikke lete etter nye områder å kutte, for å si det sånn, så vi har latt den være. Men det vi vil understreke, er at man trenger å satse på den kulturelle grunnmuren, satse på grasrota, det som skjer der nede, hvis man skal ha de kommersielle suksessene på topp. Derfor har vi valgt å prioritere 1 mrd. kr ekstra, og vi har brorparten av det til nettopp Kulturfondet, som er den ekspertisen som deler ut, ikke stortingsgruppa til SV.

Tage Pettersen (H) [18:35:18]: SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet har skrevet i en merknad i budsjettinnstillingen at de vil avvikle gaveforsterkningsordningen – til opplysning. Så jeg vil gjerne spørre representanten:

Er f.eks. Trysil historie- og museumslag eller Domkirkeoddens Venner de rike onklene, de store sterke musklene som ikke bidrar med kultur til menneskene der ute, som også betyr noe i SVs kulturpolitikk?

Freddy André Øvstegård (SV) [18:35:49]: Man kan gjerne løfte fram eksempler på at gaveforsterkningsordningen bidrar positivt også til noen lokale tiltak rundt omkring, og det er vi i SV veldig glad for. Men man kan ikke se bort fra den tydelige beskjeden man får fra kultursektoren rundt omkring, om at denne ordningen ikke redder deres situasjon. Tvert imot, den gir i hovedsak mer til dem som allerede får mest fra før over budsjettene. Vi har som sagt ikke lagt inn i vårt alternative budsjett forslag om å fjerne den. Vi er kritiske til den, og vi var kritiske da den ble opprettet, fordi vi mener det er en dreining i kulturpolitikken som er uheldig, og man prioriterer ikke de som trenger det mest, men man gir heller mer til dem som har mest fra før.

Så kan jeg legge til som en sluttmerknad at dette er nok en ordning som ble flyttet over på tippemidlene, noe som gjør den mer uforutsigbar, og man får nok et godt formål å finansiere over tippemidlene, som gjør det vanskeligere for alle oss andre.

Silje Hjemdal (FrP) [18:37:03]: Jeg synes det er litt trist at vi tar det ned på det nivået som man har gjort i denne salen når det gjelder satsing på kultur. Jeg vil gjerne utfordre representanten til å gi meg et eksempel på gjerne ett land som bruker flere offentlige kroner enn Norge per innbygger på kultur.

Freddy André Øvstegård (SV) [18:37:40]: Nei, jeg tror ikke jeg kan komme på et land her jeg nå står, det kan jeg ikke. Men så mener også jeg at det burde vært selvsagt at et av verdens rikeste land prioriterer kunst- og kulturlivet. Vi har også tradisjon gjennom en aktiv kulturpolitikk helt siden 2. verdenskrig for å gjøre det på nettopp denne måten. Derfor er det så viktig å forsvare den sterke offentlige finansieringen av kulturlivet i Norge. Det jeg synes er trist med denne debatten, er at representantene fra regjeringspartiene blir så fornærmet over at vi setter fingeren på de problemstillingene og utfordringene som kultursektoren tar fram for oss. Hvis det ikke er vår oppgave å lytte til de problemene de kommer med, så vet jeg ikke hvem som kommer til å gjøre det, for det er tydeligvis ikke regjeringens oppgave.

Presidenten: Replikordskiftet er slutt.

Terje Breivik (V) [18:38:45]: Det var freistande å starta innlegget med å svara på det siste spørsmålet og seia at kanskje ein viktig grunn til at me nettopp er ver-

das rikaste land, er at me har satsa så bevisst på kultur – men det skal eg ikkje.

Kulturbudsjettet som i dag får fleirtal, har etter Venstre sitt syn vorte eit godt budsjett. Det er bra for kunstnarane, det er bra for det frie scenekunstheltet, det er bra for frivilligheita, det er bra for media og den frie pressa, det er bra for nynorsken, det er bra for minoritetskultur, og det er bra for kulturvernet. Eg dristar meg til å seia at det òg kjem til å verta bra for film- og tv-produksjon, sjølv om me må fylgja opp med nokre grep i neste runde for å få alt i mål.

Utgangspunktet til Venstre er at all kultur er ytring, og som sosialliberalt parti kan me ikkje understreka sterkt nok kor viktig eit sterkt og velfungerande kultur- og sivilsamfunnsliv er – ikkje berre for rekreasjon, refleksjon og menneskeleg og sosial vekst, men for demokratiet og eit robust samfunnsbyggverk. Eit ope og liberalt samfunn legg til rette for alle ytringsformer – ein viktig føresetnad for at demokratiske samfunn skal fungera. Kunst og kultur er eit viktig grunnlag for utviklinga som menneske. Teater, museum, bibliotek og andre kunst- og kulturinstitusjonar er arenaer for danning og offentleg meningsutveksling.

Frivillige organisasjonar og sivilsamfunnet kan ha ei sterk samfunnsendrande kraft. Media er ein felles arena for fri informasjon, samfunnskritikk og debatt. Ingen av desse skal vera instrument for staten, men skal leva i kraft av seg sjølve og utfordra og utvikla samfunnet uavhengig av politiske mål. Ein offensiv kulturpolitikk heng saman med vern av ytringsfridomen, og i eit ope, liberalt samfunn er difor ein stor kultursektor eit mål i seg sjølv.

Venstre er særleg nøgde med at me i dette budsjettforliket har sikra fullføring av lønnsreformer for kunstnarstipenda, som me starta på i budsjettet for 2016 og lyfta ytterlegare i fjor. Kunstnarføremål var det området på det statlege kulturbudsjettet som hadde svakast vekst i heile den raud-grøne regjeringsperioden, og stipenda hadde i lang tid ein realnedgang – før Venstre og Kristeleg Folkeparti lyfta dette området i budsjettforhandlingane. No er løyvingane komne opp på eit slikt nivå at kunstnarstipenda svarar til 50 pst. av gjennomsnittleg heiltidsårsinntekt, og eg er glad for at me er samde med regjeringsspartia om at føresegnene skal endrast slik at dette òg kan koma dei langvarige stipenda til gode.

Venstre er òg glade for at me fekk til ei styrking av ein annan viktig arena for ytringsfridom – den frie scene-kunsten. Dei siste åra har Venstre både føresele og bidrege til å realisera faste scener og lokale for viktige institusjonar, som Black Box i Oslo og Avant Garden i Trondheim, og me er nøgde me at regjeringa la opp til ombygging av Sentralbadet i Bergen til eit nytt scenekunsthus som vil koma bl.a. Carte Blanche og BIT Teatergarasjen

til gode. No er det viktig å fylla desse scenene med meir innhald, og det vert ein prioritert jobb framover.

At me i siste innspurt i haust òg fekk fleirtal for å sikra framtida til Stella Polaris i Vestfold og Studium Actoris i Østfold, er eg stolt over. Venstre ser fram til regjeringa si vurdering av korleis desse gruppene av ulike ensemble på det frie scenekunstheltet kan få meir føreseielege tilhøve.

Til avslutning nokre ord om film- og tv-produksjon: Eg skal innrømme at eg helst hadde sett at me fann ei anna inndeckning i budsjettforliket enn ein reduksjon til Filmfondet. På vegner av Venstre har eg sagt at det vil me prioritera å retta opp allereie i neste runde, altså i reviert budsjett i mai. Det bør likevel ikkje skuggeleggja at me i dag vedtek noko som kan koma til å få stor betydning for produksjonsbransjen, nemleg å be regjeringa greia ut fylgjene av å gjera insentivordninga for film- og tv-produksjon om til ei regelstyrt ordning, noko som unekteleg vil gjera Noreg langt meir attraktiv som filmnasjon. Ein slik modell vil gje langt meir føreseielege vilkår for produsentar og vera viktig for norske produksjonsmiljø og ikkje minst reiseliv gjennom å mogleggjera gigantproduksjonar. Til dømes veit me no at ein ny Ringenes herre-dramaserie er på trappene, som nettopp er skapt for norsk natur og kanskje særleg vestlandsk natur – då litt lenger nord og litt lenger inn i fylket enn den presidenten frekventerer oftast – og slik sett bør me verkeleg kjenna besøkstida vår.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Masud Gharahkhani (A) [18:44:04]: Representanten Breivik er en veldig fornuftig fyr, og jeg har nå gitt opp Høyre og Fremskrittspartiet når det kommer til å iverksette tiltak for å opprettholde det fantastiske medie- og innholdsmangfoldet vi har i Norge. 1 000 journalister har forsvunnet på kort tid, mediehusene har mistet 3 milliarder annonseinntekter på grunn av Facebook og Google, og det haster med å iverksette tiltak. Denne virkelighetsbeskrivelsen deler Venstre med Arbeiderpartiet. Venstre har jo også stått for den samme politikken som Arbeiderpartiet i mediepolitikken. Derfor forundrer det meg stort at Venstre ikke støtter Arbeiderpartiets forslag om at regjeringen skal utrede alle sider av Mediemangfoldsutvalgets forslag, og at de heller ikke støtter Arbeiderpartiets forpliktende plan om at regjeringen skal innføre nullmoms for fagpresse i reviert budsjett i mai. Har Venstre endret kurs?

Terje Breivik (V) [18:45:02]: Venstre er heilt samd i utgangspunktet for spørsmålet. Det er klart at mediebransjen er i ei krise økonomisk som kanskje overgår veldig mange av dei krisene som sjølv andre kriseutsette bransjar, som oljeindustrien, har opplevd, og det

som kanskje er endå meir alarmerande når me veit at mediebransjen er i ei slik krise, er at dette er ein av grunnpilarane i demokratiet. Venstre er òg heilt samd med Arbeidarpartiet i at me er nøydd til å følgja opp rapporten til Mediemangfaldsutvalet og ta det på alvor, og eg er veldig glad for at noko av det som vert vedteke i dag, nettopp sender ei konkret bestilling til regjeringa der regjeringa må koma tilbake allereie i revidert med ei utgreiing og eit vedtaksgrunnlag som gjer at Stortinget kan ta reelt stilling til òg å utvida nullmomsen for journalistikk.

Masud Gharahkhani (A) [18:46:03]: Jeg takker for svaret. Det er helt riktig som representanten Breivik sier, mediemangfold er en viktig del av vårt fantastiske demokrati, og det må vi opprettholde. Det er jo slik at Stortinget tidligere har vedtatt at man skal utrede nullmoms, men dessverre har vi hatt en kulturminister som har lagt den utredningen i en skuff. Vil nå Venstre garantere for at den utredningen kommer på plass? Når den utredningen er klar, vil det også være mulig å innføre nullmoms i mai.

Terje Breivik (V) [18:46:28]: Eg kan garantera at Venstre sjølv sagt kjem til å røysta for det forslaget som ligg på bordet som kjem til å få fleirtal i dag, at regjeringa no vert pålagd å koma tilbake igjen allereie i revidert, ikkje berre med ei utgreiing og ei vurdering, men faktisk med eit vedtaksgrunnlag som gjer at Stortinget er i stand til sjølv å kunna gjera nødvendige vedtak.

Anette Trettebergstuen (A) [18:47:01]: Vi var mange som var overrasket da budsjettforliket som Venstre og Kristelig Folkeparti har inngått med regjeringspartiene, kom. Stort sett betyr budsjettforlik for kulturbudsjettet noen småpenger til gode formål rundt omkring i fylkene. Overraskelsen var derfor stor da vi fikk et kutt på 20 mill. kr til norsk film- og tv-drama-produksjon, 16 mill. kr i kutt til Filmfondet. Filmbransjen raser, for dette kommer på toppen av et stusslig kulturbudsjett, som allerede gjorde at bransjen må senke ambisjonene for neste år. Da budsjettforliket kom, og reaksjonene fra filmbransjen kom – det var demonstrasjon utenfor Stortinget – sa representantene fra Venstre, ikke nødvendigvis representanten som står her i salen nå, men representanter for partiet Venstre, at dette var et arbeidsuhell. Hvorfor har ikke Venstre rettet opp dette arbeidsuhellet i nysalderingen, slik de hadde hatt muligheten til i etterkant av budsjettforliket?

Terje Breivik (V) [18:48:06]: Fyrst vil eg oppklara ei misoppfatning som har sett seg. Denne reduksjonen på 4 millionar i dette europeiske programmet som ein tek del i for film, er ikkje eit kutt, det er berre ei justering

som regjeringa kom tilbake igjen i budsjettforhandlingane med. Dei sa at dei 51 mill. kr som no står igjen på ordninga, er nok til å betala kontingenten for 2018, underforstått at dersom det vert endringar i valutakurs, kroner i høve til euro etc., vert det justert. Så det er ikkje noko kutt. Så er eg heilt ærleg på at eg gjerne i ettertid skulle ha protestert langt sterkare mot eit inndekningsforslag som gjekk ut over Filmfondet. Men samstundes er jo det me kan gjera, å lova at dette vil me prioritera øvst på lista på kulturfeltet allereie i behandlinga av revidert budsjett i mai.

Presidenten: Replikskordskiftet er over.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [18:49:20]: Det offentlige skal sikre at kulturlivet har gode vilkår. Vi skal ha en aktiv og offensiv kulturpolitikk. Jeg er glad for at budsjettforliket mellom samarbeidspartiene Kristelig Folkeparti og Venstre og regjeringspartiene gir forbedringer for kultur- og mediesektoren og på områder som har vært viktige for Kristelig Folkeparti.

La meg først si noe om mediepolitikk. Igjen opplevde vi en regjering som kutter i mediestøtten, eller produksjonsstøtten. Det har de foreslått hvert eneste år, og jeg får ikke noen annen forklaring på hvorfor dette er så viktig for regjeringen, enn at det står i Sundvolden-erklæringen. Nå håper jeg egentlig at vi snart får en ny regjering på plass og en ny regjeringserklæring, slik at denne setningen i Sundvolden-erklæringen kan tas ut og bli borte en gang for alle. I den situasjonen som media befinner seg i nå, er ikke kutt i mediestøtten det som er riktig medisin, snarere tvert imot.

En annen ting som regjeringen foreslo når det gjaldt dette kuttet, var at det ikke skulle ramme de minste avisene, det skulle kun ramme nummer 2-avisene og de meningsbærende avisene. Før vi har fått mulighet til å diskutere mediemangfoldsrapporten, tar man altså slike strukturelle grep som det. Det ville betydd at 14 redaksjoner muligens hadde vært nødt til å ta dette kuttet helt alene. Jeg synes det er helt greit å diskutere innretningen når det gjelder produksjonsstøtten, eller mediestøtten. Jeg diskuterer gjerne det, men kan vi ikke gjøre det i den sammenhengen som det hører hjemme i, nemlig når regjeringen kommer til Stortinget med en melding basert på mediemangfoldsinstituttets anbefalinger? Jeg ser fram til at vi skal få en ny og bred mediedebatt når den kommer.

Ellers har også kunstnerøkonomi vært viktig for Kristelig Folkeparti, og jeg er veldig glad for at vi også i år klarte å øke kunstnerstipendene. Med et bitte lite knepp til til neste år er vi der hvor representanten Breivik mener vi er allerede, nemlig at vi har klart å gjennomføre hele lønnsreformen, der stipendene ligger på 50 pst. av det som er en gjennomsnittsinntekt. Et lite knepp – så er

vi der, og da mener jeg vi har gjort noe som har vært svært viktig for kunstnerne våre og for kunstnerpolitikken.

Så er jeg også veldig glad for at vi nå har fått gjennomslag for at vi skal få en kunstnermelding til Stortinget. Det er 20 år siden sist vi behandlet en slik melding, og jeg ser veldig fram til at vi kan behandle kunstnerpolitikken i sin fulle bredde gjennom en slik melding. Oppnevning av kunstnerkomiteer osv. vil det selvsagt bli mulighet til å omtale i den meldingen.

Jeg er også veldig glad for at vi klarte å styrke Skuespiller- og dansealliansen. Det er en fantastisk ordning, en ubyråkratisk ordning. Det offentlige sørger altså for at kunstnere har en garantiinntekt også i perioder der de ikke har egen inntekt. Jeg vet at denne alliansen satte stor pris på de ekstra 5 mill. kr som de fikk gjennom budsjettforliket.

Ellers deler jeg litt bekymringen når det gjelder det frie scenekunstheltet. Vi har i en merknad uttrykt en bekymring når det gjelder bl.a. de etablerte kompaniene i det frie feltet som faller ut av tilskuddsordningene i Kulturrådet. Vi snakker om Jo Strømgrens kompani og Verdensteatret. Jeg mener at vi trenger å ha en aktiv politikk også når det gjelder dette feltet, det frie scenekunstheltet. Vi har politisk villet den strukturen vi har i dag, med de nasjonale scenene og med regionteatrene, de er der, og de lever godt fordi de er politisk villet. Den samme politiske viljen håper jeg at vi kan vise også overfor det frie scenekunstheltet, i hvert fall vil Kristelig Folkeparti ta til orde for det.

Vi må styrke den kulturelle grunnmuren. Det handler om å styrke f.eks. bibliotekene, som kanskje er en av de siste kulturarenaene som er åpne og gratis for alle. Vi trenger en aktiv arenapolitikk, fordi vi vet at veldig mange kor og korps øver i nedslitte lokaler som ikke er egnet til det de skal være. Vi har en jobb foran oss fortsatt, og jeg håper at vi kan løfte også dette feltet.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [18:54:48]: Vi må innom temaet film igjen. Representanten Bekkevold var jo med på behandlingen av filmmeldingen, som Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen la fram for snart to år siden. Den filmmeldingen møtte jo sterk kritikk fra feltet selv fordi den la opp til senkede ambisjoner og mindre tydelige mål enn det den rød-grønne filmpolitikken gjennom år hadde innebåret med en oppbygging av filmfeltet. Heldigvis var det slik at Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, SV, Senterpartiet, Venstre, Høyre og Fremskrittspartiet i Stortinget inngikk et filmforlik, der vi strammet opp den meldingen, la til tydeligere mål og sa at det skulle satses på norsk film. Hva synes egentlig representanten Bekkevold om at Filmfondet må ta et

kutt på 16 mill. kr i budsjettavtalen, når filmbransjen allerede hadde klaget på at forslaget til statsbudsjett innebar en reduksjon i aktivitet?

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [18:55:51]: Dette oppleves sikkert som et forsøk på å stikke av fra noe man har vært med på, og jeg innrømmer at dette var et kutt jeg oppdaget for sent. Jeg har selv vært med på et filmforlik som jeg står helt og holdent bak. Det var viktig at vi fikk på plass det filmforliket. Jeg mener at Stortinget i forrige periode gjorde en veldig god jobb. Dersom dette kuttet oppleves som et brudd på det filmforliket som ble inngått, skal jeg være den første til å ta det opp i forbindelse med revidert. Man må stå ved det løftet man gir, og dette kuttet oppleves veldig urettferdig, all den tid vi har et forlik på plass, men jeg vil være åpen om at dette vil være et tema når vi behandler revidert.

Anette Trettebergstuen (A) [18:56:47]: Det er ingen tvil om at dette kuttet ikke akkurat er innenfor Kristelig Folkepartis sjel og ønsker, men det er altså blitt gjort i budsjettforhandlingene med Kristelig Folkeparti og Venstre, i all den tid Kristelig Folkeparti også var med på et filmforlik som sa at vi skulle bygge opp og ikke svekke en norsk filmsatsing. Men når representanten Bekkevold ser at dette skjer i en forhandlingsrunde, samtidig som vi i kulturbudsjettet som regjeringen har lagt fram, ser kutt i pressestøtten, ikke oppfølging av kunstnerøkonomireformen, kutt til Kulturrådet – egentlig vil jeg si brudd på alt det som er kjerneområdene i Kristelig Folkepartis kulturpolitikk – hva synes egentlig representanten Bekkevold om denne regjeringens kulturpolitikk?

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [18:57:39]: Det ville vært feil å si at denne representanten jubler over regjeringens kulturpolitikk, all den tid vi har vært nødt til å bruke mye tid og ressurser på å få våre satsinger på plass. Nå tenker jeg spesielt på de tingene som vi har vært nødt til å rette opp i år etter år. Det mener jeg kanskje burde vært unødvendig.

Ellers må jeg si at jeg deler den bekymringen som representanten Trettebergstuen tok til orde for, at mange tiltak flyttes fra Kulturdepartementet over til spillemidlene, over til Kulturrådet – der er det armlengdes avstand. Det kan kanskje kulturministeren si noe om i sitt innlegg.

Hva er den røde tråden i regjeringens kulturbudsjett? Det vil jeg gjerne lytte til og forstå bedre.

Anette Trettebergstuen (A) [18:58:35]: Jeg deler representanten Bekkevolds analyse av denne regjeringens kulturpolitikk, eller kanskje mangel på sådan – mangel på en rød tråd og mangel på en helhetlig visjon

og vilje når det gjelder hvor man vil med kulturpolitikken.

Arbeiderpartiet ønsker å bygge ned tersklene for deltakelse, for vi ser at folks kulturbruk i altfor stor grad styres av hvem man er, størrelsen på lommeboka, eller hvor man bor. Det er udemokratisk. I tillegg ønsker vi at kultur skal være tilgjengelig over hele landet. Vi ønsker å satse på alt fra amatørerne til de profesjonelle, og vi ønsker å få til en kraftig satsing på statsbudsjettet for å få det til. Er dette områder som Kristelig Folkeparti ønsker å være med og satse på framover sammen med Arbeiderpartiet?

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [18:59:36]: Det er ingen hemmelighet at når det gjelder spesielt det frie feltet, så er det et felt Kristelig Folkeparti brenner for. Vi ønsker også at kulturen skal være tilgjengelig for alle, og at det ikke er lommeboka som skal bestemme om man kan være med eller ikke.

Jeg ser veldig fram til å diskutere kulturskolemeldingen, som Kristelig Folkeparti fikk flertall for i fjor vår. Jeg ser fram til å behandle den for der ikke minst å se på hvordan man kan gjøre kulturskolen mer tilgjengelig for barn og unge. Vi vet at det er lange køer, og vi vet at det er en pris som mange ikke kan betale. Det er heller ingen hemmelighet at Kristelig Folkeparti, da de rød-grønne styrte, var med på alle budsjettøkningene som den rød-grønne regjeringen foreslo. Så vi er jo der, vi også, at vi tenker at offentligheten, staten, også må ta sitt ansvar for at kulturen er tilgjengelig for alle. Men det handler ikke bare om å pøse ut masse penger, man må vite hva disse pengene skal brukes til, og der kan kanskje Arbeiderpartiet kan si noe om ... (Presidenten klubber.)

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [19:01:06]: I Norge er vi privilegerte. Vi er privilegerte som i dag har muligheten til å behandle et kulturbudsjett på over 14 mrd. kr.

Regjeringen har som mål å bidra til at innbyggere over hele landet får muligheten til å oppleve et rikt og mangfoldig kulturliv. Én ting er at kunst og kultur er viktig for hver og en av oss, men nesten viktigere er kulturens betydning for samfunnet som helhet. Kunst og kultur beriker livet vårt, det bygger fellesskapet vårt. Kulturlivet gir oss ulike arenaer og perspektiver for meningsutveksling og debatt. Kunst og kultur er grunnleggende for holdningene våre til ytringsfrihet og til demokrati.

I Norge er vi så heldige at de profesjonelle og amatørfeltet samarbeider veldig godt. De utvikler hverandre. De utfordrer hverandre. Den store kunsten vi møter i Operaen eller på Nationaltheateret, er til inspirasjon for det lokale damekoret, ballettgruppen, korpsene og amatørla-

gene rundt omkring i hele landet. Det lokale kulturlivet samler folk på små steder, beriker lokalsamfunnet og lar folk utfolde seg. Ja, i hele Norge kan folk delta i spel, synge i kor eller spille i korps, band og orkester.

I en tid med høye krav til omstilling er det viktig å ta vare på den nasjonale kulturarven vår. Regjeringen har i statsbudsjettet for 2018 prioritert kulturbyggene. Vi foreslår å doble bevilgningene på dette området. Samtidig igangsetter vi et forprosjekt for rehabilitering av Nationaltheateret, som gjennom mange år ikke har blitt vedlikeholdt, men har stått og forfalt. Jeg er glad for at vi nå har en regjering som tar tak i en av våre fremste kulturskatter. Det er på høy tid at en regjering gjør det. Jeg mener det er riktig og viktig å prioritere nasjonale signalbygg og stoppe forfallet som har pågått i tiår.

Samtidig skal vi huske på at vi går strammere tider i møte. Uavhengig av politisk flertall vil trolig utgiftene på statsbudsjettet i tiden fremover komme til å vokse mer enn det inntektene gjør. I en slik situasjon kan vi ikke bare ensidig basere kulturpolitikken på økte offentlige overføringer og imøtekomme alle gode ønsker om en plass på statsbudsjettet, selv om det hadde vært veldig hyggelig å gjøre. Vi må sørge for at kulturlivet skal få gode kår også i fremtiden, og da kan vi ikke ensidig ta utgangspunkt i økt avhengighet av statsbudsjettet, vi må også gi kulturlivet flere alternative finansieringskilder.

Heldigvis ser vi at det er mange som ønsker å bidra, og at det er flere enn noen gang som engasjerer seg, og som bidrar til å styrke kunsten og kulturen vår, bl.a. gjennom bidrag til gaveforsterkningsordningen eller Talent Norge. Regjeringen har gitt kulturlivet fire helt nye ordninger som stimulerer til vekst og utvikling, som er nytenking, og som er med på å sette i stand kulturlivet for de tidene vi går i møte. I tillegg til de to ordningene som jeg nevnte nå, har vi også fått på plass filmincentivordningen, som har vært etterspurt av en samlet filmbransje gjennom mange år. I tillegg er jeg stolt over at vi har fått på plass Kreativt Norge i Trondheim, som gjør at mange av de kunstnerne og kulturarbeiderne som ønsker å satse kommersielt, skal få hjelp til det.

Vi må også stille krav til bruken av fellesskapets midler. Derfor stiller denne regjeringen spørsmål om bruk av pengene både på idrettsfeltet og også på kulturfeltet. Det handler selvfølgelig ikke om manglende tillit eller tiltro til sektoren, nei, tvert imot er det ansvaret vårt og plikten vår å sørge for at kulturmidlene forvaltes på en måte som fører til at kulturopplevelser og kunstneriske produksjoner av høy kvalitet når ut til hele befolkningen.

Mediebransjen er nevnt av flere her i dag. Den er blant dem som i størst grad merker effektene av økt digitalisering og endret bruksmønster. Da nytter det ikke å holde fast ved gårdsdagens løsninger, virkemidler som

ble etablert for mange tiår siden, da vi levde i en helt annen mediepolitisk virkelighet og medievirkelighet. Vi må se fremover. Vi må legge til rette for innovasjon og mediemangfold. Derfor har regjeringen tatt de første stegene mot et mer moderne mediepolitisk virkemiddelapparat. Vi har innført plattformnøytral produksjonsstøtte. Vi har innført nullsats for merverdiavgift for elektroniske nyhetsmedier. I dette statsbudsjettet legger vi også for første gang inn direkte støtte til en kommersiell allmennkringkaster, og vi har foreslått å innføre en ny tilskuddsordning som skal fremme innovasjon i mediesektoren.

Som i samfunnet for øvrig er det frivillige engasjementet viktig i kulturlivet. Jeg ser av komitéinnstillingen at vi er mange som deler det engasjementet, og det er jeg glad for. Resultatene av den frivillige innsatsen er bl.a. gode oppvekstvilkår for ungene våre, bedre folkehelse og et styrket fellesskap. Vi har fått til et godt budsjett for frivilligheten, bl.a. gjennom økte bevilgninger til kor og amatørteater.

Fra og med inneværende stortingsperiode er tros- og livssynssakene også overført til denne komiteen. Regjeringen mener at samfunnet, kirken og staten er best tjent med et tydelig skille mellom kirke og stat, og det er på plass i det året som snart er omme. Neste steg på veien bør være en enklere lovgivning med større likhet mellom Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn. Derfor har regjeringen også sendt et lovforslag ut på høring nå. Vi ser frem til å få tilbake høringssvarene og komme til Stortinget med et lovforslag som sikrer en sterk finansiering og en likefinansiering på tros- og livssynsområdet.

Bevilgningen til kulturminneformål har økt vesentlig de siste årene. I 2018 styrkes kulturminnetiltakene i form av økte tilskudd til bevaring av fredede kulturminner i privat eie, brannsikring av middelalderkirker og tekniske og industrielle kulturminner. Videre vil flere verneverdige kulturminner og kulturmiljø få støtte til istandsetting gjennom økte tildelinger fra Kulturminnefondet. I tillegg øremerkes det midler til kulturminnevern i kommunene.

Jeg vil avslutningsvis få lov til å takke komiteen for det gode arbeidet som er gjort i forbindelse med budsjettet for neste år. Det er en god innstilling, det er forslag som regjeringen skal jobbe videre med. Jeg har særlig lyst til å berømme Venstre og Kristelig Folkeparti for deres forhandlingsvilje og for deres bidrag til å sikre et solid og veldig godt kulturbudsjett for 2018.

Ole Mic Thomassen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [19:10:58]: Statsråden skrøt av regjeringens filmpolitikk i sitt innlegg, men det er ikke mye skryt å hente blant filmfolket selv av regjeringens politikk på området. Tvert imot fikk bransjen dette berømte kuttet på 16 mill. kr til Filmfondet ut av budsjettforhandlingene, og det kommer oppå et budsjett som var så dårlig at det for bransjen betød én spillefilm å la «Kongens nei» mindre for neste år.

Vi hadde en runde om dette i forrige spørretime, statsråden og jeg. Da hadde hun egentlig ingen tanker eller råd om hvor bransjen nå skal kutte. Men jeg forventer egentlig at de som foretar så store kutt i en bransje som allerede er presset, også har tenkt noe over hvorfor dette kuttet er berettiget, og hvordan man skal løse det. Har statsråden nå fått tenkt seg om, og har hun lyst til å fortelle norsk filmbransje hvor de bør kutte?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [19:12:16]: Jeg har lyst til å si at den samlede satsingen på film- og medieområdet i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018 var om lag 850 mill. kr, og da var satsingen på Filmfondet på over 505 mill. kr.

Når man i Stortinget skal finne inndekning for nye satsingsforslag, er det opp til partiene som sitter og forhandler på Stortinget. Jeg er sikker på at NFI, som skal gjøre disse prioriteringene, vil finne en god måte å gjøre det på. Og så er det jo ikke slik at om man sammenligner alle de filmene som produseres i løpet av et år, vil det ramme en slik type film som «Kongens nei». Det er også noen filmproduksjoner som ikke har gått like bra som «Kongens nei», så jeg stoler på at NFI vil gjøre en god prioritering av dette for 2018.

Anette Trettebergstuen (A) [19:13:34]: Jeg registrerer at jeg heller ikke denne gangen får noe tydelig svar på spørsmålet mitt fra statsråden. Selv om man har 850 mill. kr til norsk film, har bevilgningen stått stille i et par år. Så har man fått noen kutt et par år, og så får man dette ekstra kuttet i budsjettforliket. Det betyr én spillefilm mindre, det betyr kutt til alle filmfestivalene, det betyr at toppfinansieringen til fire tv-dramaproduksjoner skal bort – f.eks. Dette er det bransjen nå må forholde seg til.

Men det er en annen del av kulturlivet som er forbanet i disse dager, og det er kunstnerne som opplever å bli fratatt makt og innflytelse ved at man endrer oppnevning retten av stipendkomiteene. Kunstnernettverket er et nettverk bestående av 19 organisasjoner som representerer skapende og utøvende kunstnere i Norge, og de er sinte på statsråden. De har i flere år bedt om et møte med kulturministeren, men har ikke fått det. Hvorfor tar ikke statsråden seg tid til å møte landets kunstnernettverk?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [19:14:36]: Jeg skal om ikke lenge møte Kunstnernettverket, og jeg gleder meg veldig til det. På det møtet skal vi diskutere det som vil være viktig for kunstnerorganisasjonen å få belyst i kunstnermeldingen. Jeg er veldig glad for at Stortinget ønsker at det skal utarbeides en ny kunstnermelding, og jeg gleder meg til å gå i gang med det så snart som mulig. Jeg ser frem til det møtet, der de også får komme med innspill helt i begynnelsen, i starten, av dette arbeidet når det gjelder hva de ønsker at vi som kritikere skal prioritere for at kunstnerne i større grad skal kunne klare å leve av det de skaper. De siste 20 årene har det vært mange tiltak som har kommet uavhengig av hverandre. Nå skal vi se alt i en helhet, sørge for at kunstnere over hele landet skal ha gode muligheter til i større grad å kunne leve av kunsten sin.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [19:15:53]: Kulturministeren vår har måttet tåle hard kritikk i høst for alle kuttene i frivilligheten, for kutt i mediestøtten, for kutt i Filmfondet, og for en rekke kutt til kulturen, men mest støy har det altså vært fordi ministeren i budsjettet, uten forslag til annen behandling, rett og slett bare har bestemt at kunstnerne selv ikke lenger skal få avgjøre hvem som skal sitte i stipendkomiteene – enda det ikke foreligger undersøkelser eller tallmateriale som viser at ordningen fungerer dårlig. Ministeren har sågar ytret seg på et vis som kunstnerorganisasjonene opplever som mistillit, og de er heller ikke blitt lyttet til når de har kommet med forslag.

Er ministeren fornøyd med egen innsats for å få til god dialog med kunstnerorganisasjonene i denne betente saken? Og vil ministeren invitere organisasjonene mer inn enn hun har gjort i denne prosessen, i det kommende arbeidet med den nye kulturmeldingen – mer enn det møtet hun siktet til i forrige svar?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [19:16:50]: Kunstnerorganisasjonene har vært involvert i denne prosessen. Veldig mange av de motforestillingene som de har hatt til det som Utvalget for statens kunstnerstipend har kommet med, har de fått gjennomslag for. Jeg har en liste med alle de forslagene der kunstnerorganisasjonene har vunnet fram.

Så ble jeg veldig overrasket da Senterpartiet gikk imot dette forslaget. For det dette innebærer, er jo at kunstnere fra hele landet skal være representert. Mange av kunstnerne våre bor i Oslo. Så hvis en komité kommer med et forslag hvor det bare er folk på Østlandet som er foreslått, kan Utvalget for statens kunstnerstipend gå tilbake til komiteen og si: Kan ikke dere prøve å finne en kunstner fra Nord-Norge, Vestlandet eller Sørlandet, sånn at hele landet blir representert?

Det overrasker meg stort at Senterpartiet ikke er opptatt av at kunstnerbefolkningen i hele landet skal ha mulighet til, og sikres, å sitte i disse komiteene.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [19:18:01]: Kunstnere fra hele landet får mulighet til å sitte i disse komiteene. Det er kunstnerorganisasjonene, 29 000 kunstnere, som demokratisk velger hvem som skal sitte i komiteene, og de har mange forskjellige kriterier, bl.a. geografisk spredning. Det har vært litt variasjon blant de ulike stipendkomiteene i hva slags kriterier man har, men nå har kunstnerorganisasjonene og Kunstnernettverket sagt at de vil spisse de ulike kriteriene, sånn at bl.a. både geografisk spredning og en del andre kriterier skal innfris, som f.eks. det at det alltid skal være uorganiserte kunstnere med i stipendkomiteene.

Jeg synes det er rart at ministeren velger å peke på Senterpartiet når det gjelder dette, for her handler det om en ordning som fungerer kjempebra, men der ministeren bare ikke vil lytte til kunstnerne i det hele tatt.

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [19:19:05]: Vi har lyttet til kunstnerne. Derfor har de også fått innfridd mange av de motforestillingene de har hatt. Dette er et forslag som første gang ble fremmet i 2003, som mange rapporter og utredninger peker på, for å styrke stipendkomitéordningens legitimitet, og at vi skal kunne forsvare måten dette gjøres på.

Jeg skulle tro at Senterpartiet når man forvalter 300 mill. kr av fellesskapets penger, også var opptatt av at ingen skal stille spørsmål ved ryddigheten i måten det gjøres på. Men jeg tror mange vil få seg en overraskelse rundt om i landet om man stoler på at Senterpartiet skal være et parti som er opptatt av representasjon, både i nord og i sør, og ikke bare i Oslo-området, der vi har en stor konsentrasjon av kunstnere. Utvalget får nå en sikkerhetsventil, og utvalgets leder sier at man nå kan stille spørsmål hvis det er for mange kunstnere som kommer fra Oslo, sånn at man er sikker på at kunstnere fra hele landet er representert i disse komiteene.

Presidenten: Neste replikant er Freddy André Øvstegård.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [19:20:15]: President, jeg har et spørsmål.

Presidenten: Nei, representanten har ikke flere spørsmål nå.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [19:20:17]: Det gjelder om det går an å ta replikk på det emneområdet som Helgesen også har, som tilhører komiteen. Går det også an å stille spørsmål til ministeren som skal representere ham, om det?

Presidenten: Statsråd Helgesen?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [19:20:34]: Ja, klima- og miljøministeren. Han skulle sikkert vært her i dag. Jeg har fått vite at Helleland skal representere ham.

Presidenten: Da representerer hun regjeringen, men representanten har ikke flere replikker, så vennligst gå og sett deg.

Da er det Øvstegård.

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [19:20:48]: Det er riktig at jeg er settepresident, nei, settestatsråd – jeg skal ikke overta presidentens jobb her og nå! Men da må representantene prioritere å stille spørsmål om det feltet, så besvarer jeg de spørsmålene med glede.

Freddy André Øvstegård (SV) [19:21:06]: Det begynner å bli sent på kvelden, men jeg vil gjerne fortsette å stille noen spørsmål om stipendoppnevningens retten, for dette er jo et viktig prinsippsspørsmål – ikke et pengespørsmål, for en gangs skyld, som kulturpolitikken ofte handler om.

Det er altså sånn at komiteer fra 20 kunstnerorganisasjoner med 29 000 medlemmer til sammen i dag utnevner stipend sammen med statens utvalg. Statsråden har argumentert med at organisasjonene kanskje har en tendens til å prioritere sine egne, og har kanskje uttrykt litt mistillit til kunstnerne der – i hvert fall har kritikken gått på det. Men da Telemarksforskning gikk gjennom tildelingen av stipend, kom det fram at en tredjedel av de som får stipend, er uorganiserte, samtidig som en fjerdedel av norske kunstnere er organiserte, så dette henger ikke helt i hop.

Nå skal altså fem politisk oppnevnte komitémedlemmer erstatte jobben som 20 organisasjoner med 29 000 medlemmer gjorde. Mener statsråden virkelig at dette vil gi mer uavhengighet i oppnevningen?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [19:22:10]: Det er fem representanter som utnevnes til Utvalget for statens kunstnerstipend. To av dem er kunstnere og representerer også kunstnerstemmene i dette arbeidet. Det som Utvalget for statens kunstnerstipend nå har foreslått, og det også lederen fremholder, er at man har veldig høy tillit til disse kunstnerorganisasjonene, og til at de prøver så godt de kan å sørge for en veldig god representasjon i disse komiteene. Men hvis man ser at det i noen komiteer er en ubalanse når det gjelder kjønn, når det gjelder geografi, eller når det gjelder kunstuttrykk, skal utvalget ha denne lille sikkerhetsventilen, hvor man kan gå tilbake til stipendkomiteen og spørre om de kan komme med et nytt forslag, som sørger for at man f.eks. ivaretar kjønnsbalansen i mye større grad.

Denne lille justeringen tror jeg faktisk man kommer til å leve veldig godt med.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [19:23:35]: Et av de områdene denne komiteen nå har fått ansvar for, er det som går på kirke og livssyn, og jeg synes det er veldig flott at vi kan få arbeide med et så viktig område, som betyr så mye for så mange mennesker.

Vi klarte i budsjettforhandlingene å øke bevilgningene til Den norske kirke, med 30 mill. til drift og 20 mill. til forberedelse av kirkevalg i 2019. Det vi ikke klarte å få på plass, var å sette av en avsetning til Kirkens fond. Det har heller ikke regjeringen foreslått i sitt budsjett.

Kirken har veldig mange ansatte, og dermed har de også påtatt seg et stort ansvar for det som har med pensjonsforpliktelser å gjøre. Hva er grunnen til at regjeringen ikke selv foreslo å bevilge mer midler til dette fondet? Mener regjeringen at disse forpliktelsene skal ivaretas i de årlige budsjettframleggene?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [19:24:41]: Det er helt riktig som representanten Bekkevold hevder, at vi gjorde en omdisponering og et kutt i bevilgningene til Den norske kirke. Det er ut fra den begrunnelsen at jeg mener vi skal kunne stille krav til effektivisering også her – at man må se på hvordan man i større grad kan effektivisere og jobbe på en smartere måte.

Nå som Kirken er blitt selvstendig, tror jeg også at man i større grad skal gå gjennom hele ansvarsområdet, snu hver stein og jobbe mer effektivt enn man tidligere har gjort. Så skal vi komme tilbake til en del av de spørsmålene som representanten stiller, også i forbindelse med den loven vi skal behandle.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Masud Gharahkhani (A) [19:25:55]: Jeg har flere ganger fra denne talerstolen sagt at det som beskriver Norge best, er dugnad, dugnad, dugnad, dette særnorske ordet som mange land sliter med å oversette og tolke. Det er de små og store fellesskap som utgjør den helheten av et samfunn vi lever våre liv i.

Idretten er både ryggmargen i og spydspissen til frivilligheten i Norge. Jeg tilhører Arbeiderpartiet og er stolt av at mitt parti alltid har kjempet for idretten. Idretten skulle bygges opp til å bli en folkebevegelse i hele landet. Derfor etablerte vi Norsk Tipping, som siden 1969 har gitt 135 mrd. kr til fellesskapet. Dette er brukt til å bygge idrettsanlegg og skape kulturopplevelser over hele landet. Idretten skulle være tilgjengelig for alle, uansett hvor man bodde, og for hele arbeiderklassen. Det er disse verdiene mange av landets største fotballklubber bygger på. Ett eksempel er selvfølgelig Norges beste fotballag, Godset, et fotballag fra Gulsko-

gen i Drammen, hvor gutta var arbeidere på dagtid og spilte fotball på fritiden.

Vi er en stolt idrettsnasjon. Den bygger ikke på dyrkelse av eliten, men på fellesskap, den er bygget nedentil og opp, og dette må vi ta vare på. Derfor handler idrettspolitikken om at vi har et enormt etterslep på anlegg, på mange milliarder kroner, og om hvordan Stortinget skal stille opp for de mange idrettsklubbene og lagene rundt om i landet, slik at vi kan spre enda mer idrettsglede og folkehelse. Det handler om hvordan vi sammen skal sikre at alle kan delta i idretten, uavhengig av størrelsen til lommeboka til mor og far, og hvordan vi skal sørge for at breddeidretten i tiden framover skal bidra til å skape Norges neste Martin Ødegaard.

Alle de frivillige som står på hver eneste dag for at mine og dine barn skal få trygge og aktive oppvekstmiljøer, de skal vite at de kan stole på Arbeiderpartiet, at vi faktisk følger opp det vi lovte i valgkampen. Vi gir øremerkede penger til å ta igjen etterslepet på nye idrettsanlegg. Vi gir mer til momskompensasjon. Vi sier at det er urettferdig at driftsutgiftene for anlegg som hele Norge har glede av, som Vikersundbakken og bob- og akeanlegget på Lillehammer, skal pålegges lokalsamfunnene. Derfor vil vi sikre forutsigbar økonomi for disse anleggene. Vi er en idrettsnasjon og det skal vi være stolte av, og så skal vi ta vare på idrettsheltene og utøverne, og da må vi få slutt på forskjellsbehandlingen.

Jeg vil minne representanten Wold på hva han sa i valgkampen, altså hva Fremskrittspartiet sa. Han sa at Fremskrittspartiet ser ingen prinsipiell hindring for at også utøvere i lagidretten skal kunne spare i utøverfond. Men så var det noe med før et valg – og etter et valg.

Fra idrett til mediepolitikk: Hadde kulturministerens statsbudsjett blitt vedtatt, hvor Høyre foreslo kutt i pressestøtten for femte gang, ville 30–40 nye journalister forsvunnet ut av redaksjonene – det i en tid hvor 1 000 journalister allerede har forsvunnet fra redaksjonene, og Facebook og Google, disse store internasjonale, globale plattformene, har spist 3 mrd. kr av annonseinntektene.

Jeg er helt enig med Moræus Hanssen som tilhører Høyre, som en gang sa følgende til Klassekampen: Jeg er dypt bekymret for at mitt eget parti skal finne på å ødelegge for disse avisene.

Norge er på topp i verden når det kommer til mediemangfold og innholdsmangfold. Det er en viktig del av vårt demokrati. Som folkevalgte skal vi ikke blande oss inn i hva mediehusene skriver om. Vi skal ha armlengdes avstand til det redaksjonelle, men vi må se viktigheten av å ha lokalaviser, regionale aviser og nasjonale aviser som forholder seg til Redaktørplakaten. I en tid med mye «fake news» – der to naboer kan leve i nesten to ulike virkelighetsforståelser på grunn av algoritmer til de globale plattformene, ja, de samme globale plattforme-

ne som ikke forholder seg til Vær Varsom-plakaten og Redaktørplakaten – så har dette stortinget et stort ansvar. Demokratiet er avhengig av mediemangfold. Mens Høyre og Fremskrittspartiet mangler innsikt i hva Media-Norge trenger, vil Arbeiderpartiet styrke pressestøtten og faktisk justere for lønns- og prisvekst, noe heller ikke Venstre og Kristelig Folkeparti har fikset i det budsjettet som ligger nå. Det betyr faktisk mer til lokalavisene og mer til de mest siterte avisene, de store meningsbærende avisene.

Vi sier at det haster med tiltak. Derfor skal alle forslag som Mediemangfoldsutvalget har lagt fram, utredes før det legges fram til politisk behandling. Vi sier at regjeringen skal innføre nullmoms i revidert statsbudsjett. Vi tar lokalradioene på alvor og stiller opp for dem økonomisk, slik at de kan ta del i den digitale utviklingen.

Arbeiderpartiet fortsetter kampen for medie- og innholdsmangfold fordi demokratiet trenger det og Stortinget er avhengig av det.

Tage Pettersen (H) [19:31:01]: La meg starte med å gjenta at statsbudsjettet for 2018 er et statsbudsjett for et bærekraftig og trygt velferdssamfunn, et budsjett som er strammere og utformet for å møte morgendagens utfordringer.

Med det som bakteppe er jeg stolt over at kulturbudsjettet for 2018 er på over 14 mrd. kr. Regjeringens budsjett hadde tydelige retningsvalg innen både frivilligheten, kulturlivet, idretten og mediepolitikken. Utfordringen i årene framover med strammere budsjett blir å ha mot til å prioritere, prioritere det som er viktigst innenfor feltet. Når noe prioriteres opp, må det samtidig bety at noe tones ned.

Når det er sagt, vil jeg berømme budsjettforliket Venstre og Kristelig Folkeparti inngikk med regjeringen. Det har bidratt til at et godt budsjett ble enda bedre.

Vi vet, som jeg har vært inne på, at budsjettene ikke vil vokse like mye de kommende årene som de foregående. Tross dette er Arbeiderpartiets svar mer penger til det meste. Spørsmålet er det derimot vanskeligere å finne.

Regjeringen i samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti har tatt viktige grep for å modernisere det mediepolitiske virkemiddelapparatet. Vi har bl.a. innført momsfritak for elektroniske nyhetsmedier og plattformnøytralt produksjonstilskudd. I 2017 vil momsfritaket isolert sett gi en økning i den indirekte støtten til mediene på om lag 450 mill. kr. Det utgjør flere kroner enn hele pressestøtten til sammen. Nå ser vi også flere positive tegn i bransjen. Jeg har hatt mange møter med ulike lokalaviser, som alle melder om sterk vekst i antall digitale abonnenter.

Vi er glade for at partiene er enige om at mediestøtten i større grad bør bidra til innovasjon i mediebransjen, og at regjeringens forslag om en ny innovasjonsrettet tilskuddsordning videreføres i budsjettavtalen. Høyre mener at slike løsninger, som legger til rette for innovasjon og bidrar til mediemangfold, bør prioriteres framover. Derfor ser vi også fram mot behandlingen av stortingsmeldingen om mediemangfold.

Høyre anerkjenner verdien av frivillig innsats på alle samfunnsområder. Derfor har vi styrket rammevilkårene for frivillig sektor. Frivillighetserklæringen er ett uttrykk for dette og skal være et rammeverk for et sterkt og godt samspill med sektoren.

Regjeringen har hevet grensen for lønnsoppgaveplikt for frivillige organisasjoner og grensen for når frivillige organisasjoner må betale arbeidsgiveravgift. Vi har også hevet grensen for fradrag ved gaver til frivillige organisasjoner.

Momskompensasjonsordningen er det enkelttiltaket som betyr mest for frivilligheten. Med forslaget til statsbudsjett for 2018 har det vært en økning i bevilgningene til dette formålet på om lag 500 mill. kr fra 2013 og fram til statsbudsjettet vi debatterer i dag. Neste år er budsjettposten på hele 1,42 mrd. kr.

Høyre respekterer frivillige organisasjoners uavhengighet og anerkjenner det verdifulle arbeidet de tilfører fellesskapet. Høyre vil bygge opp under det frivillige arbeidet og sikre gode rammevilkår for idretten. Dette er gode arenaer for opplevelser, folkehelse, engasjement, integrering og demokratiutvikling.

I statsbudsjettet for 2018 ligger det inne ca. 190 mill. kr til idrett. I tillegg mottar idretten en betydelig andel av momskompensasjonen og ikke minst 2,6 mrd. kr fra overskuddet til Norsk Tipping. Idretten har aldri fått så mye penger som de vil få i 2018.

Behovet for god styring og åpenhet om hva pengene går til, er en sentral prioritering fra regjeringen til Norges idrettsforbund. Jeg er glad for den tydeligheten, og jeg er også glad for at de totale overføringene til norsk idrett er redusert noe til det øverste nivået, mens rammebetingelsene til særforbundene og aktivitet for unge og bredde er styrket.

Det å hevde at regjeringen ikke vil frivilligheten vel, faller på sin egen urimelighet. At partier i opposisjon vil gi mer til det meste, er langt fra hva de samme partiene sto for da de sist selv satt i regjering. Jeg tror frivilligheten selv er i stand til å vurdere om det er den praktiske politikken eller de fagre løftene som veier tyngst.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [19:35:52]: Kristelig Folkeparti vil bygge samfunnet på det verdigrunnlaget

som er omtalt i Grunnloven som vår kristne og humanistiske arv. Dette handler om hvert enkelt menneskes uendelige verdi, om ansvaret for å forvalte skaperverket. Det handler både om miljøvern og om grønn innovasjon, og det handler om solidariske fellesskap som ivaretar også samfunnets mest sårbare grupper.

Kirken er den desidert største aktøren i norsk sivilsamfunn når det gjelder å ivareta, tolke og praktisere kristne verdier. Selvsagt har Kirken et oppdrag som går ut over sin diakonale og samfunnstjenende rolle. Men helt fra Kirken begynte å bygge skoler og sykehus her i landet, har den også vært en viktig sosial samvittighet som har løftet mennesker som trenger en stemme. I de lavkirkelige bevegelsene, som den som ble startet av Hans Nielsen Hauge på begynnelsen av 1800-tallet, har gründerskap, innovasjon og det lokale samfunnsansvar stått sterkt. Alt dette bygger på tanken om at Gud har gitt dem ressurser og evner de skulle forvalte til landets beste.

Heldigvis er det ikke slik at Kirkens viktigste bidrag og rolle i samfunnet vårt kun har en historisk dimensjon. Fortsatt er Kirkens menigheter og fellesskap over hele landet viktig for enkeltmenneskers trosliv og livskvalitet. For å sikre at Den norske kirke fortsatt kan være landsdekkende og gi mulighet til å drive sitt arbeid med uforminsket styrke, foreslo Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett å øke driftstilskuddet og egenkapitalen til Den norske kirke med totalt 80 mill. kr. I budsjettforhandlingene fikk vi gjennomslag for 50 mill. kr ekstra til Den norske kirke og over 8 mill. kr ekstra til andre trossamfunn.

Kristelig Folkeparti vil ha en kirkepolitikk som verdsetter og støtter opp under Kirkens eget mål om å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Freddy André Øvstegård (SV) [19:38:28]: Når vi prioriterer 1 mrd. kr ekstra til kulturformål i vårt alternative budsjett, blir det vanskelig å nevne alle de store prioriteringene vi gjør, bare på et femminutters innlegg. Derfor har jeg tegnet meg på nytt, selv om stemmen er i ferd med å briste, for å fortelle om to andre viktige områder vi prioriterer mer penger til i vårt alternative budsjett, nemlig medier og ytringsfrihet, og frivilligheten.

Uten frivilligheten stopper Norge opp. Det er en kjent klisje å si, men hva handler det egentlig om? Jo, det handler om at den frivillige arbeidsinnsatsen i de frivillige organisasjonene i Norge tilsvarer 147 800 årsverk. De skaper verdier for 125 mrd. kr i året. Det dreier seg om alt fra skolekorpsene som skaper liv i bygda, via frididsklubbene som lar ungdommen i byene få noe kon-

strukturelt å gjøre, til leteaksjoner oppe på høyfjellet i regi av Røde Kors.

Alle er enige om hvor viktig frivilligheten er, og det ble også forsterket senest i år i et anmodningsvedtak i dette stortinget. Men det er tydeligvis forskjell på viljen når det gjelder å støtte frivilligheten politisk. I dag får et høyfjellshotell som kjøper en skiheis, hele momsen kompensert fra staten, mens Røde Kors ikke får hele momsen kompensert når de må kjøpe en snøscooter for å kjøre opp på det samme fjellet og hente ned dem som setter seg fast der. Dette har ingenting å gjøre med forskjellige regler for skiheiser og snøscootere. Nei, tvert imot er det fordi vi ennå ikke har full momskompensasjon for frivillige organisasjoner.

Da den rød-grønne regjeringen satte i gang arbeidet med momskompensasjon for frivillige, gikk andelen som ble kompensert, opp hvert år. Under denne regjeringen har andelen dessverre gått ned. Det er synd. SV setter pris på frivilligheten, derfor foreslår vi 150 mill. kr mer enn regjeringen for å trappe opp til full momskompensasjon.

I tillegg: For å ha et levende demokrati er vi avhengige av en levende presse med et bredt mediemangfold. Dette er i dag under press på grunn av stadig verre konkurranseforhold for norske medier. For å ruste mediebransjen til bedre å kunne møte nye tider foreslår vi å bruke 30 mill. kr mer på pressestøtten. Og for å heve kvalitetsjournalistikken, den offentlige debatten og ytringsfriheten foreslår vi en ny støtteordning for gravende journalistikk på 15 mill. kr. I SV er vi også opptatt av at kvalitetsjournalistikken må være nær folk og til stede i lokalsamfunnene. Altfor mange lokalaviser har nedbemannet helt ned til beinet. Det går ut over nyhetsdekningen rundt om i landet. Derfor foreslår vi å styrke støtteordningen for lokalaviser med ytterligere 10 mill. kr.

I vår tid er ytringsfriheten og den frie offentlige samtalen igjen under press – det kan vi ikke la gå uten mot-svar.

Terje Breivik (V) [19:41:48]: Mediebransjen er i ein krevjande omstillingsfase, med utfordringar som langt på veg er like alvorlege som, og kanskje til og med overgår, omstillingsutfordringar som ein del andre store bransjar har vore igjennom og står oppe i. Det er urovekkjande, fordi det er ein hjørnestein i demokratiet som no vert utfordra.

Utfordringane kjem både frå den teknologiske utviklinga og kanskje aller helst frå store internasjonale medie- og nettgigantar som knapt legg att ei skattekrone i Noreg, og som det er veldig vanskeleg å halda ansvarlege i offentlege.

For Venstre var det difor viktig at me sikra føreseielege vilkår for mediebedriftene, gjennom t.d. ikkje å kutta

i produksjonstilskotet, men at me ventar og ser på innretninga av produksjonstilskotet i samheng med at regjeringa presenterer oppfølginga av rapporten frå mediemangfaldsutvalet.

Det var òg veldig gledeleg for Venstre at me i realiteten fekk fleirtal for ein auke i produksjonstilskotet gjennom ei ny innovasjons- og omstillingsordning, som Venstre i tidlegare statsbudsjett har teke til orde for, og som allereie låg inne i forslaget frå regjeringa.

Eg vil òg nytta høvet til å peika på eit av oppmodingsvedtaka som vart gjorde under handsaminga av finansinnstillinga, og som handlar om momsfratak for digital fagjournalistikk. I 2016, etter forslag og hard innsats frå Venstre, vart det innført momsfratak for elektroniske nyhendetenester. Dette var viktig for bransjen, men smalar medium – fagblad o.l. – er òg viktige for den gode, offentlege samtalen. Det er difor veldig bra at regjeringa no skal vurdere ei utviding av momsfraket på nytt, slik at Stortinget allereie ved revidert i mai har eit reelt avgjerdsgrunnlag.

Vidare vil eg påpeika at statsbudsjettet for neste år vert eit svært bra budsjett for frivillige organisasjonar, som no har fått ført vidare det meste av støtta på tvers av ulike departement, i tillegg til ei monaleg utviding av momskompensasjonsordninga.

Heilt til slutt vil eg påpeika at statsbudsjettet igjen vert eit godt budsjett for nynorsk. Å ta vare på rikdommen det språklege mangfaldet er, fører òg med seg å sørgja for at nynorsk er eit aktivt og synleg bruksspråk, og å gjera moderne nynorsk synleg for barn og ungdom i skular og barnehagar. Løyvingane til Noregs Mållag, til Landssamanslutninga av nynorskkommunar og til Det Norske Samlaget er med på å sikra dette, både ved utviklinga av digitalt nynorsktilbod, ved nynorsk språkutvikling gjennom litteratur og ved vidare drift av framtida.no – for dei som ikkje veit kva det er: kanskje Noregs beste nettavis for ungdom på nynorsk.

Kari Henriksen (A) [19:44:58]: Kultur og frivillighet er viktig for folk, og det er en bærebjelke med dype røtter og vide greiner i ethvert samfunn. Derfor er kultur et satsingsområde for Arbeiderpartiet. Vi styrker budsjettet med rundt 500 mill. kr ut over regjeringas budsjett, og vi reverserer mange av regjeringas usosiale, urettferdige og smålige kutt som har blitt foreslått. Vi prioriterer også nye forslag.

Jeg har lyst til å si at det som jeg opplever preger dette budsjettet, er nettopp de usosiale, urettferdige og smålige kuttene. Vi har sett at det er kuttet i rettshjelpstiltak for voldsutsatte kvinner, LNU har fått kutt, 4H-kuttet forsvant, organisasjoner som hjelper innsatte tilbake til samfunnet, fikk kutt, filmstipender fikk kutt – ja, lista er lang og lengre enn lang.

Etter at budsjettet ble lagt fram, ble jeg kontaktet av fortvilte blinde og svaksynte. Telefonavisa, som har vært en viktig faktor for å være samfunnsorientert og få informasjon om hva som skjer i samfunnet, var intet mindre enn radert bort. 600 000 kr fant altså denne regjeringa ut at de ville kutte for at de skulle kunne finansiere de store satsingene. Det er smålig, det er urettferdig, og det er usosialt – til tross for at lyttetida har gått opp. 330 samtaler er det nå, og det er rundt 800 personer som bruker denne telefonen.

Da jeg spurte Høyres representant Wilhelmsen Trøen i replikkrunder her i dag, viste hun til ny teknologi. Det er sikkert bra, men hvorfor ikke snakke med dem det gjelder? Hvorfor ikke ta kontakt med Blindeforbundet og høre hva som kan være et alternativ? Det er meg helt ubegripelig.

Jeg spurte statsministeren om det samme i spørretimen, og svaret var at de hadde økt lesetida, de hadde doblet lesestøtten. Ja, lesestøtten er doblet, fra 3 til 6 minutter om dagen. Hvem av de blinde vil prioritere å bruke 6 minutter om dagen til lesestøtte når de må ha lesestøtte til å lese offentlige dokumenter, til å henvende seg til Nav eller til doktor? Jeg tror ikke mange blinde eller svaksynte vil bytte bort de minuttene med avislesing.

Jeg mener at det som står igjen av dette budsjettet, og som vil gå inn i historiebøkene, er at det er et kuttbudsjett – usosialt, urettferdig og smålig. Og jeg vil si at når det gjelder blindetelefonen, er det tilnærmet skammelig.

Marianne Haukland (H) [19:48:17]: Bibliotekene er en del av den kulturelle grunnmuren. De gjør kunnskap, kultur, litteratur og verdier tilgjengelig for alle grupper i samfunnet, uavhengig av sosiale, økonomiske og geografiske skillelinjer. Dette har blitt fulgt opp av denne regjeringen. Likevel må jeg sitere komiteens flertall, bestående av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, som påpeker at

«det i NOU 2013:4 dokumenteres at folkebibliotekene er den lokale budsjettaperen i tiden etter 2005».

Dette er helt riktig. I verdens rikeste land prioriterte man ikke penger til bøker og leselyst eller la opp til alternative møteplasser for innbyggerne.

I 2013 ble Kulturutredningen 2014 lagt fram. Der ble lokalt og nasjonalt kulturliv gjennomgått og vurdert for perioden 2004 til 2014. Utvalget konkluderte med at den største utfordringen for folkebibliotekene er at de har vært systematisk underfinansiert og nedprioritert.

Nasjonal bibliotekstrategi 2015–2018 ble lansert som en handlingsplan, et resultat av arbeidet med statsbudsjettet for 2015, der regjeringen satte av 48,5 mill. kr til tiltak for folkebibliotekene. I 2017 ble 18 mill. kr delt ut til 57 prosjekter – pågående og nye. Det ble tilført yt-

terligere 3 mill. kr til Nasjonalbiblioteket, som forvalter Nasjonal bibliotekstrategi.

Dette har medført at Finnmarksbibliotekene har fått 900 000 kr for å utvikle sine bibliotek. Bergen Offentlige Bibliotek har fått 1,73 mill. kr for å gjennomføre fem utviklingsprosjekter – sammen med 51 andre utviklingsprosjekter, som i hovedsak skal stimulere og bidra til utvikling av nye bibliotektenester, formidling av bibliotekenes innhold, etablering av nye samarbeidsformer samt hverdagsintegrering.

Vi velger å tolke flertallet i komiteens innstilling og forslag til budsjettøkninger til folkebibliotekene som at de stiller seg bak den innsatsen som er blitt gjort av denne regjeringen for å oppfylle Nasjonal bibliotekstrategi, og at de stiller seg bak hovedmålsettingen i strategien. Dette er et område det er gjort mye bra på, og det er godt, for utgangspunkter var som jeg nevnte, systematisk underfinansiering og nedprioritering.

Arbeiderpartiet påstår at det går i gal retning med bibliotekene, men det er feil, nå går det faktisk rett vei.

Ingvald Olsen (A) [19:41:34]: Vårt nordligste teater, Beavivås Sami Teahter, har elendige forhold for sin virksomhet. Det er lokalisert i Kautokeino, og det bygget de disponerte der, er stengt på grunn av uakseptabelt innneklima.

Beavivås Sami Teahter bruker samisk språk og driver med både kunstnerisk virksomhet og språkrøkt samt språkformidling gjennom å være et samisk teater for hele landet, overalt i landet der det bor samer.

Teateret er lokalisert i Finnmark, men oppdraget er nasjonalt, og hele landet er nedslagsfelt for Beavivås.

De samiske språkene er små – og ikke bare små, men til dels svært små. Noen er truet, og hvis de samiske språkene skal overleve, må de brukes i ulike sammenhenger, og de må utvikles. Utvikling av språk skjer gjennom bruk av språket i arbeid og fritid, men også via kunstnerisk virksomhet.

Kulturdepartementet viser til at Statsbygg skal gis i oppdrag å utrede et alternativ med samlokalisering av teateret og Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino. Begge disse institusjonene er statens ansvar og har behov for nye lokaler. Arbeiderpartiet er tvilende til om nye utredninger gir noen løsning på det akutte behovet til Beavivås, og om det i det hele tatt er fornuftig å samlokalisere skolen og teateret.

Staten har ansvar for å styrke den samiske kulturen. Det er nedfelt i Grunnloven. Arbeiderpartiet mener at det er påkrevd at begge prosjektene, både Samisk videregående skole og reindriftsskole og Beavivås Sami Teahter, sikres en rask framdrift.

Cecilie Myrseth (A) [19:53:52]: Arbeiderpartiet er kulturpartiet. Kultur er viktig for folks liv der de bor.

Hadde vi styrt kulturpolitikken, hadde kultur vært et satsingsområde framfor et nedprioritert område.

For meg er den fineste uken i året i januar hjemme i Tromsø, når vi har Tromsø Internasjonale Filmfestival – en uke hvor filmbransjen og vi politikere samles til debatt om utvikling av norsk filmpolitikk. Det er en uke hvor vi har et av Norges største kulturarrangementer, og det er i nord.

Hva var det egentlig som skjedde i innspurten av budsjettforhandlingene? Var det ingen i forhandlingene som hadde oversikt over hvor man kuttet, og hvilke konsekvenser det ville få? Venstre-leder Trine Skei Grande uttalte på sin Facebook-side at det var et arbeidsuhell. Man kuttet 16 mill. kr til norsk film. Det gir kutt til filmfestivalene. Ingen vet hvor kuttene må tas, eller hvordan det påvirker filmfestivalene. 16 mill. kr er nesten like mye som den totale potten til fordeling til filmfestivalene. Filmbransjen burde være midt i blinken for å satse på kulturelle og kreative næringer, da det virkelig er en kreativ næring med tradisjon for å blande det kunstneriske med det kommersielle. Det kom en ganske kraftig uttalelse fra de norske filmfestivalene. De sier at det er uforståelig, det de nå ser. Det er uforståelig at man kan forsvare å kutte 16 mill. kr i et allerede presset filmfond. Det er rett og slett alvorlig for norsk film. Det vil ramme både produksjons- og formidlingsfeltet. Kuttet kom jo helt ut av det blå. Taperne blir hele filmbransjen, men mest av alt er det publikum som vil tape.

Det er bare få uker til Tromsø Internasjonale Filmfestival går av stabelen. Dette uventede kuttet gir dem større usikkerhet, som man nå må leve med. Det vil ha påvirkning på den økonomiske situasjonen allerede i 2018. Avtaler er allerede inngått, det kan det ikke gjøres noe med. Regningen må betales. Hvem skal gjøre det?

Norsk filmbransje fortjener mye bedre enn kutt og arbeidsuhell. Den fortjener satsing og styrking. Hadde Arbeiderpartiet styrt, hadde det vært en satsing.

Kjersti Toppe (Sp) [19:56:51]: I budsjettproposisjonen står det:

«Samfunnets arkivmateriale er blant de viktigste kildene til kunnskap om vår samtid og historie. Arkivene i offentlig forvaltning er en bærebjelke i rettsstaten og for vårt demokrati. Arkivene må derfor sikres slik at de blir tatt vare på og gjort tilgjengelig for bruk.»

Senterpartiet støtter fullt opp om denne beskrivinga.

I proposisjonen står det vidare at det er nedsett eit offentleg utval med oppgåve å gjennomgå heile arkivlova. Det er sant. Men Senterpartiet saknar regjeringa si oppfølging av oppmodingsvedtaket frå Stortingets møte så seint som 20. juni i år. Der bad Stortinget regjeringa «iverksette en bred utredning av samfunnets arkivfunk-

sjoner, med særlig vekt på regionale arkivtjenester, nasjonalt samspill og håndtering av digitale utfordringer». Eg synest det er uforståeleg at regjeringa ikkje omtalar dette vedtaket i budsjettproposisjonen sin, og eg er forundra over at heller ikkje komiteen har omtalt dette.

Det som er alvorleg på arkivfeltet no, er den omlegginga som er gjennomført i Arkivverket, der statsarkiva er vengeklipte, og der ein har opplevd ei sterk sentralisering av både leiing og funksjonar. Utviklinga er alvorleg fordi den faglege kompetansen som statsarkiva har hatt, no er i ferd med å kunna forvitra.

I proposisjonen står det òg om ein nedgang i avleverte arkiv til Arkivverket, som har si årsak i manglande magasinkapasitet i Arkivverket. Dette burde Stortinget brytt seg om. Eg vil difor slå eit slag for forslag nr. 19 i innstillinga. Det lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre en reell styrking av statsarkivene med statsarkivar som stedlig, geografisk leder, samt sikre statsarkivenes regionale kompetanse og publikumstjenester og på egnet måte fremlegge sak for Stortinget om dette.»

Det er berre Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet som står bak dette forslaget i innstillinga.

Så til privatarkiv. Det er òg ein veldig viktig del av kulturarven vår. Her er det eit enormt etterslep. Det manglar ei finansiering som står i forhold til behova. Regjeringa gav hausten 2017 10 mill. kr i prosjekt- og utviklingsmidlar til arkivfeltet, der 6 mill. kr var øyremerkte privatarkiv. Men det har kome inn søknader til 52 mill. kr. Senterpartiet har prioritert 2 mill. kr ekstra for neste år, og vi har fremja forslag om å oppretta igjen ei eiga statleg støtteordning for privatarkiv.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [20:00:01]: I valgkampen var det mye snakk om norske verdier, noe mange var ganske uenige om hva egentlig var. Men jeg tror nok at de fleste kan enes om at historien til landet vårt bidrar til å definere hva verdiene våre er. Arven fra historien vår kan være immateriell, men ikke minst også godt synlig, i alle fall om den er godt nok tatt vare på.

I dette bildet blir det å verne om og ta vare på kulturminner og kulturmiljøer en særdeles viktig del av det å forvalte både historien og verdiene våre, vår kollektive hukommelse. Dette er ikke nødvendigvis en enkel jobb, for det er nok av bygninger og andre objekter over hele landet som er både verneverdige og fredede, titusenvis. Derfor krever kulturminnevern ressurser, noe den rødgrønne regjeringen tok på alvor da de sørget for at Stortinget vedtok ambisiøse, men nødvendige nasjonale mål på kulturminnefeltet.

De viktigste av disse nasjonale målene skal nås innen 2020, men dessverre for både frivillige lag og foreninger som bruker tiden sin på fortidsminner, fartøyvern og

ulike verdifulle bygg, har ikke den blå-blå regjeringen fulgt opp tilskuddene som trengs, ei heller har kommunene eller alle private eiere som må bøye seg for Riksantikvarens bestemmelser, fått nok hjelp til å sørge for at deres eiendommer blir godt nok tatt vare på for nasjonen i disse årene. Riksantikvaren selv har også manglet ressurser, noe som påvirker f.eks. alle verdensarvobjektene vi har i Norge, de som UNESCO faktisk har fastslått er umistelige for resten av verden og derfor trenger skikkelig forvaltning. Kulturminner er tydeligvis nedprioritert av regjeringen, men heldigvis ikke av Venstre, som i løpet av de siste årene har bidratt til å rette opp en del av skadene i budsjettet. Men fortsatt: Målene nås ikke.

Vi i Senterpartiet har i hele forrige periode lagt inn store summer i våre alternative budsjetter for å gjøre vårt for at de nasjonale målene skal kunne nås innen 2020, så også i vårt budsjett for 2018. Faktisk styrker vi dette feltet med over 130 mill. kr mer enn det regjeringen opprinnelig foreslo, for vi i Senterpartiet er opptatt av at kulturminner er investeringer som er så verdifulle for oss at vi ikke må skusle dem bort. Vi håper og tror at resten av Stortinget vil begynne å se viktigheten av dette feltet også framover, ikke minst nå som klimaendringer ser ut til å påvirke mange kulturminner negativt i et mye større tempo enn før.

At en enstemmig komité går inn for en melding på kulturminnefeltet i dag, viser at feltet har fått fornyet oppmerksomhet i denne salen. Det er jeg skikkelig glad for, og det vil mange nordmenn være veldig takknemlig for i framtiden.

Arne Nævra (SV) [20:03:19]: SV synes det var et trist budsjett for kulturlivet da det ble lagt fram av de blå-blå. Det har min kollega Øvstegård fargerikt beskrevet før i dag. Han beskrev hvordan vi øker bevilgningene i vårt alternative budsjett for kultur – for de mange, ikke for de få. Ikke minst var det dårlig for en bransje som jeg tilhørte før jeg byttet hatt i høst, nemlig film- og TV-bransjen. På toppen av dette noe dårlige budsjettet gikk altså Venstre og Kristelig Folkeparti inn som budsjettkamerater og kuttet enda mer, nemlig 16 mill. kr til Filmfondet. Så vidt jeg kan se, er altså spillefilm, dokumentar, dramaserier og dataspill de eneste sektorene innen kulturbudsjettet som får kutt i sentrumspartiernes forlik med regjeringspartiene. Dette er selskaper – og det kjenner jeg til – som må konkurrere enda hardere mot hverandre om reduserte midler i Filmfondet, som forvaltes av Norsk filminstitutt.

Produsentene selv kaller dette kuttet for en ufortjent ørefik til bransjen. De siste årene har nemlig norsk film- og dramaproduksjon nådd store høyder, og de har markert seg internasjonalt, sammen med de øvrige nordiske landene. Vi trenger ikke lenger stå med bøyde nakke på

disse store internasjonale filmfestivalene – det gjorde vi nemlig i mange år. Samme uke som Norge vinner sin første Emmy for beste drama med *Mammon*, kuttet det mest velbrukte og spesialtilpassede verktøyet for norsk film, TV og spill – Filmfondet. Med dette kuttet mangler det nå 34 mill. kr for å komme opp på 2016-nivået.

Budsjettforslaget til regjeringen festet nivået for norsk film til én storfilm mindre hvert år. Det har vært nevnt før i dag titler som *Kongens Nei*, *Askeladden* – i Dovregubbens hall eller *Skjelvet* i den størrelsesordenen. Etter forliket må det kuttet ytterligere én slik film, eventuelt kutte alle filmfestivaler, over halvparten av spillutviklingen eller toppfinansiering av fire dramaserier. Det er ganske dramatisk.

Filmbransjen i Norge består av en mengde små selskaper. Bare i Virke Produsentforeningen er det organisert over 120 stykker. I tillegg er det mange små som ikke er organisert der. Det som da er litt forunderlig, er at Venstre ble med på dette budsjettforliket, selve gründerpartiet, partiet for de små. Jeg skjønner at Breivik fra Venstre hadde et problem, han var litt flau over forliket, og det hadde for så vidt også Kristelig Folkeparti, med Bekkevold. De sa begge at de skulle komme tilbake til dette ved nasjonalbudsjettets revisjon. Det skal vi holde øye med, og det ber jeg Produsentforeningen også holde øye med.

Jon Gunnes (V) [20:06:43]: Jeg er glad for at Venstre, Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet for femte år på rad har fått framforhandlet et godt budsjett for Norge. Der har vi satt tydelige Venstre-avtrykk, også på kulturområdet. Budsjettforliket økte midlene til kulturområdene betydelig. Det er kjempebra.

Spesielt bra synes jeg det er at midlene til kulturminnevern ble økt. Det gjør at viktige kulturminner kan rustes opp og tas vare på over hele Norge. Ikke minst har mitt hjemområde Trøndelag mange slike kulturminner. Jeg regner med at også statsminister Erna Solberg er fornøyd med at Venstre presset på slik at potten for kulturminnevern ble økt. Økningen bidrar bl.a. til at vi bedre kan ta vare på de fantastiske bygningene på Steinvikholmen i Trondheimsfjorden. Steinvikholmen pryder årets offisielle julekort fra statsministeren. Det er jeg og resten av Trøndelag meget stolt over.

At kulturbudsjettet ble bedret, er bra. Men det er fortsatt noen saker vi mener vi ikke er kommet langt nok med. Sørsamisk kultur er en minoritet i den samiske minoriteten i Norge. Vi har et særskilt ansvar for å ivareta sørsamisk kultur på en god måte. Kultursenteret Saemi-Sijte på Snåsa er et prosjekt som er viktig for Venstre. Vi forventer at den enstemmige kulturmerknaden fra fjorårets budsjettbehandling følges opp videre, slik at prosjektet kan realiseres.

Også opera- og kulturhus i Kristiansund er et prosjekt der Venstre har vært pådriver. Det er godt å se at flere partier kommer etter og ønsker prosjektet realisert. Vi forventer at regjeringen tar med seg dette prosjektet videre, i tråd med de forutsetningene og premissene som – igjen – ble lagt i kulturmerkningen i fjorårets budsjettbehandling. Et nytt opera- og kulturhus vil være en viktig energiinnspøyting på Nord-Vestlandet.

Ellers må jeg si at jeg hørte en representant som mente at Strømsgodset var det beste fotballaget i Norge. Nå vet jeg at kulturministeren og jeg heier på samme fotballag – og dermed vant vi også den kampen 2–1. (Munterhet i salen.)

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [20:09:34]: Det har vært en grei kulturdebatt i kveld. Det skal i hvert fall ikke stå uimotsagt når enkelte representanter klarer å bruke ord som «kutt» og «sulteføring» og sier at folks kulturbruk styres av størrelsen på lommeboken. Det er ikke den opplevelsen folk der ute eller vi har.

På kulturområdet er det gjort betydelige løft i denne perioden, løft som ikke ble gjort av den rød-grønne regjeringen i forrige periode – selv om de hadde det største økonomiske handlingsrommet noen regjering noen sinne har hatt, og de hadde rent flertall på Stortinget. Momskompensasjonen er økt med over 0,5 mrd. kr. Det gir mange viktige muligheter til lag og foreninger for å drive frivillig arbeid. Momsfritaket for mediene utgjør 450 mill. kr. Det kan altså ikke være slik at det foreslåtte kuttet på 18,7 mill. kr er det som definerer krisen i mediens hverdag i et samfunn hvor vi må se bredt og vidt på mediemangfoldet. Det bevilges 11 mrd. kr over flere departementer til frivilligheten, og det er 100 pst. refusjon for momsen for idrettsanlegg. Og aldri før er det overført mer penger til norsk idrett enn nå. Det er også slik at anleggseiere venter kortere nå enn tidligere på å få spillemidler til idrettsanleggene.

Vi er også en komité som på et annet fagfelt jobber med likestilling, så en liten hilsen til siste taler er kanskje at LSK Kvinner er Norges beste fotballag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 4–6.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er Stortinget klar til å gå til votering over sakene nr. 3–6.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt fem forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Kari Henriksen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
 - forslagene nr. 2 og 3, fra Kari Henriksen på vegne av Arbeiderpartiet
 - forslagene nr. 4 og 5, fra Åslaug Sem-Jacobsen på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- Det votes over forslagene nr. 4 og 5, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke ideelle virksomheter som yter barnevernstjenester gjennom at anbudskonkurranser utvikles og erstattes av kompetanse- og kvalitetsbaserte kontrakter som utvidet egenregi eller andre langsiktige og stabile kontraktsformer, og at ideelle aktører får fortrinnsrett framfor kommersielle aktører.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at aktører som mottar offentlige tilskudd for drift av barnevernstiltak, skal ha lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår på linje med de som gjelder i offentlige tiltak.»

Votering:

Forslagene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 82 mot 19 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 20.20.45)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 3, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta i bruk anbudsklausuler som sikrer likeverdige lønns-, pensjons- og arbeidsforhold når det inngås kontrakter med kommersielle aktører i barnevernet.»

Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 53 mot 49 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 20.21.08)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke kvalitet i og omfanget av det offentlige barnevernet, samtidig med at bruken av kommersielle private aktører bygges ned og ideelle aktører får fortrinnsrett framfor kommersielle aktører.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget. Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet subsidier støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 54 mot 48 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.21.31)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer av lovverket for barnevern for å sikre at offentlige tilskudd kommer barnevernsbarna til gode og ikke går til profitt for kommersielle barnevernsaktører.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 53 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.21.55)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I.

Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan det kan sikres at aktører som mottar offentlige tilskudd for drift av barnevernstjenester, har lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår på linje med det som gjelder i offentlige virksomheter.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til innstillingen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I statsbudsjettet for 2018 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
800	21	Barne- og likestillingsdepartementet	
		Spesielle driftsutgifter, blir redusert med	200 000
		frå kr 9 726 000 til kr 9 526 000	
840		Tiltak mot vald og overgrep	

II.

Stortinget ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg som skal kartlegge pengestrømmer i offentlig finansierte velferdstjenester, herunder handel mellom nærstående, bruk av skatteparadis, tynnkapitalisering og utbytte. Utvalget skal foreslå løsninger som kan sørge for at offentlige midler i størst mulig grad går til produksjon av faktisk velferd, og hvordan uønsket skattetilpasning i selskap som i all hovedsak er finansiert av offentlige midler, kan hindres.

Presidenten: Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til innstillingen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

III.

Dokument 8:19 S (2017–2018) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Freddy André Øvstegård og Karin Andersen om å sikre et trygt og stabilt barnevern uten profitt – vedtas ikke.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 89 mot 8 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.22.42)

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Presidenten gjør oppmerksom på en inkurie i innstillingens tilråding på side 3, som også ble redegjort for av saksordfører under debatten. Endringene gjelder for statsbudsjettet 2017, og ikke 2018 som det står i innstillingen.

Kap.	Post	Formål	Kroner
	61	Tilskot til incest- og valdtektssenter, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 88 617 000 til kr 89 117 000	500 000
841		Samliv og konfliktløysing	
	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjersle, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 13 946 000 til kr 10 446 000	3 500 000
843		Adopsjonsstønad	
	70	Tilskot til foreldre som adopterer barn frå utlandet, <i>overslagsløyving</i> , blir re- duert med frå kr 13 797 000 til kr 11 397 000	2 400 000
845		Barnetrygd	
	70	Tilskot, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 15 130 000 000 til kr 15 050 000 000	80 000 000
846		Familie- og oppveksttiltak	
	71	Utviklings- og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttast under post 21</i> , blir redu- sert med frå kr 21 227 00 til kr 18 727 000	2 500 000
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet	
	65	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak knytte til einslege mindre- årige asylsøkjara og flyktningar, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 520 000 000 til kr 825 600 000	305 600 000
855		Statleg forvaltning av barnevernet	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 22 og post 60</i> , blir redusert med frå kr 4 433 970 000 til kr 4 361 970 000	72 000 000
856		Barnevernets omsorgssenter for einslege mindreårige asylsøkjara	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 486 190 000 til kr 410 390 000	75 800 000
873		Likestillings- og diskrimineringsombodet	
	50	Basisløyving, blir auka med frå kr 53 907 000 til kr 55 107 000	1 200 000
2530		Foreldrepengar	
	70	Foreldrepengar ved fødsel, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 19 650 000 000 til kr 18 880 000 000	770 000 000
	73	Foreldrepengar ved adopsjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 57 000 000 til kr 58 000 000	1 000 000
Inntekter			
3855		Statleg forvaltning av barnevernet	
	1	Diverse inntekter, blir auka med frå kr 15 160 000 til kr 25 160 000	10 000 000
	60	Kommunale eigendelar, blir redusert med frå kr 1 434 736 000 til kr 1 369 736 000	65 000 000
3856		Barnevernets omsorgssenter for einslege mindreårige asylsøkjara	
	4	Refusjon av ODA-godkjende utgifter, blir redusert med frå kr 218 748 000 til kr 118 448 000	100 300 000

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt 26 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Kari Henriksen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre
- forslagene nr. 2 og 3, fra Kari Henriksen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 4–12, fra Kari Henriksen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 13, fra Kari Henriksen på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslagene nr. 14–16, fra Kari Henriksen på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 17 og 18, fra Kari Henriksen på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 19–21, fra Åslaug Sem-Jacobsen på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 22–24, fra Åslaug Sem-Jacobsen på vegne av Senterpartiet
- forslagene nr. 25 og 26, fra Freddy André Øvstegård på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 25 og 26, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen flytte assistentordningen for kunstnere fra Norsk kulturråd tilbake til egen post på Kulturdepartementets budsjett.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i dialog med de relevante aktørene opprette og utvikle en ny støtteordning for viderekommende grupper i det frie scenekunstheltet.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 90 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.24.43)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 23, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i eiendomsskatteloven som fritar alle eiere av bygninger som enten er fredet etter kulturminne-

loven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven, fra kommunal eiendomsskatt.»

V o t e r i n g:

Forslaget fra Senterpartiet ble med 90 mot 12 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.25.00)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 22, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett 2018 fremme forslag om en permanent ordning med merverdiavgiftskompensasjon til eiere av bygninger som er fredet etter kulturminneloven, knyttet til merkostnader ved antikvarisk vedlikehold.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Senterpartiet ble med 90 mot 12 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.25.20)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 24, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag til andre modeller for skatte- og avgiftslettelser som kan bidra til jevnt godt vedlikehold av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Senterpartiet ble med 89 mot 13 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.25.40)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 19–21, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre en reell styrking av statsarkivene med statsarkivar som stedlig, geografisk leder, samt sikre statsarkivenes regionale kompetanse og publikumstjenester og på egnet måte fremlegge sak for Stortinget om dette.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til hvordan staten kan legge til rette for at flere mindre, private tiltakshavere helt eller delvis kan få dekket kostnadene ved arkeologiske undersøkelser/utgravninger.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en opptrappingsplan for Norsk kulturminnefond, slik at fondet på lengre sikt får 300 mill. kroner til utdeling årlig.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 82 mot 20 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.26.01)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 17, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring av gjeldende lovverk for kontantstøtte, for å tilrettelegge for kommunenes arbeid med god integrering.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 72 mot 30 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.26.22)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 18, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen likestille toppidrettsutøvere når det gjelder tilgang til utøverfond, og ber om at Stortinget varsles om oppfølgingen senest i revidert nasjonalbudsjett 2018.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 65 mot 37 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.26.42)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 14, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det avsettes 11 mill. kroner innenfor rammen av spillemiddeltildelingen til driftsstøtte til kostnadskrevende anlegg av en unik nasjonal og internasjonal karakter, som ivaretar funksjoner for internasjonale arrangementer.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 65 mot 37 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.27.08)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 15, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppheve tolvårsgrensen for basisfinansiering av frie scenekunstgrupper i påvente av nye ordninger for støtte til gruppene som når denne grensen.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 64 mot 38 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.27.29)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 16, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen å gjenetablere ordningen med Den kulturelle spaserstokken.»

Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 53 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.27.51)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 13, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre ordningen med årlig tildeling av statsstipender.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 53 mot 48 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.28.14)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 4–12, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette i gang et arbeid med å innføre tydeligere retningslinjer for utstyrsutlån finansiert over posten Tilskudd til tiltak mot bar-

nefattigdom. Det må sikres at utlånsordningene gjør det enkelt, trygt og effektivt å etablere og drive utlån av sports- og fritidsutstyr til barn, unge og familier.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre ordningen med momskompensasjon for bygging av idrettsanlegg regelstyrt.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprettholde gjeldende ordning for oppnevning til stipendkomiteene.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at kulturarv som næring også omfattes av Kreativ Norges mandat.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette Stiklestad Nasjonale Kultursenter i stand til å utføre et forberedende og koordinerende arbeid med «Nasjonaljubileet 2030 – Norge i tusen år».

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen evaluere omstillingen i Arkivverket i løpet av 2018 spesielt med tanke på Statsarkivenes stilling, tilgjengelighet og sikring av regional fagkompetanse.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede alle sider av Mediemangfoldsutvalgets forslag før sak fremmes til politisk behandling våren 2018.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å fremme forslag om endring av eksisterende merverdiavgiftsfritak for elektroniske nyhetstjenester (merverdiavgiftsloven § 6-2) i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2018, som vil gjøre at også dybde-/nisjejournalistikk og salg av enkeltartikler blir omfattet av fritaket. Regjeringen bes utrede hvordan en utvidelse av dagens momsfritaksregime skal gjennomføres, i samarbeid med medieaktørene, hva utvidelsen skal omfatte og en ratifisering i ESA.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede opprettelse av en ny søkbar støtteordning for likestillingstiltak for aktører i kulturlivet.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 53 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.28.39)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2 og 3, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen intensivere og forsterke arbeidet med å rekruttere ansatte av begge kjønn i departementene og underliggende etater slik at man oppnår en jevnere kjønnsbalanse.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta et initiativ overfor fagmiljøene utenfor forvaltningen for å vurdere om disse kan innlemmes i samme struktur som de øvrige likestillingssentrene.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti ble bifalt med 54 mot 48 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.29.03)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vente med å realitetsbehandle endrede nasjonale mål til stortingsmeldingen om kulturminnefeltet er behandlet.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre ble bifalt med 54 mot 48 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.29.29)

v e d t a k:

A.

Rammeområde 2**(Familie og forbruker)**

I

På statsbudsjettet for 2018 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
800		Barne- og likestillingsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	150 916 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	9 918 000	
840		Tiltak mot vold og overgrep		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	20 109 000	
	61	Tilskudd til incest- og voldtektssentre, <i>overslagsbevilgning</i>	95 921 000	
	70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv., <i>kan nyttes under post 21 og kap. 858 post 1</i>	76 085 000	
	73	Tilskudd til senter for voldsutsatte barn, <i>kan overføres</i>	30 214 000	
841		Samliv og konfliktløsning		
	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	10 946 000	
	22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	6 670 000	
	23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser, <i>overslagsbevilgning</i>	5 649 000	
	70	Tilskudd til samlivstiltak, <i>kan nyttes under kap. 842 post 1 og kap. 858 post 1</i>	10 209 000	
842		Familievern		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	336 952 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	34 251 000	
	70	Tilskudd til kirkens familieverntjeneste mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	202 586 000	
843		Adopsjonsstøtte		
	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	12 172 000	
844		Kontantstøtte		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 752 180 000	
845		Barnetrygd		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	15 070 000 000	
846		Familie- og oppveksttiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 50 og post 71</i>	13 332 000	
	50	Norges forskningsråd, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 143 000	
	60	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	35 564 000	
	61	Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom, <i>kan nyttes under post 71</i>	269 441 000	
	62	Utvikling i kommunene	91 468 000	
	70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	147 326 000	
	71	Utviklings- og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	19 300 000	
	79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., <i>kan overføres</i>	11 110 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
847		EUs ungdomsprogram		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 236 000	
848		Barneombudet		
	1	Driftsutgifter	21 461 000	
853		Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker		
	1	Driftsutgifter	225 888 000	
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	68 319 000	
	22	Barnesakkyndig kommisjon	8 003 000	
	50	Forskning og utvikling	18 197 000	
	60	Kommunalt barnevern	756 377 000	
	61	Utvikling i kommunene	20 108 000	
	62	Tilskudd til barnevernsfaglig videreutdanning, <i>kan nyttes under post 72</i>	19 700 000	
	71	Utvikling og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	27 850 000	
	72	Tilskudd til forskning og kompetanseutvikling i barne-ver-net, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	106 570 000	
855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22 og post 60</i>	3 751 754 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	23 559 000	
	22	Kjøp av private barnevernstjenester, <i>kan nyttes under post 1</i>	2 561 973 000	
	60	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak, <i>kan nyttes under post 1</i>	415 176 000	
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asyl-søkere		
	1	Driftsutgifter	213 801 000	
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 855 post 1</i>	257 671 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	14 217 000	
860		Forbrukerrådet		
	50	Basisbevilgning	133 734 000	
	51	Markedsportaler	26 537 000	
862		Positiv miljømerking		
	70	Driftstilskudd til offentlig stiftelse for positiv miljømerking	10 330 000	
865		Forbrukerpolitiske tiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 192 000	
	50	Forskning og undervisning, <i>kan nyttes under post 21</i>	9 437 000	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	1 412 000	
	79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk, <i>kan overføres</i>	6 134 000	
867		Sekretariatet for Markedsrådet og Forbrukertvistutvalget		
	1	Driftsutgifter	13 520 000	
868		Forbrukertilsynet		
	1	Driftsutgifter	27 171 000	
870		Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda		
	1	Driftsutgifter	18 598 000	
871		Likestilling og ikke-diskriminering		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	11 592 000	
	70	Likestilling mellom kjønn, <i>kan nyttes under post 21</i>	20 982 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn	11 578 000	
	73	Likestillingsentre	8 454 000	
	79	Internasjonalt likestillings- og ikke-diskrimineringsarbeid, <i>kan overføres</i>	3 642 000	
873		Likestillings- og diskrimineringsombudet		
	50	Basisbevilgning	42 821 000	
2530		Foreldrepenger		
	70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	20 061 000 000	
	71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	625 000 000	
	72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	490 000 000	
	73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	58 000 000	
		Totale utgifter		48 516 456 000

Inntekter

3842		Familievern		
	1	Diverse inntekter	715 000	
3847		EUs ungdomsprogram		
	1	Tilskudd fra Europakommisjonen	2 364 000	
3855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Diverse inntekter	15 569 000	
	2	Barnetrygd	3 959 000	
	60	Kommunale egenandeler	1 472 039 000	
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	138 536 000	
3858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet		
	1	Diverse inntekter	470 000	
		Totale inntekter		1 633 652 000

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Voteringsstavlene viste at det ble avgitt 52 stemmer for og 49 stemmer mot komiteens innstilling.

(Voteringsutskrift kl. 20.29.55)

Atle Simonsen (FrP) (fra salen): Jeg fikk ikke stemt!

Presidenten: Da blir det korrigerte resultatet at 53 stemte for og 49 stemte mot komiteens innstilling til A I – og innstillingen er dermed bifalt. Videre var innstilt:

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne- og likestillingsdepartementet i 2018 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 842 post 1	kap. 3842 post 1
kap. 847 post 1	kap. 3847 post 1
kap. 855 post 1	kap. 3855 postene 1, 2 og 60
kap. 856 post 1	kap. 3856 post 1
kap. 858 post 1	kap. 3858 post 1
kap. 868 post 1	kap. 3868 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltingsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2018 i medhold av lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd § 10 kan betale ut barnetrygd med 11 640 kroner per barn per år.

Enslige forsørgere som fyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstønad etter folketrygdloven, og som har barn i alderen 0–3 år, har rett til et småbarnstillegg på 7 920 kroner per år. Dette tillegget gjelder per enslige forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0–3 år vedkommende faktisk forsørger.

IV

Satser for kontantstøtte til og med 31. juli 2018

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet i medhold av lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre § 7 kan betale ut kontantstøtte med disse beløpene for barn i alderen 13–23 måneder:

Avtalt oppholdstid i barnehage (timer per uke)	Kontantstøtte i pst. av full	
	sats	Kontantstøtte per barn i alderen 13–23 måneder
Ikke bruk av barnehageplass	100	7 500
Til og med 19 timer	50	3 750
20 timer eller mer	0	0

Satser for kontantstøtte fra og med 1. august 2018

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet i medhold av lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre § 7 kan betale ut kontantstøtte med disse beløpene for barn i alderen 13–23 måneder:

Avtalt oppholdstid i barnehage (timer per uke)	Kontantstøtte i pst. av full	
	sats	Kontantstøtte per barn i alderen 13–23 måneder
Ikke bruk av barnehageplass	100	7 500
Til og med 8 timer	80	6 000
Fra 9 til og med 16 timer	60	4 500
Fra 17 til og med 24 timer	40	3 000
Fra 25 til og med 32 timer	20	1 500
33 timer eller mer	0	0

V

Sats for engangsstønad ved fødsel og adopsjon

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2018 i medhold av lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 14–17 kan utbetale engangsstønad ved fødsel og adopsjon med 63 140 kroner per barn.

Presidenten: Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble bifalt med 99 stemmer mot 1 stemme.

(Voteringsutskrift kl. 20.30.26)

Videre var innstilt:

B.

Rammeområde 3

(Kultur)

I

På statsbudsjettet for 2018 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
300		Kulturdepartementet		
	1	Driftsutgifter	169 908 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 866 000	
315		Frivillighetsformål		
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 988 000	
	70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	1 423 500 000	
	72	Tilskudd til LNU	6 000 000	
	75	Herreløs arv til frivillige organisasjoner	24 518 000	
	76	Tilskudd til tiltak mot barnefattigdom	10 000 000	
	78	Ymse faste tiltak	8 350 000	
	79	Til disposisjon	14 500 000	
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	185 000 000	
	86	Tilskudd til internasjonale sykkelritt i Norge	5 000 000	
320		Norsk kulturråd		
	1	Driftsutgifter	184 759 000	
	51	Fond for lyd og bilde	38 880 000	
	55	Norsk kulturfond	949 500 000	
321		Kunstnerøkonomi		
	71	Statsstipend	11 620 000	
	73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	188 600 000	
	74	Garantiinntekter og langvarige stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	139 100 000	
	75	Vederlagsordninger, <i>kan overføres</i>	191 320 000	
322		Bygg og offentlige rom		
	1	Driftsutgifter	18 388 000	
	50	Kunst i offentlige rom	25 440 000	
	70	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	346 100 000	
	78	Ymse faste tiltak	3 770 000	
323		Musikk og scenekunst		
	1	Driftsutgifter	93 477 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	59 458 000	
	22	Forsvarets musikk	46 400 000	
	60	Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge	21 120 000	
	70	Nasjonale institusjoner	1 462 365 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	774 210 000	
	73	Region- og distriktsopera	59 760 000	
	78	Ymse faste tiltak	307 205 000	
325		Allmenne kulturformål		
	1	Driftsutgifter	95 887 000	
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 173 000	
	52	Norges forskningsråd	12 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	53	Sametinget	83 700 000	
	71	Kulturell og kreativ næring	56 630 000	
	72	Kultursamarbeid i nordområdene	11 415 000	
	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., <i>kan overføres</i>	47 550 000	
	78	Ymse faste tiltak	50 440 000	
	79	Til disposisjon, <i>kan nyttes under post 1</i>	7 050 000	
	82	Nobels Fredssenter	31 290 000	
	86	Talentutvikling	38 900 000	
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	1	Driftsutgifter	605 813 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 270 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	23 300 000	
	73	Språkorganisasjoner	25 380 000	
	74	Det Norske Samlaget	16 330 000	
	75	Tilskudd til ordboksarbeid	6 000 000	
	78	Ymse faste tiltak	62 840 000	
	80	Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	50 853 000	
328		Museum og visuell kunst		
	70	Det nasjonale museumsnettverket	1 514 860 000	
	78	Ymse faste tiltak	107 310 000	
329		Arkivformål		
	1	Driftsutgifter	377 318 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	18 440 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 818 000	
	78	Ymse faste tiltak	8 595 000	
334		Film- og medieformål		
	1	Driftsutgifter	166 653 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 830 000	
	50	Filmfondet	489 300 000	
	72	Insentivordning for film- og tv-produksjoner, <i>kan overføres</i>	57 000 000	
	73	Regional filmsatsing, <i>kan overføres</i>	84 350 000	
	75	Internasjonale film- og medieavtaler	17 750 000	
	78	Ymse faste tiltak	5 860 000	
335		Mediestøtte		
	70	Kompensasjon til kommersiell allmennkringkasting	135 000 000	
	71	Produksjonstilskudd	320 000 000	
	73	Medieforskning	21 610 000	
	74	Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier, <i>kan overføres</i>	19 410 000	
	75	Tilskudd til samiske aviser	28 100 000	
	77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	2 135 000	
337		Kompensasjon for kopiering til privat bruk		
	70	Kompensasjon	48 030 000	
339		Pengespill, lotterier og stiftelser		
	1	Driftsutgifter	79 724 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 070 000	
340		Den norske kirke		
	70	Rammetilskudd til Den norske kirke	2 041 100 000	
	71	Tilskudd til Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet	94 250 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
341		Tilskudd til trossamfunn m.m.		
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	354 351 000	
	75	Tilskudd til private kirkebygg	3 000 000	
	78	Ymse faste tiltak	12 210 000	
342		Kirkebygg og gravplasser		
	1	Driftsutgifter	66 609 000	
	60	Rentekompensasjon – kirkebygg, <i>kan overføres</i>	33 341 000	
	70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser	19 990 000	
	71	Tilskudd til regionale pilegrimssentre	5 800 000	
1429		Riksantikvaren		
	1	Driftsutgifter	145 091 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	36 727 000	
	22	Bevaringsoppgaver, <i>kan overføres</i>	24 133 000	
	50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	3 516 000	
	60	Kulturminnearbeid i kommunene	15 716 000	
	70	Tilskudd til automatisk fredede og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	33 164 000	
	71	Tilskudd til fredede kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	152 015 000	
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i>	61 545 000	
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	55 952 000	
	74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i>	61 883 000	
	75	Tilskudd til fartøyvernssentrene, <i>kan overføres</i>	15 757 000	
	77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
	79	Tilskudd til verdensarven, <i>kan overføres</i>	57 036 000	
1432		Norsk kulturminnefond		
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	112 170 000	
		Totale utgifter		14 970 442 000

Inntekter

3300		Kulturdepartementet		
	1	Ymse inntekter	83 000	
3320		Norsk kulturråd		
	1	Ymse inntekter	5 645 000	
3322		Bygg og offentlige rom		
	1	Ymse inntekter	132 000	
3323		Musikk og scenekunst		
	1	Ymse inntekter	327 000	
	2	Billett- og salgsinntekter m.m.	24 801 000	
3325		Allmenne kulturformål		
	1	Ymse inntekter	24 215 000	
3326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	1	Ymse inntekter	10 428 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	15 435 000	
3329		Arkivformål		
	1	Ymse inntekter	6 439 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	19 027 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3334		Film- og medieformål		
	1	Ymse inntekter	5 649 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	9 259 000	
	70	Gebyr	1 900 000	
3339		Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser		
	2	Gebyr – lotterier	6 678 000	
	4	Gebyr – stiftelser	159 000	
	7	Inntekter ved oppdrag	6 248 000	
3342		Kirkebygg og gravplasser		
	1	Ymse inntekter	19 601 000	
	2	Leieinntekter m.m.	3 883 000	
4429		Riksantikvaren		
	2	Refusjoner og diverse inntekter	4 506 000	
	9	Internasjonale oppdrag	1 277 000	
		Totale inntekter		165 692 000

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 53 mot 49 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.30.51)

Videre var innstilt:

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2018 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 300 post 1	kap. 3300 post 1
kap. 320 post 1	kap. 3320 postene 1 og 3
kap. 322 post 1	kap. 3322 post 1
kap. 323 post 1	kap. 3323 post 1
kap. 323 post 21	kap. 3323 post 2
kap. 325 post 1	kap. 3325 post 1
kap. 326 post 1	kap. 3326 post 1
kap. 326 post 21	kap. 3326 post 2
kap. 329 post 1	kap. 3329 post 1
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 2
kap. 334 post 1	kap. 3334 post 1
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 2
kap. 339 post 1	kap. 3339 postene 2 og 4
kap. 339 post 1	kap. 5568 post 71
kap. 339 post 21	kap. 3339 post 7
kap. 342 post 1	kap. 3342 postene 1 og 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2018 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
322		Bygg og offentlige rom	
	50	Kunst i offentlige rom	14,5 mill. kroner
	70	Nasjonale kulturbygg	599,3 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2018 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med større utenlandske utstillinger i Norge innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som til enhver tid ikke må overstige 4 000 mill. kroner.

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2018:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikk og scenekunst, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region- og distriktsoperatiltak fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst.

på regionen, jf. kap. 323 Musikk og scenekunst, post 73 Region- og distriktsopera.

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i følgende for 2018:

1. Gebyret for merking og registrering av hver kopi av et videogram for utleie eller salg skal være 0,60 kroner. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfeller.
2. Avgiften per videogram for omsetning i næring skal være 3,50 kroner.
3. Tilleggsavgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting § 8–1 andre ledd skal være 15 pst. av kringkastingsavgiften.

VII

Salg av aksjer

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2018 kan selge statens aksjer i Filmparken AS.

VIII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2018 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 1429 post 1	kap. 4429 postene 2 og 9

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

IX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2018 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1429		Riksantikvaren	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	61 mill. kroner
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap	40 mill. kroner
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10 mill. kroner
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	10 mill. kroner
	74	Tilskudd til fartøyvern	15 mill. kroner
	79	Tilskudd til verdensarven	15 mill. kroner

Presidenten: Det votes over B VII.

Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble bifalt med 65 mot 37 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.31.14)

Presidenten: Det votes over B II–VI samt VIII og IX.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

C.

Rammeuavhengige vedtak

I

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen Kunstnermelding.

II

Stortinget ber regjeringen om å nedsette et utvalg med bred representasjon som skal utrede en eventuell lov om etikkinformasjon, dens virkeområde, hva loven skal omfatte og hvem den skal gjelde for. Utvalget bør i tillegg vurdere hvordan en lov om etikkinformasjon kan sikre forbrukernes og organisasjoners rett til informasjon ut over lover og andre verktøy som finnes i dag.

III

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2018 legge fram en vurdering av situasjonen for det frie scenekunstheltet, inkludert erfarne grupper som mottar støtte fra Norsk kulturfond, og grupper som får eller har fått støtte over kap. 323 post 71 og 78, og hvordan disse kan sikres forutsigbarhet.

IV

Stortinget ber regjeringen vurdere å fremme forslag om å endre straffeloven § 185, slik at også transpersoner gis strafferettslig vern mot diskriminerende og hatefulle ytringer.

V

Stortinget ber regjeringen utrede konsekvensen av å gjøre insentivordningen for film- og TV-produksjon regelstyrt og komme tilbake til Stortinget med dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2018.

VI

Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om kulturminnefeltet.

Presidenten: Det votes over C II, III og V.

Høyre og Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble bifalt med 59 mot 43 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.31.49)

Presidenten: Det votes over C I, IV og VI.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

I

I statsbudsjettet for 2017 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
321		Kunstnerøkonomi	
	75	Vederlagsordninger, for høyes med fra kr 186 347 000 til kr 187 447 000	1 100 000
323		Musikk og scenekunst	
	1	Driftsutgifter, for høyes med fra kr 93 366 000 til kr 94 166 000	800 000
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, for høyes med fra kr 58 448 000 til kr 65 948 000	7 500 000
325		Allmenne kulturformål	
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, kan overføres, nedsettes med fra kr 17 407 000 til kr 16 307 000	1 100 000
	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., kan overføres, nedsettes med fra kr 50 200 000 til kr 49 200 000	1 000 000
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål	
	1	Driftsutgifter, for høyes med fra kr 601 295 000 til kr 612 295 000	11 000 000
329		Arkivformål	
	1	Driftsutgifter, for høyes med fra kr 361 310 000 til kr 365 810 000	4 500 000
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, nedsettes med fra kr 17 955 000 til kr 16 455 000	1 500 000
334		Film- og medieformål	
	78	Ymse faste tiltak, nedsettes med fra kr 22 970 000 til kr 22 120 000	850 000
342		Kirkebygg og gravplasser	
	1	Driftsutgifter, for høyes med fra kr 66 532 000 til kr 77 532 000	11 000 000
	60	Rentekompensasjon – kirkebygg, kan overføres, nedsettes med fra kr 33 708 000 til kr 31 708 000	2 000 000
Inntekter			
3323		Musikk og scenekunst	
	2	Billett- og salgsinntekter m.m., for høyes med fra kr 24 149 000 til kr 31 649 000	7 500 000
3326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål	
	1	Ymse inntekter, for høyes med fra kr 10 154 000 til kr 20 154 000	10 000 000
3329		Arkivformål	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	1	Ymse inntekter, for høyes med fra kr 6 270 000 til kr 10 770 000	4 500 000
	2	Inntekter ved oppdrag, nedsettes med fra kr 18 527 000 til kr 17 027 000	1 500 000
3334		Film- og medieformål	
	1	Ymse inntekter, nedsettes med fra kr 6 816 000 til kr 5 966 000	850 000
3342		Kirkebygg og gravplasser	
	1	Ymse inntekter, for høyes med fra kr 19 086 000 til kr 29 086 000	10 000 000
	2	Leieinntekter m.m., for høyes med fra kr 3 781 000 til kr 4 781 000	1 000 000

II

Tilføyelse av stikkord

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet kan tilføye stikkordet «kan overføres» til bevilgningen på kap. 315 Frivillighetsformål, post 21 Forskning og utredning og post 87 Tilskudd til X Games.

III

Fullmakt til korreksjon i statsregnskapet knyttet til uavklart differanse

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2017 kan debitere mellomværendet med statskassen i

statsregnskapet og kreditere konto for forskyvning i balansen med 1 628 709,28 kroner.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 7 [20:32:24]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? Så synes ikke. – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 20.32.

